198

14th cent Italy

£400

541

Primus habet libicam ueniat ut troes in urbē
Exterat exadium troie clademqꝫ ſequtꝰ
Tertius a troia uectos canit equore teucros
Quartus itez miſere duo uulnera narrat eliſe
Manibꝫ ad tumulū quinto celebrant honores
Eneam memorat viſentē tartara ſextus
In phrigas italiam bello iam ſeptimus armat
Dat ſimul enee ſotios octauus et arma
Dauniuſ expugnat nono noua mecia troie
Exponit decimus tuſcoꝝ in littore pugnas
Vndecimo rutuli ſupant morte camille
Vltimus impoſit bello turni nece finem

Eneas p̄mo libie appellit oris
Vir magnuſ bello. nulli pietate ſecūduſ
Eneas odys iunois preſſus iniquę
Italiam querēs ſicilis errauit in undis
Iactatuſ tandē libie peruenit ad oras
Ignaruſqꝫ loci ſito comitatuſ achate
Inditio matris regnū cognouit eliſſe
Quin etiaz nebula ſeptuſ pueīt ad urbem
Ereptoſqꝫ undis ſotios cū claſſe recepit.
Hoſpicioqꝫ uſus didoniſ cūcta benigne
Excidiū troie iuſſus narare parabat

Ille ego qui quondam gracili modulatꝰ auena
Carmen. et egreſſus ſiluiſ uicina coegi
Vt quamuis auido pareret arua colono
Gratum opuſ agricolis. at nunc horrentia martiſ

Ex libris Antonij Caboge Rhagusini

[illegible]
p[...] [illegible]
[It]aliam fato p[ro]fug[us] [...]aq[ue]
uenit.
littora. multu[m] ill[e] [...] [iactatu]s
et alto
Vi superum. saeue me[morem] Iunonis
ob iram.
Multa q[uoque] et bello passus dum cōderet urbem.
Inferret q[ue] deos latio genus unde latinum.
Albaniq[ue] patres atq[ue] altae moenia romae
Musa mihi causas memora. quo numine laeso
Quid ue dolens regina deum tot uoluere casus
Insignem pietate uirum. tot adire labores
Impulerit. tantae ne animis celestibus irae.
Urbs antiqua fuit. tyrii tenuere coloni
Cartago. italiam cōtra. tiberinaq[ue] longe
Ostia. diues opum studiisq[ue] asperrima belli
Quam iuno fertur terris magis omnibus unam
Post habita coluisse samo. hic illius arma
Hic currus fuit. hoc regnum dea gentibus esse
Si qua fata sinant. iam tum tenditq[ue] fouetq[ue]
Progeniem sed. n. troiano a sanguine duci
Audierat. tyrias olim que uerteret arces
Hinc populum late regem belloq[ue] superbum
Uenturum excidio libiae. sic uoluere parcas
Id metuens ueterisq[ue] memor saturnia belli
Prima q[uo]d ad troiam pro caris gesserat argis
Nec dum etiam causae irarum saeuiq[ue] dolores
Exciderant animo. manet alta mente repostum
Iudicium paridis. spretaeq[ue] iniuria formae.
Et genus inuisum et rapti ganimedis honores
His accensa super iactatos equore toto
Troas reliquias danaum atq[ue] immitis achilli
Arcebat longe latio. multos q[ue] per annos

Errabant acti fatis maria omnia circu[m]
Tante molis erat romana[m] co[n]dere gente[m]
Vix e co[n]spectu sicule telluris i[n] altum
Vela dabant leti et spumas salis ere ruebant
Cum iuno eternu[m] servans sub pectore vulnus
Hec secum. me ne incepto desistere victam.
Nec posse italia teucroru[m] avertere regem
Quippe vetor fatis. pallas ne exurere classem
Argivu[m]. atq[ue] ipsos potuit submergere ponto
Unius ob noxam et furias aiacis oylei
Ipsa iovis rapidu[m] iaculata e nubib[us] ignem
Disiecitq[ue] rates evertitq[ue] equora ventis
Illum expirante[m] tra[n]sfixo pectore fla[m]mas
Turbine corripuit. scopuloq[ue] i[n]fixit acuto
Ast ego que divu[m] incedo regina iovisq[ue]
Et soror et coniux una cu[m] gente tot annos.
Bella gero. et quisq[uam] numen iunonis adoret.
Preterea. aut supplex aris imponat honorem.
Talia flammato secum dea corde volutans
Nimboru[m] in patriam loca feta furentib[us] austris.
Eoliam venit. hic vasto rex eolus antro
Luctantes ventos. tempestatesq[ue] sonoras
Imperio premit. ac vinclis et carcere frenat
Illi indignantes magno cu[m] murmure montis
Circu[m] claustra fremunt. celsa sedet eolus arce.
Sceptra tenens. mollitq[ue] animos et temperat iras.
Ni faciat maria ac terras celumq[ue] profundu[m]
Quippe ferant rapidi secum verrantq[ue] p[er] auras.
Sed pater omnipotens speluncis abdidit atris.
Hoc metuens molemq[ue] et montes insup[er] altos.
Imposuit regemq[ue] dedit q[ui] federe certo
Et premere et laxas sciret dare iussus habenas.
Ad quem tum iuno supplex / his vocib[us] usa est
Eole namq[ue] tibi divu[m] pater atq[ue] hominu[m] rex.
Et mulcere dedit fluctus et tollere vento.

Gens inimica mihi tyrenū nauigat equor.
Ilion .i. ytaliam portanſ victosq; penates.
Incute vim ventiſ ſubmerſas obrue puppes.
Aut age diuiſos et diſſice corpora ponto.
Sunt mihi biſ ſeptem pſtanti corpore nimphe
Quarū q; forma pulcherrima deyopeam
Conubio iūgam ſtabili ꝓpriamq; dicabo
Omnes ut tecū meritiſ ꝓ talibꝫ annos
Exigat. ⁊ pulcra faciat te prole parentem
Eolus hec cōtra. tuus o regina qđ optas
Explorare labor. mihi iuſſa capeſcere fas eſt.
Tu mihi qđcūq; hoc regni. tu ſceptra iouēq;
Concilias. tu das epulis accūbere diuum.
Nymborūq; facis tempeſtatūq; potētem
Hec ubi dicta. cauum cōuerſa cuſpide mōtem
Impulit in latus. ac uenti uelut agmine facto.
Qua data porta ruūt. et terras turbine pflāt.
Incubuere mari. totūq; a ſedibꝫ imis
Una eurus notusq; ruūt. creberq; pcellis
Affricus. et vaſtos voluūt ad littora fluctus.
Inſequitur clamorq; virū: ſtridorq; rudentum
Eripiūt ſubito nubes. celūq; (diem) reducit
Teucrorū ex oculiſ. ponto nox incubat atra
Intonuere poli. ⁊ crebriſ micat ignibꝫ ether.
Preſentemq; uiris intentāt oīa mortem
Extēplo enee ſoluuntur frigore mēbra.
Ingemit. et duplices tendenſ ad ſydera palmas.
Talia uoce refert. o ter quaterq; beati.
Quiſ ante ora patrū troie ſub moenibꝫ altiſ
Contigit oppetere. o danaum fortiſſime gentiſ
Tydide. me ne iliacis occūbere campis
Non potuiſſe. tuaq; aīam hanc effundere dextra
Saeuus ubi eacide tello iacet hector. ubi ingēs
Sarpedon. ubi tot ſymois correpta ſub undis

Scuta uirum galeasque et fortia corpora uoluit.
Talia iactanti stridens aquilone procella
Vellum aduersa ferit. fluctusque ad sydera tollit.
Franguntur remi. tum prora auertit et undis
Dat latus. insequitur cumulo preruptus aque mons.
Hi summo in fluctu pendent. his unda dehiscens
Terram inter fluctus aperit. furit estus harenis.
Tres notus acceptas in saxa latentia torquet
Saxa uocant itali mediis que in fluctibus aras
Dorsum immane mari summo. tres eurus ab alto
In breuia et syrtes urget. miserabile uisu
Illiditque uadis atque aggere cingit harene.
Vnam que licios fidumque uehebat orontem
Ipsius ante oculos ingens a uertice pontus
In puppim ferit. excutitur pronusque magister.
Voluitur in caput. ast illam ter fluctus ibidem
Torquet agens circum et rapidus uorat equore uortex.
Apparent rari nantes in gurgite uasto
Arma uirum tabuleque et troia gaza per undas
Iam ualidam ilionei nauem. iam fortis achate
Et qua uectus abas et qua grandeuus aletes
Vicit hyemps. laxis laterum compagibus omnes
Accipiunt inimicum imbrem. rimisque fatiscunt.
Interea magno misceri murmure pontum
Emissamque hyemem sensit neptunus et imis
Stagna refusa uadis grauiter commotus et alto
Prospiciens. summa placidum caput extulit unda
Disiectam enee. toto uidet equore classem
Fluctibus oppressos troas. celique ruina.
Nec latuere doli fratrem iunonis et ire
Eurum ad se zephyrumque uocat. dehinc talia fatur
Tantane uos generis tenuit fiducia uestri.
Iam celum terramque meo sine numine uenti
Miscere. et tantas audetis tollere moles.

Quos ego. sed motos prestat componere fluctus.
Post mihi non simili pena commissa luetis
Maturate fugam. regique hec dicite vestro
Non illi imperium seuumque tridentem
Sed mihi sorte datum. tenet ille immania saxa
Vestras eure domos. illa se iactet in aula
Eolus. et clauso ventorum carcere regnet.
Sic ait. et dicto citius tumida equora placat
Collectasque fugat nubes. solemque reducit.
Cimothoe simul et triton annixus acuto
Detrudunt naves scopulo. levat ipse tridenti
Et vastas aperit syrtes. et temperat equor.
Atque rotis summas plabitur plabitur undas
Ac veluti magno in populo cum sepe coorta est
Seditio. sevitque animis ignobile vulgus
Iamque faces et saxa volant furor arma ministrat
Tum pietate gravem ac meritis si forte virumque
Conspexere. silent arrectisque auribus astant.
Ille regit dictis animos. et pectora mulcet.
Sic cunctus pelagi cecidit fragor. equora postquam
Prospiciens genitor. celoque invectus aperto
Flectit equos. curruque volans dat lora secundo
Defessi Eneade. que proxima litora cursu
Contendunt petere. et Libye vertuntur ad oras
Est in secessu longo locus. insula portum
Efficit obiectu laterum. quibus omnis ab alto
Frangitur. inque sinus scindit sese unda reductos
Hinc atque hinc vaste rupes. geminique minantur.
~~Geminique minantur~~ in celum scopuli Quorum sub vertice late
Equora tuta silent. tum silvis scena coruscis
Desuper horrentique atrum nemus imminet umbra
Fronte sub adversa scopulis pendentibus antrum
Intus aque dulces. vivoque sedilia saxo
Nimpharum domus. hic fessas non vincula naves
Ulla tenent. unco non alligat anchora morsu

Huc ſeptem eneas collectis nauibꝫ omni
Ex numero ſubit. ac magno telluris amore
Egreſſi optata potiuntur troes arena
Et ſale tabentes artus in littore ponunt
Ac primum ſilicis ſintillam excludit achates.
Suſcepitq; ignem foliis. atq; arida circum
Nutrimenta dedit. rapuitq; in fomite flammam
Tum cererem corruptam undis. cerealiaq; arma
Expediunt feſſi rerum. frugesq; receptas
Et torrere parant flammis. et frangere ſaxo.
Eneas ſcopulum interea conſcendit. ⁊ omnem
Proſpectum late pelago petit. anthea. ſi quem
Iactatum uento uideat. phrigiasq; biremes.
Aut capim. aut celſis in puppibꝫ arma caici.
Nauim in conſpectu nullam. tris littore ceruos
Proſpicit errantes. hos tota armenta ſequuntur.
A tergo. ⁊ longum per ualles paſcitur agmen.
Conſtitit hic. arcumq; manu celeresq; ſagittas
Corripuit. fidus que tela gerebat achates.
Ductoresq; ipſos primum capita alta ferentes
Cornibꝫ arboreis ſternit. tum uulgus. ⁊ omnem
Miſcet agens telis. nemora inter frondea turbam
Nec prius abſiſtit. quam ſeptem ingentia uictor
Corpora fundat humi. et numerum cum nauibus equet.
Hinc portum petit. ⁊ ſocios partitur in omnes.
Vina bonus: que deinde cadis onerarat aceſtes
Littore trinacrio. dederatq; abeuntibus heros
Diuidit. ⁊ dictis merentia pectora mulcet
O ſocii. neq; enim ignari ſumus ante malorum
O paſſi grauiora. dabit deus his quoq; finem
Vos ⁊ ſylleam rabiem. penitusq; ſonantis
Acceſtis ſcopulos. uos ⁊ cyclopea ſaxa
Experti. reuocate animos meſtumq; timorem
Mittite forſan. et hec olim meminiſſe iuuabit
Per uarios caſus. per tot diſcrimina rerum

T endimus in latiuz. ſedes ubi fāa qetas
O ſtendūt. illic fas regna reſurgere troie
D urate et uos met reb; ſuate ſcđis
T alia uoce refert. curisq; ingētib; eger
S pem uultu ſimulat. premit altuz corde dolore.
I lli ſe prede accīgūt. dapib;q; futuris.
T ergora diripuūt coſtis. & viſcera nudant
P ars ī fruſta ſecant. ueribusq; tremētia figūt
L itore aena locāt alij. flāmasq; miſtrāt
T uz uictu reuocāt uires. fusiq; p herbam
I mplētur ueteris bachi pīguisq; ferine.
P oſtq̄ exēpta fames epulis menseq; remote
A miſſos ſocios longo ſmone reqrūt
S pemq; metūq; inter dubij. ſeu uiuere credant
S iue extrema pati. nec iaz exaudire uocatos
P recipue pius eneas. nūc acris orontis
N ūc amici caſuz gemit & crudelia ſecum
F ata lici. fortemq; gyam. fortemq; cloantum
E t iam finis erat. cuz iupiter ethere sūmo
D eſpiciēs mare uelivoluz. terrasq; iacentes
L itoraq; et latos populos. ſic uertice celi
C ōſtitit. et libie defixit lumina regnis
A tq; illuz tales iactantē pectore curas.
T riſtior & lacrimis oculos ſuffuſa nitētes.
A lloquitur uenus. o q̄ res hominūq; deumq;
E ternis regis imperijs. et fulmine terres
Q uid meus eneas in te cōmittere tantū
Q uid troes potuere. qbus tot funera paſſis
C ūctus ob italiaz t̄raz clauditur orbis.
C erte hinc romanos olim uoluentib; annis
H inc fore ductores. reuocato a ſanguinē teucri
Q ui mare. qui terras omni ditione tenerēt.
P ollicitus. que te genitor ſentēcia uertit?
H oc equidem occaſuz troie triſtesq; ruinas
S olabar. fatis ɔtraria fata rependens

N ũc eadem fortuna uiros tot casibꝫ actos
I nsequitur. quē das finē rex magne laborum.
A ntenor potuit mediis elapsus achiuis
I llyricos penetrare sinus. atq; ītima tutus
R egna liburnorum. et fontem superare thymaui
V nde per ora nouē. uasto cum murmure montis
I t mare proruptum. et pelago premit arua sonāti
H ic tamen ille urbem patauii. sedes q; locauit
T eucrorum. et genti nomē dedit. arma q; fixit
T [illegible] placida cōpostus pace qeta
N os tua progenies celi. quibꝫ annuis arcem
N auibꝫ infandum amissis unius ob iram
P rodimur. atq; italis longe disiungimur oris.
H ic pietatis honos. sic nos ī sceptra reponis.
O lli subridens hominum sator atq; deorum
V ultu quo celum tēpestates q; serenat
O scula libauit natae. dehinc talia fatur
P arce metu cytherea manēt inmota tuorum
F ata tibi. cernes urbem et promissa lauini
M oenia. sublimēq; feres ad sydera celi
M agnanimum eneam. neq; me sententia uertit.
H ic tibi fabor enim. quando hec te cura remordet
L ongius. et uoluēs fatorum archana mouebo
B ellum ingens geret italia populos q; feroces
C ontūdet. mores q; uiris et moenia ponet
T ertia dum latio regnātem uiderit estas.
T erna q; trāsierit rutulis hyberna subactis.
A t puer ascanius. cui nũc cognomen iulo
A dditur ilus erat. dum res stetit ilia regno
T riginta magnos uoluēdis mēsibꝫ orbes
I mperio explebit. regnum q; a sede lauini
T rāsferet. et longam multa ui muniet albam.
H ic iam tercentū totos regnabitur annos
G ente sub hectorea. donec regina sacerdos
M arte grauis. geminā (partu) dabit ilia prolem

I nde lupe fuluo nutricis tegmine [illegible]
R omulus excipiet gentem et mauortia [illegible]
M enia. R omanosque suo de nomine dicet
H is ego nec metas rerum nec tempora pono
I mperium sine fine dedi: quin aspera iuno
Q ue mare nunc terrasque metu celumque fatigat
C onsilia in melius referet: mecumque fouebit
R omanos rerum dominos: gentemque togatam
S ic placitum. ueniet lustris labentibus [illegible]
C um domus assaraci pythiam claras que m[illegible]
S eruitio premet: ac uictis dominabitur argis.
I ulius a magno demissum nomen iulo.
N ascetur pulcra troianus origine cesar
I mperium occeano famam qui terminet astris
H unc tu olim celo spoliis orientis onustum
A ccipies secura uocabitur hic quoque uotis.
A spera tum positis mitescent secula bellis
C ana fides et uesta remo cum fratre quirinus
I ura dabunt, dire ferro et compagibus arctis
C laudentur belli porte furor impius intus
S eua sedens super arma: et centum uinctus aenis
P ost tergum nodis fremet horridus ore cruento.
H ec ait: et maia genitum demittit ab alto
V t terre utque noue pateant cartaginis arces
H ospicio teucris ne fati nescia dido.
F inibus arceret. uolat ille per aera magnum
R emigio alarum. ac libie citus astitit oris.
E t iam iussa facit. ponuntque ferocia peni
C orda uolente deo. In primis regina quietum
A ccipit in teucros animum mentemque benignam.
A t pius eneas per noctem plurima uoluens
V t primum lux alma data est exire locosque
E xplorare nouos: quas uento accesserit oras
Q ui teneant. nam inculta uidet. homines ne fere ne
Q uerere constituit. sociisque exacta referre

nemorū

C lassē in conuexo sub rupe cauata
A rboribus clausam circū atq; orrentib; umbris
O cculit ipse uno gradit̄ cōmitatꝰ achate
B ina manu lato crispans hastilia ferro
C ui mater media se se obtulit obuia silua
V irginis os hitumq; gerens & uirginis arma
S partane ul' qualis equos threissa fatigat
H arpalice uolucremq; fuga ꝑuertit̄ ebrum
N amq; humeris d̄ more habilē suspēderat arcum
V enatrix. dederatq; comā diffundere uentis
N uda genu nodoq; sinus collecta fluentes
A c ṗor heus inquit. Iuuenes mōstrate mearū
V idistis siquam hic errantē forte sororū
S uccīctam pharetra. et maculose tegmine lincis
A ut spumātis apri cursu. clamore ꝑmentem
S ic uenus. et ueneris cōtra. sic filius orsus
N ulla tuarū audita mihi. neq; uisa sororū
O q̄ꝫ te memorē. uirgo namq; haud tibi uultus
M ortalis. nec uox hoīem sonat. o dea certe
A n phebi soror. an nīpharū sanguinis una
S is felix. nostrūq; leues quecumq; laborem
E t quo sub celo. tand̄ qb; orbis ī oris
I actemur doceas. ignari hoīuꝫq; locorūq;
E rramus uēto huc uastis et fluctib; acti
M ulta tibi ante aras nr̄a cadet hostia dextra
T uꝫ uenus. haud eq̄dē tali me dignor honore
V irginib; tyriis. mos est gestare pharetram
P urpureoq; alte suras uincire coturno
P unica regna uides. tyrios et agenoris urbem
S ꝫ fines libici genus ītractabile bello
I mperium dido tyria regit urbe ꝑfecta
G ermanū fugiēs longa ē īiuria. longe
A mbages. sꝫ sūma sequar fastigia rerū
H uic cōiunx sicheus erat ditissimꝰ agri
P henicū. magno. et misere dilectus amore

Cui pater intactam ðederat que primisque iugarat
Ominibus. sz regna thiri germanus habebat
Pigmalion scelere an̄ alios imanior om[nis]
Quos inter medius uenit furor. ille sicheum
Impius ante aras. atque auri cecus amore
Clam ferro incautum supat securus amorum
Germane. factumque diu celauit: et egram
Multa malus simulans uana spe lusit amantem
Ipsa sz isomnijs ihumati uenit uenit imago
Coniugis. ora modis attollens pallida miris
Crudelles aras traiectaque pectora ferro
Nudauit. cecumque domus scelus om̄e retexit
Tum celerare fugam patriaque excedere suadet
Auxiliumque uie ueteres tellure recludit
Thesauros. ignotum argenti pondus & auri
His cōmota fugam dido sotiosque parabat
Conueniunt. quibz aut odium crudelle tirānni
Aut metus acer erat. naues q̄ forte paratę
Corripiunt. onerantque auro portant auari
Pigmalionis opes pellago: dux femina facti
Deuenere locos, ubi nunc ingentia cernis
Moenia surgentemque noue cartaginis arcem.
Mercatique solum facti de noie byrsam
Taurino quantum possz circumdare tergo
Sz uos. qui tandem: quibz aut uenistis ab oris.
Quo ue tenetis iter: querenti talibz ille.
Suspirans imoque trahens a pectore uocem
O dea si pma repetens ab origine pgam
Et uacet annales nrorum audire laborum
Ante diem clauso cōponet uesper olympo
Nos troia antiqua si urās forte p aures
Troie nomen ijt diuersa p equora uectos
Forte sua libicis tempestas appulit oris
Sum pius eneas. raptos qui ex hoste penates
Classe ueho mecum. fama sup ethera notus

Italiam quero patriam : et genus ab ioue ſūmo
Bis denis phrigium cōſcendi nauibz equor.
Matre dea mōſtrante uiam . data fata ſequut(us)
Vix ſeptem cōuulſe undis . euroq; ſupſunt.
Ipſe ignotus egens . libie deſerta pagro
Europa atq; aſia pulſus . nec plura querētem
Paſſa uenus : medio ſic interfata dolore ē
Quiſquis es . haud credo īuiſus celeſtibz . auras
Vitales carpis tyriam : qui aduenēis urbem
Perge modo atq; hinc te regine ad limina pfer.
Namq; tibi reduces ſotios . claſſemq; relatam
Nuntio . et in tutū uerſis aqlonibz actam.
Ni fruſtra augurīū uani docuere parentes
Aſpice biſſēnos letantes in agmine cignos
Etherea quos lapſa plaga iouiſ alles aperto
Turbabat celo . nūc terras ordine longo
Aut capere . aut captas . iam deſpectare uidēt(ur)
Vt reduces illi ludūt ſtridentib(us) allis
Et cetu cinxere polum : cantusq; dedere
Haud aliter pupesq; tue : pubesq; tuor(um)
Aut portū tenet . aut pleno ſubit hoſtia vello
Perge modo : et qua te ducit uia dirige greſſum
Dixit . et auertens roſea ceruice refulſit.
Ambroſieq; come diuinū uertice odorem
Spirauere . pedes ueſtis defluxit ad imos
Et uera inceſſu patuit dea . ille ubi matrē
Agnouit . tali fugiētem eſt uoce ſequut(us)
Quid natum totiens crudelis : tuq; falſis
Ludis imaginibz . cur dextram iūgere dextre
Non datur : ac ueras audire : et reddere uoces :
Talibus incuſat greſſumq; ad moenia tendit
At uenus obſcuro gradientes aere ſepſit.
Et multo nebule circū dea fudit amictu.
Cernere ne quis eos . neu quiſ contigere poſſ(et).
Moliri ue moram . aut ueniendi poſcere cauſas

Ipsa paphum sublimis abit. sedesque reuisit.
Leta suas. ubi templum illi centumque sabeo
Ture calent are. sertisque recentibus halant.
Corripuere uiam interea. qua semita monstrat.
Iamque ascendebant collem. qui plurimus urbi
Imminet. aduersasque aspectat desuper arces.
Miratur molem eneas. magalia quondam
Miratur portas. strepitumque. et strata uiarum.
Instant ardentes tyrii. pars ducere muros
Moliri arcem. et manibus subuoluere saxa.
Pars aptare locum tecto. et concludere sulco.
Iura magistratusque legunt sanctumque senatum
Hic portus alii effodiunt. hic alta theatri
Fundamenta locant alii. inmanesque columnas
Rupibus excidunt scenis decora alta futuris.
Qualis apes estate noua per florea rura
Exercet sub sole labor. cum gentis adultos
Educunt fetus. aut cum liquentia mella
Stipant. et dulci distendunt nectare cellas.
Aut onera accipiunt uenientum. aut agmine facto
Ignauum fucos a presepibus arcent.
Feruet opus. redolentque thymo fragrantia mella.
O fortunati. quorum iam moenia surgunt
Eneas ait. et fastigia suspicit urbis.
Infert se septus nebula. mirabile dictu
Per medios. miscetque uiris. neque cernitur ulli.
Lucus in urbe fuit media. letissimus umbra
Quo primum iactati undis. et turbine poeni
Effodere loco signum. quod regia iuno
Monstrarat caput acris equi. sic nam fore bello
Egregiam et facilem uictu per secula gentem.
Hic templum iunoni ingens. sydonia dido
Condebat donis opulentum. et numine diue
Erea cui gradibus surgebant limina. nexeque
trabes Ere. foribus cardo stridebat aenis.

H ec primum in luco noua res oblata timorem
L enijt . hic primum eneas sperare salutem
A usus & afflictis melius cōfidere rebus
N amq; sub ingenti lustrat . dū singla teplo
R eginam opperiens . dūq; fortuna sit urbi
A rtificumq; manus inter se operumq; labor
M iratur . uidet iliacas ex ordine pugnas
B ellaq; iam fama totum uulgata p orbem
A tridas priamumq; . et seuum ambobus achilem
C onstitit . et lacrimās . quis iam locus īqt achate
Q ue regio in terris . nri nō plena laboris .
E n priamus . sūt hic ē sua premia laudi .
S ūt lacrime rerū . et mētem mortalia tangūt .
S olue metus . feret hec aliquā tibi fama salutem
S ic ait . atq; aīum pictura pascit inani
M ulta gemens . largoq; humectat flumine uultū
N āq; uidebat uti bellantes pgama circū
H ac fugerēt grai . pmeret troiana iuuētus .
H ac friges . īstaret curru cristatus achiles .
H aud procul hīc rhesi niueis tentoria uelis
A gnoscit lacrimās . pmo q̄ prodita somno
T ydides multa uastabat cede cruentus
A rdentesq; auertit equos ī castra . priusq̄
P abula gustassent troie . xantumq; bibissent .
P arte alia fugiēs troilus amissis armis
I nfelix puer . atq; ipar cōgressus achili
F ertur equis . curruq; heret resupinus inani
L ora tenens tamē . huic ceruixq; comeq; trahūtur
P er terram . et uersa puluis īscribitur hasta
I nterea ad templum nō eque palladis ibant
C rinibus yliades passis peplumq; ferebant
S uppliciter tristes et tunse pectora palmis .
D iua solo fixos oculos auersa tenebat
T er circum yliacos raptauerat hectora muros
E xanimumq; auro corpus uendebat achilles .

Tum uero ingentē gemitū dat pectore ab imo
Vt spolia . ut currus . utq3 ipm corpus amici
Tendentemq3 manus pamū cōspexit inermes
Seq3 pncipibus pmixtū agnouit achiuis
Eoasq3 acies . et nigri memnonis arma
Ducit amazonidum lunatis agmina peltis
Pentesilea furens . mediisq3 in milibz ardet .
Aurea subnectens exerte cingula mamme
Bellatrix . audetq3 uiris cōcurrere uirgo .
Hec dum dardanio enee miranda uidentur
Dum stupet . obtutuq3 heret defixus i uno .
Regina ad templum . forma pulcherrima dido .
Incessit magna iuuenū stipante caterua .
Qualis in eurote ripis . aut p iuga cinthi
Exercet diana choros . quam mille secute
Hinc atq3 hinc glomerant oreades . illa pharetram
Fert humero . gradiensq3 deas supereminet omis .
Latone tacitum ptētant gaudia pectus .
Talis erat dido talem se leta ferebat
Per medios istans opi . regnisq3 futuris
Tum foribus diue media testudine templi
Septa armis solioq3 alte subnixa resedit
Iura dabat . legesq3 uiris . opeumq3 laborem
Partibus equabat iustis . aut sorte trahebat .
Cum subito eneas concursu accedere magno
Anthea sergestumq3 uidet . fortemq3 cloantū .
Teucrorumq3 alios . ater quos equore turbo
Dispulerat . penitusq3 alias auexerat oras .
Obstipuit simul ipse . simul pculsus achates
Letitiaq3 metu . auidi cōiūgere dextras
Ardebāt . sz res aīos icognita turbat
Dissimulant . et nube caua speculāt amicti
Que fortuna uiris . classē quo littore linquant
Quid ueniant . cūcti nam lecti nauibz ibant
Orantes ueniam . et templū clamore petebant

Postquam introgressi et coram data copia fandi
Maximus ylioneus placido sic pectore cepit
O regina novam cui condere iupiter urbem
Iustitiaque dedit gentes frenare superbas
Troes te miseri ventis maria omnia vecti
Oramus prohibe infandos a navibus ignes
P[illegible] generi et propius res aspice nostras
N[illegible]os aut ferro libicos populare penates
[illegible]mus aut raptas ad littora vertere predas
N[illegible]mo nec tanta superbia victis
Est locus hesperiam graii cognomine dicunt
Terra antiqua potens armis atque ubere glebe
Oenotrii coluere viri nunc fama minores
Italiam dixisse ducis de nomine gentem.
Hic cursus fuit.
Cum subito assurgens fluctu nimbosus orion
In vada ceca tulit penitusque procacibus austris
Perque undas superante salo perque invia saxa
Dispulit huc pauci vestris annavimus oris
Quod genus hoc hominum quove hunc tam barbara morem
Permittit patria hospitio prohibemur arene
Bella cient primaque vetant consistere terra
Si genus humanum et mortalia temnitis arma
At sperate deos memores fandi atque nefandi
Rex erat eneas nobis quo iustior alter
Nec pietate fuit nec bello maior et armis
Quem si fata virum servant si vescitur aura
Etherea neque adhuc crudelibus occubat umbris
Non metus officio nec te certasse priorem
Peniteat sunt et siculis regionibus urbes
Armaque troianoque a sanguine clarus acestes
Quassatam ventis liceat subducere classem
Et silvis aptare trabes et stringere remos
Si datur italiam sociis et rege recepto
Tendere ut italiam leti latiumque petamus

cosumata

S un absūpta salus. Et te pater optime teucrū
P ontus habet libie. nec spes iam restat iuli
A t freta sicanie saltem sedesq; paratas
V nde huc aduecti. regemq; petamus acestem
T alibus ylioneus. cūcti simul ore fremebant
D ardanide.
T um breuiter dido uultū demissa profatur
S oluite corda metu teucri: secludite curas
R es dura: et regni nouitas me talia cogunt
M oliri: et late fines custode tueri.
Q uis genus eneadum: quis troie nesciat urbe
V irtutesq; uirosq;: aut tanti icendia belli
N on obtusa adeo gestam⁹ pectora peni
N ec tam auersus equos tiria sol iūgit ab urbe
S eu uos hesperiam magnam saturniaq; arua
S iue ericis fines regemq; optastis acestem
A uxilioq; tutos dimittā. opib;q; iuuabo
V ultis. et his mecū pariter cōsidere regnis.
V rbem quā statuo uēa est subducite naues
T ros tiriusq; mihi nullo discrimīe agetur
A tq; utī. rex ipse noto cōpulsus eodem
A fforet eneas. eq; p littora certos
D imittam. et libie lustrare extrema iubebo.
S i quib; eiectus siluis. aut urbib; errat
H is animum arrecti dictis. et fortis achates
E t pater eneas. iam dudū erūpe nubem
A rdebant. prior eneam cōpellat achates
N ate dea. que nūc aīo sētētia surgit
O mnia tuta uides. classe. socios q; receptos
V nus abest medio ī fluctu: quē uidim⁹ ipsi
S ummersū. dīcis respondēt cetera matris
V ix ea fatus erat. cū circūfusa repēte
S cindit se nubes. et ī ethera purgat aptū
R estitit eneas. claraq; ī luce refulsit
O s. humerosq; deo similis: nāq; ipsa decoram

C esariem nato genitrix . lumenq; iuuente
P urpureu͂ et letos oculis afflarat honores
Q uale manus addu͂t ebori decus . aut ubi flauo
A rgentum pariusue lapis circundatur auro .
T u͂c sic reginam alloq̄tur . cu͂ctisq; repente
I mprouisus ait . coram quem q̄ritis adsum
T roius eneas libicis ereptus ab undis
O sola infandos troie miserata labores
Q ue nos reliquias danau͂ terreq; marisq;
O mnibȝ exhaustos iam casibȝ om͂iu͂ egenos
V rbe domo socias . grates psoluere dignas
N on opis est nr̄e dido . nec q̄cq̄ ubiq; est
G entis dardanie magnu͂q; sparsa p orbem .
D i tibi siqua pios respectant numina . si q̄
V sq̄ iusticie est . et mens sibi co͂scia recti
P remia digna ferant . q̄ te tam leta tulerunt
S ecula . qui tanti talem genuere parentes
I n freta dum fluuii currēt . du͂ montibꝰ umbre
L ustrabu͂t co͂uexa polus dum sydera pascet
S emp honos nomenq; tuu͂ laudesq; manebu͂t
Q ue me cu͂q; uocant terre . sic fatus amicum
I lionea petit dextra leuaq; serestum
P ost alios fortemq; giam fortemq; cloantu͂
O bstupuit p̄mo aspectu sidonia dido .
C asu deinde uiri tanto . et sic ore locuta ē
Q uis te nate dea p tanta pericula casus
I nseq̄tꝰ . que uis immanibȝ applicat oris
T u ne ille eneas . que͂ dardanio anchise
A lma uenꝰ phrigii genuit symoentis ad unda͂ .
A tq; eq̄d teucru͂ memini sidona uenire
F inibȝ expulsum patriis noua regna petentem
A uxilio beli . genitor tum belus opima͂
V astabat cyprum . et uictor dicione tenebat
T empore iam ex illo casus mihi cognitꝰ urbis
T roiane . nomenq; tuu͂ regesq; pelasgi

Ipſe hoſtis teucros inſigni laude ferebat
Seq; ortum antiqua teucrorum a ſtirpe uolebat
Quare agite o tectiſ iuuenes ſuccedite noſtris
Me quoq; per multos ſimilis fortuna labores
Iactatam hac demum uoluit conſiſtere terra
Non ignara mali miſeris ſuccurrere diſco
Sic memorat. ſimul eneam in regia ducit
Tecta. ſimul diuum templiſ indicit honorem
Nec minus interea ſociis ad litora mittit
Viginti tauros magnorum orrentia centum
Terga ſuum. pingues centum cum matribus agnos
Munera. letitiamq; dei
At domus interior regali ſplendida luxu
Inſtruitur. mediisq; parant conuiuia tectiſ
Arte laborate ueſtes oſtroq; ſuperbo
Ingens argentum menſis celataq; in auro
Fortia facta patrum. ſeries longiſſima rerum
Per tot ducta uiros antique ab origine gentiſ
Eneas (neq; enim patriuſ conſiſtere mentem
Paſſus amor) rapidum ad naueſ premittit achatem
Aſcanio ferat hec. ipſumq; ad moenia ducat
Omnis in aſcanio cari ſtat cura parentis
Munera preterea iliacis erepta ruiniſ
Ferre iubet pallam ſigniſ auroq; rigentem
Et circumtextum croceo uelamen achanto
Ornatuſ argiue helene. quoſ illa micenis
Pergama cum peteret. inconceſſoſq; hymeneoſ
Extulerat. matriſ lede mirabile donum
Preterea ſceptrum ylione quod geſſerat olim
Maxima natarum priami colloq; monille
Bacatum. g et duplices gemmiſ auroq; coronam
Hec celerans iter ad naueſ tendebat achates
At cytherea nouas artes. noua pectora uerſat
Conſilia. ut faciem mutatus. et ora cupido
Pro dulci aſcanio ueniat doniſq; furentem

Incendat reginam atq; ossib; implicet ignem .
Quippe domum timet ambiguam . tyriosq; bilingues
Urit atrox iuno . et sub noctem cura recursat
Ergo his aligerum dictis affatur amorem
Nate mee uires . mea magna potentia solus
Nate patris summi : qui tela typhoea temnis
Ad te confugio . et supplex tua numina posco
Frater ut eneas pelago tuus omnia circum
Litora iactetur q; odiis iunonis iniquę
Nota tibi . et nostro doluisti sepe dolore
Hunc phenissa tenet dido . blandisq; moratur
Uocibus . et uereor : quo se iunonia uertant
Hospitia . haud tanto cessabit cardine rerum
Quocirca capere ante dolis . et cingere flammam
Reginam meditor . ne quo se numine mutet .
Sed magno enee mecum teneatur amore
Qua facere id possis . nostram nunc accipe mentem
Regius accitu cari genitoris ad urbem
Sydoniam puer ire parat mea maxima cura
Dona ferens pelago . et flammis restantia troie
Hunc ego sopitum somno sup alta cythera
Aut sup idaliu secreta sede recondam
Ne qua scire dolos . mediusue occurrere possit
Tu faciem illius noctem non amplius unam
Falle dolo . et notos pueri puer indue uultus .
Ut cum te gremio accipiet letissima dido
Regales inter mensas laticemq; lieum
Cum dabit amplexus atq; oscula dulcia figet
Occultum inspires ignem . fallasq; ueneno
Paret amor dictis care genitricis . et alas
Exuit . et gressu gaudens incedit iuli
At uenus ascanio placidam p membra quietem
Irrigat . et fotum gremio dea tollit in altos
Idalie lucos . ubi mollis amaracus illum
Floribus . et dulci aspirans complectitur umbra .

Iamq; ibat dicto parens et dona cupido
Regia portabat, duce letus achate tyriis
Cum uenit auleis iam se regina superbis
Aurea composuit sponda. mediamq; locauit
Iam pater eneas. et iam troiana iuuentus
Conueniunt. stratoq; super discumbitur ostro
Dant famuli manibus limphas. cereremq; canistris
Expediunt. tonsisq; ferunt mantilia uillis.
Quinquaginta intus famule. quibus ordine longo
Cura penum struere. et flammis adolere penates
Centum alie. totidemq; pares etate ministri
Qui dapibus mensas onerent. et pocula ponant
Nec non. et tyrii per limina leta frequentes
Conuenere thoris iussi discumbere pictis
Mirantur dona enee. mirantur iulum
Flagrantesq; dei uultus. simulataq; uerba.
Pallamq;. et pictum croceo uelamen achanto
Precipue infelix pesti deuota future
Expleri mentem nequit ardescitq; tuendo
Phenissa. et pariter puero donisq; mouetur
Ille ubi complexu enee colloq; pependit
Et magnum falsi impleuit genitoris amorem
Reginam petit. hec oculis. hec pectore toto
Heret. et interdum gremio fouet inscia dido
Insideat quantus misere deus. at memor ille
Matris acidalie. paulatim abolere sicheum
Incipit. et uiuo temptat preuertere amore
Iam pridem resides animos desuetaq; corda
Postq; prima quies epulis mensęq; remote
Crateres magnos statuunt et uina coronant
Fit strepitus tectis. uocemq; per ampla uolutant
Atria. dependent lychni laquearibus aureis
Incensi et noctem flammis funalia uincunt
Hic regina grauem gemmis. auroq; poposcit
Impleuitq; mero pateram: quam belus et omnes

A belo soliti. tum facta silentia tectis
I upiter hospitibꝫ nam te dare iura loquũt'
H ũc letum tiriisqꝫ diem troiaqꝫ ꝓfectis
E sse uellis. n̄rosqꝫ hui⁹ meminisse minores
A dsit letitie bachus dator: et bona iuno
E t uos o tirii cetum celebrate fauentes.
D ixit. ⁊ ĩmensam laticũ libauit honorẽ
P rimaqꝫ libato sũmo ten⁹ attigit ore
T um bitie dedit ĩcrepitãs. ille impiger hausit
S pumantẽ patheram. et pleno se ꝓluit auro
P ost alii ꝓceres. cythara crinit⁹ yopas
P sonat. aurata docuit que maximus athlas
H ic canit errantẽ lunã solisqꝫ labores
V nde hoĩum genus. et pecudes. unde imber. ⁊ ignes
A rcturũ pliadasqꝫ hyadas geminosqꝫ triones
Q uid tm̄ occeano properent se tingẽ soles
H yberni. ul' que tardis mora noctibꝫ obstet
I ngeminãt plausu tirii. troesqꝫ sequuntur
N ec nõ et uario noctem s̄mone trahebat
I nfelix dido. longũqꝫ bibebat amorem
M ulta super priamo rogitans. sup hectore multa
N ũc quibus aurore uenisset filius armis
N ũc quales diomedis equi. nũc quãtus achilles
I mo age. et a prima dic hospes origine nobis
I nsidias inqt danaum. casusqꝫ tuorũ
E rroresqꝫ tuos. nam te iam septima portat
O mnibꝫ errantẽ terris. et fluctibꝫ estas.

C onticuere om̄s. tũc sic fortissim⁹ heros
Fata recensebat troie. casusqꝫ suorũ
Fallaces graios. simulataqꝫ dona minerue
L acoontis penam. et laxantẽ claustra sinonẽ
S omniũ. quo monit⁹ accepat hectoris atrum
I am flãmas celi troium patrieqꝫ ruinas

Et Regis priami

Et regis priami fatum instabile semper
Impositumque patrem collo dextraque prehensum
Ascanium frustra a tergo comitante creusa
Ereptam hanc fato socios in morte repertos

Conticuere omnes intentique ora tenebant
Inde thoro pater eneas sic orsus ab alto
Infandum regina iubes renovare dolorem
Troianas ut opes et lamentabile regnum
Eruerint danai queque ipse miserrima vidi
Et quorum pars magna fui. quis talia fando
Mirmidonum dolopumve. aut duri miles ulixi
Temperet a lacrimis. et iam nox humida celo
Precipitat. suadentque cadentia sydera somnos
Sed si tantus amor casus cognoscere nostros
Et breviter troie supremum audire laborem
Quamquam animus meminisse horret luctuque refugit
Incipiam. fracti bello fatisque repulsi
Ductores danaum tot iam labentibus annis
Instar montis equum divina palladis arte
Edificant sectaque intexunt abiete costas
Votum pro reditu simulant. ea fama vagatur
Huc delecta virum sortiti corpora furtim
Includunt ceco lateri. penitusque cavernas
Ingentes. uterumque armato milite complent
Est in conspectu tenedos notissima fama
Insula. dives opum priami dum regna manebant.
Nunc tantum sinus et statio male fida carinis
Huc se provecti deserto in litore condunt
Nos abiisse rati et vento petiisse micenas
Ergo omnis longo solvit se teucria luctu
Panduntur porte iuvat ire ad dorica castra
Desertosque videre locos littusque relictum

Hic dolopum manus. hic seuus tendebat achilles
Classibus hic locus. hic acies certare solebat
Pars stupet innupte donum exitiale minerue
Et molem mirantur equi primusque thymetes
Duci intra muros hortatur et arce locari.
Siue dolo. seu iam troie sic fata ferebant
At capis et quorum melior sententia menti
Aut pelago danaum insidias suspectaque dona
Precipitare iubent. subiectisque urere flammis
Aut terebrare cauas uteri. et temptare latebras
Scinditur incertum studia in contraria vulgus
Primus ibi ante omnis magna comitante caterua
Laocoon ardens summa decurrit ab arce
Et procul o miseri: que tanta insania ciues
Creditis auectos hostes. aut ulla putatis
Dona carere dolis danaum. sic notus ulixes?
Aut hoc inclusi ligno occultantur achiui
Aut hec in nostros fabricata est machina muros
Inspectura domos. uenturaque desuper urbi.
Aut aliquis latet error equo ne credite teucri
Quicquid id est timeo danaos: et dona ferentes
Sic fatus. ualidis ingentem uiribus hastam
In latus inque feri curuam compagibus aluum
Contorsit. stetit illa tremens uteroque recusso
Insonuere caue gemitumque dedere cauerne
Et si fata deum si mens non leua fuisset
Impulerat ferro argolicas fedare latebras
Troiaque nunc staret. priamique arx alta maneret.
Ecce manus iuuenem interea post terga reuinctum
Pastores magno ad regem clamore trahebant
Dardanide. qui se ignotum uenientibus ultro
Hoc ipsum ut strueret troiamque aperiret achiuis
Obtulerat fidens animi. atque in utrumque paratus
Seu uersare dolos. seu certe occumbere morti
Undique uisendi studio troiana iuuentus

Circūfusa ruit. certantq; illudere capto.
Accipe nūc danaū insidias. ⁊ crimine ab uno
Disce omnes.
Namq; ut cōspectu in medio turbatus inermis
Constitit: atq; oculis phrigia agmina circūspexit
Heu que nūc tellus inquit que me equora possūt
Accipe. aut quid iam misero mihi deniq; restat
Cui neq; apud danaos usq̃ locus. ⁊ sup ipsi
Dardanide infensi penas cū sanguine poscunt
Quo gemitu ɔūsi animi. cōpressus ⁊ omnis
Impetus. ortamur fari quo sanguine cretus
Quid ue ferat memoret. que sit fiducia capto
Ille hec deposita tandē formidine fatur
Cūcta eq̄ tibi rex fuerit q̄cūq; fatebor
Vera inquit. neq; me argolica de gente negabo
Hoc primū. nec si miserū fortuna synonē
Finxit. uanū etiā mendacēq; improba finget.
Fando aliquid si forte tuas puenit ad aures
Belide nomen palamedis ⁊ inclita fama
Gloria. quē falsa sub proditiōe pelasgi
Insontē infando iudicio: quia bella uetabat
Demissere neci. nūc cassum lumine lugent
Illi me comitē et cōsanguinitate ppinquum
Pauper in arma pater primis huc dimisit ab annis
Dum stabat regno icolumis. regumq; uigebat
Cōsiliis. et nos aliq' nomenq; decusq;
Gessimus inuidia postq̃ fallacis ulixis
Haud ignota loquor superis cōcessit ab oris
Afflictus uitam in tenebris luctuq; trahebam
Et casum insontis mecū indignabar amici
Nec tacui demens. et me fors siqua tulisset
Si patrios umq̃ remeassē uictor ad argos
Promisi ultorē. et uba aspera moui
Hinc mihi pma mali labes. hinc semp ulixes
Criminibz terrere nouis. hinc spargere uoces

In uulgū ambiguas. et q̄rere cōſcius arma
Nec requieuit enī. donec calcante miniſtro
Sed quid ego h' hec aūt necq̄q̄ ingrata reuoluo
Quid ue moror ſi uno ordine hētis achiuos
Idq3 audire ſat eſt. iā3 dudū ſumite penas
Hoc itacus uellit. et magno m̄cent' atride
Tum uo ardemus ſcitari et quere' cauſas
Ignari ſcelerū tantorū artiſq3 pelaſge
Proſequitur pauitās. et ficto pectore fatur
Sepe fugam danai troia cupiere relicta
Moliri. et longo feſſi diſcedere bello
Feciſſentq3 utinā. ſepe illos aſpa ponti
Interclusit hyems. et terruit hauſter eūtes
Precipue cū iā3 hic trabib3 cōtextus acernis
Staret equs toto ſonuerūt ethere nībi
Suſpenſi eun ſcitatū oracl'a phoebi
Mittimus. isq3 aditis hec triſtia dicta repōtat
Sanguine placaſtis uētos. et uirgine ceſa
Cū3 p̄mū3 yliacas danai ueniſtis ad oras
Sanguine querēdi reditus. aīaq3 littādū eſt
Argolica. uulgi q̄ uox ut uenit ad aures
Obſtupuere aīi. gelidusq3 p ima cucurrit
Oſſa tremor. cui fata parēt. quē poſcat apollo
Hic ithacus uate3 magno calcanta tumultu
Protrahit in medios. que ſint ea nuīna diuū
Flagitat. et mihi iam multi crudelle canebāt
Artificis ſcelus. et taciti uētura uidebant
Biſquinos ſilet ille dies. tectuſq3 recuſat
Prodere uoc' ſua quēq̄. aut opponer' morti
Vix tandē magnis ithaci clamorib3 actus
Cōpoſito rūpit uoce3. et me deſtinat are.
Aſſenſere oīs. et que ſibi q̄ſq3 timebat
Vnius i miſeri exitiu3 cōuerſa tulere
Iamq3 dies infanda aderat. mihi ſacra parari
Et ſalſe fruges. et circū tēpora uitte

E ripui fateor leto me . et uincula rupi
L imosoq; lacu p noctē obscurus in ulua
D elitui dum uela darent . si forte dedissent
N ec mihi iaʒ patriam antiquaʒ spes ulla uidēdi
N ec dulces natos exoptatūq; parentem
Q uos illi fors ad penas ob nr̄a reposcent
E ffugia . et culpam hanc miseroꝝ morte piabūt
Q uod te p supos . et cōscia numina ueri
P si qua est que restet adhuc mortalib; usq;
I ntemerata fides oro miserere laborum
T antoꝝ . miserere ai̅ non digna ferentis
H is lacrimis uitam damus . et miserescim' ult°
I pe uiro p̄mus manicas . atq; arta leuari
V incla iubet p̄amus . dictisq; ita fatur amicis
Q uisquis amissos olim obliuiscere graios
N oster eris . mihiq; hec edissere uera roganti
Q uo molem hanc immanis equi statuere . quis auctor .
Q uid ue petunt . que religio . aut que machina belli .
D ixerat . ille dolis instructus . et arte pelasga
S ustulit . exutas uinclis ad sydera palmas .
V os eterni ignes . et nō uiolabile uestrum
T estor numen ait . uos are enses q; nephādi
Q uos fugi . uitteq; deum . quas hostia gessi
F as mihi graioꝝ sacrata resoluere iura
F as odisse uiros atq; oīa ferre sub auras
S i qua tegūt teneor patrie n̄ legib; ullis
T u modo promissis maneas seruataq; fides
T roia fidem . si uera feram . si magna rependam
O mis spes danaū . et cepti fiducia belli
P alladis auxilio semp stetit . impius ex quo
T ydides . sʒ . eiꝫ scelerūq; inuētor ulixes
F atale aggressi sacrato auellere templo
P alladiū cesis sūme custodib; arcis
C orripuere sacrā effigiē manibusq; cruētis
V irgineas ausi diue cōtingere uittas

Ex illo fluere. ac retro sublapsa referri
Spes danaum. fracte vires aversa dee mens
Nec dubiis ea signa dedit tritonia monstris
Vix positum castris simulacrum arsere corusce
Luminibus flamme arrectis salsusque per artus
Sudor iit. terque ipsa solo mirabile dictu
Emicuit. parmamque ferens. hastamque trementem
Extemplo temptanda fuga canit equora calcas
Nec posse argolicis excindi pergama tellis
Omina ni repetant argis. numenque reducunt
Quod pelago et curvis secum advexere carinis
Et nunc quod patrias vento petiere micenas
Arma deos comitesque parant pelagoque remenso
Improvisi aderunt ita digerit omnia calcas
Hanc pro palladio moniti pro numine leso
Effigiem statuere. nephas que triste piaret
Hanc tamen immensam calcas attollere molem
Roboribus textis celoque educere iussit.
Ne recipi portis aut duci in moenia possit
Neu populum antiqua sub religione tueri
Nam si vestra manus violasset dona minerve
Tum magnum exitium: quod dii prius omen in ipsum
Convertant priami imperio frigibusque futurum.
Sin manibus vestris vestram ascendisset in urbem
Ultro asiam magno pelopea ad moenia bello
Venturam. et nostros ea fata manere nepotes
Talibus insidiis periurique arte sinonis
Credita res captique dolis lacrimisque coacti
Quos neque tidides nec larisseus achilles
Non anni domuere decem. non mille carine
Hic aliud maius miseris multoque tremendum
Obicitur. magis atque improvida pectora turbat
Laocoon ductus neptuno sorte sacerdox
Solemnes taurum ingentem mactabat ad aras
Ecce autem gemini a tenedo tranquilla per alta

Horresco referens imensis orbibz angues
Incubunt pelago . pariterq; ad littora tendūt
Pectora quorum inter fluctus arrecta iubeq;
Sanguinee superant undas . pars cetera pontū
Pone legit . sinuātq; imensa uolumina terga
Fit sonitus spumāte salo . Iamq; arua tenebāt
Ardentesq; oculos suffecti sanguine & igni
Sibila lambebant linguis uibrantibz ora
Diffugimus uisu exangues . illi agmine certo
Laochoonta petūt . et primum parua duorum
Corpora natorum serpens cōplexus uterq;
Implicat . et miseros morsus depascitur artus
Post ipsum auxilio subeūtem . et tella ferentem
Corripiūt . spirisq; ligant ingentibz . et iam
Bis mediū amplexi . bis collo squamea circū
Terga dati superant capite . et ceruicibz altis .
Ille simul manibz tendit diuellere nodos
Perfusus sanie uittas atroq; ueneno
Clamores simul horrēdos ad sydera tollit
Quales mugitus fugit cum saucius aram
Taurus . et incerta excussit ceruice securim
At gemini lapsu delubra ad sūma dracones
Effugiūt . seueq; petūt tritonidis arcem
Sub pedibusq; dee . clipeiq; sub orbe tegūtur
Tunc uero tremefacta nouus per pectora cūctis
Insinuat pauor . et scelus expendisse merētem
Laochoonta ferūt . sacrū qui cuspide robur
Lesit . et tergo scelerātam itorsit hastam .
Ducendū ad sedes simulacrū . orandaq; diue
Numina cōclamant .
Diuidimus muros . et moenia pandimus urbis
Accingūt omīs operi . pedibusq; rotarum
Subiciūt lapsus . et stupea uincla collo
Intendūt . scandit fatalis machina muros
Feta armis . pueri circū innuptęq; puelle

Sacra canūt. funēq3 manu cōtingere gaudent
Illa subit mediecq3 minās illabit' urbi
O patria. o diuū domus ylion. et īclita bello
Menia dardanidū quater ipso in limine porte
Restitit. atq3 utero sonitū quater arma dedere
Instamus tamen īmemores cecīq3 furore
Et mōstrū infelix sacrata sistimus arce
Tūc etiam fatis aperit cassandra futuris
Ora dei iussu nō unq' credita teucris
Nos delubra deū miseri: qb3 ultim' esset
Ille dies. festa uelamus fronde p urbem
Vertit' interea celum. et ruit oceano nox
Inuoluēs umbra magna terraq3 polumq3
Mirmidonūq3 dolos fusi p moenia teucri
Conticuere. sopor fessos cōplectit' artus
Et iam argiua fallax instructis nauib; ibat
A tenedo tacite p amica silentia lune
Litora nota petens flāmas cū regia puppis
Extulerat fatisq3 deum defensus iniqs
Inclusos utero danaos et pinea furtim
Laxat claustra synon illos patefactus ad auras
Reddit equus letiq3 cauo se robore pmunt
Thessandrus stelenusq3 duces et dirus ulixes
Demissum lapsi p funē athamasq3 thoasq3
Pelidesq3 neoptholom' primusq3 machaon
Et menelaus et ipse doli fabricator epheus
Inuadūt urbem somno uinoq3 sepultam
Cedunt' uigiles. portisq3 patentib; omēs
Accipiūt socios atq3 agmina cōscia iūgunt
Tempus erat quo pma qes mortalib; egris
Incipit et dono diuū gratissima serpit
Insomnis ecce ante oculos mestissim' hector
Visus adesse mihi. largosq3 effundere fletus
Raptat' bigis. ut quōdā aterq3 cruento
Puluere pq3 pedes traiect' lora tumētes

Hei mihi · qualis erat · quantum mutatus ab illo
Hectore qui redit exuuias indutus achillis
Uel danaum frigios iaculatus puppibus ignes
Squalentem barbam · et concretos sanguine crines
Uulneraque illa gerens · que circum plurima muros
Accepit patrios ultra flens ipse uidebar
Compellare uirum · et mestas expromere uoces
O lux dardanie · spes o fidissima teucrum
Que tante tenuere more · quibus hector ab oris
Expectate uenis · ut te post multa tuorum
Funera post uarios hominumque urbisque labores
Defessi aspicimus · que causa indigna serenos
Fedauit uultus · aut cur hec uulnera cerno
Ille nihil · nec me querentem uana moratur
Sed grauiter gemitus imo de pectore ducens
Heu fuge nate dea · teque his ait eripe flammis
Hostis habet muros · ruit alto a culmine troia
Sat patrie priamoque datum · si pergama dextra
Defendi possent etiam hac defensa fuissent
Sacra suosque tibi commendat troia penates
Hos cape fatorum comites his moenia quere
Magna · pererrato statues que denique ponto
Sic ait · et manibus uittas uestamque potentem
Eternumque adytis effert penetralibus ignem
Diuerso interea miscentur moenia luctu
Et magis atque magis · quamquam secreta parentis
Anchise domus · arboribusque obtecta recessit
Clarescit sonitus armorumque ingruit horror
Excutior somno · et summi fastigia tecti
Ascensu supero · atque arrectis auribus asto
In segetem ueluti cum flamma furentibus austris
Incidit aut rapido montano flumine torrens
Sternit agros · sternit sata leta boumque labores
Precipitesque trahit siluas stupet inscius alto
Accipiens sonitum saxi de uertice pastor.

Tum ũo manifesta fides danaũq; patescũt
Insidie. iam dei phebi dedit ampla ruinam
Uulcano superante domus. iaz proxim' ardet
Ucalegon: sigea igni freta lata relucent
Exoritur clamorq; uirum clangorq; tubarz
Arma amens capio. nec sat rõnis in armis
Sz glomerare manũ bello. et cõcurrẽ in arcem
Cum socijs ardent aĩ. furor iraq; mentem
P̄cipitant. pulcrũq; mori succurrit in armis
Ecce aũt telis panthus elapsus achiuum
Panthus otriades arcis phoebiq; sacerdos
Sacra manu uictosq; deos paruũq; nepotem
Ip̄e trahit. cursuq; amens ad litora tendit
Quo res sũma panthu: quam prendim' arcem:
Uix ea fatus eram gemitu cũ talia reddit
Uenit sũma dies et ĩeluctabile tempus
Dardanię. fuim' troes. fuit ylion. et ingens
Gloria teucroz. ferus oĩa iupit argos
Transtulit. incensa danai dñant' in urbe.
Arduus armatos medijs ĩ milib; astans
Fundit equus. uictorq; synon incendia miscet
Insultans portis. alij bipatentib; adsunt
Milia quot magnis unq̃ uenere micenis
Obsedere alij telis angusta uiarz
Oppositi. stat ferri acies mucrone corusco
Stricta. parata neci. uix p̄mi p̄lia temptant
Portarz uigiles et ceco marte resistunt
Talib; otriade dictis. et numine diuum
In flammas. et in arma feror. quo tristis erinis
Quo fremit' uocat. et sublatus ad ethera clamor
Addũt se socios ripheus. et maximus armis
Epithus oblati p̄ lunaz. hypanisq; dimasq;
Et lati agglomerant nr̃o iuuenisq; chorebus
Migdonides illas ad troiam forte dieb;
Uenerat insano casandre ĩcensus amore.

Et gener auxilium priamo phrigibusque ferebat.
Infelix. qui non sponse precepta furentis
Audierat.
Quos ubi confertos audere in prelia vidi
Incipio super his. iuvenes fortissima frustra
Pectora. si vobis audentem extrema cupido est
Certa sequi. que sit rebus fortuna videtis
Excessere omnes aditis arisque relictis
Dii quibus imperium hoc steterat. succurritis urbi
Incense. moriamur. et in media arma ruamus
Una salus victis nullam sperare salutem
Sic animis iuvenum furor. inde lupi ceu
Raptores atra in nebula. quos improba ventris
Exegit cecos rabies. catulique relicti
Faucibus expectant siccis. per tela per hostes
Vadimus. haud dubiam in mortem mediique tenemus
Urbis iter. nox atra cava circumvolat umbra
Quis cladem illius noctis. quis funera fando
Explicet. aut possit lacrimis equare labores
Urbs antiqua ruit multos dominata per annos
Plurima perque vias sternuntur inertia passim
Corpora perque domos. et religiosa deorum
Limina. nec soli penas dant sanguine teucri
Quondam etiam victis redit in precordia virtus.
Victoresque cadunt danai. crudelis ubique
Luctus ubique pavor. et plurima mortis imago
Primus se danaum magna comitante caterva
Androgeus offert nobis socia agmina credens
Inscius atque ultro verbis compellat amicis
Festinate viri. nam que tam sera moratur
Segnicies. alii rapiunt incensaque ferunt
Pergama. vos celsis nunc primum a navibus itis
Dixit. et extemplo neque enim responsa dabantur
Fida satis sensit medios delapsus in hostes
Obstupuit. retroque pedem cum voce repressit

I nprouisum aspris ueluti qui sentib; anguem
P ressit humi nitens trepidusq; repente refugit
A ttollentem iras. et cerula colla tumentem
H aud secus androgeus uisu tremefactus abibat
I nruimus. densis 7 circu̅fundim̄ armis
I gnarosq; loci passim. et formidine captos
S ternimus. aspirat p̄mo fortuna labori
A tq; hic successu exultans aīsq; chorebus
O socij. qua p̄ma inquit fortuna salutis
M onstrat iter. quaq; ostendit se dext̄a sequam̄
M utemus clipeos. danaumq; insignia nobis
A ptemus. dolus an uirtus. quis in hoste requirat.
A rma dabu̅t ipsi. sic fatus deinde comatem
A ndrogei galeam. clipeiq; insigne decorum
I nduitur. lateriq; argiuum accom̄odat ensem
H oc ripheus. hoc ipse dimas. oīsq; iuuentus
L eta facit. spolijs se quisq; recentib; armat
U adimus inmixti danais haud numine nr̄o
M ultaq; p cecam co̅gressi p̄lia noctem
C onserim̄. multos danaum dimittim̄ orcho
D iffugiu̅t. alij ad naues. et litora cursu
F ida petunt. ps ingentem formidine turpi
S candu̅t rursus equum. et nota co̅dunt̄ in aluo
H eu nihil inuitis fas quemq; fidere diuis
E cce trahebatur passis priameia uirgo
C rinib; a templo cassandra adytisq; mineruę
A d celum tendens ardentia lumina frustra
L umina. nam teneras arcebant uincula palmas
N on tulit hanc spēm furiata mēte chorebus
E t sese mediu̅ iecit periturus in agmen
C o̅sequim̄ cuncti. et densis incurrim̄ armis
H ic primum ex alto delubri culmine telis
N ostrorum obruim̄. oriturq; miserrima cedes
A rmorum facie. et graiarum errore iubarum
T u̅c danai gemitu atq; erepte uirginis ira

Undiqꝫ collecti inuadūt acerrim' aiax
Et gemini atride dolopū ue exercit' omis
Adūsi rupto ceu quōdam turbine uenti
Cōfligūt zephyrusqꝫ Notusqꝫ ⁊ letus eois
Eurus equis. stridūt silue. seuitqꝫ tridenti
Spumeus. atqꝫ imo ciet equora fundo   nereus
Illi etiam siquos obscura nocte p umbraꝫ
Fudim' insidijs. totaqꝫ agitauim' urbe
Apparent pmi. clipeos mētitaqꝫ tella
Agnoscūt. atqꝫ ora sono discordia signant
Ilicet obruim' nūo. pmusqꝫ chorebꝫ
Penelei dextra diue armipotentis ad aram
Procūbit. cadit ⁊ ripheus iustissim' unus
Qui fuit in teucris et suatissim' equi
Dys aliter uisum. pereūt hypanisqꝫ dimasqꝫ
Cōfixi a socijs. nec te tua plrima panthu
Labentem pietas. nec apollinis īfula texit
Yliaci cineres et flāma extrema meoꝝ
Testor in occasu nr̄o. nec tella n̄ ullas
Uitauisse uices danaū. et si fata fuissent
Ut caderē. meruisse manu. diuellim' inde
Yphitus ⁊ pelias quoꝝ yphit' euo   mecum
Iam grauior. pelias et uulnere tardus ulixi
Protinus ad sedes priami clamore uocati
Hic u̇o ingentē pugnam. ceu cetera nusq̄
Bella forent. nulli tota morerētur in urbe
Sic martē indomitū. danaosqꝫ ad tecta ruētes
Cernimus. obsessumqꝫ acta testudine limen
Herent parietib; scale postesqꝫ sub ipos
Nitūtur gradib;. clipeosqꝫ ad tella sinistris
Protecti obijciūt. prensant fastigia dextris
Dardanide contra turres et tecta domoꝝ
Culmina diuellūt. his se qn̄ ultima cernūt
Extrema iam in morte parant defendere telis
Auratasqꝫ trabes ueterꝫ decora alta parētum

Devolvunt. alii strictis mucronibus imas
Obsedere fores. has servant agmine denso
Instaurati animi regis succurrere tectis
Auxilioque levare viros. vimque addere victis
Limen erat. cecaeque fores et pervius usus
Tectorum inter se priami. postesque relicti
A tergo. infelix qua se dum regna manebant
Sepius andromache ferre incomitata solebat
Ad soceros. et avo puerum astianata trahebat
Evado ad summi fastigia culminis. unde
Tela manu miseri iactabant inrita teucri
Turrim in precipiti stantem summisque sub astra
Educta tectis, unde omnis troia videri
Et danaum solitae naves et achaia castra
Aggressi ferro circum qua summa labantes
Iuncturas tabulata dabant convellimus altis
Sedibus. impulimusque. ea lapsa repente ruinam
Cum sonitu Contrahit. et danaum late super agmina cuncta
Cum sonitum Incidit. ast alii subeunt. nec saxa. nec ullum
Telorum interea cessat genus
Vestibulum ante ipsum. primoque in limine pirrhus
Exultat telis. et luce coruscus aena
Qualis ubi in lucem coluber mala gramina pastus
Frigida sub terra tumidum quem bruma tegebat
Nunc positis novus exuviis nitidusque iuventa
Lubrica convolvit sublato pectore terga.
Arduus ad solem. et linguis micat ore trisulcis
Una ingens pyphas. et equorum agitator achillis
Armiger autumedon. una omnis scyria pubes
Succedunt tecto. et flammas ad culmina iactant
Ipse inter primos correpta dura bipenni
Limina perrumpit. postesque a cardine vellit
Eratos. iamque excisa trabe firma cavavit
Robora. et ingentem lato dedit ore fenestram
domus Apparent, itus. et atria longa patescunt

A pparent p̄ami . et ueterꝫ penetralia regum
A rmatosq; uidēt stantes in limine p̄mo
A t domus interior gemitu miseroq; tumultu
M iscetur . penit9q; caue plangoribꝫ edes
F emineis ululant . ferit aurea sydera clamor
T um pauide tectis mr̄es ingentibꝫ errant
A mplexeq; tenēt postes . atq; oscula figunt
I nstat ui patria pirrhus . nec claustra nec ipsi
C ustodes sufferre ualent . labat ariete crebro
I anua . et emoti procūbūt cardine postes .
F it uia ui . rūpunt aditus p̄mosq; trucidant
I mmissi danai . ⁊ late loca milite cōplent
N on sic aggeribꝫ ruptis cū spumeus amnis .
E xijt . oppositasq; euicit gurgite moles
F ertur in arua furēs cumulo camposq; p omīs
C um stabulis armēta trahit uidi ip̄e furentem
C ede neoptholomū . geminosq; in limine atridas
U idi hecubam . centūq; nurus . p̄amūq; p aras
S anguine fedantem : quos ip̄e sacrauerat ignes
Q uinquaginta illi thalami . spes tanta nepotum
B arbarico postes auro spolijsq; sup̄bi
P rocubuere tenent danai . qua deficit ignis
F orsitan et p̄ami fuerit . que fata requiras
U rbis ubi capte casū cōuulsaq; uidit
L imina tectorꝫ . ⁊ medijs penetralibꝫ hostem
A rma diu senior d̄sueta tremētibꝫ euo
C ircumdat . nequicq̄ humeris . ⁊ inutile ferrum
C ingit᷑ . ⁊ densos fertur moritur9 in hostes
E dibus in medijs . nudoq; sub etheris axe
I ngens ara fuit . iuxtaq; ueterrima laurus
I ncūbens are . atq; umbra cōplexa penates
H ic hecuba . ⁊ nate . nequicq̄ altaria circum
P recipites . atra ceu tempestate colūbe
C ondense . ⁊ diuū amplexe simulacra sedebant
I psum aūt sumptis p̄amū iuuenilibꝫ armis

Ut uidit. que mens tam dira miserrime coniux.
Impulit his cingi telis. aut quo ruis inquit.
Non tali auxilio. nec defensoribus istis
Tempus eget. non si ipse meus nunc afforet hector.
Huc tandem concede. hec ara tuebitur omnes
Aut moriere simul. sic ore effata recepit
Ad sese et sacra longeuum in sede locauit.
Ecce autem elapsus pirrhi de cede polites
Unus natorum priami per tela per hostes
Porticibus longis fugit. et uacua atria lustrat
Saucius. illum ardens infesto uulnere pirrhus
Insequitur iam iamque manu tenet. et premit hasta
Ut tandem ante oculos euasit. et ora parentum
Concidit. ac multo uitam cum sanguine fudit.
Hic priamus quamquam in media iam morte tenetur
Non tamen abstinuit. nec uoci ireque pepercit
At tibi pro scelere exclamat. pro talibus ausis
Dii si qua est celo pietas: que talia curet,
Persoluant grates dignas: et premia reddant
Debita: qui nati coram me cernere letum
Fecisti. et patrios fedasti funere uultus
At non ille, satum quo te mentiris achilles
Talis in hoste fuit priamo. sed iura fidemque
Supplicis erubuit corpusque exangue sepulcro
Reddidit hectoreum meque in mea regna remisit.
Sic fatus senior. telumque inbelle et sine ictu
Coniecit rauco quod protinus ere repulsum,
Et summo clipei nequicquam umbone pependit.
Cui pirrhus referes ergo hec et nuntius ibis
Pelide genitori. illi mea tristia facta
Degeneremque neoptolemum narrare memento
Nunc morere. hec dicens altaria ad ipsa trementem
Traxit. et in multo lapsantem sanguine nati
Implicuitque comam leua. dextraque coruscum
Extulit. ac lateri capulo tenus abdidit ensem

Hic finis priami fatorum. hic exitus illum
Sorte tulit troiam incensam et prolapsa uidentem
Pergama tot quondam populis terrisque superbum
Regnatorem asie. iacet ingens littore truncus
Auulsumque humeris caput. et sine nomine corpus
At me tum primum seuus circumstetit horror
Obstupui. subiit cari genitoris imago
Ut regem equeuum crudeli funere uidi
Vitam exalantem. subiit deserta creusa
Et direpta domus. et parui casus iuli
Respicio. et que sit me circum copia lustro.
Deseruere omnes defessi. et corpora saltu
Ad terram misere. aut ignibus egra dedere.
Tum mihi se non ante oculis tam clara uidendam
Obtulit. et pura per noctem in luce refulsit
Alma parens confessa deam. qualisque uideri
Celicolis. et quanta solet. dextraque prehensum
Continuit. roseoque hec insuper addidit ore
Nate quis indomitas tantus dolor excitat iras?
Quid furis? aut quonam nostri tibi cura recessit?
Non prius aspicies ubi fessum etate parentem
Liqueris anchisen? superet coniux ne creusa?
Ascaniusque puer. quos omnes undique graie
Circuierant acies. et ni mea cura resistat
Iam flamme tulerint. inimicus et hauserit ensis.
Non tibi tindaridis facies inuisa lacene
Culpatus ue paris. diuum inclementia diuum
Has euertit opes sternitque a culmine troiam
Aspice. namque omnem que nunc obducta tuenti
Mortales hebetat uisus tibi et humida circum
Caligat nubem eripiam. tu ne qua parentis
Iussa time neu preceptis parere recusa.
Hic ubi disiectas moles auulsaque saxis
Saxa uides mixtoque undantem puluere fumum
Neptunus muros magnoque emota tridenti

Fundamenta quatit · totamque a sedibus urbem
Eruit · hic iuno sceas seuissima portas
Prima tenet · sociumque furens a nauibus agmen
Ferro accincta uocat ·
Iam summas arces tritonia respice pallas
Insedit nimbo effulgens et gorgone seua ·
Ipse pater danais animos uiresque secundas
Sufficit · ipse deos in dardana suscitat arma
Eripe nate fugam · finemque impone labori
Nusquam abero · et tutum patrio te limine sistam
Dixerat · et spissis noctis se condidit umbris
Apparent dire facies · inimicaque troie
Numina magna deum ·
Tum uero omne mihi uisum considere in ignes
Ylion · et ex imo uerti neptunia troia
Ac ueluti summis antiquam in montibus ornum
Cum ferro accisam · crebrisque bipennibus instant
Eruere agricole certatim · illa usque minatur
Et tremefacta comam concusso uertice nutat
Vulneribus donec paulatim euicta supremum
Congemuit · traxitque iugis auulsa ruinam ·
Descendo ac ducente deo flammam inter et hostes
Expedior · dant tela locum · flammeque recedunt ·
Atque ubi iam patrie peruentum ad limina sedis
Antiquasque domos · genitor · quem tollere in altos
Optabam primum montes primumque petebam
Abnegat excisa uitam producere troia ·
Exiliumque pati · uos o quibus integer eui
Sanguis ait · solideque suo stant robore uires
Vos agitate fugam
Me si celicole uoluissent ducere uitam
Has mihi seruassent sedes · satis una superque
Vidimus excidia · et capte superauimus urbi
Sic o sic positum affati discedite corpus
Ipse manu mortem inueniam · miserebitur hostis

E xuuiasq; petet. Facilis iactura sepulcri.
I am pridē inuisus diuis 7 inutilis annos
D emoror ex quo me diuū pr̄. atq; hoīū rex
F ulminis afflauit uentis 7 ɔtigit igni
T alia pstabat memorans fixusq; manebat
N os ɔtra effusi lacrimis ɔiuxq; creusa
A scaniusq;. omisq; dom' ne uertere secū
C ūcta pater fatoq; urgēti incumbere uellet
A bnegat inceptoq; 7 sedib; heret i isdem
R ursus in arma feror. mortemq; miserrim' opto
N am q' ɔsiliū aut que iā fortuna dabat'
M e ne efferre pedem genitor te posse relicto
S perasti? tantūq; nephas prior excidit ore
S i nihil ex tanta supis placet urbe relinq;
E t sedet hoc aīo pitureq; addere troie
T eq; tuosq; iuuat patet isti ianua leto
I amq; aderit multo p̄mi de sanguine pyrrhus
N atū añ ora patris. prē q obtrūcat ad aras
H oc erat alma parens q̄ me p tella p hostes
E ripis. ut mediis hostē in penetralib; utq;
A scaniūq; prēmq; meū iuxtaq; creusam
A lterū in alterius mactatos sanguinē cernā.
A rma uiri forte arma uocat lux ultimā uictos
R eddite me danais. sinite istaurata reuisam
P lia nūq; omēs hodie moriem' inulti.
H inc ferro accingor rursus clipeoq; sinistrā
I nstabā aptās meq; ext̄ tecta ferebam
E cce aūt ɔplexa pedes in limine ɔiux
H erebat. puūq; patri tendebat iulum.
S i periturus abis. 7 nos rape i oīa tecū
S in aliquā expertus sūptis spē ponis i armis
H anc p̄mū tutare domū. cui p̄uus yulus
C ui pater 7 ɔiux quondā tua dicta relinquor
T alia uocifās gemitu tectū oē replebat
C ū subitū dictuq; orit' mirabile mōstrum.

Namq; manus inter mestorum q; ora parentum
Ecce leuis su͠mo de u͠tice uisus iuli
Fundere lumen apex tactuq; innoxia moles
La͠bere fla͠ma comas 7 circu͠ tpra pasci
Nos pauidi trepidare metu crine͠q; flagra͠te͠
Excutere. 7 scto͠s restingue͠ fontib; ignes
At pater anchises oculos ad sydera letus
Extulit. 7 celo palmas cu͠ uoce tetendit.
Iupiter oi͠potens p̃cib; si flecteris ullis
Aspice nos. h̃ tm͠. et si pietate meremur
patre Da deinde auxiliu͠ atq; hec omina firma.
Vix ea fatus erat senior subitoq; fragore
Intonuit leuu͠. 7 de celo lapsa p umbras
Stella facem duce͠s multa cu͠ luce cucurrit.
Illam su͠ma sup labentem culmina tecti
Cernimus ydea claram se co͠dere silua
Signa͠temq; uias. tu͠ longo limite sulcus
Dat lucem. 7 late circu͠ loca sulphure fuma͠t.
Hic u͠o uictus genitor se tollit ad auras.
Affaturq; deos. 7 sctm͠ sydus adorat.
Iam iam nulla mora ẽ sequor. 7 qua ducitis adsum.
Di patrij suate domu͠. suate nepotem.
Vestru͠ hoc auguriu͠. ur̃oq; i numine troia ẽ
Cedo eq̃. nec nate tibi comes ire recuso.
Dixerat ille. et iam p moenia clarior ignis
Auditur propiusq; estus incẽdia uoluunt
Ergo age care pater ceruici imponer̃ nr̃e.
Ipse subibo ub humeris. n̄ me labor iste grauabit.
Quo res cu͠q; cadent vnu͠ 7 co͠e periclu͠
Vna salus ambob; erit. mihi puus yulus
Sit comes. 7 longe suet uestigia coniux.
Vos famuli que dicam aı͠s aduertite ur̃is
Est urbe egressis tumulus. templu͠q; uetustu͠
Deserte cereris. iuxtaq; antiqua cupressus
Religione patrum multos suata p annos

hanc ex diu͠so

Hanc ex diuerso sedem ueniemus in unam
Tu genitor cape sacra manu patriosque penates
Me bello ex tanto digressum et cede recenti
Atrectare nephas donec me flumine uiuo
Abluero.
Hec fatus latos humeros subiectaque colla
Veste super fuluique insternor pelle leonis.
Succedoque oneri dextre se paruus iulus
Implicuit sequiturque patrem non passibus equis.
Pone subit coniux ferimur per opaca locorum.
Et me quem dudum non ulla iniecta mouebant
Tela nec aduerso glomerati ex agmine graii
Nunc omnes terrent aure sonus excitat omnis
Suspensum et pariter comiti onerique timentem
Iamque propinquabam portis omnemque uidebar
Euasisse uiam subito cum creber ad aures
Visus adesse pedum sonitus genitorque per umbram
Prospiciens nate exclamat fuge nate propinquant
Ardentes clipeos atque era micantia cerno
Hic mihi nescio quod trepido male numen amicum
Confusam eripuit mentem namque auia cursu
Dum sequor et nota excedo regione uiarum
Heu misero coniux fato ne erepta creusa
Substitit errauitne uia seu lassa resedit
Incertum est nec post oculis est reddita nostris
Nec prius amissam respexi animumque reflexi
Quam tumulum antique cereris sedemque sacratam
Venimus hic demum collectis omnibus una
Defuit et comites natumque uirumque fefellit.
Quem non incusaui amens hominumque deorumque
Aut quid in euersa uidi crudelius urbe
Ascanium anchisenque patrem teucrosque penates
Commendo sociis et curua ualle recondo
Ipse urbem repeto et cingor fulgentibus armis
Stat casus renouare omnes omnemque reuerti

P troiam . et rursus caput obiectare piclis
P rincipio muros . obscuraq3 limina porte
Q ua gressum extuleram repeto . ꝛ uestigia retro
O bs'uata sequor p noctem . ꝛ lumine lustro
H orror ubiq3 aīos . siml' ipā silentia terrent
I nde domū si forte pedem . si forte tulissꝫ
M e refero . irruerant danai . et tectū ōe tenebāt
I llicet ignis edax . summa ad fastigia uento
U oluit'. exsupant flamę . furit ęstus ad auras .
P rocedo . ꝛ p'ami sedes . arcemq3 reuiso .
E t iam porticib; uacuis iunonis asyllo
C ustodes lecti phoenix . ꝛ dirus ulixes
P dam obs'uabant . huc undiq3 troia gaza
I ncensas erepta aditis . mensęq3 deoꝝ
C rateresq3 auro solidi . captiuaq3 uestis
C ōgeritur . pueri . ꝛ pauidę longo ordine mr̄es
S tant circum .
A usus quin etiā uoces iactare p umbraꝫ
I mpleui clamore uias . mestusq3 creusam
N eqcq͞ ingeminās iterū iterūq3 uocaui .
Q uęrenti ꝛ tectis urbis sine fine ruenti
I nfelix simulacrū . atq3 ipsius ūbra creusę
U isa mihi añ oculos . et nota maior imago .
O bstupui . steteruntq3 come . ꝛ uox faucib; hesit .
T um sic affari . ꝛ curas his demere dictis
Q uid tantū īsano iuuat indulgere dolori
O dulcis cōiux . nō hec sine numine diuū
E ueniunt . nec te comitem . hinc asportare creusā
F as . haud ille sinit supi regnator olimpi .
L onga tibi exilia . et uastū maris ęq'r arandū
A d terram hesperiā ubi lidius arua — uenies
I nter opima uirū leni fluit agmine tybris
I llic res lete regnūq3 regia coniux
P arta tibi lacrimas dilecte pelle creusę .
N on ego mirmidonū sedes dolopū ue supbas

A spiciam . aut grais seruitu3 matrib3 ibo.
D ardanis . et diue ueneris nurus
S3 me magna deu genitrix his d̄tinet oris
I amq3 uale . et nati sua cōis amorē
H ec ubi dicta dedit lacrimātē3 & mlta uolētē3
D icere d̄seruit . tenuisq3 recessit in auras
T er conatus ibi . collo dare brachia circum
T er frustra c̄phensa manus effugit imago
P ar leuib3 uentis uolucriq3 simillima somno
S ic demū socios c̄sumpta nocte reuiso
A tq3 hic ingētem comitū affluxisse nouo3
I nuenio admirās nūr mr̄esq3 uirosq3
C ollectam exilio pubem miserabile vulgus
V ndiq3 c̄uenere aı̄s opib3q3 parati
I n quascūq3 uellem pelago deducē terras
I amq3 iugis sūme surgebat lucifer ide
D ucebatq3 diem danaiq3 obsessa tenebat
L imina porta3 . nec spes opis ulla dabatur.
C essi . et sublato mōtem genitore petiui.

P Ost euersa phrigum regna fuga cepta mouet̄.
V tq3 sit in tracem p̄mo deuect9 ibiq3
M oenia c̄didit polidori c̄de piata
R egis & hospitiu3 . & phoebi respōsa canebat
C eptu3 iter in cretā rursus noua fata repta
N aufragus . utq3 foret strophadas ↄpulsus ad ūdas
I nde fugam . atq3 iter narrat p̄cepta celeno
L iquit . utq3 helenū p̄ceptis ordine fatis
S upplicem anchimenide3 poliphemo urgēte recepit
A missu3q3 patre3 drepanis . hic deinde qeuit

P Ostq̄ res Asie priamiq3 euēt gentem
I mmeritā uisu3 sup̄is ceciditq3 supbū

Ylion et omnis humo fumat neptunia troia
Diuisa exilia. et diuisas querere terras
Auguriis agimur diuum classemque sub ipsa
Antandro. et phrigie molimur montibus yde
Incerti quo fata ferant. ubi sistere detur.
Contrahimusque uiros. uix prima inceperat estas.
Et pater anchises dare fatis uela iubebat
Litora cum patrie lacrimans portusque relinquo.
Et campos ubi troia fuit. feror exul in altum
Cum sociis natoque penatibus. et magnis diis.
Terra procul uastis colitur mauortia campis
Traces arant acri quondam regnata ligurgo
Hospicium antiquum troie. sociique penates
Dum fortuna fuit. feror huc. et litore curuo
Moenia prima loco. fatis ingressus iniquis
Eneadasque meo nomen de nomine fingo
Sacra dionee matri diuisque ferebam
Auspicibus ceptorum operum. superoque nitentem
Celicolum regi mactabam in litore taurum
Forte fuit iuxta tumulus. quo cornea summo
Virgulta. et densis hastilibus horrida mirtus.
Accessi. uiridemque ab humo conuellere siluam
Conatus. ramis tegerem ut frondentibus aras
Horrendum. et dictu uideo mirabile monstrum
Nam que prima solo ruptis radicibus arbor
Vellitur huic atro liquuntur sanguine gutte
Et terram tabo maculant. mihi frigidus horror
Membra quatit. gelidusque coit formidine sanguis
Rursus. et alterius lentum conuellere uimen
Insequor. et causas penitus temptare latentes.
Ater. et alterius sequitur de cortice sanguis
Multa mouens animo nimphas uenerabar agrestes
Gradiuumque patrem. geticis qui presidet aruis
Rite secundarent. uisus omenque leuarent
Tertia. sed postquam maior hastilia nisu.

Aggredior genibusque aduerse obluctor arene.
Eloquar an sileam? gemitus lacrimabilis imo
Auditur tumulo. et uox reddita fertur ad aures.
Quid miserum enea laceras? iam parce sepulto
Parce pias scelerare manus. non me tibi troia
Externum tulit. haud cruor hic de stipite manat.
Heu fuge crudeles terras. fuge litus auarum.
Nam polidorus ego. hic confixum ferrea texit
Telorum seges. et iaculis iacuit acutis.
Tum uero ancipiti mentem formidine pressus.
Obstupui. steteruntque come et uox faucibus hesit.
Hunc polidorum auri quondam cum pondere magno
Infelix priamus furtim mandarat alendum
Traicio regi cum iam diffideret armis
Dardanie cingique urbem obsidione uideret.
Ille ut opes fracte teucrum et fortuna recessit
Res agamennonias uictriciaque arma sequutus
Fas omne abrumpit polidorum obtruncat et auro
Vi potitur. quid non mortalia pectora cogis
Auri sacra fames? postquam pauor ossa reliquit
Delectos populi ad proceres primumque parentem
Monstra deum refero. et que sit sententia posco.
Omnibus idem animus scelerata excedere terra.
Linqui pollutum hospicium et dare classibus austros
Ergo instauramus polidoro funus. et ingens
Aggeritur tumulo tellus. stant manibus are
Ceruleis meste uittis. atraque cupresso.
Et circum yliades crinem de more solute.
Inferimus tepido spumantia cimbia lacte.
Sanguinis. et sacri pateras. animamque sepulcro
Condimus. et magna supremum uoce ciemus.
Inde ubi prima fides pelago, placataque uenti
Dant maria. et lenis crepitans uocat auster in altum.
Deducunt socii naues. et litora complent.
Prouehimur portu. terreque urbesque recedunt.

S acra mari medio colit͠ gratissima tellus
N ereidū matri. et neptuno egeo.
Q uā pius arcitenens oras. ⁊ litora circū
E rrantē micone celsa giaroq; revinxit.
I mmotāq; coli dedit. ⁊ cōtemnē͠ ventos.
H uc feror. hec fessos tuto placidissima portu
A ccipit. egressi veneram͠ apollinis urbem.
R ex anius. rex idem hoīū. phoebiq; sacerdos.
V ittis, ⁊ sacra redimit͠ tēpora lauro.
O ccurrit. veterē, anchisen agnoscit amicū.
I ungim͠ hospicio dextras. ⁊ tecta subimus.
T empla dī saxo. veneram͠ structa vetusto.
D a ppriam tymbree domū. da moenia fessis.
E t genus. ⁊ mansurā urbem. sua altera troię
P gama. reliquias danaū. atq; īmitis achilli.
Q uē sequim͠? Q uo ve ire iubes? ubi ponē͠ sedes?
D a pater augurīū atq; aīs illabere nostris
V ix ea fatus eram. tremere oīa visa repente
L iminaq; laurusq; dī, totusq; moveri
M ons circū, et mugire aditis cortina reclusis.
S ummissi petimus terrā. et vox fert͠ ad aures.
D ardanide duri, que vos a stirpe parentū
P ma tulit tellus. eadem vos ubere leto
A ccipiet reduces. antiquā exquirite matrē.
H ic domus enee cūctis dñabitur oris
E t nati natoꝝ. et q nascent͠ ab illis.
H ec phoeb. mixtoq; ingēs exorta tumultu
L eticia. et cūcti que sint ea moenia q͠runt.
Q uo phoeb vocet errātes? iubeatq; reūti.
T ū genitor veteꝝ volvēs monimēta viroꝝ
A udite o proceres ait. et spes discite v͠ras.
C reta iovis magni medio iacet īsula ponto
M ons ydeus ubi ⁊ gentis cunabula nostre.
C entū urbes hītant magnas uberrima regna.
M aximus unde pater, si rite audita recordor

Teucrus retheas primum est aduectus in oras.
Optauitque locum regno. nondum ylion et arces
Pergamee steterant. habitabant uallibus imis
Hic mater cultrix cibele. coribantiaque era
Ydeumque nemus. hinc fida silentia sacris.
Et iuncti currum domine subiere leones
Ergo agite. et diuum ducunt qua iussa sequamur.
Placemus uentos. et gnosia regna petamus.
Nec longo distant cursu. modo iuppiter adsit
Tertia lux classem creteis sistet in oris.
Sic fatus. meritos aris mactauit honores
Taurum neptuno. taurum tibi pulcer apollo
Nigram hyemi pecudem. zephyris felicibus albam
Fama uolat. regnis pulsum cessisse patriis
Idomenea ducem. desertaque litora crethe.
Hoste uacare domos. sedesque astare relictas.
Linquimus ortigie portus. pelagoque uolamus.
Bachatamque iugis naxon. uiridemque donusam
Olearon. niueamque paron. sparsasque per equor
Cicladas. et crebris legimus freta concita terris.
Nauticus exoritur uario certamine clamor.
Hortantur socii cretham proauosque petamus.
Prosequitur surgens a puppi uentus euntes.
Et tandem antiquis curetum allabimur oris.
Ergo auidus muros optate molior urbis.
Pergameamque uoco. et letam cognomine gentem
Hortor amare focos. Arcemque attollere tectis.
Iamque fere sicco subducte litore puppes.
Conubiis aruisque nouis operata iuuentus.
Iura domosque dabam. subito cum tabida membris
Corrupto celi tractu. miserandaque uenit
Arboribusque satisque lues. et letifer annus.
Linquebant dulces animas. aut egra trahebant
Corpora. tum steriles exurere syrius agros.
Arebant herbe. et uictum seges egra negabat

Rurſus ad oraclū ortigię phoebūq; remēſo
Hortat⁹ pater ire mari. ueniāq; p̃cari
Quem feſſis rebus finē ferat. unde laboꝝ
Temptare auxiliū iubeat. quo u̇ertere curſus.
Nox erat. et terris aīalia ſomn⁹ hēbat.
Effigies ſacrę diuūm, phrigijq; penates,
Quos mecū a troia, mediiſq; ex ignib; urbis
Extuleram. uiſi añ oc'los aſtare iacentis
Inſomnis, mul'to manifeſti lumine. qua ſe
Plena p inſtas fundēbat luna feneſtras.
Tūc ſic affari. et curas his d̄mere dictis
Q̇d tibi delato ortigiam. dictur⁹ apollo eſt,
Hic canit. et tua nos en ultro ad limina mittit.
Nos te dardania incenſa. tuaq; arma ſequuti
Nos tumidū ſub te p̄mēſi claſſib; ęquor
Idē uēturos tollemus ī aſtra nepotes.
Imperiūq; urbi dabim⁹. tu moenia magnis
Magna para. longūq; fugę ne linq̄ laborē.
Mutande ſedes. non hec tibi littora ſuaſit
Delius. aut crete iuſſit ↄſidere apollo.
Eſt locus. heſperiā grai cognomine dicūt,
Terra antiqua potens armis atq; ubere glebę.
Oenotrij coluere uiri. nūc fama minores
Italiam dixiſſe ducis d̄ noīe gentem
Hę nobis proprię ſedes. hinc dardanius ortus,
Iaſiuſq; pater. gen⁹ a quo p̄ncipe nr̄m
Surge age. et hec lętus lōgeuo dicta parēti
Haud dubitanda refer. corithum t̃raſq; requirę
Auſonias. dictea negat tibi iupiter arua.
Talib; attonit⁹ uiſis, ac uoce deoꝝ.
Non ſopor illud erat. ſ; coram agnoſcere uultus
Vellataſq; comas. p̄ſentiaq; ora uidebar
Tum gelid⁹ toto manabat corpore ſudor
Corripio e ſtratis corpus. tendoq; ſupinas
Ad cęlum cum uoce manus. et munera libo.

I ntemerata focis. perfecto letus honore
A nchisen facio certum. remque ordine pando.
A gnouit prolem ambiguam. geminosque parentes.
S eque nouo ueterum deceptum errore locorum.
T unc memorat nate yliacis exercite fatis
S ola mihi tales casus cassandra canebat.
N unc repeto hec generi portendere debita nostro.
E t sepe hesperiam. sepe itala regna uocare.
S ed quis ad hesperie venturos littora teucros
C rederet. aut quem tum vates cassandra moueret.
C edamus phoebo. et moniti meliora sequamur.
S ic ait. et dicto cuncti paremus ouantes.
H anc quoque deserimus sedem. paucisque relictis
V ela damus. uastumque caua trabe currimus equor.
P ostquam altum tenuere rates. nec iam amplius ulle
A pparent terre. celum undique et undique pontus
T um mihi ceruleus supra caput astitit ymber
N octem hyememque ferens. et inhorruit unda tenebris.
C ontinuo venti voluunt mare. magnaque surgunt
E quora. dispersi iactamur gurgite vasto.
I nuoluere diem nimbi. et nox humida celum
A bstulit. ingeminant abruptis ymbribus ignes.
E xcutimur cursu. et cecis erramus in undis.
I pse diem noctemque negat discernere celo
N ec meminisse uie media palinurus in unda
T res adeo incertos ceca caligine soles
E rramus pelago. totidem sine sydere noctes.
Q uarto terra die. primum se attollere tandem
V isa aperire procul montes. ac voluere fumum.
V ela cadunt. remis insurgimus. haud mora naute
A dnixi. torquent spumas et cerula verrunt.
S eruatum ex undis strophadum me littora primum
E xcipiunt. strophades graio stant nomine dicte
I nsule Ionio magno. quas dira celeno
A rpieque colunt alie. phineia postquam clausa

C lausa domus m̄sasq; metu linq̄re p̄ores.
T ristius haud illis mōstrū. nec seuior ulla
P estis. ⁊ ira deū . stigijs se se extulit undis.
V irginei uolucrū uultus. fedissima uentris
P roluues. uncęq; manus. et pallida semper
O ra fame.
ubi ꝛ H uc delati portus intrauim⁹. ecce
L eta boum passim campis armēta uidem⁹.
C apriġūq; pecus nullo custode p herbas.
I rruim⁹ ferro. ⁊ diuos ipmq; uocam⁹
I n ptē pdamq; iouē. tū littore curuo
E xtruimusq; thoros. dapibusq; epulam⁹ opimis.
A t subite horrifico lapsu d mōtib; adsunt
A rpie. ⁊ magnis quatiūt clangorib; alas
D iripiuntq; dapes. cōtactuq; oīa fedant
I mmundo. tū uox tetrū dira īter odorē.
R ursū in secessu longo sub rupe cauata
A rborib; clausi circū. atq; horrentib; umbris
I nstruimus m̄sas. arisq; reponim⁹ ignes
R ursū ex diuerso celi. cecisq; latebris
T urba sonās pdam pedib; circūuolat uncis.
P olluit ore dapes. socijsq; tūc arma capessant
E dico. et dira bellū cū gente gerendū
H aud secus ac iussi faciūt tectosq; p herbam
D isponūt enses. et scuta latentiā condūt.
E rgo ubi dilapse sonitū p curua dedere
L ittora dat signū specula misenus ab alta
E re cauo. inuadunt socij. et noua plia temtāt
O bscenas pelagi ferro fedare uolucres.
S ed neq; uim plumis ullā n̄ uulnera tergo
A ccipiūt. celerīq; fuga sub sydera lapse
S emesam pdam. ⁊ uestigia feda relinquūt.
V na in pcelsa cōsedit rupe celeno
I nfelix uates. rupitq; hanc pectore uocē.
B ellū ē p cede boū stratisq; iuuēcis.

L aomedontiade bellum ne inferre paratis.
E t patrio arpias insontes pellere regno
A ccipite ergo ais atque hec mea figite dicta.
Q ue phebo pater omnipotens mihi phebus apollo
P redixit uobis furiarum ego maxima pando.
I taliam cursu petitis. uentisque uocatis
I bitis italiam. portusque intrare licebit.
S ed non ante datam cingetis moenibus urbem
Q uam uos dira fames nostreque iniuria cedis
A mbesas subigat malis absumere mensas.
D ixit. et in siluam pennis ablata refugit
A t sociis subita gelidus formidine sanguis
D iriguit. cecidere animi nec iam amplius armis
S ed uotis precibusque iubent exposcere pacem
S iue dee. seu sint dire obscenęque uolucres
E t pater anchises passis de littore palmis
N umina magna uocat. meritosque indicit honores
D ii prohibete minas. dii talem auertite casum
E t placidi seruate pios tum littore funem
D iripere excussosque iubet laxare rudentes
T endunt uela noti. fugimus spumantibus undis
Q ua cursum uentusque gubernatorque uocabant
I amque medio apparet fluctu nemorosa zacinthos
D ulichiumque sameque et neritos ardua saxis
E ffugimus scopulos itace laertia regna
E t terram altricem seui execramur ulixis
M ox et leucate nimbosa cacumina montis
E t formidatus nautis aperitur apollo
H unc petimus fessi. et parue succedimus urbi
A nchora de prora iacitur. stant littore puppes
E rgo insperata tandem tellure potiti
L ustramurque ioui uotisque incendimus aras
A ctiaque yliacis celebramus littora ludis
E xercent patrias oleo labente palestras
N udati socii iuuat euasisse tot urbes

Argolicas. mediosque fugam tenuisse per hostes
Interea magnum sol circum voluitur annum.
Et glacialis hyemps aquilonibus asperat undas
Ere cavo clipeum magni gestamen abantis
Postibus adversis figo. et rem carmine signo
Eneas hec de danais victoribus arma.
Linquere tunc portus iubeo. et considere transtris.
Certatim socii feriunt mare. et equora verrunt
Protinus aerias pheacum abscondimus arces.
Litoraque epirhi legimus. portuque subimus
Chaoniam. et celsam butroti ascendimus urbem
Hic incredibilis rerum fama occupat aures
Priamiden helenum graias regnare per urbes
Coniugio eacide pirrhi sceptrisque potitum.
Et patrio andromachen iterum cessisse marito
Obstupui. miroque incensum pectus amore
Compellare virum. et casus cognoscere tantos
Progredior portu. classes et litora linquens
Sollempnes. cum forte dapes. et tristia dona
Ante urbem in luco falsi symoentis ad undam
Libabat cineri andromache. manesque vocabat
Hectoreum ad tumulum. viridi quem in cespite inanem
Et geminas causam lacrimis sacraverat aras.
Ut me conspexit venientem. et troia circum
Arma amens vidit. magnis exterrita monstris
Diriguit visu in medio calor ossa reliquit.
Labitur. et longo vix tandem tempore fatur.
Verane te facies. verus mihi nuntius affers
Nate dea vivisne. aut si lux alma recessit
Hector ubi est. dixit. lacrimasque effudit. et omnem
Implevit clamore locum. vix pauca furenti
Subicio. et raris turbatus vocibus hisco.
Vivo equidem. vitamque extrema per omnia duco.
Ne dubita. nam vera vides.
Heu quis te casus deiecta coniuge tanto

Excipit: aut que digna satis fortuna revisit:-
Hectoris andromache pyrrhin conubia servas:-
Deiecit vultum. et demissa voce locuta est.
O felix una ante alias priamea virgo
Hostilem ad tumulum troie sub moenibus altis
Iussa mori: que sortitus non pertulit ullos.
Nec victoris heri tetigit captiva cubile.
Nos patria incensa. diverse per equora vecte
Stirpis achillee fastus. iuvenemque superbum
Servitio enixe tulimus: qui deinde secutus
Ledeam hermionen lacedemonios que hymeneos
Me famulo famulamque heleno transmisit habendam
At illum erepte magno inflammatus amore
Coniugis. et scelerum furiis agitatus horestes
Excipit incautum. patriasque obtruncat ad aras.
Morte neoptolomi regnorum reddita cessit
Pars heleno: qui chaonios cognomine campos
Chaoniamque omnem troiano a chaone dixit:
Pergamaque yliacamque iugis. hanc addidit arcem
Sed tibi qui cursum venti. que fata dedere:
Aut quisnam ignarum nostris deus appulit oris:
Quid puer ascanius: superat ne: et vescitur aura:
Quem tibi iam troia:-
Quecque tamen puero est amisse cura parentis.
Et quid in antiquam virtutem animosque viriles
Et pater eneas. et avunculus excitat hector
Talia fundebat lacrimans: longosque ciebat
In cassum fletus: cum se se a moenibus heros
Priamides multis helenus comitantibus affert
Agnoscitque suos: letus ad limina ducit:
Et multum lacrimans verba inter singula fundit.
Procedo. et parvam troiam. simulataque magnis
Pergama et arentem xanti cognomine rivum
Agnosco: sceeque amplector limina porte.
Nec non et teucri socia simul urbe fruuntur

Illos porticib; rex accipiebat in amplis
Aulai in medio libabāt pocula bachi
Impositisq; auro dapib; patherasq; tenebāt.
Iamq; dies alterq; dies ꝓcessit 7 aure
Vella uocāt. tumidoq; inflat' carbasus haustro
His vatem aggredior dictis. ac talia queso
Troiugena interpres diuū. q numina phoebi,
Et tripodas clarij. lauros qui sydera sentis
Et uolucrū linguas. et prepetis omnia penne
Fare age. nāq; oēm cursū. mihi ꝓspera dixit
Religio. et cuncti suaserūt numine diui
Italiam petere. et terras temptare repostas
Sola nouū dictuq; nephas arpia celeno
Prodigiū canit. et tristes d'nūtiat iras
Obscenāq; famē: que p'ma picula uito.
Quid ue sequēs tantos possiū superare labores
Hic helenus cesis p'mū de more iuuēcis
Exorat pacē diuū. vittasq; resoluit
Sacrati capitis. meq; ad tua limina phoebe
Ipse manu multo suspēsū numine ducit
Atq; hec d'inde canit diuino ex ore sacerdos.
Nate dea. nā te maiorib; ire p altum
Auspicijs manifesta fides. sic fata d'ūm rex
Sortitur. uoluitq; vices. is v'tit' ordo
Pauca tibi e multis. quo tutior hospita lustres
Equora, 7 Ausonio possis ↄsidere portu
Expediam dictis. prohibent nā cetera parce
Scire. helenū fariq; uetat saturnia iuno
Principio italiā. quā tu iā rere ꝓpinquā
Vicinosq; ignare paras inuadere portus
Longa ꝑcul longis via diuidit iuia terris.
Ante 7 trinacria letand' remus i unda.
Et sallis ausonij. lustrādū nauib; equor
Inferniq; lacus. eeeq; littora circes
Quā tutta possis ubera ↄponēs terra ; urbem

Signa tibi dicam. tu condita mente teneto.
Cum tibi solicito secreti ad fluminis undam
Littoreis ingens inventa sub ilicibus sus
Triginta capitum fetus enixa iacebit
Alba solo recubans. albi circum ubera nati
Hic locus urbis erit. requies ea certa laborum.
Nec tu mensarum morsus horresce futuros.
Fata viam invenient. aderitque vocatus apollo
Has autem terras. Italique hanc littoris oram.
Proxima que nostri perfunditur equoris estu
Effuge. cuncta malis habitantur moenia grais
Hic et naricii posuerunt moenia locri
Et salentinos obsedit milite campos
Litius idomeneus. hic illa ducis melibei
Parva philotete subnixa petilia muro.
Quin ubi transmisse steterint trans equora classes.
Et positis aris iam vota in littore solves
Purpureo velare comas adopertus amictu.
Ne qua inter sanctos ignes in honore deorum.
Hostilis facies occurrat. et omina turbet.
Hunc socii morem sacrorum. hunc ipse teneto
Hac casti maneant in religione nepotes
Ast ubi digressum sicule te admoverit ore
Ventus. et angusti rarescent claustra pelori
Leva tibi tellus. et longo leva petantur
Equora circuitu. dextrum fuge littus et undas.
Hec loca vi quondam et vasta convulsa ruina
Tantum evi longinqua valet mutare vetustas
Dissiluisse ferunt. cum protinus utraque tellus
Una foret. venit medio vi pontus et undis
Hesperium siculo latus abscidit. arvaque et urbes
Littore diductas angusto interluit estu.
Dextrum silla latus. levum implacata caribdis
Obsidet. atque imo baratri ter gurgite vastos
Sorbet in abruptum fluctus. rursusque sub auras

E rigit alternos . et sidera ūberat unda
A t scillam cecis cohibet spelū a latebris
O ra exertantem: et naues in saxa trahentē .
P rima hoīs facies . ⁊ pulcro pectore uirgo
P ube tenus . postrema īmani corpore pistrix .
D elphinū caudas utero cōmissa lupoꝝ .
P̄ stat trinacrij metas lustrare pachinni
C essantem . lōgos et circū flectere cursus
Qꝫ semel īformem uasto uidisse sub antro
S cillam ⁊ ceruleis canibꝫ resonātia saxa
P̄ terea siqua ē heleno prudētia uati
S iqua fides . helenū si ueris implet apollo
V num illud tibi nate dea p̄qꝫ oībꝫ unū
P̄ dicam . ⁊ repetens iterū iterūqꝫ monebo
I unonis magne p̄mū p̄ce numen adora
I unoni cane . uota libens . dn̄amqꝫ potentem
S upplicibꝫ supa donis . sic dn̄iqꝫ uictor
T rinacria ad fines italos mittere relicta
H uc ubi delatus cumeam accesseris urbem
D iuinosqꝫ lacus . ⁊ auerna sonātia siluis
I nsanam uatem aspicies . que rupe sb' ima
F ata canit foliisqꝫ notas . ⁊ noīa mādat
Q uecūqꝫ in foliis descripsit carmina uirgo
D igerit in nūm atqꝫ antro seclusa relinquit
I lla manent īmota locis . neqꝫ ab ordine cedūt
V erū eadē uerso tenuī cū cardine uentꝰ
I mpulit . ⁊ teneras turbauit ianua frōdes
N ūqͣ deinde cauo uolitātia p̄ndē saxo
N ec renouare situs . aut iūgere carmina curat
I ncōsulti abeūt sedemqꝫ odere sybille
H ic tibi ne qua more fuīt dispēdia tanti .
Qꝫuis icrepitēt socij . et ui cursꝰ ī altum
V ella uocent . possisqꝫ sinus implere secūdos
Q uin ad eas uatem . p̄cibꝰqꝫ oracl'a poscas
I psa canat uocēqꝫ uolens atqꝫ ora resoluat

Illa tibi italie pplos venturaq; bella
Et quo queq; mo fugiasq; ferasq; laborem
Expediet. cursusq; dabit venerata secundos
Hec sunt que nra liceat te uoce moneri
Vade age. 7 ingentem factis fer ad ethera troiam
Que postq; vates sic ore effat' amico est
Dona dehinc auro grauia sectoq; elephanto
Imperat ad naues ferri. stipatq; carinis
Ingens argentum. dodoneosq; lebetas.
Loricam cōstam hamis auroq; trilicem
Et conum insignis galee. cristasq; comātes.
Arma neoptolemi. sunt 7 sua dona parenti.
Addit equos. additq; duces.
Remigium supplet. socios simul instruit armis.
Interea classem uelis aptare iubebat
Anchises. fieret vento mora ne qua ferenti
Quem phoebi interps. multo cōpellat honore
Cōiugio anchisa veneris dignate superbo
Cura deum bis pgameis erepte ruinis
Ecce tibi ausonie tellus. hanc arripe velis.
Et tn̄ hanc pelago p̄terlabare necesse est
Ausonie pars illa procul. quā pandit apollo
Vade ait o felix nati pietate quid ultra
Prouehor .˙. et fando surgentes demoror austros .˙.
Nec minus andromache digressu mesta supremo
Fert picturatas auri sub tegmine vestes.
Et phrigiam ascanio. n̄ cedit honori clamidē
Textilibusq; onerat donis ac talia fatur
Accipe et hec. manuū tibi q monimēta mearum
Sint puer. et longum andromache testēt' amorē
Cōiugis hectoree. cape dona extrema tuorum
O mihi sola mei sup astianactis imago
Sic oculos. sic ille man'. sic ora ferebat
Et nūc equali tecum pubesceret euo
Hos ego digrediēs lacrimis affabar obortis

V iuite felices : quib; eſt fortuna parata
I am ſua . nos alia ex alijs i fata vocam̄
V obis parta quies . nullu3 maris equor arandu3 .
A rua . nec auſonie ſemp cedentia retro
Q uerenda . effigie3 xanti . troiaq3 videtis .
Q ua3 u're fecere manus . melioribus opto
A uſpicijs . 7 que fuerit min' obuia grais
S i qn̄ tibrim . vicinaq3 tibridis arua
I ntraro . gentiq3 mee data moenia cerna3
C ognatas urbes olim . ppłosq3 propinquos
E pirrho heſpia : quib; ide3 dardan' autor
A tq3 idem caſus vna3 faciemus vtraq3
T roia3 aīs . maneat nr̄os ea cura nepotes .
P uehim' pelago vicina ceraunia iuxta
V nde iter italia3 . curſuſq3 breuiſſim' vndis .
S ol ruit interea . 7 mōtes vmbrānt' opaci
S ternim' optate gremio telluris ad vndam
S ortiti remos . paſſi3q3 i littore ſicco
C orpora curamus . feſſos ſopor irrigat artus .
N ec du3 orbe3 mediū nox horis acta ſubibat .
H aud ſegnis ſtrato ſurgit palinur' . 7 oīs
E xplorat ventos . atq3 auribus aera captat .
S ydera cūcta notat tacito labētia celo
A rturu3 pliadaſq3 hyadas . geminoſq3 trioēs
A rmatūq3 auro circūſpicit oriona .
P oſtq3 cūcta videt celo cōſtare ſereno
D at claru3 e puppi ſignu3 . nos caſtra mouem' .
T emptamq3 via3 . 7 velorum pandim' alas .
I amq3 rubeſcebat ſtellis aurora fugatis
C um procul obſcuros colles . humilēq3 videm'
I talia3 . Italia3 p'mus cōclamat achates .
I talia3 ſocij leto clamore ſalutant .
T um pater magnū cratera corona
I nduit . impleuitq3 mero diuosq3 uocauit
S tans celſa in puppi .

Dy maris . et terre Tempestatumq; potētes
Ferte viam vento facilem . 7 spirate secūdi.
Crebrescūt optate aure . portusq; patescit
Iam propior . templumq; apparet ī arce minerue.
Vela legūt socios . et proras ad littora torquēt.
Portus ab euro fluctu curuat' ī arcum .
Obiecte salsa spumat aspgine cautes.
Ipse latet . gemino dimittūt brachia muro
Turriti scopuli . refugitq; a littore tēplum
Quatuor hic pmū omen equos ī gramine vidi
Tondētes campū late candore niuali .
Et pater anchises bellum o terra hospita portas.
Bello armant' equi . bellum hec armēta minātur
Sz tn̄ iidem olim curru succedē suecti
Quadrupedes: et frena iugo concordia ferre .
Spes est pacis ait . tum numina sacra pcamur
Palladis armisone . que pma accepit ouātes .
Et capita ante aras phrigio velamur amictu .
Preceptisq; heleni dederat que maxima rite
Iunoni argiue iussos adolemus honoēs .
Haud mora . cōtinuo pfectis ordine votis
Cornua uelatarum obuertim' antemnarum .
Graiugenumq; domos suspectaq; linquim' arua
Hic sinus herculei . si uera ē fama tarenti
Cernit' . attollit se diua lacinia cōtra
Cauloniq; arces . naufragū si' ∴ ceum
Tunc procul e fluctu trinacria cernit' ethna
Et gemitum ingentem pelagi . pulsataq; saxa
Audim' longe . fractasq; ad littora voces .
Exultantq; uada . atq; estu miscēt' arene
Et pr anchises nimirum illa carybdis
Hos helenus scopl'os . hec saxa horrēda canebāt .
Eripite o socij . pariterq; insurgite remis
Haud minus ac iussi faciūt . primusq; rudēte
Contorsit leuas proram palinurus ad vndas

Leuaz cūcta cohors remis uentisq; petiuit
Tollimur in celū curuato gurgite. 7 idem
Subducta ad manes imos descendim' unda.
Ter scopuli clamorē inter caua saxa dedere
Ter spumaz elisam. 7 rorantia uidim' astra.
Interea fessos uent' cū sole reliq̄t.
Ignariq; uie ciclopū allabim' oris.
Portus ab accessu uentoz imot' 7 ingens
Ip̄e s; horrificis iuxta sonat ethna ruinis.
Interdū atram prorūpit ad ethera nubē
Turbine fumātē piceo. 7 candente fauilla.
Attollitq; globos flāmaz. et sydra lābit.
Interdū scopulos. auulsaq; uiscera montis
Erigit eructās. liq̄factaq; saxa sub auras
Cum gemitu glomerat. fundoq; exestuat imo.
Fama ē enceladi semustū fulmīe corp'
Urgeri mole hac. ingentēq; ī sup ethnaz
Impositaz ruptis flāmaz expirare caminis
Et fessū quotiēs motat lat' ītremere oēz
Murmure trinacriā. et celū subtexē fumo
Noctē illaz tecti siluis īmania mōstra
Perferim'. nec q̄ sonitū det causa uidmus.
Nā neq; erāt astroz ignes. n̄c lucid' ethra
Syderea polus. obscuro s; nubila celo.
Et lunaz in nibo. nox ītēpesta tenebat.
Postera iāq; dies p̄mo surgebat eoo.
Humētēq; aurora polo dimouat ūbraz
Cū subito esiluis macie cōfecta supma
Ignoti noua forma uiri. miserandaq; cultu
Procedit. supplexq; man' ad littora tēdit.
Respicim'. dira illuuies īmissaq; barba
Cōsertū tegmē spinis. 7 cetā graius
Et quōdaz patrijs ad troiā miss' ī armis
Isq; ubi dardanios habit'. 7 troia uidit
Arma procul paulū aspectu cōterrit' hesit

Continuitq; gradū

Cōtinuitq; gradū. mox sese ad littora p̄ceps
Cum fletu p̄cibq; tulit p sydera testor
Per sup̄os. atq; hoc celi spirabile lumen
Tollite me teucri. ad quascūq; abducite terras
Hsatis erit scio me danais e classib; vnū.
Et bello yliacos fateor petysse penates.
Pro quo si sceleris tanta ē iniuria nostri
Spargite me in fluctus. vastoq; imergite ponto.
Si peo. hoīuz manib; pysse iuuabit.
Dixerat. 7 genua amplexus. genibq; uolutans
Herebat. qui sit fari quo sanguine cretus
Hortamr̄. que deinde agitet fortuna fateri.
Ipse pater dextraz anchises. haud m̄lta morat⁹
Dat iuueni. atq; aīum p̄senti pignore firmat
Ille hec deposita tand̄ formidine fatur
Sum patria ex itaca comes īfelicis vlixi
Nōīe achimenides troiā genitor adamasto
Paupe. mās̄issz q; utīnā fortuna. profectus
Hic me duz trepidi crudelia limina linqūt
Immemores socij vasto cyclopis in antro
Domus. domus sanie. dapibq; cruentis
Intus opaca ingens. ip̄e arduus altaq; pulsat
Sydera. dij talez terris auītite pestem
Nec uisu facilis nec dictu affabilis ulli
Uisceribs miseroz et sanguine vescit' atro.
Uidi egomet duo de nr̄o cuz corpora nr̄o
Prensa manu magna medio resupin⁹ in antr°
Frangeret ad saxuz. sanieq; aspsa natarēt
Limina vidi atro cuz m̄bra fluētia tabo
Manderet. et trepidi tremerēt sub dentibs artus
Haud īpune qdē. nec talia passus vlixes
Oblitus ue sui ē itacus. discrimine tanto
Nam simul expletus dapibs vinoq; sepult⁹
Ceruice īflexa posuit iacuitq; p antrū
Immēsus saniez eructās. et frust^a cruento

P ſomnū cōmixta mero. nos magna p̄cati
N umina. ſortitiq; vices. vna vndiq; circū
F undim᷒. et telo lumen terebramus acuto
I ngens. q̄ torua ſolū ſub fronte latebat.
A rgolici clipei. aut phebee lampadis inſtar.
E t tandē leti ſocioꝝ vlciſcim᷒ vmbras.
S; fugite o miſeri fugite. atq; ab littore funē
R umpite.
N am qualis q̄ntus ne cauo poliphem᷒ in antro
L anigeras claudit pecudes. atq; vbera p̄ſſat
C entū alij curua h̄ h̄itant ad littora vvlgo
I nfandi cyclopes. ⁊ altis mōtib; errant.
T ertia iam lune ſe cornua lumine cōplent.
C um vitam in ſiluis inter deſerta feraꝝ
L uſtra domoſq; traho. vaſtoſq; ab rupe cyclopas
P roſpicio ſonitū q; pedū voceq; tremiſco.
V ictū infelicē baccas lapidoſaq; corna
D ant rami. et vvlſis paſcūt radicib; herbe
O ĩa colluſtrans. hanc p̄mū ad littora claſſem
C ōſpexi venientē. huic me q̄cūq; fuiſſ;
A ddixi ſatis eſt gentē effugiſſe nefandā
V os aīa hanc potius quocūq; abſumite leto.
V ix ea fatus erat ſūmo cū monte vidim᷒
I pſū inter pecudes vaſta ſe mole mouētē
P aſtorē poliphemū et littora nota petentē
M onſtrū horrēdū informe. ingēs cui lumē adeptū.
T runca manū pinus regit. ⁊ veſtigia firmat.
L anigere comitant᷒ oues. ea ſola voluptas
S olamenq; mali de collo fiſtula pendet
P oſtq̄ altos tetigit fluctus. et ad eq̄ra venit
L uminis effoſſi fluidū lauit inde cruorē.
D entib; infrendēs gemitu. graditurq; p equor
I am mediū. nec dū fluct᷒ latera ardua tinxit.
N os p̄cul inde fugam trepidi celerare recepto
S upplice ſic merito. tacitiq; incidere funem

Verrimus et proni certantibus equora remis.
Sensit. et ad sonitum vocis vestigia torsit.
Verum ubi nulla datur dextram affectare potestas
Nec potis ionios fluctus equare sequendo
Clamorem immensum tollit. quo pontus et omnis
Intremuere unde. penitusque exterrita tellus
Italie. curvisque immugiit ethna cavernis.
At genus e silvis cyclopum et montibus altis
Excitum ruit ad portus. et littora complent.
Cernimus astantes. nequicquam lumine torvo
Ethneos fratres. celo capita alta ferentes
Concilium horrendum. quales cum vertice celso
Aerie quercus. aut coniferae cyparissi
Constiterant silva alta iovis. lucusve diane
Precipites metus acer agit quocumque rudentes
Excutere. et ventis intendere vela secundis
Contra iussa monet heleni scillam atque caribdim
Inter utramque viam leti discrimine parvo
Ni teneant cursus. certum est dare lintea retro
Ecce autem boreas angusta a sede pelori
Missus adest. vivo preter vehor hostia saxo
Pantagie megarosque sinus tapsumque iacentem.
Talia monstrabant relegens errata retrorsum
Littora achimenides. comes infelicis ulixi.
Sicanio pretenta sinu iacet insula contra
Plemirium undosum. nomen dixere priores
Ortigiam. alpheum fama est. huc elidis amnem
Occultas egisse vias subter mare. qui nunc
Ore aretusa tuo. siculis confunditur undis
Iussi numina magna loci veneramur. et inde
Exupero preppingue solum stagnantis helori
Hinc altas cautes proiectaque saxa pachini
Radimus. et fatis numquam concessa moveri
Apparet camerina. campique geloi
Immanisque gella fluvii cognomine dicta

Arduus inde agregas ostentat maxima longe
Moenia magnanimum quondam generator equorum.
Teque datis linquo ventis palmosa selinus
Et vada dura lego saxis lilibeia cecis.
Hinc drepani me portus. et illetabilis ora
Accipit; hic pellagi tot tempestatibus actis
Heu genitorem omnis cure casusque levamen
Amitto anchisen. hic me pater optime fessum
Deseris. heu tantis nequicquam erepte periclis.
Nec vates helenus: cum multa horrenda moneret
Hos mihi predixit luctus. non dira celeno.
Hic labor extremus. longarum hec meta viarum.
Hinc me digressum. vestris deus appulit oris
Sic pater eneas intentis omnibus unus
Fata renarrabat divum. cursusque docebat.
Conticuit tandem. factoque hic fine quievit.

At regina gravi veneris iam carpitur igni
Consulitur soror anna. placet succumbere amori
Fiunt sacra diis. onerantur numina donis
Itur venatum. veneris clam federa iunguntur.
Facti fama volat. monitus tunc numine divum
Eneas. classemque fuge sociosque parabat
Sensit amans dido precibus conata morari
Postquam fata iubent. nec iam datur ulla facultas
Conscendit que pyram. dixitque novissima verba
Et vitam infelix. multo cum sanguine fudit.

At regina gravi iamdudum saucia cura.
Vulnus alit venis. et ceco carpitur igni.
Multa viri virtus animo. multusque recursat
Gentis honos. herent infixi pectore vultus.

V erbaqꝫ. nͨ placitum m̄bris dat cura soporem
P ostera phebei lustrabat lampade terras
H umentemqꝫ aurora polo dimouerat ūbram
C ū sic unanimē allaqt͛ male sana sororē.
A nna soror que me suspēsā īsomnia terrēt.
Q uis nouus hic nr̄is successit sedib; hospes
Q uē sese ore ferēs q̄ forti pectore ⁊ armis
C redo eq̄dē nͨ uana fides. genus esse deor̄
D egeneres aīos timor arguit. heu quib; ille
I actatus fatis. que bella exhausta canebat.
S i mihi nō aīo fixū īmotūqꝫ sederet
N e cui me vinclo uellē sociare iugali
P ostq̄ p̄mus amor deceptā morte fefellit
S i nō ptesū thalamī tedeqꝫ fuisset
H uic uni forsan potui succūbe͛ culpe
A nna fatebor. n. miseri post fata sichei
C oniugis et sparsos f̄na cede penates
S olus hic inflexit sensus. aīūqꝫ labantē
I mpulit agnosco veteris uestigia flāme
S; mihi uł tellus optē p̄us ima dehiscat
V ł p̄r oīpotēs adigat me fulmine ad umbras
P allentes umbras herebi noctēqꝫ pfundā
A nte pudor q̄ te violem. aut tua iura resoluā
I lle meos p̄mus. qui me sibi iūxit amores
A bstulit. ille h̄eat secū. s̄uetqꝫ sepulcro.
S ic effata sinū lacrimis impleuit abortis
A nna refert. o luce magis dilecta sorori
S ola ne pꝑtua merens carpere iuuēta
N ec dulces natos. nͨ p̄mia noris
I d cinerē. aut manes credis curare sepłtos
E sto egram. nulli quōdā flexere mariti
N on libie nō an̄ tyro despectus hyarbas
D uctoresqꝫ alii. quos affrica terra triūphis
D iues alit placito ne. ēē pugnabis amori.
N ec uenit ī mētē. quor̄ ɔsederis aruis.

Hic getule urbes . genus īsupabile bello
Et numide infreni cingūt . ⁊ hospita syrthis .
Hinc deserta siti regio . lateq; furētes
Barchei . quid bella tyro surgentia dicam .
Germaniq; minas .
Dis eq(ui)dem auspicib; reor . ⁊ iunone secunda
Hūc cursū yliacas vento tenuisse carinas
Quā tu urbē soror . hāc cernes . q̄ surgē regna
Cōiugio tali . teucrū cōmitantib; armis .
Punica se q̄ntis attollet glā rebus .
Tu modo posce dos veniam . sacrisq; litatis
Indulge hospicio . cāsq; īnecte morandi .
Dū pelago desevit hyems . et aquosus orion .
Quassateq; rates . dū nō tractabile celū .
His dictis incensū animū īflāmavit amore
Spemq; dedit dubie mēti . solvitq; pudorē .
Principio delubra adeūt . pacēq; p aras
Exquirūt . mactāt lectas de more bidentes
Legifere cereri . phoeboq; patriq; lieo .
Iunoni ante om̄s . cui vincla iugalia cure .
Ipsa tenēs dextra pateram pulcherrima dido .
Candentis vacce media inter cornua fundit .
Aut ante ora deū pingues spaciat(ur) ad aras .
Instauratq; diem donis . pecudumq; reclusis
Pectorib; īhyans spirātia cōsulit exta .
Heu vatū ignare mētes . quid vota furētē .
Quid delubra iuvāt . est mollis flāma medullas
Interea et tacitū vivit sub pectore vulnus
Uritur īfelix dido . totaq; vagatur
Urbe furens . qualis cōiecta cerva sagitta
Quā procul īcautā nemora int(er) cresia fixit
Pastor agens telis . liq(ui)tq; volatile ferrum
Nescius . illa fuga silvas saltusq; peragrat
Dicteos . heret lateri letalis harundo .
Nūc media enean secū p moenia ducit .

S idoniasq; ostentat opes . urbemq; paratam
I ncipit effari . mediaq; in uoce resistit
N ūc eadē labente die . conuiuia querit .
Y liacosq; iterū demens audire labores
E xposcit . pendetq; iterū narrantis ab ore
P ost ubi digressi lumenq; obscura uicissim
L una p̄mit . suadentq; cadentia sydera somnos
S ola domo meret uacua . stratisq; relictis
I ncubat . illū absens absentē auditq; uidetq; .
A ut gremio ascaniū genitoris imagine capta
D etinet . infandū si fallere possit amorē .
N on cepte assurgūt turres . nō arma iuuentꝰ
E xercet . portus ue . haud ꝓpugnacl'a bello
T uta parant . pendent opa interrupta . minēq;
M urorū ingentes . equataq; machina celo .
Q uam simulac tali p̄sensit peste teneri
C ara iouis coniux . nec famā obstare furori
T alibꝰ aggreditur uenerē saturnia dictis .
E gregiam uo laudē . ⁊ spolia ampla refertis
T uq; puerq; tuus . magnū ⁊ memorabile numen
V na dolo diuū si femina uicta duorū ē .
N ec me adeo fallit ueritam te moenia nr̄a
S uspectas habuisse domos cartaginis alte
S ed quis erit modus . aut quo nō certamine tanto .
Q uin potius pacē eternā . pactosq; hymeneos
E xercemus . habes tota q̄ mente petisti .
A rdet amans dido . traxitq; p ossa furorē .
C omunē hūc ergo ppłm . paribusq; regamus
A uspiciis . liceat phrygio s̄uire marito .
D otalesq; tue tyrios p̄mittere dextre .
O lli sensit . n . simulata mente loquutam
Q uo regnū italię libicas auerteret oras .
S ic cōtra est ingressa uenus . Q uis talia demens
A bnuat . aut tecū malit contendere bello
S i modo q̄ memoras factū fortuna sequatur .

Sed fatis incerta feror si iupiter unam
Esse uelit tyriis urbem troiaque profectis.
Miscerive probet populos aut federa iungi.
Tu coniux. tibi fas animum temptare precando.
Perge sequar. tum sic excepit regia iuno.
Mecum erit iste labor. nunc qua ratione quod instat
Confieri possit. paucis aduerte docebo
Venatum eneas unaque miserrima dido
In nemus ire parant. ubi primos crastinus ortus
Extulerit titan. radiisque retexerit orbem.
His ego nigrantem commixta grandine nimbum
Dum trepidant ale. saltusque indagine cingunt
Desuper infundam. et tonitru celum omne ciebo.
Diffugient comites. et nocte tegentur opaca.
Speluncam dido dux et troianus eandem
Deuenient. adero et tua si mihi certa uoluntas
Conubio iungam stabili propriamque dicabo.
Hic hymeneus erit non aduersata petenti
Annuit atque dolis risit cytherea repertis
Occeanum interea surgens aurora reliquit.
It portis iubare exorto delecta iuuentus.
Retia rara plage. lato uenabula ferro
Massilique ruunt equites. et odora canum uis.
Reginam thalamo cunctantem ad limina primi
Penorum expectant. ostroque insignis et auro
Stat sonipes. ac frena ferox spumantia mandit.
Tandem progreditur magna stipante caterua
Sydoniam picto clamidem circumdata limbo.
Cui pharetra ex auro. crines nodantur in aurum
Aurea purpuream subnectit fibula uestem.
Nec non et phrygii comites. et letus iulus
Incedunt. ipse ante alios pulcherrimus omnis
Infert se socium eneas. atque agmina iungit.
Qualis ubi hybernam liciam. xantique fluenta
Deserit. ac delon maternam inuisit apollo.

Instauratq; choros mixtiq; altaria circu̅
Cretesq; driopesq; fremu̅t. pictiq; agathirsi.
Ipse iugis cinthi gradit(ur). molliq; fluente̅
Fronde p̄mit crinem fingens atq; implicat auro
Tela sonāt humeris. haud illo segnior ibat
Eneas. t̄m egregio decus enitet ore.
Postq̄ altos ventu̅ in mo̅tes atq; inuia lustra
Ecce fere saxi deiecte u̅tice capre
Decurre(re) iugis. alia de p̄te patentes
Tra̅smittu̅t cursu campos: atq; agmina cerui
Pulverulenta fuga glomerant. mo̅tesq; reliqu̅t.
At puer ascanius mediis in uallib; acri
Gaudet equo. iamq; hos cursu iam p̄terit illos.
Spumāte̅q; dari pecora int(er) ertia uotis
Optat apru̅. aut fuluu̅ descende(re) mo̅te leone̅.
Interea magno misceri murmure celum
Incipit. insequit(ur) co̅mixta grandine nimbus.
Et tyrii comites passim. et troiana iuuent(us)
Dardaniusq; nepos ueneris diu̅sa p agros
Tecta metu petiere. ruu̅t d montib; amnes
Speluncam dido. dux (et) troian(us) eandem
Deueniu̅t p̄ma. et tellus. et pronuba iuno
Dant signu̅ fulsere ignes. et conscius ether
Conubiis. su̅moq; ululau̅t u̅tice nimphe.
Ille dies p̄mus leti p̄musq; malor(um)
Causa fuit. neq; eni̅ sp̄e fama ue mouet(ur)
Nec iam furtiuu̅ dido meditat(ur) amore̅
Co̅iugiu̅ uocat. h(oc) p̄texit noie culpam.
Extemplo libie magnas it fama p urbes.
Fama malu̅ quo no̅ aliud uelocius ullum — Fama
Mobilitate uiget. uires acq(ui)rit eundo
Parua metu primo. mox se se attollit i auras
Ingrediturq; solo. et caput int(er) nubila co̅dit

Illam terra parens ira irritata deoꝝ
Extremaꝫ ut ꝑhibet ceo encheladoqꝫ ſororem .
Progenuit . pedibꝫ celerem et ꝑnicibꝫ alis .
Monſtruꝫ horrendu ingens cui tot ſūt corꝑe̅ plume
Tot vigiles oculi ſubtus mirabile dictu .
Tot lingue totidē ora ſonāt . tot ſurrigit aures .
Nocte uolat celi medio terreqꝫ ꝑ umbram
Stridens nō dulci dēclinat lumina ſomno .
Luce ſedet cuſtos . aut ſumi culmine tecti .
Turribꝫ aut altis . et magnas territat urbes .
Tam ficti prauiqꝫ tenax . quā nuntia ueri .
Hec tū multiplici ꝓplos ſermone replebat
Gaudens . et pariter facta atqꝫ īfecta canebat
Veniſſe eneaꝫ troiano a ſanguine cretuꝫ .
Cui ſe pulcra uiro dignetur iūgere dido .
Nunc hyemeꝫ inter ſe luxu quā longa fouere
Regnoꝝ īmemores . turpiqꝫ cupidine captos .
Hec paſſim dea feda uiꝝ diffundit in ora .
Protinus ad regem curſus detorquet hyarbam .
Incenditqꝫ animum dictis . atqꝫ aggerat iras .
Hic amone ſatus rapta garamātide nimpha
Templa ioui centū latis īmania regnis
Centuꝫ aras poſuit . vigilēqꝫ ſacrauerat ignē
Excubias diuuꝫ eternas pecudūqꝫ cruore
Pingue ſoluꝫ . et variis florētia limina ſertis .
Isqꝫ amens animi et rumore accenſus amaro
Dicitur ante aras media inter numina diuū
Multa iouem manibꝫ ſupplex oraſſe ſupinis .
Tu pat̄ oīps . cui nūc mauruſia pictis
Gens epulata thoris leneuꝫ libat honorem
Aſpicis hec ? an te genitor cū fulminā torques .
Nequicquam horremus . cecique in nubibꝫ ignes
Terrificant animos . et inania murmura miſcent .

Femina que nr̄is errans in finib; urbem
Exiguam ꝑtio posuit cui littus arandum
Cuiq; loci leges dedimus cōnubia nr̄a
Repulit. ac dn̄m eneam in regna recepit
Et nūc ille paris cum semiuiro comitatu
Meonia mētum mitra. crinemq; madentē
Subnixus rapto potit'. nos munera templis
Quippe tuis ferimus. famamq; fouem' inanem.
Talib; orantem dictis. arasq; tenētem
Audiit oīps oclosq; ad moenia torsit
Regia. et oblitos fame melioris amantes.
Tunc sic mercuriū alloqt'. ac talia mandat
Vade age nate. uoca zephyros et labere pennis
Dardaniūq; ducem tyria cartagine q nūc
Expectat. fatisq; datas nō respicit urbes
Alloquere. et celeris defer mea dicta p auras.
Non illum nobis genitrix pulcherrima talem
Promisit. graiūq; io bis uendicat armis
Sed fore qui grauidam imperiis belloq; frementem
Italiam regeret. genus alto a sanguine teucri
Proderet. ac totum sub leges mitteret orbem.
Si nulla accendit tantarum gl'a rerum
Nec sup ipse sua molit' laude laborem
Ascanio ne pr̄ romanas inuidet arces
Quid struit? aut qua spe inimica ī gente morat'?
Nec prolem ausoniam et lauinia respicit arua?
Nauiget. hec sūma est. hic nr̄i nuntius esto.
Dixerat. ille p̄ris magni parere parabat
Imperio. et p̄mum pedib; talaria nectit
Aurea. que sublimē alis siue equora supra
Seu terram rapido parit' cum flāmine portant.
Tum uirgam capit. hac aīas ille euocat orcho
Pallentes. alias sub tristia tartara mittit.

Dat ſomnos adimitq; . et lumina morte reſignat .
Illa fretus agit uentos . et turbida tranat
Nubila . iamq; uolans apicem et latera ardua c̃nit
Athlantis duri . celũ qui u̾tice fulcit
Athlantiſ . cinctũ aſſidue cui nubib; atris
Piniferũ caput . & uento pulſat᷒ . & imbri
Nix humeros ĩfuſa tegit . tũ flumina m̃to
Precipitant ſenis . & glacie riget horrida barba .
Hic p̃mũ paribꝰ nitẽs cillenius alis
Cõſtitit . hinc toto p̃ceps ſe corpore ad undas
Miſit aui ſimilis . que circũ littora circũ
Piſcoſos ſcopulos humilis uolat equora iuxta
Haud aliť terras int̃ celũq; uolabat .
Littus arenoſũ ac libie uentos q; ſecabat
M̃no ueniẽs ab auo cillenia proles
Ut p̃mũ allatis tetigit magalia plantis
Eneam fundantẽ arces ac tecta nouãtẽ
Conſpicit atq; illi ſtellatꝰ iaſpide fulua
Enſis erat . tirioq; ardebat murice lena
Demiſſa ex humeris . diues q̃ munera dido
Fecerat . et tenui tellas diſcreuerat auro .
Continuo ĩuadit . tu nc cartaginis alte
Fundam̃ta locas . pulcramq; uxoriuſ urbem
Extruiſ . heu regni . rerũq; oblite tuarũ
Ip̃e d̃ũ tibi me claro demittit olympo
Regnator . celũ & terras q numine torquet .
Ip̃e hec ferre iubet . celeres mãdata p auras .
Quid ſtruis . aut qua ſpe libicas teris ocia t̃ris .
Si te nulla mouet tantarũ gl̃a rerum
Nec ſup ip̃e tua moliris laude laborem
Aſcaniũ ſurgẽtẽ et ſpes h̃edis iuli
Reſpice . cui regnũ italie romanaq; tellus
Debentꝰ . tali cyllenius ore loquutus

E t procul itenuez ex oculis euanuit auram
A t uero eneas aspectu ōmutuit amens.
A rrecteq; horrore come. et uox faucib; hesit.
A rdet abire fuga. dulcesq; relinq̄re terras
A ttonitus tanto monitu. imꝑioq; deoꝝ.
H eu quid agat. quo nc̄ reginaz ambire furētez
A udeat affatu. et que ꝑma exordia sumat.
A tq; anim̄ nc̄ huc celerem. nc̄ diuidit illuc.
I n ptesq; rapit uarias. ꝑq; oīa ūsat.
H altnanti potior sñtia visa ē.
M nestea sgestūq; vocat. fortēq; cloantū.
C lassem aptent taciti. sociosq; ad littora cogāt
A rma parent. et que sit reb; cā nouandis
D issimulent. se se interea. qñ optima dido
N esciat. 7 tantos rūpi nō speret amoēs
T emptaturꝝ aditus. et que mollissima fandi
T empora quis reb; dexter modus ocius oīs
I mperio leti parent ac iussa facessunt
A t regina dolos. quis fallē possit amātez.
P̄ sensit mot⁹q; excepit ꝑma futuros
O ia tuta timens impiā fama furenti
D etulit armari classem cursūq; parari
S euit īops aī. totaq; īcensa p urbem
B acat⁹. Q ualis cōmotis excita sacris
T hias ŭ audito stimulat⁹ trieterica bacho
O rgia nocturnusq; uocat clamore cytheron
T andē ip̄e eneāz cōpellat vocib; vltro
D issimulare etiaz sꝑasti pfide tm̄
P osse nephas tacit⁹q; mea discedere terra
N te nr̄ amoꝛ. nͦ te data dxtera quōdaz
N moritūa tenet crudeli funeē dido
Q uin ēt hyberno moliris sydere classem
I n mediis ꝑpas aqlonib; ire p altum
C rudelis q si nō arua aliena domosq;
I gnotas peteres. et troia antiq̄ maneret.

Troia per undosum peteretur classibus equor ·:
Me ne fugis ·: per ego has lacrimas dextramque tuam te
Quando aliud mihi iam misere nihil ipsa reliqui
Per conubia nostra per inceptos hymeneos
Si bene quid de te merui fuit aut tibi quicquam
Dulce meum miserere domus labentis · et istam
Oro si quis adhuc precibus locus exue mentem ·
Te propter libice gentes numidumque tiranni
Odere · infensi tyrii te propter eundem
Extinctus pudor · et qua sola sydera adibam
Fama prior · cui me moribundam deseris hospes ·:
Hoc solum nomen quoniam de coniuge restat ·
Quid moror ·: an mea pigmalion dum menia frater
Destruat ·: aut captam ducat getulus hyarbas ·:
Saltem si qua mihi de te suscepta fuisset
Ante fugam soboles · si quis mihi paruulus aula
Luderet eneas qui te tamen ore referret
Non equidem omnino capta ac deserta uiderer ·
Dixerat · ille iouis monitis inmota tenebat
Lumina · et obnixus curam sub corde premebat ·
Tandem pauca refert · ego te que plurima fando
Enumerare uales · numquam regina negabo
Promeritam · nec me meminisse pigebit elisse ·
Dum memor ipse mei · dum spiritus hos reget artus ·
Pro re pauca loquar · neque ego hanc abscondere furto
Speraui · ne finge fugam · nec coniugis umquam
Pretendi tedas · aut hec in federa ueni ·
Me si fata meis paterentur ducere uitam
Auspiciis et sponte mea componere curas
Urbem troianam primum · dulcesque meorum
Reliquias colerem · et priami tecta alta manerent ·
Et recidiua manu posuissem pergama uictis
Italiam licie iussere capessere sortes ·
Hic amor · hec patria est · si te cartaginis arces
Phenissam libiceque aspectus detinet urbis :

Que tand ausonia teucros ɔsidere terra
Inuidia ē? et nos fas ē extera q̄re regna
Me p̄ris anchise / quotiēs humentib; umbris
Nox operit terras. quotiēs astra ignea surgūt
Admonet isomnis et turbida terret ymago
Me puer ascanius capitisq; iniuria cari.
Quez regno hesperie fraudo. et fatalib; aruis.
Nūc et interpres diuum ioue missus ab ipso
Testor utrūq; caput celeres mandata p auras
Detulit. ipse dm manifesto i lumine uidi
Intrātez muros. uocemq; his auribus hausi
Desine meq; tuis incendere teq; q̄rellis.
Italiā nō sponte sequor.
Talia dicētem iam dudū auersa tuet',
Huc illuc uoluēs oculos. totumq; pererrat
Luminibus tacitis. et sic accensa pfatur.
Nec tibi diua parens gn̄is n̄ dardan' autor
Pfide. s; duris genuit te cautib; horrens
Caucasus. hyrcaneq; admorūt ubera tigres.
Nam q dissimulo? aut q me ad maiora reseruo?
Nū fletu ingemuit n̄ro? nū lumina flexit?
Nū lacrimas uict' dedit? aut miserat' amātē ē?
Que qb; an̄ ferā? iam iam nec maxiā iuno,
Nec saturni' h' ocul' p̄e a spiciat equis.
Nusq̄ tuta fides eiectum littore egentez.
Excepi. et regni demēs in pte locaui.
Amissaz classem. socios a morte reduxi.
Heu furijs icensa feror. nūc aug' apollo.
Nūc licie sortes. nūc 7 ioue miss' ab ipso.
Interpres diuū fert horrida iussa p auras
Sciz. is supis labor ē. ea cura quietos
Sollicitat. neq; te teneo n̄ dicta refello.
I. sequere italiaz uentis. pete regna p undas.
Spero eq medijs. siq pia numina possūt,
Supplicia hausurū scopul'. 7 noīe dido.

S epe uocaturum . sequar atris ignibus absens
E t cum frigida mors anima seduxerit artus
O mnibus umbra locis adero . dabis improbe penas .
A udiam . et hec manes ueniet mihi fama sub imos .
H is medium dictis sermonem abrupit . et auras
E gra fugit . seque ex oculis auertit . et aufert .
L inquens multa metu cunctantem . et multa parantem
D icere . suscipiunt famule . collapsaque membra
M armoreo referunt thalamo . stratisque reponunt .
A t pius eneas : quamquam lenire dolentem
S olando cupit . et dictis auertere curas .
M ulta gemens . magnoque animum labefactus amore
I ussa tamen diuum exequitur . classemque reuisit .
T um uero teucri incumbunt . et littore celsas
D educunt toto naues . natat uncta carina .
F rondentesque ferunt remos . et robora siluis
I nfabricata fuge studio .
M igrantes cernas . totaque ex urbe ruentes .
A c uelut ingentem formice farris aceruum
C um populant hyemis memores tectoque reponunt
I t nigrum campis agmen . predamque per herbas
C onuectant calle angusto . pars grandia trudunt
O bnixe frumenta humeris . pars agmina cogunt .
C astigantque moras . opere omnis semita feruet .
Q uis tibi tunc dido cernenti talia sensus .
Q uos ue dabas gemitus . cum littora feruere late
P rospiceres arce e summa . totumque uideres
M isceri ante oculos . tantis clangoribus equor .
I mprobe amor . quid non mortalia pectora cogis .
I re iterum in lacrimas . iterum temptare precando
C ogitur . et supplex animos summittere amori .
N e quid inexpertum frustra moritura relinquat .
A nna uides toto properari littore circum .
V ndique conuenere . uocat iam carbasus auras .
P uppibus et leti naute imposuere coronas

Hūc ego ſi potui tantū ſpare dolorem
Et pferre ſoror potero. miſe h' tñ vnum
Exeq̄re anna mihi. ſolam naꝫ pfidus ille
Te colere. arcanos ē t' credē ſenſus.
Sola uiri molles adit' et tp̄a noras.
I. ſoror. atq; hoſtē ſupplex affare ſupbum.
Nō ego cuꝫ danais troianaꝫ excidē gentem
Aulide iuraui claſſem ne ad pgama miſi.
Nec pris anchiſe cineres manes ue reuelli.
Cur mea dc̄a negat duras demittē in aures.
Quo ruit. extremū hoc miſe det mun' amanti.
Expectet faciles q; fugam. ventos q; ferentes.
Non iaꝫ ↄiugiū antiquū. q' prodidit oro.
Nec pulcro ut latio careat. regnū q; relinquat.
Tempus īane peto. requiem. ſpaciū q; furori.
Dum mea me victam doceat fortuna dolere.
Extremaꝫ hanc oro veniaꝫ miſere ſororis.
Qua mihi cū dēris cumulata morte relinquaꝫ
Talib; orabat. tales q; miſerrima fletus
Fert q; refert q; ſoror. Sꝫ null' ille mouet'
Fletib;. aut voces vllas tractabil' audit.
Fata obſtentāt. placidas q; viri obſtruit aures.
Ac veluti annoſo validaꝫ cū robore quercū
Alpini boree. nc̄ hic. nc̄ flatib; illic.
Eruere int' ſe certāt. it ſtridor. ↄ alte
Cōſternūt terraꝫ. ↄcuſſo ſtipite frōdes.
Ipā heret ſcopul'. et q̄tū v̓tice ad auras
Ethereas. tm̄ radice int' tartara tendit.
Haud ſecus aſſiduis. hinc atq; hīc vocib; heros
Tunditur. et magnas pſentit pectore curas.
Mens īmota manet. lacrime voluūt' manes.
Tunc uero infelix fatis exterrita dido
Morteꝫ orat. tedet celi cōuexa tueri.
Quo magis īceptū pagat. lucē q; relinquat.
Vidit thuricremis cū dona īponerēt aris

H orrendū dcū latices nigrescē sacros
F usaq; in obscenū se v̄tere vina cruorem .
H visu nulli . nō ipsi effata sorori .
P terea fuit in tectis de marmore templum
C ōiugis antiq. miro q̄ honore colebat
V elleribꝫ niueis . et festa fronde reuinctuz .
H inc exaudiri voces : et v̄ba vocantis
V isa viri . nox cuz terra obscura teneret .
S olaq; culminibꝫ ferali carmine bubo
S epe queri . ⁊ longas in fletū ducē voces
M ultaq; p̄terea vatuz p̄dicta p̄orum
T erribili monitu horrificāt . Agit ip̄e furētez
I n somnis ferus eneas . sempq; relinqui
S ola . s. semp longā icomitata videtur
I re viam . et tyrios desta quere terra .
E umenidū veluti demens videt agmina pētheus .
E t solem geminū . et duplices se ostendē thebas .
A ut agamenonius scenis agitatꝰ horestes
A rmataz facibꝫ matrē . et s̄pentibꝫ atris
C ū fugit . vltricesq; sedent in limine dire .
E rgo ubi concepit furias euicta dolore
D ecreuitq; mori . tp̄s secuz ipsa modūq;
E xigit . ⁊ mestaz dictis aggressa sororez ,
C ōsiliuz vultu tegit . ac spem frōte serenat .
I nueni germana viaz . gratare sorori
Q ue mihi reddat euz . vl eo me soluat amātez .
O ceani finez iuxta . solemq; cadentez
V ltimus ethiopuz locus est . ū maximꝰ athlas
A xem humero torquet stellis ardentibꝫ aptuz .
H ic mihi massile gentis mōstrata sacerdos ,
H esperiduz templi custos . epulasq; draconi
Q ue dabat . ⁊ sacros suabat in arbore ramos
S pargens humida mella . soporiferuq; papauer .
H ec se carminibꝫ p̄mittit soluē mentes .
Q uas velit . ast aliis duras imittē curas .

Sistere aquam fluuiis . et uertere sydera retro.
Nocturnosque ciet manes . mugire uidebis
Sub pedibus terram . et descendere montibus ornos.
Testor cara deos . et te germana tuumque
Dulce caput . magicas inuita accingier artes.
Tu secreta pyram tecto interiore sub auras
Erige . et arma uiri thalamo que fixa reliquit
Impius exuuiasque omnes lectumque iugalem
Quo perii . super imponas abolere nefandi
Cuncta uiri ~~iubet~~ monimenta iubet monstratque sacerdos.
Hec effata silet . pallor simul occupat ora.
Non tamen anna nouis pretexere funera sacris
Germanam credit . nec tantos mente furores
Concipit . haud grauiora timet quam morte sichei.
Ergo iussa parat.
At regina pyra penetrali in sede sub auras
Erecta ingenti tedis atque ilice secta.
Intenditque locum sertis . et fronde coronat
Funerea . super exuuias . ensemque relictum
Effigiemque thoro locat . haud ignara futuri.
Stant are circum . et crines effusa sacerdos
Ter centum tonat ore deos . herebumque chaosque
Tergeminamque echatem . tria uirginis ora diane.
Sparserat et latices simulatos fontis auerni.
Falcibus . et messe ad lunam queruntur aenis
Pubentes herbe nigri cum lacte ueneni.
Queritur et nascentis equi de fronte reuulsus
Et matri preereptus amor.
Ipsa mola manibusque piis puris altaria iuxta
Vnum exuta pedem uinclis in ueste recincta
Testatur moritura deos . et conscia fati
Sydera . tum si quod non equo federe amantes
Cure numen habet . iustumque memorque precatur.
Nox erat . et placidum carpebant fessa soporem
Corpora . per terras . silueque et seua quierant,

E quora, cu medio voluunt sydera lapsu.
C um tacet omis ager, pecudes, picteque volucres.
Q ueque lacus late liqdos queque aspera dumis
R ura tenet somno posite sub nocte silenti
L enibat curas. et corda oblita labor
A t no infelix ai phoenissa. n umq;
S olvit in somnos oculisque. aut pectore noctem
A ccipit. igeminat cure. rursusque resurgens
S evit amo. magnoque irar fluctuat estu.
S ic adeo insistit. secumque ita corde volutat.
E n q ago. rursus ne pcos irrisa pores
E xpiar. numiduque petam conubia supplex,
Q uos ego sum totiens iam dedignata maritos.
I liacas g classes. atque ultima teucrum
I ussa sequar. q ne aux iuvat an levatos.
A ut bn apud memores. veteris stat gra facti.
Q uis me autem fac uelle sinet. ratibus que supbis
I nvisam accipiet. ne scis heu pdita n dum
L aomedonteе sentis purria gentis
Q uid tu. sola fuga nautas comitabor ovantes.
A n tiris omique manu stipata meor
I nferar. et quos sydonia vix urbe revelli
R ursus aga pelago. et ventis dare uella iubebo.
Q uin morere ut merita es. ferroque auerte dolorem.
T u lacrimis evicta meis. tu pma furentem
H is germana malis oneras. atque obicis hosti.
N o licuit thalami expertem sine crimine vitam
D egere mos fere. tales n tangere curas.
N on servata fides cineri. pmissa sicheo
T antos illa suo rupebat pectore questus
E neas celsa i puppi. iam certus eundi
C arpebat somnos rebus iam rite paratis.
H uic se forma dei vultu redeuntis eodem
O btulit i somnis. rursusque ita visa monere
O mia mercurio siml vocemque coloremque

Et crines flavos

Et crines flauos et membra decora iuuente.
Nate dea potes hoc sub casu ducere somnos.
Nec que te circumstent deinde pericula cernis
Demens nec zephyros audis spirare secundos.
Illa dolos dirumque nephas in pectore uersat
Certa mori. varioque irarum fluctuat estu
Non fugis hinc preceps dum precipitare potestas.
Iam mare turbari trabibus seuasque uidebis
Collucere faces. iam feruere littora flammis.
Si te his attigerit terris aurora morantem.
Eya age rumpe moras. uarium et mutabile semper
Femina. sic fatus nocti se inmiscuit atre.
Tum uero eneas subitis exterritus umbris
Corripit e somno corpus. sociosque fatigat.
Precipites vigilate viri. et considite transtris.
Soluite vella citi. deus ethere missus ab alto
Festinare iubet. tortosque incidere funes
Ecce iterum instimulat. sequimur te sancte deorum
Quisquis es. imperioque iterum paremus ouantes.
Adsis o placidusque iuues. et sydera celo
Dextra feras. dixit. uaginaque eripit ensem
Fulmineum. strictoque ferit retinacula ferro
Idem omnes simul ardor habet. rapiuntque ruuntque.
Littora deseruere. latet sub classibus equor.
Annixi torquent spumas. et cerula uerrunt.
Et iam prima nouo spargebat lumine terras
Tithoni croceum linquens aurora cubile.
Regina e speculis ut primum albescere diem
Vidit. et equatis classem procedere velis
Littoraque et uacuos sensit sine remige portus
Terque quaterque manu pectus percussa decorum
Flauentesque abscissa comas proh iuppiter ibit.
Hic ait. et nostris illuserit aduena regnis.

N ō arma expedient totaq; ex urbe ſequent̃.
D iripiētq; rates alij naualib; ite.
F erte citi flāmas. date tela. impellite remos.
Q uid loquor. aut ubi ſum. que mentem īſania mutat.
I nfelix dido. nūc te fata impia tangunt.
T ū decuit. cū ſceptra dabas. en dextra fidesq;.
Q uem ſecum pātrios aiūt portare penates.
Q uem ſubijſſe humeris confectum etate parētē.
N on potui abreptū diuellē corpus. et undis
S pargē. non ſocios nō ipm abſumē ferro
A ſcaniū. patrijsq; epulandum ponē menſis.
V erū anceps pugne fuerat fortuna ſiuiſſ;.
Q uem metui moritura. faces in . tuliſſē.
I mpleſſemq; fores flāmis. natūq; patrē q;
C um gn̄e extinxem. memet ſup ipſa dediſſem.
S ol q terrar̄ flāmis opa oīa luſtras
T uq; har̄ interpres curar̄. et conſcia iuno
N octurniſq; echate triuijs ululata p urbes
E t dire ultrices. et dij morientis eliſſe
A ccipite h̄. meritūq; malis aduĕrte numen.
E t nr̄as audite p̄ces. ſi tangē portū
I nfandū caput. ac terris adnare neceſſe ē
E t ſic fata iouis poſcūt. h̄ terminꝰ heret.
A t bello audacis p̄pli uexatꝰ et armis
F inib; extorris complexu auulſꝰ iuli
A uxĭlm implorẽt. uideat q; indigna ſuor̄
F unera. nec cū ſe ſub leges pacis inique
T radiderit regno aut optata luce fruatᷣ.
S; cadat an̄ diem. mediaq; inhumatꝰ arena.
H ec p̄cor. hanc uocē extremā cū ſāguiē fundo
T ū vos o tirij. ſtirpē. et gen oē futur̄
E xercete odijs. cinerīq; h̄ mittite nr̄o.
M unera. nullꝰ amor̄ p̄plis nec federa ſunto.

Exoriare aliqs nris ex ossib9 ultor
Qui face dardanios ferroq3 seqre colonos
Nunc olim quocumq3 dabunt se tpr uires
Littora littoribus cria fluctibus undas
Imprecor. arma armis pugnent. ipsiq3 nepotes.
Hec ait. & partes animu uersabat in omis
Inuisam querens q3 primu abrumpe lucem.
Tum breuiter barchen nutrice3 affata sichei.
Namq3 sua3 patria antiqua cinis ater hebat.
Annam cara mihi nutrix huc siste sororem.
Dic corpus ppet fluuiali spargere limpha:
Et pecudes secu3 et monstrata piacla ducat.
Sic ueniat. tuq3 ipsa pia tege tpra uitta.
Sacra ioui stigio: que rite incepta paraui
Pficere est animus. fine3q3 imponere curis.
Dardaniiq3 rogum capitis pmittere flamme.
Sic ait. illa gradu3 studio celerabat anilem.
At trepida & ceptis imanibus effera dido.
Sanguinea3 uoluens aciem macul'q3 trementes
Interfusa genas: et pallida morte futura
Interiora domus irrupit limina. & altos.
Conscendit furibunda rogos. ensemq3 recludit
Dardaniu3. non hos qsitu3 munus in usus.
Hic postqm iliacas uestes notumq3 cubile.
Conspexit paulum lacrimis: et mente morata
Incubuitq3 thoro. dixitq3 nouissima uba.
Dulces exuuie dum fata dusq3 sinebant
Accipite hanc aiam. meq3 his exsoluite curis.
Vixi. et quem dederat cursum fortuna peregi.
Et nunc magna mei sub tras ibit imago.
Urbem pclara3 statui. mea moenia uidi.
Ulta uirum penas inimico a fre recepi.
Felix. heu nimium foelix. si littora tm

N unq; dardanie tetigissent nr̃a carine
D ixit. ⁊ os ipressa thoro moriem̃ iulte.
Sz moriam̃ ait. sic sic iuuat ire sub umbras
H auriat hc oculis ignẽ crudel' ab alto
D ardanus. et nr̃e secũz ferat omina mortis.
D ixat. atq; illam medio īter talia ferro
C ollapsam aspiciũt comites. ensemq; cruore
S pumãtez sparsasq; manus. it clamor ad alta
A tria. concussam bachat̃ fama p urbem.
L amentis gemituq; et femineo ululatu
T ecta fremũt. resonat mag̃s plãgoribꝫ ether
N on alr̃ q̃ si imissis ruat hostibꝫ oĩs
C artago. aut antiqua tyrus. flãmeq; furẽtes
C ulmina pq; hoĩuz uoluãt̃ perq; d'oꝝ.
A udijt exanimis trepidoq; exterrita cursu
U nguibꝫ ora soror fedans. et pectora pugnis
P ermedios ruit. ac moriẽtez noĩe clamat.
H illud g̃mana fuit me fraude petebas:
H rogus iste mihi. h ignes areq; parabãt.
Q d primũz desta q̃rar : comitez ne sororem
S preuisti moriẽs. eadẽ me ad fata uocasses.
I dem ambas ferro dolor: atq; eadez hora tulisset.
H is et struxi manibꝫ. patriosq; uocaui
V oce d̃os. si te ut posita crud̃lis abessem:
E xtinxi te meq; soror. pplinq; pr̃es q;.
S idonios urbemq; tuam dat uulnera lnphis
A bluaz. et extrem' siqs sup alitus errat.
O re legam. sic fata gradus euasat altos.
S emianimẽq; sinu. germanã amplexa fouebat
C ũ gemitu. atq; atros siccabat ueste cruores.
I lla graues oculos conata attollẽ rursus
D eficit. ĩfixũ stridet sub pectore uulnus.
T er sese attollens cubitoq; annixa leuauit
T er reuoluta thoro ẽ. oculisq; errantibꝫ alta
Q uesiuit celo lucez ingemuitq; repta

Tum iuno omnipotens longos miserata dolores
Difficilesque obitus yrim demisit olimpo.
Que luctantem animam nexosque resolveret artus.
Nam quia nec fato merita nec morte peribat.
Sed misera ante diem subitoque accensa furore.
Nondum illi flavum proserpina vertice crinem
Abstulerat. stigioque caput damnaverat orcho.
Ergo iris croceis per celum rosida pennis
Mille trahens varios adverso sole colores
Devolat. et super caput astitit. hunc ego diti
Sacrum iussa fero. teque isto corpore solvo.
Sic ait. et dextra crinem secat. omnis et una
Dilapsus calor. atque in ventos vita recessit.

Quintus habet ludos. et classe corripit ignis.
Navigat eneas. siculas defertur ad oras.
Hic manes celebrat patrios. una hospes acestes
ludo. stat tumulum. certamina ponunt.
Prodigium e caelis ardens allapsa sagitta.
Yris se beroen habitu mentita senili,
Incendit naves subitus quas vendicat ymber.
Insomnis pater anchises que bella gerenda
Quoque duce ad manes possit descendere monstrat.
Transcribit matres urbi. populumque volentem
Et placidum eneas palinurum querit in undis.

Interea medium eneas iam classe tenebat
Certus iter. fluctusque atros aquilone secabat
Moenia respiciens. que iam infelicis elisse
Collucent flammis. que tantum accenderit ignem
Causa latet. duri magno sed amore dolores
Polluto notumque furens quid femina possit.

Triste p augurium teucroꝝ pectora ducit.
Ut pelagus tenuere rates. nec iam amplius ulla
Occurrit tellus, maria undiq; et undiq; celum
Olli ceruleus sup caput ex astitit imber
Noctem hyemeq; ferens. et inhorruit unda tenebris
Ipse gubnator puppi palinurus ab alta
Heu qr nam tanti cinxerunt ethera nimbi.
Quid ue pater neptune paras. sic deinde loquutus
Colligere arma iubet. ualidisq; incūbere remis.
Obliquatq; sinus in uentum ac talia fatur.
Magnanime enea, nō si mihi iupiter auctor
Spondeat. hoc sperē italiam contingere celo.
Mutati trāsuersa fremunt et uespere ab alto
Consurgunt uenti. atq; in nubem cogitur aer.
Nec nos obniti contra, nec tendere tantum
Sufficimus. superat. quoniam fortuna sequamur
Quoq; uocat uertamus iter. nec littora longe
Fida reor fraterna erucis portusq; sicanos.
Si modo rite memor seruata remetior astra.
Tum pius eneas equidem sic poscere uentos
Iam dudum et frustra cerno te tendere contra.
Flecte uiam uelis. an sit mihi gratior ulla
Quo ue magis fessas optem dimittere naues
Quam que dardanium tellus mihi seruat acesten
Et patris anchise gremio complectitur ossa.
Hec ubi dicta petunt portus. et uela secundi
Intendunt zephyri. fertur cita gurgite classis.
Et tandem leti note aduertuntur arene.
At procul excelso miratus uertice montis
Aduentum sociasq; rates occurrit acestes
Horridus in iaculis, et pelle libistidis urse.
Troia crimiso conceptum flumine mater
Quem genuit. ueterum nō immemor ille parentum
Gratatur reduces. et gaza letus agresti
Excipit. ac fessos opibus solatur amicis.

Postera cu3 p'mo ſtellas oriente fugarat
Clara dies ſocios in cetu3 littore ab omi
Aduocat eneas . tumuliq3 ex aggere fatur .
Dardanide magni genus alto a ſanguine diuū
Annuus exactis cōplet' menſib; orbis .
Ex quo reliqas diuiniq3 oſſa parentis
Condidim' terra . meſtaſq3 ſacrauim' aras .
Iamq3 dies ni fallor adeſt . que3 ſemp acerbū
Semp honoratu3 : ſic dij voluiſtis habebo
Hunc ego getulis agerem ſi ſyrtib; exul
Argolicoue mari dep̄nſus et vrbe micena
Annua vota tn̄ . ſolēneſq3 ordine pompas
Exequerer . ſtruereimq3 ſuis altaria donis .
Nunc vltro ad cineres ip̄ius 7 oſſa parētis
Haud eq̄ ſine m̄te reor ſine numīne diuū
Adſumus . et portus delati intram' amicos .
Ergo agite . et letū cūcti celebrem' honore3 .
Poſcamus ventos atq3 h' me ſacra quot annis
Vrbe uellit poſita templis ſibi ferre dicatis .
Bina boum *nob* troia gn̄atus aceſtes
Dat nūo capita in naues . adhibete penates
Et p̄rios epulis . 7 quos colit hoſpes aceſtes
P̄terea ſi nona dies mortalib; almu3
Aurora extulerit radijſq3 retexerit orbem
P̄ma cite teucris pona3 c̄tamina claſſis .
Quiq3 pedu3 curſu valet et q viribus audax
Aut iaculo incedit melior leuib;q3 ſagittis
Seu crudo fidit pugna3 cōmittē ceſtu
Cuncti adſint . meritęq3 expectēt p̄mia palmę .
Ore fauete omēs . et tp̄ra cingite ramis
Sic fatus vela m̄na tēpora mirtho
Helimus facit . h' eui [illegible] maturū' aceſtes .
Hoc puer aſcanius . ſequunt' c̄s [illegible] cetera pubes
Ille e conſilio multis cum [illegible] milib; ibat
Ad tumulu3 magna medi Comitante caterua

e

Hic duo rite mero libans carchesia bacho
Fundit humi. duo lacte novo. duo sanguine sacro.
Purpureosque iacit flores. ac talia fatur
Salve sancte parens. iterum salvete recepti
Nequicquam cineres. animeque umbreque paterne.
Non licuit fines italos. fataliaque arva
Nec tecum ausonium. quicumque est quere tibrim.
Dixerat hec adytis cum lubricus anguis ab imis
Septem ingens giros septena volumina traxit
Amplexus placide tumulum lapsusque per aras.
Ceruleę cui terga note maculosus et auro
Squamam incendebat fulgor. ceu nubibus arcus
Mille trahens varios adverso sole colores.
Obstupuit visu eneas. ille agmine longo
Tandem inter pateras. et levia pocula serpens
Libavitque dapes. rursusque innoxius imo
Successit tumulo et depasta altaria liquit.
Hoc magis inceptos genitor instaurat honores
Incertus geniumne loci. famulumne parentis
Esse putet cedit quinas de more bidentes
Totque sues. totidem nigrantes terga iuvencos
Vinaque fundebat pateris. animamque vocabat
Anchise magni. manesque acheronte remissos.
Nec non et socii: que cuique est copia leti
Dona ferunt. onerantque aras. mactantque iuvencos
Ordine aena locant alii. fusique per herbam
Subiciunt verubus prunas. et viscera torrent.
Expectata dies aderat. nonamque serena
Auroram phetontis equi iam luce vehebant
Famaque finitimos. et clari nomen aceste
Excierat. leto compleverant littora cetu
Visuri eneadas pars et certare parati.
Munera principio ante oculos circoque locantur
In medio: sacri tripodes. viridesque corone
Et palme pretium victoribus. armaque et ostro

Perfuse uestes . argenti aurique talenta .
Et tuba commissos medio canit aggere ludos .
Prima pares ineunt grauibus certamina remis
Quatuor ex omni delecte classe carine .
Velocem mnestheus agit acri remige pristim
Mox italus mnestheus : genus a quo nomine memmi .
Ingentemque gyas ingenti mole chymeram
Vrbis opus . triplici pubes quam dardana uersu
Impellunt . terno consurgunt ordine remi .
Sergestusque domus tenet a quo sergia nomen
Centauro inuehitur magna . Scillaque cloanthus
Cerulea . genus unde tibi romane cluenti .
Est procul in pellago saxum spumantia contra
Littora . quod tumidis summersum tunditur olim
Fluctibus . hiberni condunt ubi sydera chori .
Tranquillo silet , immotaque attollitur unda
Campus . et apricis statio gratissima mergis
Hic uiridem eneas frondenti ex ilice metam
Constituit signum nautis pater . unde reuerti
Scirent . et longos ubi circumflectere cursus
Tum loca sorte legunt . ipsique in puppibus auro
Ductores longe effulgent ostroque decori .
Cetera populea uelatur fronde iuuentus .
Nudatosque humeros oleo perfusa nitescat .
Considunt transtris . intentaque brachia remis .
Intenti expectant signum . exultantiaque haurit
Corda pauor pulsans . laudumque arrecta cupido .
Inde ubi clara dedit sonitum tuba . finibus omnes
Haud mora prosiluere suis . ferit ethera clamor
Nauticus . adductis spumant freta uersa lacertis .
Infindunt pariter sulcos . totumque dehiscit
Conuulsum remis rostris stridentibus equor .
Non tam precipites biiugo certamine campum
Corripuere . ruuntque effusi carcere currus .
Nec sic immissis aurige undantia lora .

Cōcussere iugis. pronique in ūbera pendēt.
Tū plausu fremituque viꝝ studiisque fauētū
Cōsonat ōe nemus uocēque īclusa volutant
Littora. pulsati colles clamore resultant.
Effugit añ alios p̄misque elabit̾ vndis
Turbam inter fremituque gyas. quē dīn cloāt
Consequit̾ melior, s; pondē pinus remis
Tarda tenet. post hos equo discrimiē pistris
Centaurusque locū tendūt supare priorem.
Et nūc pistus hēt. nc victā p̄terit ingens
Frontibꝫ. et longa sulcāt vada salsa carina.
Iamque propinquabant scoplō. metāque tenebāt
Cū p̄nceps medioque gyas in gurgite victor
Rectorē nauis cōpellat voce menetem.
Quo tm̄ mihi dextra abis? huc dirige cursū.
Litus ama. et leues stringat sine palmula cautes.
Altū alii teneāt. dixit s; ceca menetes
Saxa timēs prorā pelagi d̄torq̄t ad vndas.
Quo diūsus abis iterū, pete saxa menete
Cū clamore gyas reuocabat. et ecce cloantū
Respicit astantē tergo, ⁊ propiora tenētē
Ille int̾ nauēque gye. scopulosque sonātes
Radit iter leuū īterior. subitoque p̄orem
P̄terit. et metis tenet eq̄ra tuta relictis.
Tū ū exarsit iuueni dolor ossibꝫ īgens
Nec lacrimis caruē gene. segnēque menetē
Oblitus decorisque sui sociūque salutis
In mare p̄cipitē pupi deturbat ab alta
Ip̄e gubnaclō rector subit. ip̄e mag̅r
Hortat̾que viros, clauūque ad littora torquet
At grauis ut fundo ē vix tand̄ redditꝰ imo ē
Iam senior madidaque fluēs ī ueste menetes
Sūma petit scopuli. siccaque in rupe resedit.
Illū et labentē teuc̄ ⁊ risere natātem
Et salsos ridēt reuomētē pectore fluctus.

Hic leta extremis spes est accensa duobus
Sergesto mnesteoque gyan superare morantem.
Sergestus capit ante locum. scopuloque propinquat.
Nec tota tamen ille prior preeunte carina.
Parte prior. partem rostro premit emula pistris.
At media socios incedens naue per ipsos
Hortatur mnesteus. nunc nunc insurgite remis
Hectorei socii. troie quos sorte suprema
Delegi comites. nunc illas promite uires.
Nunc animos. quibus in getulis syrtibus usi,
Ionioque mari. maleeque sequacibus undis.
Non iam prima peto mnesteus. nec uincere certo,
Quamquam o. sed superent: quibus hoc neptune dedisti.
Extremos pudeat redysse. hoc uincite ciues
Et prohibete nefas. olli certamine summo
Procumbunt. uastis tremit ictibus erea pupis.
Subtrahiturque solum. tunc creber anhelitus artus,
Aridaque ora quatit. sudor fluit undique riuis.
Attulit ipse uiris optatum casus honorem.
Namque furens animi, dum proram ad saxa suburget
Interior, spacioque subit sergestus iniquo
Infelix saxis improcurrentibus hesit.
Concussere cautes, et accuto in murice remi
Obnixi crepuere. illisaque prora pependit.
Consurgunt naute. et magno clamore morantur
Ferratasque trudes, et accuto cuspide contos
Expediunt. fractosque legunt in gurgite remos.
At letus mnesteus: successuque acrior ipso
Agmine remorum celeri, uentisque uocatis
Prona petit maria. et pelago decurrit aperto,
Qualis spelunca subito commota columba.
Cui domus et dulces latebroso in pumice nidi
Fertur in arua uolans. plausumque exterrita pennis
Dat tecto ingentem, mox aere lapsa quieto
Radit iter liquidum. celeres neque commouet alas.

Sic mnesteus. sic ipā fuga seca ultima pistris
Equora. sic illam fert impetꝰ ipē uolantem.
Et p̄mum i scopulo luctantē desit alto
Sgestum. breuibꝰq; uadis frustraq; uocantem
Auxilia. et fractis discentem currē remis.
Inde gyan. ipamq; ingenti mole chymeram
Cōseqt̄. cedit. qm̄ spoliata magro est.
Solus iāq; ipso supest infine cloantus.
Quē petit. et sumis annixus uirib; urget.
Tū uo ingeminat clamor. cūctiq; sequētem
Instigant studijs. resonat clamoribꝰ ether
Hi propriū decus. et ptum indignatur honorē
Ni teneāt. uitamq; uolūt pro laude pacisci.
Hos successus alit. possūt. q; posse uident᷑.
Et fors equatis cepissent p̄mia rostris.
Ni palmas ponto tendēs utrasq; cloantus
Fudissetq; preces. diuosq; in uota uocasset.
Dij quibus impium pelagi ē. quorum equore cūro curro
Vobis letus ego. h' candentem i littore taurū
Cōstituam an aras uoti reus. extaq; salsos
Porriciam in fluctus. et uina liquēcia fundam.
Dixit. eumq; imis sub fluctib; audijt oīs
Nereidum phorciq; chorus. panopeaq; uirgo
Et pr̄ ipse manu magna portunꝰ euntem
Impulit. illa notho citꝰ uolucriq; sagitta
Ad terram fugit. et portu se cōdidit alto.
Tum satus anchisa. cūctis ex more uocatis
Victorem magna pconis uoce cloantum
Declarat. uiridiq; aduelat tēpora lauro.
Muneraq; i naues t'nos aptare iuuēcos
Vinaq; et argēti magnum dat ferre talētum.
Ipsis pcipuos ductorib; addit honores.
Victori clamidem auratam. qua plima circum
Purpura. meandro duplici melibea cucurrit.
Intextusq; puer frondosa regius yda.

V eloces iaculo ceruos, cursuq; fatigat
A cer anhelanti similis. quē prepes ab yda
S ublimem pedib; rapuit iouis armiger uncis
L ongeui palmas neq̄q̄ ad sydera tendūt
C ustodes. seuitq; canum latrat⁹ in auras.
A t q deinde locum tenuit uirtute secundum,
L euib; huic hamis cōsertam auroq; trilicem
L oricam quam demoleo detraxerat ipse
V ictor apud rapidum symoenta sub ilio alto
D onat habere uiro, dec⁹. ⁊ tutamen ī armis.
V ix illam famuli phegeus sagarisq; ferebant
M ultiplicem cōnixi humeris. indut⁹ at olim
D emoleus cursu palātes troas agebat.
T ertia dona facit, geminos ere lebetas.
C imbiaq; argēto pfecta atq; aspera signis.
I amq; adeo donati om̄s, opib;q; supbi.
P uniceis ibāt euincti tēpora tenis.
C um seuo escopulo multa uix arte reuuls⁹
A missis remis atq; ordine debilis uno,
I rrisam sin honore ratem sgestus agebat,
Q ualꝭ sepe uie dphēsus ī aggere spens
E rea quem obliquum rota trāsijt aut grauis ictu,
S eminecem liq̄t saxo, lacerumq; uiator,
N eq̄q̄ lōgos fugiēs dat corpore tortus,
P te ferox, ardensq; oculis, ⁊ sibila colla
A rduus attollēs, pars uulnē clauda retētat
N exantem nodis seq; ī sua mēbra plicantem.
T ali remigio nauis se tarda mouebat
V ela fac̄ tn̄. ⁊ uelis subit hostia plenis
S ergestū eneas pmisso munere donat,
S eruatam ob nauem letus sociosq; reductos.
O lli sua dat̄ opum. haud ignara mineruę
C ressa gn̄s pholoe. geminiq; sub ubere nati.
H oc pius eneas misso cētamine, tendit
G ramineum ī cāpum. quem collib; undiq; cūis

Cingebant silue. mediaque i ualle theatri
Circus erat. quo se multis cum milibus heros
Consessu medium tulit. extructoque resedit.
Hic qui forte uelint rapido contendere cursu
Inuitat pretiis animos. et premia ponit
Undique conuenit teucri mixtique sicani
Nisus. et eurialus primi
Eurialus forma insignis. uiridique iuuenta
Nisus amore pueri. quos deinde sequutus
Regius egregia priami de stirpe diores.
Hunc salius simul et patron. quorum alter achaianus
Alter ab archadia tegee sanguine gentis
Tum duo trinacrii iuuenes helimus panopesque
Assueti siluis comites senioris aceste.
Multi preterea. quos fama obscura recondit.
Eneas quibus in mediis sic deinde loquutus
Accipite hec animis letasque aduertite mentes
Nemo ex hoc numero mihi non donatus abibit.
Gnosia bina dabo leuato lucida ferro
Spicula. celatamque argento ferre bipennem.
Omnibus hic erit unus honos tres premia primi
Accipient flauaque caput nectentur oliua.
Primus equum phaleris insignem uictor habeto.
Alter amazoniam pharetram plenamque sagittis
Treyciis. lato quam circum amplectitur auro
Balteus. et tereti subnectit fibula gemma.
Tertius argolica hac galea contentus abito
Hec ubi dicta locum capiunt. signoque repente
Corripiunt spacia audito. limenque relinquunt.
Effusi nimbo siles. simul ultima signant.
Primus abit. longeque ante omnia corpora nisus
Emicat. et uentis. et fulminis ocior alis
Proximus huic longo sed proximus interuallo
Insequitur salius spacio post deinde relicto
Tertius Eurialus

E urialumq; helimus seqt' quo deinde sub ipso
E cce uolat calcemq; terit iam calce diores
I ncūbens humeris. spacia et si plā supsint
T rāseat elapsus pōr. ambiguūq; relinquat.
I amq; ferē spacio extremo fessiq; sub ipsam
F inez aduētabant. leui cuz sanguine nisus
L abit' infelix. cesis ut forte iuuēcis
F usus humū uirides q; sup madefecerat h'bas
H ic iuuenis iam uictor ouans uestigia presso
H aud tenuit titubata solo. s; pnus ī ipso
C oncidit in mūdoq; fimo sacroq; cruore
N on tā euriali nō ille oblit' amoꝝ.
N am sese opposuit salio p lubrica surgens
I lle aūt spissā iacuit reuolut' harenā.
E micat eurialus. et munē' uictor amici
P ma tenet plausuq; uolat fremituq; secūdo.
P ost helimus subit. et nūc tertia palma diores.
H ic totum cauee cōsessū ingentis et ora
P ma patruz magnis salius clamorib; implet
E reptuz q; dolo reddi sibi poscat honorē.
T utat' fauor eurialuz lacrimeq; decore.
G ratior et pulcro ueniens in corpore uirtus
A diuuat et magna pclamat uoce diores.
V ra pr eneas uīa inqt pmia uobis
C erta manēt pueri. 7 palmaz mouet ordiē nemo.
M e liceat casuz miserari insontis amici.
S ic fatus tergūz getuli īmane leonis
D at salio uillis onerosum atq; unguib; aureis
H ic nisus si tanta īquit sūt pmia uictis
E t te lapsoꝝ miset: que pmia niso
D igna dabis, pmaz merui q laude coronaz,
N i me q salium fortuna inimica tulisset:
E t simul his dc̄is faciez ostentabat. et udo
T urpia mēbra fimo, risit pr optim' olli
E t clipeuz efferri iussit, didimaōis artes,

Neptuni sacro danais de poste refixum
Hunc iuuenem egregium prestanti munere donat.
Post ubi confecti cursus et dona peregit
Nunc si cui uirtus animusque in pectore presens
Adsit. et euinctis attollat brachia palmis.
Sic ait. et geminum pugne proponit honorem
Victori uelatum auro uittisque iuuencum
Ensem atque insignem galeam solacia victo
Nec mora. continuo vastis cum uiribus effert
Ora dares. magnoque uirum se murmure tollit.
Solus qui paridem solitus contendere contra.
Idemque ad tumulum quo maximus occubat hector
Victorem buten inmani corpore qui se
Bebricia veniens amici de gente ferebat.
Perculit. et fulua moribundum extendit arena.
Talis prima dares caput altum in prelia tollit.
Ostenditque humeros latos. alternaque iactat b
Brachia protendens. et uerberat ictibus auras
Queritur huic alius. nec quisquam ex agmine tanto
Audet adire uirum. manibusque inducere cestus.
Ergo alacris cunctosque putans excedere pugna
Enee stetit ante pedes. nec plura moratus
Tum leua taurum cornu tenet. atque ita fatur
Nate dea si nemo audet se credere pugne
Que finis standi. quo me decet usque morari.
Ducere dona iube. cuncti simul ore fremebant
Dardanide. reddique uiro promissa iubebant.
Hic grauis entellum dictis castigat acestes.
Proximus ut uiridante thoro consederat herbe.
Entelle heroum quondam fortissime frustra.
Tantane tam paciens nullo certamine tolli
Dona sines. ubi nunc nobis deus ille magister
Nequicquam memoratus erix. ubi fama per omnem
Trinacriam et spolia illa tuis pendentia tectis.
Ille sub hec non laudis amor nec gloria cessit

Pulsa metu. sȝ. n̄. gelidus tardāte senecta
Sanguis hebet. frigentq; effecte in corpoē vires.
Si mihi que quondā fuerat, quaq; impbꝰ iste
Exultat fidēs. si nūc foret illa iuuēta
Haud eq̄ ꝑtio īductꝰ, pulcroq; iuuēco
Venissē. nec dona moror. n̄ dona moror
In mediū geminos in magni pondere cestus
Piecit, qbꝰ acer erix in ꝑlia suetus
Ferre manu, duroq; intendere brachia tergo
Obstupuere aı̄ tantorꝫ ingētia septem
Terga boūȝ, plūbo insuto ferroq; rigebāt
Ante oīs stupet ip̄e dares. longeq; recusat
Id q; pio sedet enee, probat antor acestes
Equemus pugnas. ericis tibi terga remitto.
Solue metus. ⁊ tu troianos exue cestū
Hfatus, duplicē ex humeris reicit amictuȝ.
Et magnos mēbrorꝫ artus, magna ossa lacertosq;
Exuit. atq; ingēs media ꝯsistit arena.
Tuȝ satus anchisa cestus p̄r extulit equos
Et paribꝰ palmas amborꝫ īnexuit armis.
Cōstitit in digitos extemplo arrectus uterq;
Brachiaq; ad supas īteritꝰ extulit auras
Abduxere longe retro capita ardua ab ictu
Immiscentq; manus manibꝰ. pugnāq; lacessūt
Ille pedūȝ melior motu. fretꝰq; iuuenta
Hic mēbris, et mole ualens. sȝ tarda trementi
Genua labant. uastos q̄tit eger anhelitꝰ artus
Multa uiri neq̄cq̄, inter se vulnera iactant.
Multa cauo lateri ingemināt. ⁊ pectoē vastos
Dant sonitꝰ. erratq; aures et tp̄a circuȝ
Crebra manus. duro crepitant sb̄ vulnē mala.
Stat grauis entellus. nisuq; īmotꝰ eodē
Corpore tela mo, atq; oclis vigillātibꝰ exit,
Ille uelut celsam oppugnat q molibꝰ urbem
Aut mōtana sedet circūȝ castella sub armis,

Nunc hos nunc illos aditus omnemque pererrat
Arte locum. et uariis assultibus irritus urget.
Ostendit dextram insurgens entellus. et alte
Extulit. ille ictum uenientem a uertice uelox
Preuidit. celerique elapsus corpore cessit.
Entellus uires in uentum effudit. et ultro
Ipse grauis grauiterque ad terram pondere uasto
Concidit. ut quondam caua concidit aut erimantho
Aut yda in magna radicibus eruta pinus.
Consurgunt studiis teucri. et trinacria pubes.
It clamor celo. primusque accurrit acestes.
Equeuumque ab humo miserans attollit amicum.
At non tardatus casu. neque territus heros
Acrior ad pugnam redit. ac uim suscitat ira.
Tum pudor incendit uires. et conscia uirtus
Precipitemque daren ardens agit equore toto.
Nunc dextra ingeminans ictus. nunc ille sinistra.
Nec mora nec requies quam multa grandine nimbi
Culminibus crepitant. sic densis ictibus heros
Creber utraque manu pulsat. uersatque dareta.
Tum pater eneas procedere longius iras
Et seuire animis entellum haud passus acerbis.
Sed finem imposuit pugne. fessumque dareta
Eripuit mulcens dictis. ac talia fatur.
Infelix que tanta animum dementia cepit.
Non uires alias conuersaque numina sentis.
Cede deo. dixitque et prelia uoce diremit.
Ast illum fidi equales genua egra trahentem
Iactantemque utroque caput crassumque cruorem
Ore eiectantem mixtosque in sanguine dentes
Ducunt ad naues. galeamque ensemque uocati
Accipiunt. palmam entello taurumque relinquunt.
Hic uictor superans animis tauroque superbus
Nate dea. uosque hec inquit cognoscite teucri.
Et mihi que fuerint iuuenili in corpore uires.

Et qua servetis revocatum a morte dareta.
Dixit. et adversi contra stetit ora iuvenci.
Qui donum astabat pugne. durosque reducta
Libravit dextra media inter cornua cestus
Arduus. effractoque illisit in ossa cerebro.
Sternitur. exanimisque tremens procumbit humi bos.
Ille super tales effundit pectore voces
Hanc tibi erix meliorem animam pro morte daretis
Persolvo. hic victor cestus artemque repono
Protinus eneas celeri certare sagitta
Invitat qui forte velint. et premia ponit
Ingentique manu malum de nave seresti
Erigit. et volucrem traiecto in fune columbam
Quo tendant ferrum malo suspendit ab alto.
Convenere viri. deiectamque erea sortem
Accepit galea. et primus clamore secundo
Hirtacide ante omnes exit locus hippocoontis.
Quem modo navali mnestheus certamine victor
Consequitur. viridi mnestheus evinctus oliva.
Tertius eurition tuus o clarissime frater
Pandare qui quondam iussus confundere fedus
In medios telum torsisti primus achivos.
Extremus galeaque ima subsedit acestes
Ausus et ipse manu iuvenum temptare laborem
Tum validis flexos incurvant viribus arcus
Pro se quisque viri. et depromunt tela pharetris.
Primaque per celum nervo stridente sagitta
Hirtacide iuvenis volucres diverberat auras.
Et venit. adversique infigitur arbore mali.
Intremuit malus timuitque exterrita pennis
Ales. et ingenti sonuerunt omnia plausu.
Post acer mnestheus adducto constitit arcu
Alta petens pariterque oculos telumque tetendit
Ast ipsam miserandus avem contingere ferro
Non valuit. nodos et vincula linea rupit

Quis inexa pedem malo pendebat ab alto.
Illa nothos, atque atra uolās in nubila fugit.
Tum rapidus iam dudū arcu cōtēta parato
Tela tenēs, frēm euritiom in uota uocauit.
Iam uacuo letam celo speculat⁹ et allis
Plaudentem nigra figit sub nube colūbam.
Decidit exanimis. uitamque reliqt ī astris
Aetheris. fixamque refert delapsa sagittam.
Amissa solus palma supabat acestes.
Qui tū aerias telum cōtorsit in auras.
Ostentās artem paterque arcūque sonātem.
Hic oculis subito obijcit⁹ magnoque futurum
Augurio mōstrum. docuit post exit⁹ ingens.
Seraque terrifici cecinerūt omina uates.
Namque uolans in liqdis nubib⁹ arsit arūdo
Signauitque uiam flāmis. tenuesque recessit
Cōsumpta in uētos, celo ceu sepe refixa
Trāscurrūt crinēque uolantia sydera ducūt.
Attonitis hesere aīs. suposque pcati
Trinacrij teucrique uiri n̄ maxīmus omē
Abnuit eneas. sȝ letū amplexus acestem
Munerib⁹ cumulat magnis. ac talia fatur.
Sume pr, nā te uoluit rex magn⁹ olympi
Talib⁹ auspicijs exortem ducere honorem.
Ipsius anchise longeui, hȝ munus hēbis
Cratera īpressum sigīs. quem tracius olim
Anchise genitori in magno ~~cisseus~~ munē cisseus
Ferre sui dederat monimētum. et pign⁹ amoris.
Sic fatus cingit uiridanti tpra lauro.
Et p̄mum añ oīs uictorem appellat acestem
Nec bonus euritiom p̄lato inuidit honori
Quāuis solus auem celo deiecit ab alto.
Proximus īgredit⁹ donis, q uīcla rupit
Extremus uolucri q fixit arūdine malum..
At pr eneas nōdum certamine misso

Custodez ad sese

Custodem ad se se comitemque inpubis iuli
Epitidē uocat. et fidam sic fatur ad aurem
Uade age. et ascanio si iam puerile paratum
Agmen habet secum cursusque instruxit equorum
Ducat auo turmas et sese ostendat in armis
Dic ait. ipse omnem longo decedere circo
Infusum populum et campos iubet esse patentis.
Incedunt pueri. pariterque ante ora parentum
Frenatis lucent in equis. quos omnis euntis
Trinacrie mirata fremit. troieque iuuentus.
Omnibus in morem tonsa coma pressa corona.
Cornea bina ferunt prefixa hastilia ferro.
Pars leues humero pharetras. it pectore summo
Flexilis obtorti per collum circulus auri.
Tres equitum numero turme ternique uagantur
Ductores. pueri bisseni quemque secuti
Agmine partito fulgent paribusque magistris.
Una acies iuuenum. ducit quam paruus ouantem
Nomen aui referens priamus. tua clara polite
Progenies auctura italos. quem thracius albis
Portat equus bicolor maculis uestigia primi
Alba pedis frontemque ostentans arduus albam
Alter athis. genus unde atii duxere latini
Paruus athis. pueroque puer dilectus iulo
Extremus formaque ante omnis pulcher iulus
Sydonio est inuectus equo. quem candida dido
Esse sui dederat monimentum et pignus amoris
Cetera trinacriis pubes senioris aceste
Fertur equis.
Excipiunt plausu pauidos gaudentque tuentes
Dardanide. ueterumque agnoscunt ora parentum.
Postquam omnem leti consessum oculosque suorum
Lustrauere in equis. signum clamore paratis
Epitides longe dedit. sonuitque flagello
Olli discurrere pares. atque agmina terni

F i

Diductis solvere choris. cursusque vocati
Convertere vias. infestaque tela tulere
Inde alios ineunt cursus aliosque recursus
Adversis spaciis. alternosque orbibus orbes
Impediunt. pugneque cient simulacra sub armis.
Et nunc terga fuge nudant. nunc spicula vertunt
Infensi facta pariter. nunc pace feruntur
Ut quondam creta fertur labyrinthus in alta
Parietibus textum cecis iter, ancipitemque
Mille viis habuisse dolum, qua signa sequendi
Falleret inprehensus et inremeabilis error.
Haud alio teucrum nati vestigia cursu
Impediunt. texuntque fugas et prelia ludo
Delphinum similes. qui per maria humida nando
Carpatium libicumque secant, luduntque per undas.
Hunc morem cursus atque hec certamina primus
Ascanius longam muris cum cingeret albam
Retulit. et priscos docuit celebrare latinos.
Quo puer ipse modo, secum quo troia pubes
Albani docuere suos: hinc maxima porro
Accepit roma. et patrium servavit honorem.
Troiaque nunc pueri troianum dicitur agmen
Hac celebrata tenus sancto certamina patri.
Hic primum fortuna fidem mutata novavit.
Dum variis tumulo referunt solemnia ludis
Irim de celo misit saturnia iuno
Iliacam ad classem. ventosque aspirat eunti
Multa movens nec dum antiquum saturata dolorem
Illa viam celerans per mille coloribus arcum
Nulli visa cito decurrit tramite virgo.
Conspicit ingentem concursum. et littora lustrat.
Desertosque videt portus. classemque relictam
At procul in sola secrete troades acta
Amissum anchisen flebant. cuncteque profundum
Pontum aspectabant flentes. heu tot vada fessis

Et tantū supesse maris uox omib; una
Urbē orāt tedet pelagi pferre laborem
Ergo inter medias sese haud ignara nocendi
Cōicit. facieq; dee uesteq; reponit.
Fit beroe hismarij cōiux longeua doridi
Cui genus et quondā nomen natiq; fuissent.
Ac sic dardanidū mediā se mātrib; infert.
O misere quas nō manus inqt achaia bello
Traxerit ad letū pātrie sub mœnib; o gens
Infelix. cui te exitio fortuna reseruat.
Septima post troie excidiū iam uertitur estas.
Cū freta. cū terras oms tot inhospita saxa
Sideraq; emēse ferim; dū p mare magnū
Italiā sequim; fugientē. et uoluim; undis.
Hic erices fines frīni. atq; hospes acestes
Quis phibet muros iacere. et dare ciuib; urbē.
O patria. et rapti neqcq ex hoste penates
Nulla ne iā troie dicent moenia. nusq̄
Hectoreos amnes. xantū. 7 simoenta uidebo.
Quin agite. 7 mecū ifaustas exurite puppes.
Nam mihi p somnū cassandre uatis imago
Ardentes dare uisa faces. hic querite troiā
Hic domus est inqt uobis. iā tps agi res
Nec tantis mora prodigijs. en quattuor are
Neptuno. deus ipse faces animūq; ministrat.
Hec memorās pma infensū ui corripit ignē.
Sublataq; procul dextra cōnixa coruscat.
Et iacit. arrecte mētes. stupefactaq; corda
Iliadū. hic una e multis que maxia natu
Pirgo. tot priami natorū regia nutrix
Non beroe uobis nō hec rhetheia mr̄es
Est doridi cōiux. diuini signa decoris
Ardentesq; notate oclos. qui sps illi
Quis uultus uocisq; sonus. ul gressus eūti.
Ipsa egomet dudū beroen digressa reliqui

E gram indignantez tali q̄ sola careret
M unere . nec meritos anchise inferret honores .
H ec effata .
A t matres primo ancipites oculisq; malignis
A mbigue spectare rates miserz inter amorē
P sentis terre . fatisq; uocantia regna .
C uz dea se paribz p celuz sustulit alis
I ngentēq; fugam secuit sub nubibz arcuz .
T uz ū° attonite mōstris acteq; furore
C ōclamāt . rapuitq; focis penetralibz ignez
P ars spoliant aras . frondez ac uirgulta facesq;
C ōyciunt . furit īmissis hab vulcanus habenis
T ranstra p et remos . et pictas abiecte puppes .
N ūtius anchise ad tumulz cuneosq; theatri
I ncensas pfert naues eumel' et ipsi
R espiciūt atraz in nimbo uolitare fauillaz .
P rimus et ascanius cursus ut letus equestres
D ucebat . sic acer equo turbata petiuit
C astra . n̄ exanimes possēt retinere magr̄i
Q uis furor iste nouus . quo nc̄ . quo tenditis inqt
H eu misere ciues . nō hostez inimicaq; castra
A rgiuuz . uras̄ spes uritis . en ego uester
A scanius . galeaz an̄ pedes pieciat ianez .
Q uā ludo indutus belli simulacra ciebat .
A ccelerat simul' eneas simul agmina teucrz .
A st ille diūsa metu p littora passim
D iffugiūt . siluasq; et sicubi cōcaua furtim
S axa petūt . piget incepti lucisq; suasq;
M utate agnoscūt excussaq; pectore iuno est
S; nō idcirco flāme atq; incendia uires
I ndomitas posuere . udo sub robore uiuit
S tupa uomens tardūz fumuz . lent'q; carinas
E st uapor . et toto d'scendit corpoē pestis .
N ec uires heroūz infusaq; flumina psunt .
T uz pius eneas humeris abscindē uestem

A uxilioq; uocare deos. et tendere palmas.
I upiter omp̄s si nondū exosus ad unum
T roianos siquid pietas antiqua labores
R espicit humanos da flām̄a euadere classi
N unc pater. et tenues teucrū res eripe leto.
V el tu q̄d superest infesto fulmine morti
S i mereor dimitte. tuaq; hic obrue dextra.
V ix hec ediderat cū effusis imbribus atra
T empestas sine more furit. tonitruq; tremiscūt
A rdua terrar̄. et campis ruit ethere toto
T urbidus imber aqua densisq; nigerrim᷒ austris.
I mplenturq; sup̄ puppes. semiusta madescunt
R obora. restinctus dolor donec uapor. ⁊ om̄s
Q uatuor amissis seruate peste carine.
A t pater eneas casu concussus acerbo
N unc huc ingentes. nūc illuc pectore curas
M utabat u̇sans sicul' ne resideret aruis
O blitus fator̄ italas ne capesseret oras.
T um senior nautes unū tritonia pallas
Q uem docuit multaq; insignem reddidit arte
H ec responsa dabat. ul' que portenderet ira
M agna deum ul' que fator̄ posceret ordo
I sq; his eneam solatus uocibus infit.
N ate dea quo fata trahūt retrahūtq; sequamur.
Q uicq̄d erit fortuna oīs superanda ferendo est.
E st tibi dardanius diuine stirpis acestes.
H ūc cape cōsiliis sociū. ⁊ coniuge uolentem.
H uic trade amissis superant q̄ nauib;. ⁊ quos
P ertesum magni incepti. rerūq; tuar̄ est.
L ōgeuosq; senes ac fessas equore matres
E t quicq̄d tecū inualidū metuēsq; pic̄li est
D elige. ⁊ his habeant terris sine moenia fessi.
V rbem appellabūt pmisso noīe acestam.
T alib; incensus dictis senioris amici
T ū uero in curas aīūm diducit᷑ omēs

Et nox atra polum bigis subuecta tenebat.
Visa dehinc celo facies delapsa parentis
Anchise subito tales effundere uoces.
Nate mihi uita quõdaz, duz vita manebat
Care magis, nate iliacis exercite fatis,
Imperio iouis huc venio. qui classibꝫ ignez
Depulit. ⁊ celo tandẽ miseratus ab alto est.
Cõsiliis pare. que nũc pulcerrima nautes
Dat senior. lectos iuuenes fortissima corda
Defer in italiam. gens dura atqꝫ aspera cultu
Debellanda tibi latio est. ditis tñ ante
Infernas accede domos. et auerna ꝑ alta
Cõplexus pete nate mẽos. non me impia nãqꝫ
Tartara hñt. tristes vmbre. sꝫ amena pioꝝ
Cõcilia elisiũqꝫ colo. huc casta sibilla
Nigraꝝ mlto pecuduz te sanguine ducet
Tum genus õe tuuz, et que dent̃ moeña disces.
Iamqꝫ uale. torquet medios nox humida c̃sus.
Et me seuus equis oriens afflauit anhelis.
Dixerat. ⁊ tenues fugit ceu fumus in auras.
Eneas quo deĩn ruis. quo proripis inquit.
Quem fugis. aut quis te nostris cõplexibꝫ arcet.
Hec memorans cinerez. et sopitos suscitat ignes
Pergameũqꝫ larem et cane penetralia ueste
Farre pio, et plena supplex veneratur acerra.
Extemplo socios. ꝑmũqꝫ accersit acestem
Et iouis imperiuz et cari ꝑcepta parentis
Edocet. et que nũc aĩo sñtia cõstet.
Haud mora cõsiliis. ñ iussa recusat acestes.
Transcribũt vrbi mr̃es ꝑplꝫqꝫ uolentem.
Deponũt aĩos. nil magne laudis egentes.
Ipsi trãstra nouant. flãmisqꝫ ambesa reponũt
Robora nauigiis aptant remosqꝫ rudentesqꝫ
Exigui nũo. sꝫ bello uiuida virtus.
Interea eneas vrbez designat aratro.

S ortitqꝫ domos . h̄ ylion . et hec loca troie
E sse iubet . gaudet regno troianus acestes .
I ndicitqꝫ forū . et patribꝫ dat iura vocatis
T ū vicina astris ericino in u̇tice sedes
F undat^r veneri ydalie . tumuloqꝫ sacerdos ,
A c lucus late sacer additur anchiseo
I amqꝫ dies epulata nouē gens oīs . ꝛ aris
F actus honos . placidi strauerūt equora campi uēti .
C reber et aspirans rursus vocat hauster in altū
E xoritur pro curua ingens p littora fletus .
C ōplexi inter se noctēqꝫ diemqꝫ morantur .
I pse iā matres ipsi qb; aspera q̄ uōdam
V isa maris facies et non tollerabile numen
I re uolunt . oēmqꝫ fuge pferre laborem .
Q uos bonus eneas dictis affatur amicis .
E t cōsanguineo lacrimās comēdat aceste .
T res erici vitulos . et tempestatib; agnam
C edere deīn iubet . soluiqꝫ ex ordine funem .
I pse caput tonse folijs euinct⁹ oliue ,
S tans procul in prora patheram tenet extaqꝫ salsos
P ycit in fluctus . ac vina liquētia fundit
P rosequitur surgens a pupi uentus euntes .
C ertatim socij feriūt mare . et equora uerrūt .
A t uenus interea neptunū exercita curis
A lloquitur . talesqꝫ effundit pectore questus .
I unonis grauis ira n̄ exsaturabile pectus
C ogūt me neptune p̄ces descendē in oīs .
Q uā nec longa dies . pietas n̄ mitigat ulla .
N ec iouis imperio fatis ue in fracta qescit .
N on media de gente phrigum exedisse nephādis
V rbem odijs satis est . n̄ penam traxe p oīs
R eliquias troie . cineres atqꝫ ossa peremptę
I nsequitur . causas tanti sciat illa furoris .
I pse mihi nup libicis tu testis in undis
Q uam molem subito excierit maria oīa celo

Miſcuit celiſ neq̄q̄ freta ꝓcellis
In regnis h̄ auſa tuis.
Proh ſcelus ecce etiā troianis mirib; actis
Exuſſit fede puppes. et claſſe ſubegit
Amiſſa ſocios ignote linquere terre.
Quod ſupeſt, oro liceat dare tuta p undas
Vela t̄. liceat laurētē attingēr tibrim.
Si ɔ̄ceſſa peto, ſi dant ea mœnia parce.
Tūc ſaturnius h̄ domitor maris edidit alti
Fas ōē eſt cytherea, meis te fidere regnis.
Unde gn̄s ducis. merui qꝫ. ſepe furores
Compreſſi. et rabiem tantā celiqꝫ mariſqꝫ.
Nec minor in terris xantū ſymoētaqꝫ teſtor
Enee mihi cura tui. cū troia achilles
Exanimata ſequēs impingeret agmina muris
Millia multa daret leto, gemerēt qꝫ repleti
Amnes nec repire viam atqꝫ revoluē poſſꝫ
In mare ſe xantus, pelide tūc ego forti
Ɔ̄greſſū eneā n̄c diis n̄ virib; equis
Nube caua rapui, cupiē cū v̄tē ab imo
Structa meis manibꝫ piuri mœnia troie
Nūc qꝫ mens eadē pſtat mihi. pelle timorēs.
Tutus quos optas portus accedet auerni
Unus erit tm̄ amiſſū quē gurgite queres
Unū pro multis dabitur caput.
His ubi leta dee pmulſit pectora dictis
Iungit equos auro genitor. ſpumātiaqꝫ addit
Frena feris. manibꝫqꝫ om̄s effundit habenas
Ceruleo p ſumma levis uolat equora curru
Subſidūt unde. tumiduqꝫ ſub axe tonāti
Sternit᷑ equor aquis. fugiūt vaſto ethere nubi
Tūc varie comitū facies īmania cete
Et ſenior glauci chorus inouſqꝫ palemon
Tritonesqꝫ citi phorcīqꝫ exercitus ōis
Leua tenet thetys. ⁊ inclite panopeaqꝫ virgo

Nisee Spioque Thaliaque Cymodoceque.
Hic patris Enee suspensam blanda vicissim
Gaudia pertemptant mentem; iubet ocius omnes
Attolli malos, intendi brachia velis.
Una omnes fecere pedem, pariterque sinistros,
Nunc dextros solvere sinus; una ardua torquent
Cornua detorquentque; ferunt sua flamina classem.
Princeps ante omnes densum Palinurus agebat
Agmen; ad hunc alii cursum contendere iussi.
Iamque fere mediam celi nox humida metam
Contigerat; placida laxabant membra quiete
Sub remis fusi per dura sedilia naute.
Cum levis ethereis delapsus Somnus ab astris
Aera dimovit tenebrosum et dispulit umbras,
Te, Palinure, petens, tibi somnia tristia portans
Insonti; puppique deus consedit in alta,
Phorbanti similis, funditque has ore loquellas:
Iaside Palinure, ferunt ipsa equora classem.
Equate spirant aure; datur hora quieti.
Pone caput, fessosque oculos furare labori.
Ipse ego paulisper pro te tua munera inibo.
Cui vix attollens Palinurus lumina fatur:
Mene salis placidi vultum fluctusque quietos
Ignorare iubes? Mene huic confidere monstro?
Enean credam quid enim fallacibus haustris
Et celi totiens deceptus fraude sereni?
Talia dicta dabat, clavumque affixus et herens
Nusquam amittebat oculosque sub astra tenebat.
Ecce deus ramum letheo rore madentem
Vique soporatum Stigia super utraque quassat
Tempora, cunctantique natantia lumina solvit.
Vix primos inopina quies laxaverat artus,
Et super incumbens cum puppis parte revulsa
Cumque gubernaclo liquidas proiecit in undas
Precipitem ac socios nequicquam sepe vocantem.

Ipse uolans tenues se sustulit ales in auras
Currit iter tutum nõ segnius equore classis.
Promissisq; patris neptuni interrita fertur
Iamq; adeo scopulos. sirenum aduecta subibat
Difficiles quondam multorumq; ossibus albos
Tum rauca longe sale saxa sonabant
Cum pater amisso fluitantem errare magistro
Sensit. et ipse ratem nocturnis rexit in undis
Multa gemens casuq; animum concussus amici
O nimium celo et pelago confise sereno
Nudus in ignota palinure iacebis arena.

Querit in sexto manes et tartara ditis.
Cumas deinde venit. fert hinc iussa sibille
Misenum sepelit. mons seruat nomen humati.
Ramum et ante deum placato numine portat
Et uates longeuaq; una descendit auernum
Agnoscit palinurum. et ibi solatur elissam
Deiphoebumq; uidet lacerum crudeliter ora
Umbrarum penas discit narrante sibylla.
Conuenit anchisen. penitusq; in ualle virenti
Agnoscitq; suam prolem monstrante parente.
Hec ubi percepit graditur. sociosq; reuisit.

Sic fatur lacrimans. classiq; immittit habenas
Et tandem euboicis cumarum allabitur oris.
Obuertunt pelago proras. tum dente tenaci
Anchora fundabat naues. et littora curue
Pretexunt puppes. Iuuenum manus emicat ardens
Litus in hesperium. querit pars semina flamme
Abstrusa in uenis silicis. pars densa ferarum
Tecta rapit siluas. inuentaq; flumina monstrat.

At pius eneas arces · quib; altus apollo
P̄sidet · horrendeq; ꝓcul secreta sibylle
Antrū imane petit · magnam cui mētem animūq;
Delius inspirat vates · apitq; futūa ·
Iam subeūt triuie lucos · atq; aurea tecta ·
Dedalus ut fama ē fugiēs minoia regna
Prepetibus pennis ausus se credere celo
Insuetum paiter gelidas enauit ad arctos ·
Calcidicaq; leuis tand̄ sup astitit arce
Redditus his p̄mum terris · t̄ phoebe sacrauit
Remigium alarum · posuitq; imania tēpla ·
In foribus letum androgeo · tū pendere penas
Cecropides iussi · miserum septena quot annis
Corpora natorum · stat ductis sortibus urna
Cōtra elata mari respōdet gnosia tellus
Hic crudelis amor tauri · suppōitaq; furto
Pasiphe mixtumq; gen9 ꝓlesq; biformis
Minotaurus inest · veneris monimēta nefande ·
Hic labor ille dom9 · et inextricabilis error ·
Magnum regine · s; n · miseratus amorem
Dedalus ipse · dolos tecti ambagesq; resoluit
Ceca regens filo vestigia · tu q̊q; magnam
Partē ope in tanto sineret dolor · ycare haberes
Bis conatus erat casus · effingere in auro ·
Bis patrie cecidere manus · quin ꝓtin9 omnem
Perlegerent oculis · ni iam p̄missus achates
Afforet · atq; una phoebi · triuieq; sacerdos
Deiphobe glauci · faturq; talia Regi ·
Nō hoc ista sibi temp9 spectacula poscit
Nunc grege de intacto · septē mactare iuuencos
P̄stiterit · totidem lectas de more bidentes ·
Talib; affata eneam · nec sacra morantur
Iussa uiri · teucros uocat alta in tēpla sacerdos ·
Excisum euboice lat9 ingēs rupis in antrum ·
Quo lati ducūt adit9 cētum · ostia centum

V nde ruūt totidez uoces responsa sibylle .
V entum erat ad limen cum uirgo poscē fata
T empus ait dus ecce dus . cui talia fanti
A nte fores subito nō vult9 . nō color unus ,
N on compte mansē come . sz ptēr anhelum
E t rabie fera corda tumēt maior qz uideri
N ec mortale sonās . afflata ē numine qn
J am ppiore dī . cessās i uota pcesqz
T ros ait enea cessās ? neqz . n. an dehiscēt
A ttonite magna ora domus . et talia fata
C onticuit . gelidus teucris p dura cucurrit
O ssa tremor . funditqz pces rex pectore ab imo.
P hebe graues troie semp miserate labores .
D ardana qui paridis direxti tela manusqz
C orpus in eacide, magnas obeuntia terras
T ot maria intraui duce te penitusqz repostas
M assilium gentes . ptentaqz syrtibus arua .
J am tandē italie fugientis pndim9 oras .
H ac troiana tenus fuit fortuna sequuta .
V os qz pgamee iaz fas ē parcere genti
D ijqz . deeqz omis . qbz obstitit ilion ingens
G l'a dardanie . tuqz o sctissima uates
P rescia uēturi da nō indebita posco
R egna meis fatis . latio cōsidē teucros .
E rrantisqz dos . agitataqz numina troie .
T um phebo et triuie solido de marmore templa
I nstituam . festosqz dies d noie phebi
T e qz magna manēt regnis penetralia nris
H ic ego nāqz tuas sortes arcanaqz fata
D icta mee genti ponam . lectosqz sacrabo
A lma uiros folijs tantū ne carmīa manda
N e turbata uolent rapidis ludibria uentis
I psa canas oro . finē dedit ore loquēdi .
A t phebi nondū paciens imanis in antr9 .
B acatur uates magnum si pectore possit

E xcussisse deum tanto magis ille fatigat
O s rapidum fera corda domans fingitque premendo.
O stia iamque domus patuere ingentia centum
S ponte sua. vatisque ferunt responsa per auras.
O tandem magnis pelagi defuncte periclis
S(ed) terra graviora manent in regna lavini
D ardanide venient mitte hanc de pectore curam
S(ed) non et venisse volent. bella horrida bella
E t tibrim multo spumantem sanguine cerno.
N on symois tibi nec xantus nec dorica castra
D efuerint. alius latio iam partus achilles.
N atus et ipse dea. nec teucris addita iuno
Q uas gentes italum aut quas non oraveris urbes. causa coniux iterum hospita teucris
E xternique iterum thalami.
T u ne cede malis. sed contra audentior ito
Q ua tua te fortuna sinet. via prima salutis
Q uod minime reris graia pandetur ab urbe.
T alibus ex adito dictis cumea sybilla
H orrendas canit ambages antroque remugit
O bscuris vera involvens. ea frena furenti
C oncutit et stimulos sub pectore vertit apollo
V t primum cessit furor. et rabida ora quierunt
I ncipit eneas heros non ulla laborum
O virgo nova mi facies inopinave surgit.
O mnia percepi atque animo mecum ante peregi.
V num oro. quando hic inferni ianua regis
D icitur et tenebrosa palus acheronte refuso
I re ad conspectum cari genitoris et ora
C ontingat. doceas iter. et sacra ostia pandas
I llum ego per flammas et mille sequentia tela
E ripui his humeris. medioque ex hoste recepi.
I lle meum comitatus iter maria omnia mecum
A tque omnes pelagique minas celique ferebat
I nvalidus vires ultra sortemque senecte.
Q uin ut te supplex peterem et tua limina adirem

Alma precor miserere. potes namque omnia. nec te
Nequicquam lucis echate prefecit avernis.
Si potuit manes accersere coniugis orpheus
Treicia fretus cythara fidibusque canoris
Si fratrem pollux alterna morte redemit
Itque reditque viam toties. quid tesea magnum
Quid memorem alciden. et mi genus ab iove summo.
Talibus orabat dictis. arasque tenebat.
Cum sic orsa loqui vates. Sate sanguine divum
Tros anchisiade facilis descensus averni.
Noctes atque dies patet atri ianua ditis.
Sed revocare gradum superasque evadere ad auras
Hoc opus. hic labor est. pauci quos equus amavit
Iupiter aut ardens evexit ad ethera virtus
Dys geniti potuere tenent media omnia silve.
Cocitusque sinu labens circumvenit atro
Quod si tantus amor menti, si tanta cupido est
Bis stigios innare lacus. bis nigra videre
Tartara et insano iuvat indulgere labori
Accipe que peragenda prius, latet arbore opaca
Aureus et foliis et lento vimine ramus
Iunoni inferne dictus sacer. hunc tegit omnis
Lucus. et obscuris claudunt convallibus umbre.
Sed non ante datur telluris operta subire
Auricomos quam quis decerpserit arbore fetus
Hoc sibi pulcra suum ferri proserpina munus
Instituit primo avulso non deficit alter
Aureus. et simili frondescit virga metallo
Ergo alte vestigia oculis. et rite repertum
Carpe manu. namque ipse volens faciliscque sequetur
Si te fata vocant. aliter non viribus ullis
Vincere nec duro poteris convellere ferro
Preterea iacet exanimum tibi corpus amici
Heu nescis totamque incestat funere classem
Dum consulta petis. nostroque in limine pendes

Sedibus hunc refer ante suis. et conde sepulcro.
Duc nigras pecudes. ea prima piacula sunto.
Sic demum lucos stigios. regna invia vivis
Aspicies. dixit. pressoque obmutuit ore
Eneas moesto defixus lumina vultu
Ingreditur. linquens antrum. cecosque volutat
Euentus animo secum. cui fidus achates
It comes. et paribus curis vestigia figit
Multa inter se se vario sermone ferebant
Quem socium exanimum vates. quod corpus humandum
Diceret. atque illi misenum in littore sicco
Ut venere vident indigna morte peremptum
Misenum eoliden. quo non prestantior alter
Ere ciere viros martemque accendere cantu.
Hectoris hic magni fuerat comes. hectora circum
Et lituo pugnas insignis obibat. et hasta.
Postquam illum vita victor spoliavit achilles
Dardanio enee se se fortissimus heros
Addiderat non inferiora sequutus socium.
Sed tum forte cava dum personat equora concha
Demens. et cantu vocat in certamina divos
Emulus exceptum triton. si credere dignum est.
Inter saxa virum spumosa immerserat unda
Ergo omnis magno circum clamore fremebant.
Precipue pius eneas. tum iussa sibylle
Haud mora festinant flentes. aramque sepulcri
Congerere arboribus celoque educere certant.
Itur in antiquam silvam stabula alta ferarum
Procumbunt picee. sonat icta securibus ilex.
Fraxineeque trabes. cuneis. et fixile robur
Scinditur. ac volvunt ingentes montibus ornos
Nec non eneas opera inter talia primus
Hortatur socios. paribusque accingitur armis
Atque hoc ipse suo tristi cum corde volutat
Aspectans silvam immensam. et sic voce precatur.

Este duces o. si qua uia est. cursumque per auras
Dirigite in lucos. ubi pinguem diues opacat
Ramus humum. tuque o dubiis ne defice rebus
Diua parens sic effatus uestigia pressit
Obseruans que signa ferant quo tendere pergant
Pascentes ille tantum prodire uolando
Quantum acie possent oculi seruare sequentum.
Inde ubi uenere ad fauces graue olentis auerni
Tollunt se celeres. liquidumque per aera lapse
Sedibus optatis gemina super arbore sidunt.
Discolor unde auri per ramos aura refulsit.
Quale solet siluis brumali frigore uiscum
Fronde uirere noua quod non sua seminat arbos.
Et croceo fetu teretes circumdare truncos.
Talis erat species auri frondentis opaca
Ilice sic leni crepitabat bractea uento
Corripit eneas extemplo auidusque refringit
Cunctantem. et uatis portat sub tecta sibylle
Nec minus interea misenum in littore teucri
Flebant. et cineri ingrato suprema ferebant
Principio pinguem tedis et robore secto
Ingentem struxere pyram. cui frondibus atris
Intexunt latera. et ferales ante cupressos
Constituunt. decorantque super fulgentibus armis.
Pars calidos latices et aena undantia flammis
Expediunt. corpusque lauant frigentis. et unguunt.
Fit gemitus. tum membra ponunt thoro deflecta reponunt.
Purpureasque super uestes uelamina nota
Coniciunt pars ingenti subiere feretro
Triste ministerium. et subiectam more parentum
Auersi tenuere facem. congesta cremantur
Thurea dona dapes fuso crateres oliuo
Postquam collapsi cineres. et flamma quieuit
Reliquias uino. et bibulam lauere fauillam.
Ossaque lecta cado texit chorineus aeno.

Idem ter ſocios pura circumtulit unda
Spargens rore leui · et ramo felicis oliue ·
Luſtrauitque uiros · dixitque nouiſſima uerba ·
At pius eneas ingenti mole ſepulcrum
Imponit · ſuaque arma uiro remumque tubamque
Monte ſub aerio · qui nunc miſenus ab illo
Dicitur · eternumque tenet per ſecula nomen ·
His actis propere exequitur precepta ſibylle
Spelunca alta fuit · uaſtoque inmanis hyatu
Scrupea tuta lacu nigro nemorumque tenebris ·
Quam ſuper haud ulle poterant impune uolantes
Tendere iter pennis talis ſeſe halitus atris
Faucibus effundens ſupera ad conuexa ferebat ·
Unde locum graii dixerunt nomine aornum
Quattuor hic primum nigrantes terga iuuencos
Conſtituit · frontique invergit uina ſacerdos ·
Et ſummas carpens media inter cornua ſetas
Ignibus imponit ſacris libamina prima
Uoce uocans echaten celoque hereboque potentem ·
Supponunt alii cultros · tepidumque cruorem
Suſcipiunt pateris · ipſe atri uelleris agnam
Eneas matri eumenidum · magneque ſorori
Enſe ferit · ſterilemque tibi proſerpina uaccam ·
Tunc ſtigio regi nocturnas inchoat aras ·
Et ſolida imponit taurorum uiſcera flammis ·
Pingue ſuperque oleum fundens ardentibus extis
Ecce autem primi ſub lumina ſolis et ortus
Sub pedibus mugire ſolum et iuga cepta moueri
Siluarum uiſeque canes ululare per umbram ·
Aduentante dea · procul o procul eſte prophani
Conclamat uates totoque abſiſtite luco ·
Tuque inuade uiam · uaginaque eripe ferrum ·
Nunc animis opus eſt enea · nunc pectore firmo ·
Tantum effata furens antro ſe inmiſit aperto
Ille ducem haud timidis uadentem paſſibus equat

Dii quibus imperium est animarum umbreque silentes
Et chaos et phlegeton loca nocte silentia nocte
Sit mihi fas audita loqui. sit numine vestro
Pandere res altas terra et caligine mersas.
Ibant obscuri soli sub nocte per umbras.
Perque domos ditis vacuas et inania regna.
Quale per incertam lunam sub nocte maligna
Est iter in silvis. ubi celum condidit umbra
Iupiter. et rebus nox abstulit atra colorem.
Vestibulum ante ipsum primisque in faucibus orci
Luctus et ultrices posuere cubilia cure.
Pallentesque habitant morbi. tristisque senectus.
Et metus. et male suada fames ac turpis egestas
Terribiles visu forme. letumque laborque.
Tum consanguineus leti sopor. et mala mentis
Gaudia. mortiferumque adverso in limine bellum.
Ferreique eumenidum thalami. et discordia demens
Vipereum crinem vittis innexa cruentis.
In medio ramos annosaque brachia pandit
Ulmus opaca ingens. quam sedem somnia vulgo
Vana tenere ferunt. foliisque sub omnibus herent.
Multaque preterea variarum monstra ferarum.
Centauri in foribus stabulant. scilleque biformes.
Et centum geminus briareus. ac belua lerne
Horrendum stridens. flammisque armata chimera.
Gorgones. arpieque. et forma tricorporis umbre.
Corripit hic subita trepidus formidine ferrum
Eneas strictamque aciem venientibus offert.
Et ni docta comes tenues sine corpore vitas
Admoneat volitare cava sub imagine forme
Irruat. et frustra ferro diverberet umbras.
Hinc via tartarei que fert acherontis ad undas.
Turbidus hic ceno vastaque voragine gurges
Estuat. atque omnem cocyto eructat arenam.
Portitor has horrendus aquas et flumina servat

Terribili squalore charon cui plurima mento
Canities inculta iacet. stant lumina flamme.
Sordidus ex humeris nodo dependet amictus.
Ipse ratem conto subigit. velisque ministrat
Et ferruginea subvectat corpora cimba
Iam senior. sed cruda deo viridisque senectus.
Huc omnis turba ad ripas effusa ruebat
Matres atque viri defunctaque corpora vita
Magnanimum heroum, pueri innupteque puelle.
Impositique rogis iuvenes ante ora parentum.
Quam multa in silvis autumni frigore primo
Lapsa cadunt folia. aut ad terram gurgite ab alto
Quam multe glomerantur aves. ubi frigidus annus
Trans pontum fugat. et terris immittit apricis.
Stabant orantes primi transmittere cursum.
Tendebantque manus ripe ulterioris amore
Navita. sed tristis nunc hos. nunc accipit illos.
Ast alios longe summotos arcet arena.
Eneas miratus enim. motusque tumultu
Dic ait o virgo quid vult concursus ad amnem.
Quidve petunt anime. vel quo discrimine ripas
He linquunt. ille remis vada livida verrunt.
Olli sic breviter fata est longeva sacerdos.
Anchisa generate deum certissima proles
Cocyti stagna alta vides. stigiamque paludem.
Di cuius iurare timent et fallere numen.
Hec omnis quam cernis inops inhumataque turba est.
Portitor ille charon. hi quos vehit unda sepulti.
Nec ripas datur horrendas. et rauca fluenta
Transportare prius quam sedibus ossa quierunt
Centum errant annos. volitantque hec littora circum.
Tum demum admissi. stagna exoptata revisunt.
Constitit anchisa satus. et vestigia pressit
Multa putans. sortemque animo miseratus iniquam
Cernit ibi moestos. et mortis honore carentes

L eucaspim . et licie ductorem classis orontem .
Q uos simul a troia ventosa p equora vectos
O bruit hauster aqua involvens naveq; virosq;
E cce gubernator . se se palinurus agebat
Q ui libico nuper cursu dum sydera servat
E xciderat puppi . mediis effusus in undis .
H unc ubi vix multa moestum cognovit in umbra
S ic prior alloquitur . quis te palinure deorum
E ripuit nobis . medioq; sub equore mersit
D ic age . namq; mihi fallax . aut ante repertus
H unc uno responso animum delusit Apollo .
Q ui fore te ponto incolumem finesq; canebat
V enturum ausonios . En hec promissa fidesq;
I lle autem neq; te phoebi cortina fefellit
D ux anchisiade . nec me deus equore mersit .
N amq; gubernaclum multa vi forte revulsum
C ui datus herebam custos . cursusq; regebam
P recipitans traxi mecum . maria aspera iuro
N on ullum pro me tantum cepisse timorem
Q uam tua ne spoliata armis excussa magistro
D eficeret tantis navis surgentibus undis .
T res nothus hybernas immensa p equora noctes
V exit me violentus aqua . vix lumine quarto
P rospexi italiam summa . sublimis ab unda .
P aulatim annabam . terre iam tuta tenebam
N i gens crudelis madida cum veste gravatum
P rensantemq; uncas manibus capita aspera montis
F erro invasisset . predamq; ignara putasset .
N unc me fluctus habet . versantq; in littore venti
Q uod te p celi iocundum lumen et auras
P er genitorem oro p spes surgentis iuli
E ripe me his invicte malis . Aut tu mihi terram
I nice . namq; potes . portusq; require velinos
A ut tu si qua via est, si quam tibi diva creatrix
O stendit . neq; enim credo sine numine divum

flumina tanta paras .

Flumina tanta paras Stigiamque innare paludem
Da dextram misero. et tecum me tolle per undas.
Sedibus ut saltem placidis in morte quiescam.
Talia fatus erat. coepit cum talia vates.
Unde haec o palinure tibi tam dira cupido.
Tu stigias inhumatus aquas amnemque severum
Eumenidum aspicies. ripamque iniussus abibis.
Desine fata deum flecti sperare precando.
Sed cape dicta memor duri solatia casus.
Nam tua finitimi longe lateque per urbes
Prodigiis acti celestibus ossa piabunt.
Et statuent tumulum. et tumulo solemnia mittent.
Eternumque locus palinuri nomen habebit.
His dictis curae emotae. pulsusque parumper
Corde dolor tristi. gaudet cognomine terrae
Ergo iter inceptum peragunt. fluvioque propinquant.
Navita quos iam inde ut stigia prospexit ab unda
Per tacitum nemus ire pedemque advertere ripae
Sic prior aggreditur dictis, atque increpat ultro.
Quisquis es armatus qui nostra ad flumina tendis
Fare age quid venias. iam istinc et comprime gressum
Umbrarum hic locus est. somni noctisque sopore.
Corpora viva nefas stigia vectare carina.
Nec vero alciden me sum letatus euntem
Accepisse lacu. nec thesea. pirithoumque.
Dis quamquam geniti atque invicti viribus essent.
Tartareum ille manu custodem in vincla petivit
Ipsius a solio regis traxitque trementem
Hi dominam ditis thalamo deducere adorti.
Quae contra breviter fata est amphrisia vates.
Nullae hic insidiae tales absiste moveri.
Nec vim tela ferunt. licet ingens ianitor antro
Eternum latrans exangues terreat umbras.
Casta licet patrui servet proserpina limen.
Troius eneas pietate insignis et armis

Ad genitorem imas herebi deſcendit ad umbras
Si te nulla mouet tante pietatis imago
At ramum hunc aperit ramum: qui ueſte latebat
Agnoſcas. tumida ex ira. tum corda reſidunt
Nec plura his. ille admirans venerabile donum
Fatalis uirge, longo poſt tempore viſum
Ceruleam aduertit. puppim ripeque propinquat
Inde animas alias per que iuga longa ſedebant
Deturbat. laxatque foros. ſimul accipit alueo
Ingentem eneam. gemuit ſub pondere cimba
Sutilis. et multam accepit rimoſa paludem
Tandem trans fluuium glaucaque exponit in ulua
Cerberus hec ingens latratu regna trifauci
Perſonat aduerſo recubans immanis in antro.
Cui vates horrere uidens iam colla colubris
Melle ſoporatam: et medicatis frugibus offam
Obicit. ille fame Rabida tria guttura pandens
Corripit obiecta. atque immania terga reſoluit
Fuſus humi totoque ingens extenditur antro.
Occupat eneas aditum cuſtode ſepulto
Euaditque celer ripam irremeabilis unde.
Continuo audite uoces vagitus. et ingens
Infantumque anime flentes in limine primo
Quos dulcis uite exortes. et ab ubere raptos
Abſtulit atra dies. et funere merſit acerbo.
Hos iuxta falſo damnati crimine mortis
Nec uero ſine ſorte date. ſine iudice ſedes
Queſitor minos urna mouet. ille ſilentum
Conciliumque vocat. uitasque et crimina diſcit
Proxima deinde tenent moeſti loca qui ſibi letum
Inſontes peperere manu lucemque perosi
Proiecere animas. quam uellent ethere in alto
Nunc et pauperiem. et duros perferre labores.
Fata obſtant. triſtique palus inamabilis unda
Alligat. et nouies ſtix interfuſa coercet.

N ec pauł hinc partez fusi mõstrantᷣ in omēz
L ugentes campi · sic illos noīe dicūt ·
H ic quos durus amor crudeli tabe peredit
S ecreti celant calles · ⁊ myrtea circum
S ilua tegit · curę nō ipsa in morte relinquunt
H is phedram pcrimq; locis · mestamq; eriphilem
E uadnenq; · ⁊ pasiphen · his laodomia
I t comes · et iuuenis quondam nūc femina ceneus
R ursus · et in veterez fato reuoluta figuram ·
I nter quas phenissa recens a vulnere dido
E rrabat silua in magna · quaz troius heros
V t pmuz iuxta stetit · agnouitq; p umbraz
O bscuraz · qualem pmo quis surgere mense
A ut uidet · aut vidisse putat p nubila lunaz
D emisit lacrimas · dulciq; affatus amorē est ·
I nfelix dido · verus mihi nuntius ergo
V enerat extincta : ferroq; extrema secutā ·
F uneris heu tibi cā fui : p sydera iuro ·
P er supos · et siqua fides tellure sub īma est
I nuitus regina tuo de littorē cessi ·
Sz me iussa deum · que nūc has ire p umbras
P er loca senta situ cogūt · noctezq; pfundam
I mperiis egere suis · nec credere quiui
H uc tantuz tibi me discessu ferre dolorem ·
S iste gradūz · teq; aspectu ne subtrahe nr̄o
Q uez fugis : extremuz fato qd te alloquor hoc ē
T alibus eneas ardentez · et torua tuentem
L enibat dictis aīūz · lacrimasq; ciebat ·
I lla solo fixos oculos adūsa tenebat ·
N ec magis incepto vultuz smone mouet
Qũ si dura silex · aut stet marpesia cautes ·
T andez proripuit sese · atq; inimica refugit
I n nemus umbriferz · coniux ubi pstinus illi
R espondet curis · equatq; sicheus amorē ·
N ec minus eneas casu pcussus iniquo

Prosequitur lacrimans longe. et miseratur euntem
Inde datum molitur iter. Iamque arua tenebant
Ultima. que bello clari secreta frequentant.
Hic illi occurrit tideus. hic inclitus armis
Parthenopeus. et adrasti pallentis imago.
Hic multum fleti ad superos belloque caduci
Dardanide. quos ille omnis longo ordine cernens
Ingemuit glaucumque medontaque tersilocumque
Tres anthenoridas. cererique sacrum polibetem
Idmunque et currus et arma tenentem.
Circumstant anime dextra leuaque frequentes
Nec uidisse semel satis est. iuuat usque morari.
Et conferre gradum. et ueniendi discere causas.
At danaum proceres. Agamemnoniaeque phalanges
Ut uidere uirum fulgentiaque arma per umbras
Ingenti trepidare metu. pars uertere terga
Ceu quondam petiere rates. pars tollere uocem
Exiguam. inceptus clamor frustratur hyantes.
Atque hic priamiden laniatum corpore toto
Deiphobum uidit lacerum crudeliter ora
Ora manusque ambas. populataque tempora raptis
Auribus et truncas inhonesto uulnere nares
Vix adeo agnouit pauitantem et dira tegentem
Supplicia. et notis compellat uocibus ultro
Deiphobe armipotens genus alto a sanguine teucri
Quis tam crudeles optauit sumere penas
Cui tantum de te licuit. mihi fama suprema
Nocte tulit fessum uasta te cede pelasgum
Procubuisse super confuse stragis aceruum
Tunc egomet tumulum Retheo in littore inanem
Constitui. et magna manes ter uoce uocaui.
Nomen et arma locum seruant te amice nequiui
Conspicere. et patria decedens ponere terra.
Ad que hec priamides. nihil o amice relictum.
Omnia deiphobo soluisti. et funeris umbris

Sȝ me fata mea . et ſcelus exitiale lacene
H is merſere malis . illa hec monumenta reliqt
N amq; ut ſupmam falſa inter gaudia noctem
E gerimus noſti . ⁊ nimium meminiſſe necce eſt
C um fatalis equus ſaltu ſup ardua venit
P gama . et armatum peditem grauis attulit aluo
I lla chorum ſimulans euantes orgia circum
D ucebat phrigias . flāmam media ipſa tenebat
I ngentem . ⁊ ſūma danaos ex arce uocabat .
T um me confectum curis ſomnoq; grauatum
I nfelix habuit thalamus . preſſitq; iacentem
D ulcis ⁊ alta quies . placideq; ſimillima morti .
E gregia interea coniux arma omia tectis
E mouet . et fidum capiti ſubduxerat enſem .
I ntra tecta uocat menelaum . ⁊ limina pandit
S ciȝ . id magnum ſperans fore munus amanti
E t famam extingui veterum ſic poſſe malorum .
Q uid moror . irrumpunt thalamos comes additur una
H ortator ſcelerum eolides . dij talia grais
I nſtaurate . pio ſi penas ore repoſco
Sȝ te qui viuum caſus age fare viciſſim
A ttulerit . pelagi ne venis erroribus actus
A n monitu diuum . an que te fortuna fatigat
V t triſtes ſine ſole domos loca turbida adires .
H ac uice ſermonum roſeis aurora quadrigis
I am medium ethereo curſu traiecerat axem .
E t fors omne datum traheret p talia tempus .
Sȝ comes admonuit . breuiterq; affata ſibylla eſt .
N ox ruit ruit Enea . nos flendo ducimus horas
H ic locus eſt . partes vbi ſe via findit in ambas
D extra . que ditis magni ſub moenia tendit .
H ac iter eliſium nobis . at leua malorum
E xercet penas . ⁊ ad impia tartara mittit .
D eiphobus contra . ne ſeui magna ſacerdos .
D iſcedam explebo numerum . reddarq; tenebris .

I decus. i nām melioribus utere fatis.
T antum effatus. & in u'bo uestigia torsit.
R espicit eneas subito et sub rupe sinistra
M oenia lata uidet triplici circūdata muro.
Q ue rapidus flāmis ambit torrentib; amnis
T artareus phlegeton. torquetq; sonātia saxa
P orta aduersa ingens. solidoq; adamāte colūne.
V is ut nulla uir; nō ipsi exscindere ferro.
C elicole ualeant. stat ferrea turris ad auras
T hisiphoneq; sedens palla succīta cruenta
V estibulū exomnis seruat noctesq; diesq;
H inc exaudiri gemitus. et seua sonare
V erbera. tū stridor ferri. tracteq; cathene.
C ōstitit eneas strepitūq; exterrit' hausit
Q ue scelerū facies. o uirgo effare qbus ue
V rgent' penis. quis tantus plangor ad auras
T um uates sic orsa loq. Dux inclite Teucrū
N ulli fas casto sceleratū isistē limen.
Sz me cū lucis echate pfecit Auernis
I pa deū penas docuit. pq; oīa duxit.
G nosius h' radamant' h't durissima regna.
C astigatq; auditq; dolos. subigitq; fateri.
Q ue quis apud supos furto letatus inani
D istulit in serā cōmissa piacula mortem
C ōtinuo sontes ultrix accincta flagello
T hisiphone quatit isultās. toruosq; sinist'a
I ntentās angues. uocat agmina seua sororū.
T um demū horrisono stridentes cardine sacre
P anduntur porte. cernis custodia q ualis
V estibulo sedeat. facies que limina seruet.
Q uinquaginta atris īmanis hyatib; ydra
S euior intus h't sedē. tū Tartareus ipse
B is patet īpceps. tm̄ tenditq; sub ūbras
Q uātus ad ethereū celi suspectus olympum
H ic genus antiquū terre titania pubes

Fulmine deiecti. fundo voluuntur in imo.
Hic. et aloydas geminos inmania vidi
Corpora: qui manibus magnum rescindere celum
Aggressi. superisque iouem detrudere regnis.
Vidi et crudeles dantem salmonea penas.
Dum flammas iouis et sonitus imitatur olympi.
Quattuor hic inuectus equis et lampada quassans.
Per graium populos. mediique per elidis urbem
Ibat ouans. diuumque sibi poscebat honorem
Demens qui nimbos et non imitabile fulmen
Ere et cornipedum cursu simulabat equorum
At pater omnipotens densa inter nubila telum
Contorsit. non ille faces. nec fumea tedis
Lumina precipitemque inmani turbine adegit
Nec non et tition terre omniparentis alumnum
Cernere erat. per tota nouem. rostroque inmanis vultur adunco
Immortale iecur tondens fecundaque penis
Viscera rimaturque epulis, habitatque sub alto
Pectore. nec fibris requies datur ulla renatis
Quid memorem lapithas. ixiona. pirithoumque.
Quos super alta silex iam iam lapsura cadentique
Imminet assimilis: lucent genialibus altis
Aurea fulcra thoris. epuleque ante ora parate
Regifico luxu. furiarum maxima iuxta
Accubat. et manibus prohibet contingere mensas.
Exurgitque facem attollens. atque intonat ore.
Hic quibus inuisi fratres. dum vita manebat
Pulsatusque parens. et fraus innexa clienti
Aut qui diuitiis soli incubuere repertis
Nec partem posuere suis. que maxima turba est
Quique ob adulterium cesi. quique arma secuti
Impia. nec veriti dominorum fallere dextras
Inclusi penam expectant. ne quere doceri
Quam penam. aut que forma viros. fortuna ue mersit
Saxum ingens voluunt alii. radiisque rotarum

Districti pependit . sedet eternumque sedebit
Infelix theseus . phlegiasque miserrimus omnis
Admonet et magna testatur voce per umbras
Discite iustitiam moniti . et non temnere divos .
Vendidit hic auro patriam . dominumque potentem
Imposuit . fixit leges . pretioque refixit .
Hic thalamum invasit nate . vetitosque hymeneos .
Ausi omnes immane nephas . ausoque potiti .
Non mihi si lingue centum sint . oraque centum
Ferrea vox . omnis scelerum comprehendere formas .
Omnia penarum percurrere nomina possem .
Hec ubi dicta dedit phoebi longeva sacerdos
Sed iam age carpe viam . et susceptum perfice munus
Acceleremus ait . cyclopum educta caminis
Moenia conspicio . atque adverso fornice portas
Hec ubi nos precepta iubent deponere dona .
Dixerat et pariter gressi per opaca viarum
Corripiunt spacium medium . foribusque propinquant .
Occupat eneas aditum . corpusque recenti
Spargit aqua . ramumque adverso in limine figit .
His demum exactis perfecto munere dive
Devenere locos letos et amena vireta
Fortunatorum nemorum . sedesque beatas .
Largior hic ether campos . et lumine vestit
Purpureo solemque suum . sua sydera norunt
Pars in gramineis exercent membra palestris
Contendunt ludo . et fulva luctantur arena .
Pars pedibus plaudunt choreas . et carmina dicunt .
Nec non treicius longa cum veste sacerdos
Obloquitur numeris septem discrimina vocum .
Iamque eadem digitis iam pectine pulsat eburno .
Hic genus antiquum teucri pulcherrima proles
Magnanimi heroes nati melioribus annis
Ilusque assaracusque . et troie dardanus auctor
Arma procul currusque virum miratur inanes

S tant terra defixe haste . passimq; soluti
P campos pascunt equi . que gratia curruum
A rmorumq; fuit uiuis . que cura nitentes
P ascere equos . eadem sequitur tellure repostos .
C onspicit . ecce alios dextra leuaq; per herbas
V escentes . letumq; choro peana canentes
I nter odoratum lauri nemus . unde superne
P lurimus eridani per siluam uoluitur amnis .
H ic manus ob patriam pugnando uulnera passi .
Q uiq; sacerdotes casti . dum uita manebat .
Q uiq; pii uates . et phoebo digna locuti .
I nuentas aut qui uitam excoluere per artes .
Q uiq; sui memores alios fecere merendo .
O mnibus his niuea cinguntur tempora uitta .
Q uos circumfusos sic est affata sibylla
M useum ante omnes . medium nam plurima turba
H unc habet atq; humeris . extantem suspicit altis .
D icite foelices anime . tuq; optime uates
Q ue regio anchisen . quis habet locus . illius ergo
V enimus et magnos herebi tranauimus amnes
A tq; huic responsum paucis ita reddidit heros
N ulli certa domus lucis habitamus opacis
R ipar(um)q; thoros et prata recentia riuis
I ncolimus . sed uos si fert ita corde uoluntas
H oc superate iugum . et facili iam tramite sistam
D ixit . et ante tulit gressum . camposq; nitentes
D esuper ostentat . dehinc summa cacumina linquunt .
A t pater Anchises penitus conualle uirenti
I nclusas animas superumq; ad lumen ituras
L ustrabat studio recolens . omnemq; suorum
F orte recensebat numerum . carosq; nepotes
F ataq; . fortunasq; uirum . moresq; manusq;
I sq; ubi tendentem aduersum per gramina uidit
E nean alacris palmas utrasq; tetendit
E ffuseq; genis lacrime . et uox excidit ore

V enisti tandē . tuaqȝ expectata parenti
V icit iter durū pietas . datur ora tueri
N ate tua . ⁊ notas audire . et reddē uoces .
S ic eqđ ducebam aīo . rebarqȝ futurū
T p̃a dinūans . nec me mea cura fefellit
Q uas ego te terras , et quāta . p equora uectum
A ccipio . Q uātis iactatū nate piclis .
Q ꝫ metui . ne quid libie t' regna nocerent .
I lle autē tua me genitor . tua tristis ymago
S epius occurrens h limina tendere adegit .
S tant sale tirreno classes . da iūgere dextram
D a genitor . teqȝ amplexu ne subtrahe nr̄o .
S ic memorās largo fletu simł ora rigabat
T er conatus ibi collo dare brachia circum .
T er frustra cōphensa . manꝰ effugit ymago
P ar leuibȝ uentis uolucriqȝ simillima somno
I nterea uidet eneas ī ualle reducta
S eclusum nemus . et virgulta sonātia siluis .
L etheumqȝ domos placidas . qui p̄natat amnē .
H unc circū in numere gentes . p̄pliqȝ uolabant .
A c ueluti in pratis ubi apes estate serena
F loribȝ insidunt uariis . et candida circū
L ilia fundunt' . strepit oīs murmure campus
H orrescit uisu subito , cāsqȝ requirit
I nscius eneas , que sint ea flumina porro
Q uiue uiri tanto cōplerīt agmine ripas
T um pr̄ Anchises , aīe qbȝ altera fato
C orpora lethei debent' ad fluminis undam
S ecuros latices . et longa obliuia potant .
H as eqđ memorare t' atqȝ ostendere coram
I am pridem hanc prolem cupio enūare meorū .
Q uo magis italia mecū letere repta
O pater an ne aliquas ad celū hinc ire putādū ē .
S ublimes aīas iterūqȝ ad tarda reuti
C orpora . que lucis miseris tam dira cupido

Dicam eq̄ . nec te suspensum nate tenebo .
Suspiat anchises . atq; ordine singl'a pandit .
Principio celum ac terras camposq; liquentes
Lucentemq; globum lune titaniaq; astra
Sp̄s int' alit . totamq; īfusa per artus
Mens agitat molem . et magno se corpore miscet
Inde hom̄ pecudumq; genus . uiteq; uolantum .
Et que marmoreo fert mōstra sub equore pōt'
Igneus ē olis uigor . ⁊ celestis origo
Semib; . quātum nō noxia corpora tardant .
Terreniq; hebetant artus moribundaq; mēbra
metuūt Hinc cupiūtq; dolent . gaudentq; . neq; auras
Respiciūt clause tenebris . ⁊ carcere ceco .
Quin . et supmo cum lumine uita reliquit
Non tñ oē malum miseris . ñ funditus om̄s
Corporee excedūt pestes penitusq; necēē est
Multa diu concreta modis īolescere miris
Ergo exercent' penis . ueterumq; malorum
Supplicia expendūt . alie pandūt' inanes
Suspense ad uentos . aliis sub gurgite uasto
Infectum eluit' scelus . aut exurit' igni .
Quisq; suos . patim' manes . exinde p amplum
Mittitur elisium . et pauci leta arua tenem'
Donec longa dies pfecto tp̄is orbe
Cōcretam exemit labē . purumq; reliquit
Ethereum sensum . atq; aurai simplicis ignem
Has om̄s ubi mille rotam uoluere p annos
Letheum ad fluuiū deus euocat agmine magno
Scilicet īmemores supa ut cōuexa reuisant
Rursus . ⁊ īcipiat ī corpora uelle reuerti
Dixerat anchises . natumq; unaq; sibyllam
Cōuentus trahit in medios turbamq; sonantem .
Et tumulū capit . unde om̄s longo ordine possit
Aduersos legere . et uenientum discere uultus .
Nūc age dardaniam prolem : que deind' sequat'

Gl'a. qui maneant itala de gente nepotes
Illustres aīas. nr̄iq; in nomen ituras
Expediam dictis. et te tua fa͞ta docebo.
Ille uides. pura iuuenis q nitit hasta
Proxima sorte tenet lucis loca. ꝑmus ad auras
Ethereas italo cōmixt9 sanguine surget
Siluius albanū nomen tua postuma ꝓles
Quem tibi longeuo serū lauinia coniux
Educet siluis regem. regūq; parentē.
Unde genus longa nr̄m dn̄abit' alba
Proximus ille ꝓcas troiane gl'a gentis.
Et capis. et numitor. et q te noīe reddet
Siluius eneas pariter pietate ul' armis
Egregius. si umq; regnādā acceperit albam
Qui iuuenes. q̄ntas ostendūt aspice uires.
Atq; umbrata gerūt ciuili tempora quercu
Hi t' nomitum et gabios urbemq; fidenam
Hi collatinas imponēt mōtibus arces.
Pometios. castrūq; inui. bolamq; coramq;.
Hec tū noīa erūt. nūc sunt sine noīe terre.
Quin. ⁊ auo comitē se se mauortius addet
Romulus. assaraci quē sanguinis ilia mr̄
Educet. uiden. ut gemine stant uertice criste
Et pr̄ ipse suo sup'um iā signet honore.
En hui9 nate auspiciis illa inclita roma
Imperiū terris. aīos equabit olimpo.
Septemq; una sibi muro circūdabit arces
Felix ꝓle uir. qual' berecinthia mater
Inuehitur curru. phrigias turrita p urbes
Leta deūm partu. centū cōplexa nepotes
Omīs celicolas omīs supa alta tenētes
Huc geminas nūc flecte acies. hanc aspice gentē.
Romanosq; tuos. hic cesar. et oīs iuli
Progenies magnum celi uentura sub axem
Hic uir. hic est. t' quē ꝓmitti sepius audis

Augustus cesar diuu̅ genus aurea condet
Saecula. q̄ rursus latio regnata p̄ arua
Saturno quondam sup̄ garamantas. et indos
Proferet imperiu̅. iacet extra sydera tellus
Extra anni solis q; uias. ubi celifer athlas
Axem humero torquet stellis ardentib; aptu̅.
Huius in aduentu̅ iam nu̅c et caspia regna
Responsis horrent diuu̅. et meotica tellus
Et septem gemini turbant trepida hostia nili.
Nec u̅o alcides tantu̅ telluris obiuit.
Fixerit aeripedem ceruam licet. aut erimanti
Placarit nemora. et lernam tremefecerit arcu.
Nec qui pampineis uictor iuga flectit habenis
Liber agens celso nise de uertice tigres.
Et dubitamus adh̄ uirtute̅ extendere factis
Aut metus ausonia p̄hibet co̅sistere terra.
Quis procul ille au̅t ramis insignis oliue
Sacra ferens. nosco crines incanaq; me̅ta
Regis Romani p̄ma̅ qui legib; urbem
Fundabit curib; paruis et paup̄e terra
Missus in imperiu̅ magnu̅. cui deinde subibit
Otia q̄ ru̅pet patrie residesq; mouebit
Tullus in arma uiros. et iam desueta triu̅phis
Agmina. quem iux̄ seq̄t̄ iactantior ancus
Nu̅c q; ia̅ nimiu̅ gaudens popularib; auris.
Vis et Tarquinios reges animaq; superbam
Vltoris bruti. fascesq; uidere receptos
Co̅sul' imperiu̅ hic p̄mus seuasq; secures
Accipiet. natosq; pr̄ noua bella moue̅tes
Ad penam pulcra p̄ libertate uocabit
Infelix. ut cu̅q; ferent ea f̄ca minores.
Vincit amor patrie laudu̅q; inmensa cupido.
Quin decios drusosq; p̄cul seuu̅q; securi
Aspice torquatu̅. et referente̅ signa camillu̅
Ille au̅t paribus quas fulgere cernis i̅ armis

C ōcordes aīe nūc ⁊ dū nocte p̄muntur
H eu quātū bellū inter ſe ſi lumina uite
A ttigerint quantas acies ſtragemq; ciebunt
A ggerib; ſocer alpinis atq; arce menethi
D eſcendēs gener aduſus inſtruct⁹ eois.
N e pueri ne tanta aīs aſſueſcite bella.
N eu patrie ualidas in viſcera uītite uires.
T uq; prior tu parce. genuſ qui ducis olȳpo.
P ꝛoice tela manu ſanguis meus.
I lle triūphata capitolia ad alta corintho
V ictor aget currus ceſis inſignis achiuis.
E ruet ille argos. agamenoīasq; micenas
I pſumq; eaciden genus armipotentiſ achilli
V ltus auos troie. templa ⁊ temerata mineruę.
Q uis te magne cato tacitum aut te coſſe relinquat.
Q uis gracchi genus aut geminos duo fulmiā belli.
S cipiadas cladem libie paruoq; potentem
F abricium ul' te ſulco ſerrane ſerentem.
Q uo feſſum rapitis fabii tu maximꝰ ille es
V nus. qui nobis cūctando reſtituis rem.
E xcudent alii ſpirantia mollius era
C redo eq; uiuos ducent d' marmore uultus.
O rabunt cauſas melius. celiq; meatus
D eſcribent radio. ⁊ ſurgentia ſidera dicent.
T u regere imperio pp'los Romane memēto.
H e t' erūt artes. paciq; imponē morem
P arcere ſubiectis et debellare ſupbos.
S ic pater anchiſes. atq; h' mirantib; addit.
A ſpice ut īſignis ſpoliis marcellus opimis
I ngredit'. victorq; viros ſupereminet oīs.
H ic rem romanā magno turbante tumultu
S iſtet eques. ſternet penos. gallūq; rebellem.
T ertiaq; arma pr̄i ſuſpendet capta quirino.
A tq; hic Eneas una nāq; ire uidebat
E gregiū forma iuuenē. ⁊ fulgentib; armiſ.

Sȝ frons leta parū . et dīecto lumina wltu .
Q uis p̄r ille viri . q̄ sic comitat̄ euntem
F ilius an ne aliquis magna d̄ stirpe nepotū .
Q uis strepitus circa comitū . q̄ntū instar in ipso ē .
Sȝ nox atra caput tristi circūuolat umbra .
T ū p̄r anchises lacrimis ingressus abortis
O nate ingentem luctū ne quere tuorū
O stendent terris hūc tm̄ fata . n̄ ultra .
E sse sinēt . nimiū uobis Romana propago
V isa potens supi . ꝓpria hec si dona fuissent .
Q uātos ille uirū magnā mauortis ad urbem
C ampus aget gemitus . uł que tiberine uidebis
F unera . cū tumlū p̄terlabere recentem .
H ec puer illiaca q̄sq̄ de gente latinos
I n tantū spe tollet auos . n̄c Romula quondam
V llo se tm̄ tellus iactabit alūno .
H eu pietas . heu p̄sca fides . inuictaq; bello
D extera . nō illi se quisq̄ impune tulisset
O buius armato . seu cū pedes iret ī hostem
S eu spumātis equi foderet calcarib; armos .
H eu miserande puer . si qua fata aspa rūpas
T u marcellus eris . manib; date lilia plenis .
P urpureos spargā flores . aīam q; nepotis
H is saltē accumulē donis . & fungar inani
M unere . Sic tota passim regione uagantur .
A eris in campis latis . atq; omīa lustrant .
Q ue postq̄ Anchises natum p singula duxit
I ncenditq; aīū fame uenientis amore
E xin bella uiro memorat . que deinde gerenda .
L aurentesq; docet pplos . urbēq; latini .
E t quo queq; m̄ fugiatq; feratq; laborem .
S ūt gemine somni porte . quarū altera fert̄
C ornea . q̄ ueris facilis datur exit' umbris .
A ltera candenti pfecta nitens elephanto
Sȝ falsa ad celū mittūt īsomnia manes .

His ubi tum natū anchiſes unaq; ſibyllam
Proſeqt^r dictis portaq; emittit eburna
Ille uiā ſecat ad naues. ſociosq; reuiſit.
Tum ſe ad caiete recto fert littore portum.
Anchora de prora iacitur. ſtant littore puppes.

Septimus eneaꝫ reddit fatalibꝫ annis.
Hic q; caietam ſepelit. tū bind' pfectus
Laurentūq; uenit. urbis cognouit iuli
Fatalem terram. menſis en veſcimur inqt
Cernitur. Oratores pacem ueniaq; petentes
Ad regem mittunt leti tū forte latinum.
Qui cū pace et nate cōnubia pactus
Hoc forte allecto iunonis diſſipat ira.
Concurrunt dictis. Quiſ pia fata repugnāt
Belli cā fuit violatus uulnere ceruus.
Tum gentes ſocie arma parant. fremit arma iuuētus

Tu quoq; littoribꝫ nr̄is eneia nutrix
Eternam moriens famā caieta dediſti.
Et nūc ſeruat honos ſedē tuus oſſaq; nomē
Heſperia in magna ſiqua ē ea gl'a ſignat.
At pius exequiis eneas rite ſolutiſ
Aggere cōpoſito tumuli. poſtq; alta quiert
Equora tendit iter uelis. portūq; relinqt.
Aſpirant aure in noctē. nec candida curſus
Luna negat. ſplendet tremulo ſub lumine pontus.
Proxima Circee raduntur littora terre.
Diueſ inacceſſos ubi ſolis filia lucos
Aſſiduo reſonat cantu. tectisq; ſupbis
Urit odoratam nocturna in lumina cedrum
Arguto tenueſ percurrens pectine telas.

Hinc exaudiri gemit⁹ ireq; leonum
Uincla recusantum · 7 sera sub nocte rudētum
Setigeriq; sues. atq; in presepib; ursi
Seuire. ac forme magnor ululare lupor.
Quos hoīu ex facie dā seua potentib; herbis
Induerat circe ī wltus ac terga ferar.
Que ne mōstra pij paterēt⁹ talia troes
Delati in portus neu littora dira subirent
Neptunus uentis impleuit uela secūdis.
Atq; fugam dedit et p̄ter uada feruida uexit
Iamq; rubescebat radijs mare : et ethere ab alto
Aurora in roseis fulgebat lutea bigis.
Cum uenti posuere. oīsq; repente resedit
Flatus. et in lento luctant⁹ marmōe tonse.
Atq; hic eneas ingentem ex equore lucum
P̄spicit. hūc intus fluuio tiberinus ameno
Uorticibus rapidis. et mlta flauus arena
In mare p̄rūpit. uarie circūq; supraq;
Assuete ripis uolucres 7 fluminis alueo
Ethera mulcebant cantu. lucoq; uolabant.
Flectere iter socijs terreq; aduītē p̄ras
Imperat. et letus fluuio succedit opaco
Nūc age qui reges erato. que tp̄a rer (caliope)
Quis latio antiquo fuit status aduena classem
Cum p̄mum ausonijs exercitus appulit oris
Expediam. et p̄me reuocabo exordia pugne.
Tu uatē. tu dīuā mone. dicam horrida bella.
Dicam acies actosq; aīs in funera reges.
Tirrenamq; manum. totamq; sub arma coactam
Hesperiam. maior rer mihi nascit⁹ ordo.
Maius opus moueo. Rex arua latinus 7 urbes
Iam senior longa placidas in pace regebat
Hūc fauno et nīpha genitum laurente marica
Accipimus. fauno picus pater. isq; parentem
Te saturne refert. tu sanguinis ultimus auctor.

Filius huic fato diuum prolesque uirilis
Nulla fuit. primaque oriens erepta iuuenta est.
Sola domum et tantas seruabat filia sedes
Iam matura uiro iam plenis nubilis annis.
Multi illam magno e latio totaque petiuit
Ausonia. petit ante alios pulcherrimus omnis
Turnus auis atauisque potens: quem regia coniux
Adiungi generum miro properabat amore.
Sed uariis portenta deum terroribus obstant.
Laurus erat tecti medio in penetralibus altis
Sacra comam multosque metu seruata per annos
Quam pater inuentam primus cum conderet arces
Ipse ferebatur phoebo sacrasse latinus
Laurentisque ab ea nomen posuisse colonis.
Huius apes summum densae mirabile dictu
Stridore ingenti liquidum trans ethera uectae
Obsedere apicem. et pedibus per mutua nexis
Examen subitum ramum frondente pependit.
Continuo uates externum cernimus inquit
Aduentare uirum. et partes petere agmen easdem
Partibus ex isdem: et summa dominarier arce.
Preterea castis adolet dum altaria tedis
Et iuxta genitorem astat lauinia uirgo
Visa nephas. longis comprendere crinibus ignem.
Atque omnem ornatum flamma crepitante cremari.
Regalesque accensa comas accensa coronam
Insignem gemmis. tum fumida lumine fuluo
Inuolui. ac totis uulcanum spargere tectis.
Hoc uero horrendum ac uisu mirabile ferri.
Namque fore illustrem fama fatisque canebant
Ipsam: sed populo magnum portendere bellum
At rex sollicitus monstris. oracula fauni
Fatidici genitoris adit. lucosque sub alta
Consulit albunea. nemorum quae maxima sacro
Fonte sonat seuamque exalat opaca mephitim

Hinc Itale gentes . omnisque oenotria tellus
In dubiis responsa petunt . huc dona sacerdos
Cum tulit . et caesarum ovium sub nocte silenti
Pellibus incubuit stratis . somnosque petivit .
Multa modis simulacra videt volitantia miris .
Et varias audit voces . fruiturque deorum
Colloquio . atque imis acheronta adfatur avernis .
Hic et tum pater ipse petens responsa latinus .
Centum lanigeras mactabat rite bidentes
Atque harum effultus tergo . stratisque iacebat
Velleribus . subito ex alto vox reddita luco est .
Ne pete conubiis natam sociare latinis
O mea progenies . thalamis ne crede paratis .
Externi venient generi qui sanguine nostrum
Nomen in astra ferant . quorumque a stirpe nepotes
Omnia sub pedibus qua sol utrumque recurrens
Aspicit oceanum vertique regique videbunt .
Haec responsa patris fauni monitusque silenti
Nocte datos non ipse suo premit ore latinus .
Sed circum late volitans iam fama per urbes
Ausonias tulerat . cum laomedontia pubes
Gramineo ripe religavit ab aggere classem .
Eneas primique duces et pulcher iulus
Corpora sub ramis deponunt arboris alte .
Instituuntque dapes . et adorea liba per herbam
Subiciunt epulis . sic iupiter ipse monebat .
Et cereale solum pomis agrestibus augent . consumpta
Consumptis hic forte aliis . ut vertere morsus
Exiguam in cererem penuria adegit edendi .
Et violare manu malisque audacibus orbem
Fatalis crusti patulis nec parcere quadris
Heus etiam mensas consumimus inquit iulus .
Nec plura alludens . ea vox audita laborum
Prima tulit finem . primamque loquentis ab ore
Eripuit pater . ac stupefactus numine pressit

Continuo salue fatis mihi debita tellus
Vosque ait o fidi troie saluete penates.
Hec domus. hec patria est. genitor mi talia namque
Nunc repeto / anchises fatorum archana reliquit.
Cum te nate fames ignota ad littora uectum
Accisis coget dapibus consumere mensas
Tum sperare domos defessus ibique memento
Prima locare manu / molirique aggere tecta
Hec erat illa fames. hec nos suprema manebat
Exitiis positura modum.
Quare agite. et primo leti cum lumine solis
Que loca: que habitant homines, ubi moenia gentis
Vestigemus. et aportu diuisa petamus.
Nunc pateras libate ioui. precibusque uocate
Anchisen genitorem. et uina reponite mensis.
Sic deinde effatus. frondenti tempora lauro ramo
Implicat. et geniumque loci. primamque deorum
Tellurem. nymphasque. et adhuc ignota precatur
Flumina. tum noctem. noctisque orientia signa
Ideumque iouem phrygiamque ex ordine matrem
Inuocat. et duplices celoque hereboque parentes.
Hic pater omnipotens ter celo clarus ab alto
Intonuit. radiisque ardentem lucis et auro
Ipse manu quatiens ostendit ab ethere nubem.
Diditur hic subito troiana per agmina rumor
Aduenisse diem: quo debita moenia condant.
Certatim instaurant epulas. atque omine magno
Crateras leti statuunt. et uina coronant.
Postera cum prima lustrabat lampade terras
Orta dies. urbem et fines et littora gentis
Diuersi explorant. hec fontis uada numici
Hunc thybrim fluuium. hic fortes habitare latinos.
Tum satus anchisa delectos ordine ab omni
Centum oratores augusta ad moenia regis
Ire iubet. ramis uelatos palladis omnes.

Donaque ferre uiro

Donaq; ferre viro. pacemq; exposcere teucris.
Haud mora. festinant iussi. rapidisq; feruntur
Passibus. ipse humili designat moenia fossa.
Moliturq; locum. primasq; in littore sedes
Castrorum in morem pinnis atq; aggere cingit.
Iamq; iter emensi turres ac tecta latinorum
Ardua cernebant iuvenes. muroq; subibant.
Ante urbem pueri. et primevo flore iuventus.
Exercentur equis. domitantq; in pulvere currus.
Aut acres tendunt arcus. aut lenta lacertis
Spicula contorquent. cursu ictuq; lacessunt.
Cum prevectus equo longevi regis ad aures
Nuntius ingentes ignota in veste reportat
Advenisse viros. ille intra tecta vocari
Imperat. et solio medius consedit avito.
Tectum augustum ingens centum sublime columnis
Urbe fuit summa laurentis regia pici
Horrendum silvis et religione parentum
Hinc sceptra accipere et primos attollere fasces
Regibus omen erat. hoc illis curia templum
Hec sacris sedes epulis. hic ariete cesso
Perpetuis soliti patres considere mensis.
Quin etiam veterum effigies ex ordine avorum
Antiqua e cedro italusq; paterq; sabinus
Vitisator curvam servans sub imagine falcem
Saturnusq; senex. ianiq; bifrontis imago
Vestibulo astabant. aliiq; ab origine reges.
Martia qui ob patriam pugnando vulnera passi.
Multaq; preterea sacris in postibus arma
Captivi pendent currus. curveq; secures.
Et criste capitum. et portarum ingentia claustra.
Spiculaq; clipeiq; ereptaq; rostra carinis.
Ipse quirinali lituo parvaq; sedebat
Succinctus trabea levaq; ancile gerebat
Picus equum domitor. quem capta cupidine coniux

Aurea percuſſum uirga uerſumq; uenenis
Fecit auem circe . ſparſitq; coloribꝰ allas .
Tali inter templo diuum patriaq; latinus
Sede ſedens teucros ad ſeſe in tecta uocauit
Atq; h' ingreſſis placido prior edidit ore
Dicite dardanide neq; n. neſcimꝰ ꝛ urbē
Et genus / auditiq; aduertis equore curſum
Quid petitis / que cā rates , aut cuiꝰ egentes
Littus ad auſonium tot p uada ferruida uexit /
Siue errore uie / ſeu tempeſtatibꝰ acti ,
Qualia mlta mari naute patiūtur in alto
Fluminis intraſtis ripas . portuq; ſedetis
Ne fugite hoſpicium neue ignorate latinos
Saturni gentem . aut vinclo nec legibꝫ equam
Sponte ſua ueteriſq; dei ſe more tenētem .
Atq; eq͂ memini fama eſt obſcurior annis
Auruncos ita ferre ſenes his ortus ut agris
Dardanus ideas phrigie penetrauit ad urbes
Treiciamq; ſamum . que nūc ſamotracia fertur .
Hic illum corinth tirrena a gente pfectum
Aurea nūc ſolio ſtellantis regia celi
Accipit . et numerum diuorum altaribꝰ auget
Dixerat . et dicta ilioneus . ſic uoce ſequutus .
Rex genus egregium fauni / nec fluctibꝰ actos
Atra ſubegit hyems urīs ſuccedere terris
Nec ſydus regione uię littus ue fefellit
Cōſilio hanc oīs aīſq; uolentibꝰ urbem
Afferimū pulſi regnis . que maxiā quōdam
Extremo ueiens ſol aſpiciebat olympo
Ab ioue principiū gn̄is . ioue dardana pubes
Gaudet auo rex ipſe iouis de gente ſupma
Troius eneas / tua nos ad limina miſit .
Quāta p idōs ſeuis effuſa mycenis
Tempeſtas ierit campos : qbus actus vterq;
Europe atq; aſię fatis cōcurrerit orbis .

Audijt. et siquem tellus extrema refuso
Summovet oceano. et si quem extenta plagarum
Quatuor in terris dirimit plaga solis iniqui
Diluvio ex illo tot vasta per equora vecti
Dis sedem exiguam patriis littusque rogamus
Innocuum: et cunctis undamque auramque patentem
Non erimus regno indecores. nec vestra feretur
Fama levis. tantive abolescet gratia facti
Nos troiam ausonios gremio excepisse pigebit.
Fata per enee iuro. dextramque potentem
Sive fide. seu quis bello est expertus et armis
Multi nos populi. multe ne temne quod ultro
Preferimus manibus vittas: ac verba precantia
Et petiere sibi. et voluere adiungere gentes
Sed nos fata deum. vestras exquirere terras
Imperiis egere suis. hinc dardanus ortus
Huc repetit. iussisque ingentibus urget apollo
Tirrenum ad tibrim et fontis l vada sacra numici.
Dat tibi preterea fortune parva prioris
Munera. relliquias troia ex ardente receptas
Hic pater Anchises auro libabat ad aras
Hic priami gestamen erat. cum iura vocatis or
More daret populis sceptrumque. sacerque thiaras
Iliadumque labor. vestes
Talibus ilionei dictis defixa latinus
Obtutu tenet ora: soloque immobilis heret
Intentus volvens oculos nec purpura regem
Picta movet. nec sceptra movent priamea tantum
Quantum in conubio. nate thalamoque moratur.
Et veteris fauni volvit sub pectore sortem
Hunc illum fatis externa a sede profectum
Portendi generum. paribusque in regna vocari
Auspiciis. hinc progeniem virtute futuram
Egregiam, et totum que viribus occupet orbem.
Tandem letus ait: dii nostra incepta secundent.

A uguriuz qꝫ suum dabit᷑ troiane q̄ optas .
M unera nec sperno . nec vobis rege latino
D iuitis uber agri troie᷑ ue opulentia deerit .
I pse mō eneas nr̄i si tanta cupido est
S i iungi hospitio ꝑꝑat . sociusqꝫ vocari
A dueniat . vultus ne ue exhorrescat amicos .
P ars mihi pacis erit dextram tetigisse tyrāni
V os coñ regi . mea nūc mandata referte .
E st mihi nata . uiro gentis quaz iūgere nr̄e
N on patrio ex adyto sortes nō plima celo
M ōstra sinūt . generos externis affore ab oris
H oc latio restare canūt . q̄ sanguine nostrum
N omen in astra ferant . hūc illuz posce᷑ fata
E t reor . et ueri siquid mens augurat opto .
H ec effatus equos nūo pater eligit omī .
S tabant ter centuz nitidi in ꝑsepib; altis .
O mib; ex templo teucris iubet ordine duci
I nstratos ostro alipedes . pictisqꝫ tapetis
A urea pectoribus demissa monilia pendent .
T ecti auro . fuluuz mandūt sub dentib; auruz
A bsenti ęnee curruz geminosqꝫ iugales
S emine ab ethereo spirantes narib; ignē
I llorū de gente patri quos dedala circe
S upposita de mr̄e nothos furata creauit .
T alib; ęneade donis dictisqꝫ latini
S ublimes in equis redeūt . pacezqꝫ reportant .
E cce autez inachijs sese referebat ab argis inachus rex
S eua iouis cōiux . aurasqꝫ īuecta tenebat
E t letum eneaz . classemqꝫ ethere longe
D ardaniaz siculo ꝓspexit abusqꝫ pachyno
M oliri iam tecta uidet . iam fidere terre .
D eseruisse rates . stetit acri fixa dolore .
T uz quassans caput . hec effūdit pectore dc̄a
H eu stirpem inuisaz . et fatis ꝯ̄a nostris
F ata phrygū . nuz sigeis occūbere campis

Nu capti potuere capi? num incensa cremavit
Troia viros? medias acies mediosque per ignes
Invenere viam. at credo mea numina tandem
Fessa iacent. odiis aut exsaturata quievi.
Quin etiam patria excussos infesta per undas
Ausa sequi. et profugis toto me opponere ponto.
Absumpte in teucros vires celique marisque.
Quid syrtes aut silla mihi quid vasta caribdis
Profuit? optato conduntur tibridis alveo
Securi pelagi atque mei. mars perdere gentem
Immanem lapitum valuit. concessit in iras
Ipse deum antiquam genitor calidona diane
Quod scelus aut lapitas tantum aut calidona merente?
Ast ego magna iovis coniunx nil linquere inausum
Que potui infelix que memet in omnia verti
Vincor ab enea. quod si mea numina non sunt
Magna satis dubitem haud equidem implorare quod usquam est.
Flectere si nequeo superos acheronta movebo
Non dabitur regnis esto prohibere latinis
Atque inmota manet fatis lavinia coniunx
At trahere atque moras tantis licet addere rebus.
At licet amborum populos exscindere regum
Hac gener atque socer coeant mercede suorum.
Sanguine troiano et rutulo dotabere virgo
Et bellona manet te pronuba nec face tantum
Cisseis pregnans ignes enixa iugales.
Quin idem veneri partus suus. et paris alter.
Funesteque iterum recidiva in pergama tede.
Hec ubi dicta dedit terras horrenda petivit
Luctificam alecto dirarum ab sede sororum
Infernisque ciet tenebris. cui tristia bella
Ireque insidieque et crimina noxia cordi.
Odit et ipse pater pluton. odere sorores
Tartaree monstrum. tot sese vertit in ora
Tam seve facies. tot pullulat atra colubris

Q uam iuno his acuit verbis . ac talia fatur.
H unc mihi da proprium virgo sata nocte laborem
H anc operam ne noster honos infracta ue cedat
F ama loco . neu conubijs ambire latinum
E neade possint . italos ue obsidere fines .
T u potes unanimes armare in prelia fratres .
A tque odijs versare domos . tu verbera tectis .
F unereasque inferre faces . tibi nomina mille
M ille nocendi artes . fecundum concute pectus .
D isice compositam pacem . sere crimina belli
A rma uellit . poscatque simul . rapiatque iuventus
E xin gorgoneis alecto infecta venenis
P rincipio latium . et laurentis tecta tiranni
C elsa petit . tacitumque obsedit limen amate .
Q uam super adventu teucrum . turnique hymeneis
F eminee ardentem . cureque . ireque coquebant .
H uic dea ceruleis unum de crinibus anguem
C onicit . inque sinum precordia ad intima subdit .
Q uo furibunda domum monstro permisceat omnem
I lle inter uestes . et leuia pectora lapsus
V oluitur attactu nullo . fallitque furentem
V ipeream inspirans animam . fit tortile collo
A urum ingens coluber . fit longe tenia vite .
I nnectitque comas . et membris lubricus errat .
A c dum prima lues udo sublapsa veneno
P ertemptat sensus . atque ossibus implicat ignem
N ec dum animus toto percepit pectore flammam
M ollius . et solito matrum de more locuta est
M ulta super nate lacrimans . phrigijsque hymeneis .
E xulibus ne datur ducenda lauinia teucris
O genitor . nec te miseret nateque tuique .
N ec matris miseret . quam primo aquilone relinquet
P erfidus alta petens abducta virgine predo .
A t non sic phrigius penetrat lacedemona pastor .
L edeamque helenam troianas vexit ad urbes .

Q uid tua sc̄a fides. quid cura antiqua tuor̄.
E t cōsanguineo totiens data dextera turno.
S i gener externa petit᷑ de gente latinis
I dq; sedet. faunīq; p̄mūt te iussa parentis
O mē͠ eq̄ septris terram q̄ libera nostris
D issidet externā reor. et sic dicere diuos.
E t turno si p̄ma dom⁹ repetat᷑ origo
I nachus acrisiusq; pr̄, medieq; micene.
H is ubi neqcq̄ dictis exp̄ta latinum
C ōtrastare uidet, penit⁹q; in̄ uiscera lapsum
S pentis furiale malū, totamq; p̄errat,
T ū ūo infœlix ingentib; excita monstris,
I mmēsam sine more furit limphata p urbem,
C eu quōdam volitās sub uerbere turbo
Q uē pueri magno in giro uacua atria circum
I ntenti ludo exercent. ille actus habena
C uruatis fertur spacijs. stupet inscia supra
I mpubesq; manus mirata uolubile buxum.
D ant aīos plage. nō cursu segnior illo
P er medias urbes agitur. p̄plosq; feroces
Q uin ꝛ in siluas simulato nuīne bachi.
M aius adorsa nephas maioreq; orsa furorē
E uolat. ꝛ natam frondosis montib; abdit
Q uo thalamū eripiat teucris tedasq; moret᷑
E uohe bache fremens, solū te uirgine dig̃m.
V ociferans. et .n. moles tibi sumere tirsos.
T e lustrare choros. sacrū tibi pascere crinem.
F ama uolat. furijs q; accensas pectora m̄res
I dē oīs simul ardor agit noua querē tecta.
D eseruere domos. uentis dant colla. comasq;.
A st alie tremulis ululatib; ethera cōplent.
P ampineasq; gerūt incincte pellib; hastas.
I p̄a inter medias flagrantē feruida pinū
S ustinet. ac nate turniq; canit hymeneos
S anguineā torquēs aciem toruūq; repente

Clamat io mr̄es audite ubi queq; latine.
Si qua piis aīs manet infelicis amate
Gratia, si iuris mr̄ni cura remordet,
Soluite crinales vittas. capite orgia mecū.
Talē inter silvas inter deserta ferarū
Reginā alecto stimul' agit undiq; bachi.
Postq̄ visa satis p̄mos acuisse furores
Cōsiliumq; oēsq; domum vertisse latini,
Protinus hinc fuscis tristis dea tollit' alis
Audacis rutuli ad muros. quā dic̄ urbem
Acrisiones daphne fundasse colonis
P̄ꝑcipiti delata notho. locus ardea quōdam
Dictus auis. 7 nūc magn̄ū tenet ardea nomen.
Sz fortuna fuit. tectis hic turn' in altis
Iam mediā nigra carpebat nocte quietem.
Alecto torvā faciē. et furialia mēbra
Exuit. in vultus sese transformat aniles.
Et frontē obscenā rugis arat. induit albos
Cū vitta crines. tū ramū īnectit olive.
Fit calibe iunonis anus. templiq; sacerdos
Et iuveni an̄ oclos his se cū vocib; offert.
Turne tot i cassū fusos patiere labores.
Et tua dardaniis transcribi sceptra colonis.
Rex tibi coniugiū et q̄sitas sanguine dotes
Abnegat. externusq; in regnū querit' heres
I nūc ingratis offer te irrise periclis.
Tirrenas sterne acies. tege pace latinos.
Hec adeo tibi me placida cū nocte iaceres
Ipsa palam fari oīpotēs saturnia iussit.
Quare age 7 armari pubē portisq; moveri
Letus in arma para. et phrigios q flumine pulcho
Cōsedere duces pictasq; exure carinas
Celestum vis magna iubet. rex ipse latin'
Ni dare coniugiū et dicto parere fatet',
Sentiat. 7 tandē turnū experiat' i armis.

Hic iuuenis uatem irridens sic orsa uicissim
Ore refert. classes inectas tibrydis undam
Non ut rere meas effugit nuntius aures.
Nec tantos mihi finge metus. nec regia iuno
Inmemor est nostri.
Sed te uicta situ uerique effecta senectus
O mater curis nequicquam exercet. et arma
Regum inter falsa uatem formidine ludit.
Cura tibi effigies diuum et templa tueri.
Bella uiri pacemque gerent quis bella gerenda.
Talibus alecto dictis exarsit in iras.
At iuueni oranti subitus tremor occupat artus.
Diriguere oculi. tot erinys sibilat hidris
Tantaque se facies aperit tum flammea torquens
Lumina cunctantem et querentem dicere plura
Repulit. et geminos erexit crinibus angues
Verberaque insonuit. rabidoque hec addidit ore.
En ego uicta situ, quam effeta senectus ueri
Arma inter regum falsa formidine ludit.
Respice ad hec. adsum dirarum a sede sororum.
Bella manu letumque gero.
Sic effata facem iunoni coniecit. et atro
Lumine fumantes fixit sub pectore tedas.
Olli somnum ingens rumpit pauor. ossaque et artus
Perfundit toto proruptus corpore sudor.
Arma amens fremit. arma thoro tectisque requirit.
Seuit amor ferri. et scelerata insania belli.
Ira super. magno ueluti cum flamma sonore
Virgea suggeritur costis undantis aeni
Exultatque estu latices. furit intus aque uis.
Fumidus atque alte spumis exuberat amnis.
Nec iam se capit unda. uolat uapor ater ad auras.
Ergo iter ad regem polluta pace latinum
Indicit primis iuuenum. Et iubet arma parari
Tutari italiam. detrudere finibus hostem

Se satis ambob; teucrisq; uenire latinisq;
Hec ubi dc̄a dedit . diuosq; in uota uocauit .
Certatim se se Rutuli exhortant̄ in arma .
Hūc decus egregium forme mouet . atq; iuuēta .
Hūc Atavi reges . hūc claris dextera factis
Dū turnus rutulos stigijs se concitat alis
Alecto in teucros stigijs se cōcitat alis
Arte noua speculata locum . quo litore pulcer
Insidijs cursuq; feras agitabat iulus .
Hic subitam rabiem canib; coccytia uirgo
Obicit . et noto nares ꝯtigit odore .
Ut ceruū ardentes agerent . q̄ p̄ma malorū
Causa fuit . belloq; aīos accendit agrestes .
Ceruus erat forma p̄stanti . ⁊ cornib; ingens .
Tirride pueri . quē m̄ris ab ubere raptum
Nutribant . tirrusq; p̄r . cui regia parent
Armenta . ⁊ late custodia credita campi .
Assuetum imp̄ijs soror omū siluia cura
Mollib; intexens ornabat cornua s'tis .
Pectebatq; fer[um] . puroq; in fonte lauabat .
Ille manum patiens . mensęq; assuetus heril[i]
Errabat siluis . rursusq; ad limina nota .
Ipse domum . sera q̄uis se nocte ferebat .
Hūc p[ro]cul errantem rabide uenantis iuli
Cōmouere canes . fluuio cū forte secundo
Deflueret . ripaq; estus uiridante leuaret .
Ipse etiam eximię laudis succensus amore
Ascanius . curuo direxit spicula cornu
Nec dextre erranti d'us affuit . actaq; multo
Perq; uterū sonitu . p[er]q; ilia uenit harūdo .
Saucius at quadrupes nota inter tecta refugit
Successitq; gemens . stabulisq; cruent[us]
Atq; imploranti silis oē Tectū oē repleuit
Siluia p̄ma soror palmis p[er]cussa lacertos
Aux[iliu]m uocat . ⁊ duros cōclamat . agrestes

Illi pestis .n. tacitis latet aspera siluis
Inprouisi adsunt hic torre armatus obusto
Stipitis hic grauidi nodis · quod cuique repertum est
Rimanti telum ira facit · uocat agmina Tirrus
Quadrifidam quercum cuneis ut forte coactis
Scindebat rapta spirans inmane securi .
At seua e speculis tempus dea nacta nocendi
Ardua tecta petit stabuli · et de culmine summo
Pastorale canit signum cornuque recuruo
Tartaream intendit uocem · qua protinus omne
Contremuit nemus · et silue insonuere profunde .
Audiit · et Triuie longe lacus · audiit amnis
Sulphurea nar albus aqua · fontesque uelini
Tum uero ad uocem celeres, qua bucina signum
Dira dedit, raptis concurrunt undique telis
Indomiti agricole · nec non et troia pubes
Ascanio (auxilium) castris effundit apertis .
Direxere acies · non iam certamine agresti
Stipitibus duris agitur · sudibus ue preustis .
Sed ferro ancipiti decernunt · atraque late
Horrescit strictis seges ensibus · eraque fulgent
Sole lacessita · et lucem sub nubila iactant .
Fluctus uti primo cepit cum albescere uento
Paulatim sese tollit mare · et altius undas
Erigit · inde imo consurgit ad ethera fundo ·
Hic iuuenis primam ante aciem stridente sagitta
Natorum tirri fuerat · qui maximus almon
Sternitur · hesit .n. sub gutture uulnus et ude
Uocis iter tenuemque inclusit sanguine uitam .
Corpora multa uirum circa · seniorque galesus
Dum paci medium se offert · iustissimus unus
Qui fuit Ausoniisque olim ditissimus aruis .
Quinque greges illi balantum · quina redibant
Armenta · et terram centum uertebat aratris
Atque ea per campos equo dum marte geruntur .

Promissi dea fc̄a potens. ubi sanguine bellum
Imbuit et p̄me cōmisit funera pugnę
Desit hesp̄iam. et celi cōuexa p auras
Iunonem victrix affatur uoce sup̄ba.
En p̄fecta tibi bello discordia tristi.
Dic in amicitiam coeant. et foedera iungant.
Quādo q̄ ausonio respersi sanguine Teucros
Hec etiam addam. tua si mihi certa uoluntas.
Finitimas in bella feram. Rumorib; urbes.
Accendamq; aīos insani martis amore
Undiq; ut aux̄ ueniant. spargam arma p agros.
Tum ꝯ Iuno terrorum ⁊ fraudis abunde est.
Stant belli cause. pugnatur cominus armis.
Que fors p̄ma dedit. sanguis nouus imbuit arma
Talia coniugia ⁊ tales celebrent hymeneos
Egregium ueneris genus. et rex ipse latinus
Te sup ethereas errare licentius auras
Haud pr̄ ipse uellit summi regnator olympi.
Cede locis. Ego si qua sup fortuna laborum est.
Ipsa regam. Tales dederat Saturnia uoces.
Illa autem attollit stridentes anguib; alas
Cocitiq; petit sedem supa ardua linquens.
Est locus italie medio sub montib; altis
Nobilis et fama multis memoratus in oris
Amsancti ualles. densis hc̄ frondib; atrum
Urget utrinq; latus nemoris. medioq; fragosus
Dat sonitum saxis. Et toto uertice torrens.
Hic specus horrendum et seui spiracla ditis
Monstrantur. ruptoq; ingens acheronte uorago
Pestiferas aperit fauces. Quis condita erinis
Inuisum numen. terras celumq; leuabat.
Nec minus interea extremam Saturnia bello
Imponit Regina manum. Ruit oīs ī urbem
Pastorum ex acie nūs. cesosq; reportant
Almonem puerum fedatiq; ora galesi

Almonez puerꝫ fedatiq; ora galesi
Implorantq; d'os . obtestantq; latinuz .
Turnus adest medioq; in crimine cedis ⁊ ignis
Terrorem ingeminat teucros in regna uocari
Stirpem admisceri phrigiam se limine pelli .
Tuz quorꝫ attonite bacho nemora auia matres
Insultant thiasis . n̄ . n . leue nomen amate
Vndiq; collecti coeūt . martemq; fatigant
Ilicet infanduz cūcti ꝯ omina belluz
Contra fata d'iz p̄u̾so numine poscūt .
Certatiz regis circūstant tecta latini .
Ille uelut pelagi rupes īmota resistit .
Vt pelagi rupes magno ueniente fragore .
Que se se multis circū latrantib; undis
Mole tenet scopuli . neqq̄ . ⁊ spumea circuz
Saxa fremūt . laterq; illisa refunditur alga .
Verꝫ ubi nulla datur cecuz exupare potestas
Cōsiliuz ⁊ seue nūtu iunonis eunt res
Multa d'os aurasq; pater testatus inanes
Frangim̾ heu fatis inquit ferimq; ꝓcella
Ipsi has sacrilego pendetis sanguine penas
O miseri . te turne nephas . te triste manebit
Suppliciuz . uotisq; d'os venerabere seris .
Nam mihi parta qes . omisq; in limine portus
Funere felici spolior . nec plā locutus
Sepsit se tectis . rerūq; reliqt habenas
Mos erat hesp̾io in latio . quez ꝓtinus urbes
Albane coluere sacruz nūc maxima rerꝫ
Roma colit cuz p̄ma mouēt in p̄lia martez
Siue getis inferre manuz lacrimabile belluz
Hircanisue arabisue parant . seu tendē ad indos
Aurorāq; seq; . parthosq; reposcere signa .
Sūt gemine belli porte . sic noīe dicūt
Religione sacre ⁊ seui formidine martis .
Centuz erei claudūt uectes . eternaq; ferri

Robora. nec custos absistit limine ianus.
Has ubi certa sedet patribus sententia pugne
Ipse quirinali trabea cinctuque gabino
Insignis. reserat stridentia limina consul.
Ipse vocat pugnas. sequitur tum cetera pubes.
Ereaque assensu conspirant cornua rauco.
Hoc et tum eneadis indicere bella latinus
More iubebatur. Tristesque recludere portas
Abstinuit tactu pater. aversusque refugit
Feda ministeria. et cecis se condidit umbris.
Tum regina deum celo delapsa morantes
Impulit ipsa manu portas. et cardine verso
Belli ferratos rupit saturnia postes.
Ardet inexcita ausonia atque inmobilis ante.
Pars pedes ire parat campis. pars arduus altis
Pulverulentus equis furit. omnis arma requirunt.
Pars leves clipeos et spicula lucida tergent
Arvina pingui subiguntque in cote secures.
Signaque ferre iuvat. sonitusque audire tubarum.
Quinque adeo magne positis incudibus urbes.
Tela novant atina potens tiburque superbum
Ardea crustumerique. et turrigere antemne.
Tegmina tuta cavant capitum flectuntque salignas
Umbonum crates. alii toracas aenos
Aut leves ocreas lento ducunt argento.
Vomeris huc et falcis honos. huc omnis aratri
Cessit amor. recoquunt patrios fornacibus enses.
Classica iamque sonant. it bello tessera signum.
Hic galeam tectis trepidus rapit ille frementes
Ad iuga cogit equos. clipeumque auroque trilicem
Loricam induitur. fidoque accingitur ense.
Pandite nunc elicona dee cantusque movete
Qui bello exciti reges. que quemque secute
Conpleverint campos acies. quibus itala iam tum
Floruerit terra alma viris. quibus arserit armis.

Et meministis enim diuae, et memorare potestis.
Ad nos uix tenuis famae perlabitur aura.
Primus init bellum tyrrenis asper ab oris
Contemptor diuum mezentius agminaque armat
Filius huic iuxta lausus: quo pulcior alter
Non fuit excepto laurentis corpore Turni.
Lausus equum domitor debellatorque ferarum
Ducit agillina nequicquam ex urbe secutos
Mille uiros, dignus patriis qui letior esset
Imperiis. et cui pater haud mezentius esset.
Post hos insignem palma per gramina currum
Victoresque ostentat equos satus hercule pulcher
Pulcher auentinus clipeoque insigne paternum
Centum angues cinctamque gerit serpentibus ydram.
Collis Auentini silua: quem rhea sacerdos
Furtiuum partu sub luminis edidit oras
Mixta deo mulier. postquam laurentia uictor
Gerione extincto tirinthius attigit arua.
Tirrenoque boues in flumine lauit hyberas.
Pila manu. seuosque gerunt in bella dolones.
Et tereti pugnant mucrone. ueruque sabello.
Ipse pedes tegmen torquens inmane leonis
Terribili impexum seta cum dentibus albis
Indutus capiti. sic regia tecta subibat
Horridus herculeoque humeros innexus amictu.
Tum gemini fratres tiburtia moenia linquunt
Fratris tiburti dictam cognomine gentem
Catillusque acerque coras, argiua iuuentus
Et primam ante acies densa inter tela feruntur
Ceu duo nubigene, cum uertice montis ab alto
Descendunt centauri. homolen othrimque niualem
Linquentes cursu rapido. dat euntibus ingens
Silua locum. et magno cedunt uirgulta fragore.
Nec prenestine fundator defuit urbis
Vulcano genitum pecora inter agrestia regem

Inuētumqꝫ focis oīs quēz credidit etas
Ceculus. hic legio late cōmitat' agrestis.
Quiqꝫ altum pnestē uiri quiqꝫ arua gabine
Iunonis gelidūqꝫ anienez ⁊ roscida riuis
Hernica saxa colūt. quos diues anania pascit.
Quos amasene pr̄. non illis omīb; arma
Nec clipei. currusue sonāt. pars max̄ glandes
Liuentis plūbi spgit. pars spiclā gestat
Bina manu. fuluosqꝫ lupi de pelle galeros
Tegmen hn̄t capiti. uestigia nuda sinistri
Instituere pedis. crudus tegit altā pero
At mesappus equū domitor neptunia ꝓles
Quez neqꝫ fas igni cuiqꝫ n̄ sternere ferro.
Iam pridē resides ꝑplos desuetaqꝫ bello
Agmina in arma uocat subito. ferruqꝫ retractat.
Hi fescēninas acies equosqꝫ faliscos
Hi soractis hn̄t arces. flauiniaqꝫ arua
Et cimini cū monte lacū. lucosqꝫ capenos.
Ibant equati nūo. regēqꝫ canebant.
Ceu quōdam niuei liqda inter nubila cigni
Cū se se e pastu referūt ⁊ longa canoros
Dant p colla modos. sonat amnis ⁊ asia longe
Pulsa palus.
Nec quisqꝫ eratas acies ex agmīe tanto
Misceri putet. aeriā s; gurgite ab alto
Urgeri uolucrū raucarū ad littora nubem.
Ecce Sabinorū p̄sco de sanguine magnū
Agmen agens clausus. magniqꝫ ip̄e agmīs instar.
Claudia nc̄ a quo diffundit'. ⁊ tribus ⁊ gens
Platiū pq̄ in ptes data roma Sabinis.
Una ingens amit'na cohors. p̄sciqꝫ quirites.
Ereti man' oīs. oliuiferęqꝫ mutusce
Qui nomētū urbē. q rosea rura uelini
Qui tetrice horrentis rupes montemqꝫ seuerū
Casperiamqꝫ colūt. forulosqꝫ ⁊ flumē imelle.

Qui tiberim . fabarimque bibunt . quos frigida misit
Nursia . et ortine classes . populique latini .
Quosque secans infaustum interluit allia nomen
Quam multi libico volvuntur marmore fluctus .
Seuus ubi orion hybernis conditur undis .
Vel cum sole novo dense torrentur ariste
Aut hermi campo . aut licie flaventibus arvis
Scuta sonant . pulsuque pedum conterrita tellus
Hinc agamenonius troiani nominis hostis
Curru iungit alesus equos turnoque feroces
Mille rapit populos . vertunt felicia bacho
Massica qui rastris . et quos de collibus altis
Aurunci misere patres . Sidicinaque iuxta
Equora . quique cales linquunt . amnisque vadosi
Accola wlturni . pariterque saticulus asper .
Oscorumque manus . teretes sunt aclides illis
Tela . sed hec lento mos est aptare flagello .
Levam ce . tegit . falcati comminus enses .
Nec tu carminibus nostris indictus abibis
Oebale . quem generasse telon sebetride nimpha
Fertur . teleboum capreas cum regna teneret
Iam senior . patriis . sed non et filius arvis
Contentus late iam tum dicione premebat
Sarrastes populos . et que rigat equora sarnus
Quique rufras batulumque tenent . atque arva celemne
Et quos maliferę despectant moenia belle .
Teutonico ritu soliti torquere cateias .
Tegmina quis capitum raptus de subere cortex
Erateque micant pelte . micat ereus ensis .
Et te montose misere in prelia nerse
Ufens insignem fama . et felicibus armis
Horrida precipue . cui gens assuetaque multo
Venatu nemorum . et duris equicola glebis
Armati terram exercent . semperque recentes
Convectare iuvat predas . et vivere rapto

Quin et maruuia venit de gente sacerdos
Fronde sup(er) galeā. et foelici comptus oliua
Archippi regis missu fortissim(us) umbro.
Vipereo g(e)n(er)i. et grauiter sp(ir)antib(us) ydris.
Spargere q(ui) somnos cantuq(ue) manuq(ue) solebat.
Mulcebatq(ue) iras. et morsus arte leuabat.
Sed nō dardanie medicari cuspidis ictū
Eualuit. n(e)c eū iuuere in uulnera cant(us)
Somniferi. et marsis q(ue)site montib(us) herbe.
Te nemus anguitie, uitrea te fucin(us) unda,
Te liquidi fleuere lacus.
Ibat. et ypoliti p(ro)les pulcerrima bello,
Virbius. insignē m(ate)r. quem aricia misit,
Eductū egerie lucis humētia circū
Littora. pinguis ubi. et placabil(is) ara diane.
Namq(ue) ferunt fama ypolitū. p(ost)q(uam) arte nouerce
Occiderit, p(at)riasq(ue) expleuit sanguine penas
Turbatis distract(us) equis. ad sydera rurs(us)
Etherea. et sup(er)as celi uenisse sub auras
Peonijs reuocatū herbis. et amore diane.
Tū p(ate)r o(mni)p(oten)s aliquē indignat(us) ab umbris
Mortalem i(n)fernis ad lumina surge(re) vite
Ipse repertorē medicine talis et artis
Fulmine phoebigenā stigias d(e)trusit in undas.
At triuia ypolitum secretis alma recondit
Sedib(us). et nimphe egerie nemoriq(ue) relegat.
Solus ubi in siluis ytalis ignobilis euū
Exigeret. u(er)soq(ue) ubi no(m)i(n)e uirbi(us) esset.
Vnde et templo triuie lucisq(ue) sacratis
Cornipedes arcent(ur) eq(ui). q(uo)d littore currū
Et iuuenē mōstris pauidi effud(er)e marinis
Filius ardentes haud secius equore campi
Exercebat equos. curruq(ue) in bella ruebat.
Ipse inter p(r)imos p(re)stanti corpore turnus
V(er)tit(ur) arma tenens. et toto u(er)tice sup(ra) est.

C ui triplici crinita iuba galea alta chymeram
S uſtinet ethneos efflantem faucibus ignes.
T am magis illa fremens: et triſtibus efferra flammis
Q uam magis effuſo crudeſcunt ſanguine pugne.
A t leuem clipeum ſublatis cornibus io,
A uro inſignibat, iam ſetis obſita iam bos,
A rgumentum ingens. et custos uirginis argus.
C elataque amnem fundens pater inachus urna.
I nſequitur nimbus peditum. clipeataque totis
A gmina denſantur campis argiuaque pubes.
A uruncique manus, Rutuli, ueteresque ſicani
E t ſacrane acies, et picti ſcuta labici
Q ui ſaltus tiberine tuos ſacrumque numici
L ittus arant. Rutulosque exercent uomere colles.
C irceumque iugum. quis iupiter anxurus arui
P reſidet. et uiridi gaudens feronia luco.
Q ua ſature iacet atra palus. gelidusque per imas
Q uerit iter valles, atque in mare conditur ufens.
H os ſuper aduenit uolſca de gente camilla
A gmen agens equitum et florentes ere cateruas
B ellatrix. nam illa colo calathisue mineruę
F emineas aſſueta manus. ſed prelia uirgo
D ura pati. curſuque pedum preuertere uentos.
I lla uel intacte ſegetis per ſumma uolaret
G ramina. nec teneras curſu leſiſſet ariſtas.
U el mare per medium fluctu ſuſpenſa tumenti
F erret iter, celeres nec tingeret equore plantas.
I llam omnis tectis agrisque effuſa iuuentus
T urbaque miratur matrum. et proſpectat euntem
A ttonitis inhyans animis. ut regius oſtro
U elet honos leues humeros. ut fibula crinem
A uro internectat. lyciam ut gerat ipſa pharetram.
E t paſtoralem prefixa cuſpide myrtum.

PReparat Octauo bellū quos mittat ī hostes
Dat belli ſignū laurenti Turnꝰ ab arce
Mittitur ⁊ magni venuluſ diomed ad urbē
Q' petat auxiliū. et doceat. que cā petenᵭ.
Eneas diuinū monitiſ adit archada Regem
Euandrū archadie pfugium noua regna petētē.
Accipit auxiliū. huic natū. ⁊ ſocia agmina iungit,
Euander. pallas fatis comes ibat Iniquis.
Aruiqꝫ habiliſ bello. et mēntiſ letus in armiſ
Fataqꝫ fortunas qꝫ ducū caſusqꝫ ſuoꝝ
Sortitus clipeo diuina intentꝰ in arte eſt.

VT belli ſignū laurēti Turnꝰ ab arce
Extulit. ⁊ rauco ſtrepuerūt cornua cantu
Vt qꝫ acris cōcuſſit equos. utqꝫ ipulit arma
Extemplo turbati aīi. ſil' oē tumultu
Cōiurat trepido latiū ſeuitqꝫ iuuētꝰ
Effera. ductores pimi meſappꝰ ⁊ vfens
Cōtemptor qꝫ diuū mezentiꝰ undiqꝫ cogūt
Auxilia. et latos vaſtant cultoribꝰ agros
Mittitur et magni venulus diomedis ad urbem.
Q' petat auxiliū. et latio cōſiſtere Teucros.
Aduectū Eneā claſſi. victosqꝫ penates
Inferre et fatis regem ſe dicere poſci
Edoceat. multasqꝫ viro ſe adiūgere gentes
Dardanio. et late latio increbeſcere nomen.
Quid ſtruat his ceptis. quē ſi fortuna ſequatur
Euentū pugne cupiat manifeſtius ipſi
Q̄ Turno regi. aut regi apparere latino
Talia p latiū. q̄ laumedontiuſ heros
Cūcta videns magno curaꝝ fluctuat eſtu.
Atqꝫ aīū nūc huc celerē. nūc diuidit illuc.
In parteſqꝫ rapit varias. pqꝫ oīa uerſat

Sicut aque tremulū

Sicut aque tremulum labris ubi lumen ahenis
Sole repercussum aut radiantis imagine lune
Omnia pervolitat late loca iamque sub auras
Erigitur summique ferit laquearia tectis
Alituum pecudumque genus sopor altus habebat
Cum pater in ripa gelidique sub etheris axe
Eneas tristi turbatus pectora bello
Procubuit seramque dedit per membra quietem
Huic deus ipse loci fluvio Tiberinus ameno
Populeas inter senior se attollere frondes
Visus eum tenuis glauco velabat amictu
Carbasus et crines umbrosa tegebat harundo
Tunc sic affari et curas his demere dictis
O sate gente deum troianam ex hostibus urbem
Qui revehis nobis eternaque pergama servas
Expectate solo laurenti arvisque latinis
Hic tibi certa domus certi ne absiste penates
Neu belli terrere minis tumor omnis et ire
Concessere deum profugis nova moenia teucris
Iamque tibi ne vana putes hec fingere sompnum
Litoreis ingens inventa sub ilicibus sus
Triginta capitum fetus enixa iacebit
Alba solo recubans albi circum ubera nati
Hic locus urbis erit requies ea certa laborum
Ex quo terdenis urbem redeuntibus annis
Ascanius clari condet cognominis albam
Haud incerta cano nunc qua ratione quod instat
Expedias victor paucis adverte docebo
Arcades his oris genus a pallante profectum
Qui regem Evandrum comites qui signa secuti
Delegere locum et posuere in montibus urbem
Pallantis proavi de nomine pallanteum
Hi bellum assidue ducunt cum gente Latina
Hos castris adhibe socios et federa iunge
Ipse ego te ripis et recto flumine ducam

Nox erat et terras animalia fessa per omnes

Aduersum remis superes subuectus ut amnem.
Surge age nate dea. primisque cadentibus astris
Iunoni fer rite preces iramque minasque
Supplicibus supera uotis. mihi uictor honorem
Persolues. Ego sum pleno quem flumine cernis
Stringentem ripas. et pinguia culta secantem
Ceruleus tibris celo gratissimus amnis.
Hic mihi magna domus celsis caput urbibus exit
Dixit. deinde lacu fluuius se condidit alto
Ima petens. nox eneam somnusque reliquit.
Surgit. et etherei spectans orientia solis
Lumina, rite cauis undam de flumine palmis
Sustulit. ac tales effundit ad ethera uoces.
Nymphe laurentes, nymphe genus amnibus unde est
Tuque o tibri tuo cum flumine sancto
Accipite eneam : et tandem arcete periclis.
Quo te cumque lacus miserantem incommoda nostra
Fonte tenet, quocumque solo pulcherrimus exis,
Semper honore meo : semper celebrabere donis
Corniger hesperidum fluuius regnator aquarum
Adsis o tandem : et propius tua numina firmes.
Sic memorat. geminasque legit de classe biremes
Remigioque aptat socios : simul instruit armis.
Ecce autem subitum. atque oculis mirabile monstrum
Candida per siluam cum fetu concolor albo
Procubuit. uiridique in littore conspicitur sus.
Quam pius eneas tibi enim tibi maxima iuno
Mactat sacra ferens : et cum grege sistit ad aram.
Tibris ea fluuium quam longa est nocte tumentem
Leniit : et tacita refluens ita substitit unda
Mitis: ut in morem stagni placideque paludis
Sterneret equor aquis : remo ut luctamen abesset.
Ergo iter inceptum celerant rumore secundo
Labitur uncta uadis abies. mirantur et unde
Mirantur nemus insuetum, fulgentia longe.

Scuta uirum fluuio pictasq; innare carinas.
Olli remigio noctemq; diemq; fatigant.
Et longos superant flexus. uariisq; teguntur
Arboribus. uiridesq; secant placido ęquore siluas.
Sol medium celi cōscenderat igneus orbem.
Cum muros arcemq; procul ac rara domorum
Tecta uident. que nūc Romana potentia cęlo
Equauit. tunc res inopes Euander habebat
Ocius aduertunt proras. urbiq; propinquant.
Forte die solemnem illo Rex Archas honorem
Amphitrioniade magno diuisq; ferebat
Ante urbem in luco. pallas huic filius una
Una om̄s iuuenum primi pauperq; Senatus
Thura dabant. tepidusq; cruor fumabat ad aras
Ut celsas uidere rates atq; inter opacum
Allabi nemus. Et tacitis incūbere remis
Terrentur uisu subito. cunctiq; relictis
Consurgunt mensis audax quos rumpere pallas
Sacra uetat. raptoq; uolat telo obuius ipse.
Et procul e tumulo iuuenes q̄ causa subegit
Ignotas temptare terras: Quo tenditis inquit?
Qui genus? unde? domo? pacem ne huc fertis an arma?
Tum pater Eneas puppi sic fatur ab alta
Paciferęq; manu ramum pretendit oliue.
Troiugenas ac tela uides inimica latinis
Quos illi bello profugos egere superbo.
Euandrum petim⁹. ferte hec. et dicite lectos
Dardanię uenisse uiros, socia arma Rogantes.
Obstupuit tanto percussus nomine pallas.
Egredere o quicumq; es ait. coramq; parentem
Alloquere: ac nostris succede penatibus hospes.
Excepitq; manu. dextramq; amplexus inhesit
Progressi subeunt luco. fluuiumq; relinquit
Tum Regem Eneas dictis affatur Amicis
Optime graiugenum: cui me fortuna precari

Et uita comptos uoluit pretendere ramos.
Non extimui danaum quod ductor et Archas
Quodque a stirpe fores geminis coniunctus atridis.
Sed mea me uirtus: et sancta oracula diuum.
Cognatique patres. tua terris dedita fama
Coniunxere tibi. Et fatis egere uolentem.
Dardanus iliace. primus pater urbis et auctor.
Electra ut grai perhibent Athlantide cretus
Aduehitur teucros. Electram maximus athlas
Edidit. ethereos humero qui sustinet orbes
Vobis mercurius pater est: quem candida maia
Cillene gelido conceptum uertice fudit.
At maiam auditis si quicquam credimus athlas
Idem athlas generat. celi qui sydera tollit.
Sic genus amborum scindit se sanguine ab uno.
His fretus non legatos nec prima per artem
Temptamenta tui pepigi. me me ipse meumque
Obieci caput. et supplex ad limina ueni.
Gens eadem: que te crudeli daunia bello
Insequitur. nos si pellant nihil abfore credunt
Quin omnem hesperiam penitus sua sub iuga mittant.
Et mare: quod supra teneant. quodque abluit infra.
Accipe daque fidem. sunt nobis fortia bello
Pectora. sunt animi. et rebus spectata iuuentus
Dixerat eneas. ille os oculosque loquentis
Iam dudum. et totum lustrabat lumine corpus
Tum sic pauca refert. ut te fortissime teucrum
Accipio. agnoscoque libens. et uerba parentis
Et uocem anchise memini uultumque recordor.
Nam memini hesione uisentem regna sororis
Laomedontiadem priamum salamina petentem
Protinus archadie gelidos inuisere fines.
Tum mihi prima genas uestibat flore iuuentus.
Mirabarque duces teucros. mirabar et ipsum
Laomedontiadem. sed cunctis altior ibat

A nchises mihi mens iuuenili ardebat amore
C ōpellare uirū. & dextrę iūgere dextram.
A ccessi. & cupidus phenei sub moenia duxi.
I lle mihi insignem pharetram liciasqꝫ sagittas
D isedens clamidemqꝫ auro dedit intertextam.
F renaqꝫ bina. meus q̄ nūc h̄t aurea pallas.
E rgo et quam petitis iūcta est mihi foedere dextra
E t lux cum p̄mum terris se crastina reddet
A uxilio letos dimittam opibusqꝫ iuuabo
I nterea sacra hec q. n̄ huc uenistis amici
A nnua que differre nephas celebrate fauentes
N obiscū. & iam nūc sociorum assuescite mensis.
H ec ubi dicta, dapes iubet & sublata repom
P ocula. Gramineoqꝫ uiros locat ipse sedili.
P recipuūqꝫ thoro. et uillosi pelle leonis
A ccipit Eneam. solioqꝫ inuitat acerno.
T um lecti iuuenes certatim areqꝫ sacerdos
V iscera tosta ferunt taurorum. onerantqꝫ canistris
D ona laboratae cereris bacchumqꝫ ministrant.
V escitur Eneas simul & troiana iuuentus
P erpetui tergo bouis, et lustralibus extis.
P ostqꝫ exempta fames & amor cōpressus edendi,
R ex Euandrus ait. nō hec sollēnia nobis,
H as ex more dapes, hanc tanti numinis aram
V ana sup̄stitio ueterumqꝫ ignara deorum
I mposuit. seuis hospes troiane periclis
S eruati facimus. meritosqꝫ nouamus honores.
I am p̄mum saxis suspensam hanc aspice rupem.
D isiecte procul ut moles desertaqꝫ montis
S tat domus & scopuli ingentem traxere ruinam
H ic spelunca fuit uasto summota recessu
S emihominis caci facies quam dira tenebat,
S olis inaccessam radiis. sempqꝫ recenti
C ede tepebat humus. foribusqꝫ affixa sup̄bis
O ra uirum tristi pendebant pallida tabo.

Huic monstro wlcanus erat pater . illius atros
Ore vomens ignes magna se mole ferebat
Attulit et nobis aliquando optantibus etas
Auxilium adventumque dei . nam maximus ultor
Tergemini nece gerionis spoliisque superbus
Alcides aderat . tauros . vallemque boues
Ingentes . vallemque boues amnemque tenebant
At furis caci mens effera ne quid inausum
Aut intentatum sceleris ne doliue fuisset
Quattuor a stabulis prestanti corpore tauros
Auertit . totidem forma superante iuuencos .
Atque hos nequa forent pedibus vestigia rectis
Cauda in speluncam tractos uersisque viarum
Indiciis raptos saxo occultabat opaco .
Querenti . nulla ad speluncam signa ferebant .
Interea cum iam stabulis saturata moueret
Amphitrioniades armenta abitumque pararet
Discessu mugire boues . atque omne querelis
Impleri nemus . et colles clamore relinqui
Reddidit una boum uocem uastoque sub antro
Mugiit . & caci spem custodita fefellit .
Hic uero Alcide furiis exarsat atro
Felle dolor . rapit arma manu nodisque grauatum
Robur . & etherei cursu petit ardua montis
Tum primum nostri videre timentem
Turbatumque oculis . fugit illicet ocior euro .
Speluncamque petit . pedibus timor addidit alas .
Ut sese inclusit . Ruptisque immane cathenis
Deiecit saxum ferro quod & arte paterna
Pendebat . fultosque emunit obice saxos postes
Ecce furens animis aderat tirintius . omnemque
Accessum lustrans huc ora ferebat & illuc
Dentibus infrendens . ter totum feruidus ira
Lustrat auentini . ter saxea temptat
Limina nequicquam . ter fessus valle resedit

S tabat accuta silex pcisis undiqꝫ saxis
S pelunce dorso insurgens altissima uisu
d irarꝫ nidis domus opportuna uolucrꝫ.
H anc ut prona iugo leuum incūbebat ad amnē
D exter in aduersum nitens concussit et imis
A uulsam soluit radicibus. inde repente
I mpulit impulsu. quo maximus intonat ęther.
D issultant ripę. refluitqꝫ exterrit' amnis
A t specus. & caci detecta apparuit ingens
R egia. & umbrosę penitus patuere cauernę
N on secus ac si qua penit' ui terra dehiscens
I nfernas reseret sedes. et regna recludat
P allida dys inuisa. superqꝫ īmane baratrꝫ
C ernatur trepident inmisso lumine manes.
E rgo insperata dephensum in luce repente
I nclusumqꝫ cauo saxo. atq; insueta rudentem
D esuper alcides telis premit. omnia qꝫ arma
A duocat. & ramis uastisqꝫ molarib; instat.
I lle autē. neqꝫ .n. fuga iam sup ulla pcli ē
F aucib; ingentem fumuꝫ mirabile dictu
E uomit. Inuoluitq; domuꝫ caligine ceca
P rospectuꝫ eripiens oculis. glomeratq; sb antro
F umiferam noctem cōmixtis igne tenebris.
N on tulit alcides ais. seq. ipse p ignem
P recipiti iecit saltu. qua plim' undam
F umus agit. nebulaq; ingens specus ęstuat atr.
H ic cacuꝫ in tenebris incendia uana uomētem
C orripit in nodum cplex'. & angit inherens
E lisos oculos. & siccuꝫ sanguine guttur.
E xtemplo panditur foribus domus atra reuulsis.
A bstracteq; boues. abiurateq; rapine
C elo ostenduntur. pedib; q; informe cadauer
P trahitur. nequeunt expleri corda tuendo
T erribiles oculos uultum uillosaq; setis
P ectora semiferi. atq; extinctos faucib; ignes

Ex illo celebratuſ honor. Letiq; minores
Seruauere diem. primuſq; poticiuſ auctor
Et domuſ herculei cuſtoſ pinaria ſacri
Hanc aram luco ſtatuit. que maxima ſemper
Dicetur nobiſ: & erit que maxima ſemper.
Quare agite o iuuenes tantarum in munere laudum
Cingite fronde comas. & pocula porrigite dextris
Communemq; uocate deum: et date uina uolentes
Dixerat. herculea bicolor cum populus umbra
Velauitq; comas: foliiſq; inexa pependit.
Et ſacer impleuit dextram ſiphuſ. ocius omnes
In menſam leti libant. diuoſq; precantur.
Deuexo interea propior fit veſper olympo.
Iamq; ſacerdotes primuſq; poticius ibant
Pellib; in morem cincti. flammas q; ferebant
Inſtaurant epulas. & menſe grata ſecunde
Dona ferant. cumulantq; oneratis lancib; aras.
Tum ſalij ad cantus incenſa altaria circum
Populeiſ adſunt euincti tempora ramis.
Hic iuuenum choruſ. ille ſenum: qui carmine laudes
Herculeas. et facta ferant: ut prima nouerce
Monſtra manu. geminoſq; premenſ eliſit angues
Ut bello egregias idem diſiecerit urbes
Troiamq;. ethaliamq;. ut duroſ mille labores
Rege ſub euriſteo fatiſ Junoniſ inique
Pertulerit. tu nubigenaſ inuicte bimembres
Hileumq; pheliumq; manu tu creſia mactaſ
Prodigia. & vaſtum nemee ſub rupe leonem.
Te ſtigij tremuere lacuſ. te ianitor orci
Oſſa ſuper recubanſ antro ſemeſa cruento
Nec te ulle facies, non terruit ipſe tiphoeus
Arduuſ arma tenens. non te rationiſ egentem
Lerneuſ turba capitum circumſtetit anguiſ.
Salue vera Jouiſ proleſ, decuſ addite diuiſ
Et nos. et tua dexter adi pede ſacra ſecundo

Talia carminibus celebrant super omnia caci
Speluncam adiciunt. spirantemque ignibus ipsum.
Consonat omne nemus strepitu. collesque resultant.
Exin se cuncti divinis rebus ad urbem
Perfectis referunt. ibat rex obsitus evo
Et comitem eneam iuxta natumque tenebat
Ingrediens. varioque viam sermone replebat levabat
Miratur. facilesque oculos fert omnia circum
Eneas. capiturque locis. & singula letus
Exquiritque auditque virum monumenta priorum.
Tum rex Evandrus Romane conditor arcis
Hec nemora indigene fauni. nimpheque tenebant.
Gensque virum truncis: et duro robore nata.
Quis neque mos. neque cultus erat. nec iungere tauros
Aut componere opes norant. aut parcere parto.
Sed rami atque asper victu venatus alebat.
Primus ab ethereo saturnus venit olympo
Arma Iovis fugiens. et Regnis exul ademptis.
Is genus indocile: ac dispersum montibus altis
Composuit. legesque dedit: latiumque vocari
Maluit. his quoniam tutus latuisset in oris
Aureaque ut perhibent illo sub rege fuere
Secula. sic placida populos in pace regebat.
Deterior donec paulatim: ac decolor etas
Et belli rabies. et amor successit habendi.
Tum manus ausonie: et gentes venere sicane
Sepius. et nomen posuit saturnia tellus.
Tum Reges. asperque inmani corpore tibris.
A quo post itali fluvium cognomine tibrim
Diximus. amisit verum vetus albula nomen.
Me pulsum patria pelagique extrema sequentem
Fortuna omnipotens. et ineluctabile fatum
His posuere locis. matrisque egere tremenda
Carmentis nimphe monita. & deus auctor apollo.
Vix ea dicta. dehinc progressus monstrat & aram.

Et carmētalem romano nōie portam .
Quam memorant nimphe p̓scum carmītis honorē
Vatis fatidice . cecinit q̄ p̓ma futuros
Eneades magnos . et nobile palanteum
Hinc lucum ingentem : quem romul⁹ acer asiluz
Retulit . et gelida monstrat sub rupe lupcal .
Parrasio dictum panos d' more licei
Nec non . & sacri monstrat nem⁹ argileti .
Testaturq; locum . & letum docet hospit/ argi
Hinc ad tarpeiam sedem . & . capitolia ducit
Aurea nūc olim siluestrib⁹ horrida dumis
Iam tū relligio pauidos terrebat agrestes
Dira loci . Iam tū siluaz saxumq; tremebant .
Hnem⁹ hūc inquit frondoso u̓tice collem
Quis d'us incertum est . hītat d'us . archades ipm
Credunt se vidisse Iouez . cum sepe nigrantez
Egida concuteret dextra . nimbosq; cieret .
Hec duo preterea disiectis oppida muris
Reliquias . ueterumq; uides monumēta virorz
Hanc ianus p̄r . hanc saturnus condidit vrbem
Ianiculuz huic illi fuerat saturnia nomen .
Talib⁹ inter se dictis ad tecta subibant
Pauperis euandri . passimq; armēta uidebant
Romanoq; foro . & lautis mugire carinis
Vt uentum ad sedes . h inqt limina victor
Alcides subiit . hec illum regia cepit .
Aude hospes cōtemnere opes . et te q; dignuz
Finge d'o . reb; q; veni non asper egenis .
Dixit et angusti subter fastigia tecti
Ingentem eneam duxit . stratisq; locauit
Effultum folijs . fines alti habuere latinos
Nox ruit . et fuscis tellurem amplectit alis
At uenus haud aīo nequīq; exterrita mr̄
Laurentumq; minis . et duro mota tumultu
Vulcanuz alloqt̄ . thalamoq; h cōiugis aureo

Incipit. & dn̄s diuinū aspirat aōrem
Dum bello. argolici uastabant pgama reges
Debita casurasq; inimicis ignib; artes
Non ullum auxiliuz miseris non arma rogaui
Artis opisue tue. nec te carissime coniux.
Aspice qui coeant ppli. q ue moenia clausis
Ferruz acuant portis in me excidiuzq; meoꝝ.
Dixerat. et niueis hinc atq; hinc diua lacertis
In cassum ue tuos volui exercer labores
Nunc Jouis impyis Rutuloꝝ constitit oris
Ergo eadem supplex venio. & scm̄ m̄ nūm̄
Arma rogo genitrix nato te filia nerei
Te potuit lacrimis titonia flectere coniux
Aspice qui coeant ppli. q ue moenia clausis
Ferrum acuant portis in me excidiūq; meoꝝ
Dixerat. et niueis hinc atq; hinc diua lacertis
Cunctantem amplexu molli fouet. ille repēte
Accepit solitam flammam. notusq; medullas
Intrauit calor. et labefcā p ossa cucurrit
Non secus atq; olim tonitru cum rupta corusco
Ignea rima micans percurrit lumine nimbos.
Sensit leta dolis. et forme conscia coniux.
Tum pr̄ etn̄o fatur deuinct9 amore.
Quid causas petis ex alto. fiducia cessit
Quo tibi diua mei. simil' si cura fuiss&
Tum q̄; fas nobis teucros armar fuiss&
Nec pater oīps troiam. nec fata uetabant
Stare. decemq; alios p̄amuz superesse p annos.
Et nūc si bellare paras atq; hec tibi mēs est
Quicq in arte mea possū pmittere cure
Quod fieri ferro liqdoue pt 7 electro
Quantum ignes aīeq; valent absiste p̄cando
Uirib; indubitare tuis. ea ūba loquut9
Optatos dedit amplexus. placidumq; petiuit
Coniugis infus9 gremio p mbra soporem

Inde ubi ꝑma quies · medio iam noctis abacte
Curriculo expulerat ſomnum · cum femina ꝑmū
Cui tollerare collo uitam · tenuiq; minerua
Impoſitum cinerem · et ſopitos ſuſcitat ignes
Noctem addens operi famulasq; ad lumina longo
Ex͞cet penſo caſtum ut ſuar cubile
Cōiugis · et paruos poſſit educere natos ·
Haud ſecus ignipotens · nec tp̄r ſegnior illo
Mollib; e ſtratis op͞a ad fabrilia ſurgit ·
Inſula ſicanium iuxͣ latus eoliamq;
Erigit᷑ liparem fumantib; ardua ſaxis ·
Quam ſubt͛ ſp͡ & ciclopum exeſa caminis
Antra ethnea tonant · uallidis incudib; ictus
Auditi referūt gemitus · ſtriduntq; cau͞nis
Stricture calibum · et fornacib; ignis anhelat
Vulcani domus · et uulcania nōie tellus ·
Hoc tunc ignipotens celo deſcendit ab alto
Ferrum exc͞ebant uaſto cyclopes in antro
Brontesq; ſteropesq; · & nudus mēbra piragmon
His informatum manib; iam parte polita
Fulmen erat · toto genitor quę plīma celo
Deicit in terras · pars īpfecta manebat ·
Tres imbris torti radios tres nubis aquoſe
Addiderant · rutili tris ignis et alitis auſtri ·
Fulgores tc̄ horrificos ſonitusq; metumq;
Miſcebant opi · flāmisq; ſequacib; iras ·
Parte alia marti currumq; rotasq; uolucres
Inſtabant · quib; ille uiros · quib; excitat urbes
Egidaq; horrificā turbate palladis arma
Certatim ſquamis ſpentum auroq; pollibāt ·
Cōnexosq; angues · ipſamq; in pectore diuę
Gorgona deſecto u͛tentem lumina collo ·
Tollite cūcta inqt · ceptosq; auferte labores
Ethnei ciclopes · et huc aduītite mentem ·
Arma acri facienda uiro · nūc uirib; uſus ·

N ūc manib; rapidis. om̄i nunc arte magra .,
P ꝑcipitate moras. nec plā effatus. at illi
O cius incubuere om̄s. pariterq; laborem
S ortiti. fluit es riuis. Aurūq; metallum.
V ulnificusq; calibs uasta fornace liq̄sit.
I ngentem clipeum formant unum oīa ↄ̄.
T ela latinoꝝ. septenosq; orbib; orbes
I mpediūt alij uentosis follib; auras
A ccipiunt redduntq;. alij stridentia tingunt
E ra lacu. gemit impositis incudib; antrum.
I lli inter sese multa ui brachia tollunt
I n nūz. uersantq; tenaci forcipe massam.
H ec pr̄ eolijs ꝑpat dum lemni᷒ oris
E uandrum ex humili tecto. lux suscitat alma.
E t matutini uolucrū sub culmine cantus
C ōsurgit senior. tunicaq; induit artus.
E t tirrena pedum circūdat uincl'a plantis.
T um lateri atq; humeris tegeūz subligat ensē.
D emissa ab leua panthere terga retorquens
N ec non & gemini custodes limine ab alto
P ꝑcedūt. gressumq; canes comitant᷑ herilem
H ospitis enee sedem. & secreta petebat
S ermonū memor. & ꝓmissi muneris heros
N ec minus Eneas se matutin᷒ agebat
F ilius huic pallas illi comes ibat achates
C ongressi iungūt dextras. medijsq; residunt
E dib;. & licito tandē ꝑmone fruunt᷑
R ex prior hec.
M axime teucroꝝ ductor. quo sospite nunq̄;
R es eq̄ troie uictas aut regna fatebor
N obis aux̄ᵐ belli ꝓ noīe tanto
E xigue uires. hinc tusco claudim᷑ amni
H inc Rutul᷒ premit. 7 murū circūsonat armis
S ꝫ tibi ego ingentes ꝑplos opulētaq; Regnis.
I ungere castra paro. quaꝫ fors inopina salutem :

Ostentat. fatis huc te poscentibus affers
Haud procul hinc saxo incolitur fundata vetusto
Vrbis agillinę sedes. ubi lidia quondam
Gens bello preclara iugis insedit etruscis.
Hanc multos florentem annos. Rex deinde superbo
Imperio, et seuis tenuit mezentius armis.
Quid memorem infandas cedes? Quid facta tiranni
Effera? dii capiti ipsius generique reseruent.
Mortua quin etiam iungebat corpora uiuis
Componens manibusque manus. atque oribus ora,
Tormenti genus. et sanie taboque fluentes
Complexu in misero, longa sic morte necabat.
At fessi tandem ciues infanda furentem
Armati circumsistunt ipsumque domumque.
Obtruncant socios. Ignem ad fastigia iactant.
Ille inter cedem Rutulorum ellapsus in agros
Confugere. et Turni defendier hospitis armis.
Ergo omnis furiis surrexit etruria iustis
Regem ad supplicium presenti marte reposcunt.
His ego te enea ductorem milibus addam.
Toto namque fremunt condense littore puppes.
Signaque ferre iubent. Retinet longeuus Aruspex
Fata canens. o meonie delecta iuuentus.
Flos ueterum uirtusque uirum: quos iustus in hostem
Fert dolor: et merita accendit Mezentius ira
Nulli fas Italo tantam subiungere gentem
Externos optate duces. tum etrusca resedit
Hacies campo monitis exterrita diuum
Ipse oratores ad me Regnique coronam
Cum septro misit. mandatque insignia tarchon
Succedam castris tirrenaque regna capessam.
Sed mihi tarda gelu. seclisque effecta senectus
Inuidet Imperium. sereque ad fortia uires
Natum exhortarer. nisi mixtus matre Sabella
Hinc partem patrię traheret. tu cuius et annis

E t generi fatum indulget . quem numina poscant
I ngredere o teucrum atque italum fortissime ductor .
H unc tibi praeterea spes . & solacia nostri
P allanta adiungam . sub te tolerare magistro
M ilitiam . & graue martis opus tua cernere facta
A ssuescat . primis & te miretur ab annis .
A rcadas huic equites bis centum robora pubis
L ecta dabo . totidemque suo tibi nomine pallas .
V ix ea fatus erat . defixique ora tenebant
E neas Anchisiades et fidus achates
M ultaque dura suo tristi cum corde putabant .
N i signum celo cytherea dedisset aperto .
N amque improuiso uibratus ab ethere fulgor
C um sonitu uenit . et ruere omnia uisa repente .
T irrenusque tube mugire per ethera clangor . .
S uspiciunt iterum atque iterum fragor intonat ingens .
A rma inter nubem celi in regione serena
P er sudum rutilare uident . & pulsa tonare .
O bstipuere animis alii . sed troius heros
A gnouit sonitum et diue promissa parentis
T um memorat ne uero hospes ne quere profecto
Q uem casum portenta ferant . ego poscor olympo .
H oc signum cecinit missuram diua creatrix
S i bellum ingrueret . uulcaniaque arma per auras
L aturam auxilio .
H eu quante miseris cedes . laurentibus instant .
Q uas penas mihi turne dabis . quam multa sub undas
S cuta uirum . galeasque . & fortia corpora uolues
T ibri pater . poscant acies . & foedera rumpant .
H ec ubi dicta dedit . solio se tollit ab alto . .
E t primum herculeis sopitas ignibus aras
S uscitat . hesternumque larem paruosque penates
L etus adit . mactat lectas de more bidentes
E uandrus pariter . pariter Troiana iuuentus .
P ost hinc ad naues graditur . sociosque reuisit

Q uorꝫ de nūo qui sese in bella sequant᷑
P restantes u̾tute legit ꝑs cetā ꝓna
F ertur aqua. Segnisq; secūdo ꝺfluit amni
N untia uentura ascanio rerꝫq; pr̄isq;
D ant᷑ equi teucris tirrena petentibꝫ arua.
D ucunt exortem enee. quem fulua leonis
P ellis obit totum ꝑfulgens unguibꝫ aureis
F ama uolat paruam subito uulgata ꝑ urbem
O cius ire eqtes tirreni ad limina regis
V ota metu duplicant mr̄es. propiusq; ꝑiclo
I t timor. et martis maior iā apparet imago
T um pr̄ euander dextram cōplexus euntis
H eret inexpletum lacrimans at talia fatur
O mihi ꝑtitos referat si iuppit' annos
Q ualis eram cum p̄mā aciem ꝑneste sb' ipsa
S cutorꝫq; incendi uictor aceruos
E t regem ac herulū dexter sub tartara misi
N ascenti cui tris aīas feronia mater
H orrendū dcū dederat terna arma mouenda
T er leto sternendus erat. cui tum tn̄ omēs
A bstulit h' aīas dextra. et totidem exuit armis
N on ego nūc dulci amplexu diuellē usq;
N ate tuo nꝫ finiti' Mezenti' unq̄
H uic capiti insultās tot ferro seua dedissꝫ
F unera tam mltis uiduassꝫ ciuibꝫ urbem
A t uos o sup̄i et diuūꝫ tu maxīe rector.
I upiter Archadii q̄so misrescite regis
E t pr̄ias audite preces. si numīa ura
I ncolumē pallanta m̄ si fata reseruant
S i uisur' eum uiuo. et uentur' in unū
V itam oro. patiar quēuis durare laborem
S in aliquē infandū casū fortuna minaris
N ūc nūc o liceat crudelem abrūpe uitam
D um cure ambigue dūꝫ spes incerta futuri.
D um te care puer mea sola ⁊ sera uoluptas

C ōplexu teneo grauior ne nūtius auris
V ulneret hec genitor de gressu dc̄a supmo
F undebat famuli collapsum in tecta ferebant
I amq; adeo exierat portis eqtat⁹ aptis
E neas inter p̄mos . & fid⁹ achates
I nde alij troie pceres ip̄e agmīe pallas
I n medio clamide & pictis cōspect⁹ in ārmis
Q ualis ũ occeani pfusus lucifer unda
Q uem uenus añ alios astror̄ diligit ignes
E xtulit os sac᷑ celo tenebrasq; resoluit .
S tant pauide in muris mr̄es ocul'q; seqūt᷑
P ulueream nubem . & fulgentes ere cat̄uos
O lli p dumos . qua pxima meta uiar̄
A rmati tendūt . it clamor et agmīe facto
Q uadrupedante putrē sonitu q̄tit ungl'a cāpū .
E st ingens . gelidum luc⁹ prope ceritis amnē
R elligione patrum late sacer . undiq; colles
I nclusere caui . et nigra nemus abiete cingunt .
S iluano fama est ueteres sacrasse pelasgos
A ruor̄ pecorisq; d'o lucumq; diemq;
H aud p̄cul hinc tarchon et tirreni tuta tenebāt
C astra locis . celsoq; omīs de colle uid'ri
I am potāt legio . & latis tendēbat in aruis .
H uc pr̄ eneas et bello lecta iuuētus
S uccedunt . fessiq; & equos & corpora curant .
A t uenus ethereos inter d'a candida nibos
D ona ferens aderat . natumq; ĩ ualle reducta
V t p̄cul egelido secretū flumine uidit
T alib; affata est dc̄is . seq; obtulit ultro .
E n pfecta mei promissa ɔiugis arte
M unera . ne mox aut laurentes nate supbos
A ut acrem dubites in p̄lia posceē t᷑unū .
D ixit . & amplex⁹ nati cythērea petiuit .
A rma sub aduũsa posuit radiantia quercu .
I lle dee donis . & tanto letus honore

E xpleri neqt. Atq; oculos p singla voluit.
M iraturq; interq; man᷑. & brachia u̇sat
T errubilem cristis galeās flāmasq; uomentem
F atiferūq; ensem loricamq; ex ere rigentem
S anguineam ingentem. Qual' cum cerula nubes
S olis inardesčat radiis. longeq; refulget
T um leues ocreas elect° auroq; recocto
H astamq; & clipei nō ennarrabile textum
I llic res Itale. Romanorūq; triūphos
A ut vatum ignar' venturiq; inscius eui
F ecerat ignipotens. Illic gn̄s omē futur̄
S tirpis ab ascanio pugnataq; in ordine bella
F ecerat. & uiridi foetam mauortis in antro
P cubuisse lupam geminos huic ubera circum
L udere pendentes pueros. & lambe̅ mr̄em
I npauidos illam tereti ćuice reflexam
M ulcere altnos. & corpora finge̅ lingua
N ec pcul hinc romam: et raptas sine mor̄ sabinas
C ōsessu cauet magnis circensib; actis
A ddid̄rat subitoq; nouum cōsurgere bellum
R omulidis tatioq; seni curib; q; seueris
P ost idem inter se posito ċtamine reges
A rmati Iouis an̄ aram patherasq; tenētes
S tabant. & cesa iūgebant foedera porca
H aud pcul. inde cite metuū in diu̇sa quadrige
D istulerant. at tu dc̄is albane maneres.
R aptabatq; viri m̄dacis uiscera tulus
P silvam. & sparsi rorabant sanguine uepres
N ec non Tarquinium eiectum porsenna iubebat
A ccipe ingentiq; urbem obsidione p̄mebat
E neade in ferrum pro libtate ruebāt
I lli indignanti silem silemq; minanti
A spiceres. pontem auderet qr̄ uellet cocles
E t fluuiū uinclis innaret clelia. Ruptis
I n s̄mo custos tarpeie malius artis

S tabat p templo. et capitolia. celsa tenebat
R omuleoq; recens horrebat regia culmo.
A tq; hic auratis uolitans argenteus anser
P orticib; gallos et limine adesse canebat
G ali p dumos aderant arcemq; tenebant
D efensi tenebris. & dono noctis opace
A urea cesaries oll' atq; aurea uestis
U irgatis lucent sagul' tum lactea colla
A uro inectunt duo qsq; alpina coruscant
G essa manu. scutis ptecti corpora longis
H ic exultantes salios nudosq; lupcos
L anigerosq; apices et lapsa ancilia celo
E xtuderat. caste ducebant sacra p urbem
P ilentis mres imollib; hinc pcul addit
T artareas etiam sedes. alta hostia ditis.
E t scelerū penas. et te catilina minaci
P endentem scopulo. furiarūq; ora trementem.
S ecretosq; pios. his dantem iura catonē.
H ec inter tumidi late maris ibat imago
A urea. sꝫ fluctu spumabant cerula cano.
E t circum argento clari delphines in orbem
E quora uerrebant caudis. estumq; secabant.
I n medio classes eratas. actia bella
C ernere erat. totumq; instructo marte uideres
F eruere leucaten. auroq; effulgē fluctus.
H inc augustus agens italos in prelia cesar.
C um patrib; ppłoq; penatib; & magnis diis
S tans celsa in puppi. geminas cui tpra flammas
L eta uomunt. patriumq; apit uertice sydus.
P arte alia uentis. & diis agrippa scdis
A rduus agmen agens. cui belli insigne superbum
T pra nauali fulgent rostrata corona.
H inc ope barbarica uariisq;
U ictor ab aurore pplis. & littore rubro
E gyptum uiresq; orientis. & ultima secum

Bactra uehit . sequiturque nephas egiptia coniunx
Vna omnes ruere . ac totum spumare reductis
Conuulsum remis rostris stridentibus equor
Alta petunt . pelago credas innare reuulsas
Cicladas . aut montes concurrere montibus altos .
Tanta mole uiri turritis puppibus instant .
Stuppea flamma manu telisque uolatile ferrum
Spargitur arua noua neptunia cede rubescunt
Regina in mediis patrio uocat agmina sistro
Necdum et a tergo geminos respicit angues
Omnigenumque deum monstra . et latrator anubis
Contra neptunum et uenerem contraque mineruam
Tela tenent . seuit medio in certamine mauors
Celatus ferro . tristesque ex ethere dire .
Et scissam gaudens uadit discordia palla .
Quam cum sanguineo sequitur bellona flagello .
Actius hec cernens arcum intendebat apollo
Desuper . omnes eo terrore egiptus et indi
Omnis arabs . omnes uertebant terga sabei
Ipsa uidebatur uentis regina uocatis
Vela dare . et lapsos iam iamque immittere funes .
Illam inter cedes pallentem morte futura
Fecerat ignipotens undis et iapige ferri .
Contra autem magno merentem corpore nilum
Pandentemque synus . et tota ueste uocantem
Ceruleum in gremium latebrosaque flumina uictos .
At cesar triplici inuectus romana triumpho
Moenia diis italis uotum immortale sacrabat .
Maxima ter centum totam delubra per urbem
Leticia ludisque uie plausuque fremebant .
Omnibus in templis matrum chorus . omnibus are .
Ante aras terram cesi strauere iuuenci .
Ipse sedens niueo candentis limine phoebi
Dona recognoscit populorum . aptatque superbis
Postibus . incedunt uicte longo ordine gentes

Quam uarie linguis

Q; uarie linguis h̄itu tam uestis & armis
h ic numidum gn̄s et distinctos mulcifer afros
h ic lelegas caras q; sagittiferos q; gelonos
F inxerat. Eufrates ibat iam molior undis.
E xtremiq; hoīnum morini rhenuq; bicornis
I ndomitiq; dace. & pontem indignat⁹ araxes.
T alia p clipeum ulcani dona parentis
M iratur rer̄q; ignarus imagine gaudet
A ttollens humero famamq; & fata nepotum.

NONUS h̄t pugnas. n̄ adest rex ipse tumultu.
Atq; ea diuersa penitus dū pte gerūt
Junonis motu turnu' festinat i hostes
Teucrorū naues Rutul' iaculātib; ignes.
A mplaru in spem diuino numine uisa.
E urialus & nisi ceptis sunt exitus impar.
P ugnat' castra Eneade uallūq; tuent
A udacem Romulum dat leto pulcer iulus
F it uia. ui tum bitiam & pandaron altum
D eijcit. & totis uictor dat funera castris
J amq; fatigat' recipit se in castra suorū.

ATq; ea diūsa penit' dū pte gerūt
Irim d' celo misit Saturnia Juno
Audacem ad Turnū luco tum forte parentis
Pilūni Turnus sacrata ualle sedebat
Ad quē sic roseo Taumantias ore loquta ē.
Turne q' optanti diuūm pmittere nemo
A uderet. uoluenda dies En attulit ultro
E neas urbe. & socijs. & classe relicta
S ceptra pallantis. Sedemq; petiuit Euandri
N ec satis extremas corithi penetrauit ad urbes.

Lidorumq; manum collectoſq; armat agreſtes.
Quid dubitas. nc̄ temp' equos nc̄ poſcē currus.
Rumpe moras om̄s. & turbata arripe caſtra
Dixit. & in cęlum parib; ſe ſuſtulit alis
Ingentemq; fuga ſecuit ſub nubib; arcum
Agnouit iuuenis. duplicesq; ad ſydera palmas.
ſuſtulit Ac tali fugientem eſt uoce ſecutus
Iri decus cęli. quis te mihi nubib; actam
Detulit in terras. unde hec tam clara repente
Tempeſtas. medium video diſcendere celum
Pallantesq; polo ſtellas ſequar omnia tanta
Quiſquis in arma uocas. Et ſic effat' ad undā
Proceſſit. ſūmoq; hauſit de gurgite limphas
Multa d'os orans. onerauitq; ęthera uotis
Iamq; om̄s campis exercit' ibat apertis
Diues equum. diues pictai ueſtis & auri
Meſſapus pimas acies poſtrema coheręt
Tyride iuuenes medio dux agmine Turnus
Arma tenens. & toto u'tice ſupra eſt
Ceu ſeptē ſurgens ſedatis amnib; altus
Per tacitum ganges. aut pingui flumine nilus
Cū refluit campis. & iam ſe condidit alueo.
Hic ſubitā nigro glomerari puluere nubem
Proſpicuit teucri. ac tenebras inſurgere campis
Primus ab aduerſa cōclamat voce caic'
Quis glob; o ciues caligine voluit' atra
Ferte citi ferrum. date tela. & ſcandite muros
Hoſtis adeſt. eia ingenti clamore p om̄s
Condūt ſe teucri portas. & moenia cōplent.
Namq; ita diſcedens pcepat optim' armis
Eneas. ſi qua interea fortunā fuiſſ;
Neu ſtruere aciem. neu credere campo.
Caſtra modo et tutos ſeruarent aggere muros
Ergo & ſi cōferre manū pudor iraq; mōſtrat
Obijciūt portas. & pcepta faceſſunt

Armatiq; cauis expectant turrib; hostem
Turnus ut ante uolans tardum precesserat agmen
Viginti lectis equitum comitatus. & urbi
Improuisus adest. maculis quem tracius albis
Portat equus cristaq; tegit galea aurea rubra
Et quis erit mecum iuuenes. qui primus in hostem
En ait. & iaculum attorquens emittit in auras
Principium pugne. & campo sese arduus infert
Clamorem excipiunt socii. fremituq; sequuntur
Horrisono. teucri mirantur inertia corda
Non equo dare se campo. non obuia ferre
Arma uiros, se castra fouere. hec turbidus atque huc.
Lustrat equo muros aditumq; per auia querit
Ac ueluti pleno lupus insidiatus ouili
Cum fremit ad caulas uentos perpessus & imbres
Nocte super media tuti sub matrib; agni
Balantum exercet ille asper. & improbus ira
Seuit in absentes collecta fatigat edendi
Ex longo rabies. & sicce sanguine fauces
Haud aliter rutulo muros. & castra tuenti
Ignescunt ire duris dolor ossib; ardet
Qua tenet ratione aditus. & qua uia clausos
Excutiat teucros uallo. atq; effundat in equor.
Classem. que lateri castrorum adiuncta latebat
Aggerib; septam circum. & fluuialib; undis
Inuadit. sociosq; incendia poscit ouantes.
Atq; manum pinu flagranti feruidus implet.
Tum uero incumbunt. urget presentia turni.
Atq; omnib; facib; pubes accingit atris.
Diripuere focos. piceum fert fumida lumen.
Teda. & commixtam uulcanus ad astra fauillam.
Quis deus o muse tam seua incendia teucris
Auertit. tantos ratib; quis depulit ignes
Dicite. prisca fides facto. sed fama perennis.
Tempore quo primum phrigia formabat in ida

Eneas classem. & pelagi petere alta parabat
Ipsa d(eu)m fert(ur) genitrix berecinthia magnu(m)
Vocib(us) his affata iouem. da nate petenti
Q(uo)d tua cara parens domito te poscit olympo.
Pinea silua michi multos dilecta p(er) annos
Lucus in arce fuit su(m)ma: quo sac(ra) ferebant
Nigranti picea trabib(us)q(ue) obscur(us) acernis.
Has ego dardanio iuueni cu(m) classis egeret
Leta dedi. n(un)c sollicitam timor anxius angit.
Solue metus. atq(ue) hoc p(re)cib(us) sine posse parentem
Neu cursu quassate ullo neu turbine uenti
Vincant(ur). p(ro)sit n(ost)ris in montib(us) ortas.
Filius huic (contra) torquet: qui sydera mundi
O genitrix. q(u)o fata uocas: aut q(ui)d petis istis:
Mortali ne manu f(a)c(t)e i(m)mortali carine
Fas h(ab)eant: certusq(ue) incerta p(er)icl(a) lustret
Eneas: cui tanta d(e)o p(er)missa p(o)t(est)as
Imo ubi defuncte fines portusq(ue) tenebunt
Ausonios olim (quae)cumq(ue) euaserit undis
Dardaniu(m)q(ue) ducem. laurentia uexerit arua
Mortalem eripiam forma(m). magniq(ue) iubebo
Equoris esse d(e)as q(u)alis nereia doto
Et galathea secant spumante pectore pontum.
Dixerat. idq(ue) ratum stigij p(er) flumina fr(atr)is
P(er) pice torrentes atraq(ue) uoragine ripas
Annuit. & totum nutu tremefecit olympu(m)
Ergo aderat p(ro)missa dies. & t(em)p(o)ra parce
Debita co(m)plerant. cu(m) turni iniuria matre(m)
Admonuit ratib(us) sacris depellere tedas.
Hic p(ri)mum noua lux oculis effulsit. & ingens
Visus ab aurora celum transcurrere nimb(us).
Ideq(ue) chori. tum uox horrenda p(er) auras
Excidit. & troum Rutuloru(m)q(ue) agmina co(m)plet.
Ne trepidate meas teucri defendere naues.
Neue armate manus. maria ante exuret turno

Q; sacras dabit' pinus. uos ite solute.
I te dee pelagi. genitrix iubet. & sua queq;
C ontinuo puppes arūpunt uincla ripis.
D elphinumq; mō d'mersis equora rostris
I ma petunt. hinc uirginee mirabile mōstrū
R eddunt se totidem facies. pontoq; feruntur
Q uot prius erate steterant ad litora pre.
O bstupuere aīs rutuli cōterritus ipse
T urbatis mesapus equis. cunctat' & amnis
R auca sonans. reuocatq; pedem tiberin' ab alto.
A t nō audaci turno fiducia cessit.
U lt° aīos tollit dictis atq; increpat ultro
T roianos h' mōstra petunt. his iupiter ipse
A uxiliū solitum eripuit nō tela. nec ignes
E xpectant rutulos. ergo maria inuia teucris
N ec spes ulla fuge rerū pars altera adēpta ē.
T erra aūt in nr̄is manib; tot milia gentes
A rma ferunt itali. nil me fatalia terrent
S iqua phriges p̄se iactant responsa deorū
S at fatis uenerique datum est tetigere quod arua
F ertilis ausonie troes. sunt & mea contra.
F ata mihi ferro scelerātam extindere gentem
C oniuge prerepta. nec solos tangit atridas
I ste dolor solisq; licet. cape arma micenis.
S ed periisse semel satis ē. peccare fuiss;
A nte satis. penitus mō non genus omne perosum
F emineum. quib; hec medij fiducia ualli
F ossarumq; more leti discrimina parua
D ant aīos. at non uiderunt moenia troie
N eptuni fabricata manu cōsidere in ignes
S; uos o lecti ferro quis scindere uallum
A pparat. & mecum inuadit trepidantia castra.
N on armis mihi uulcani non mille carinis
E st opus in teucros. addant se protinus omnes
E trusci socios. tenebras. & inertia furta

Palladii cesis summe custodibus arcis
Ne timeant. nec equi ceca condemur in aluo.
Luce palam. certum est igni circumdare muros.
Haud sibi cum danais rem faxo et pube pelasga
Esse putent. decimum quos distulit hector in annum.
Nunc adeo melior quoniam pars acta diei est
Quod superest leti bene gestis corpora rebus
Procurate uiri. et pugnam sperate parari.
Interea uigilum excubiis obsidere portas
Cura datur messapo. & menia cingere flammis.
Bis septem rutuli muros qui milite seruent
Delecti. Ast illos centeni quemque sequuntur
Purpurei cristis iuuenes auroque corusci.
Discurrunt. uariantque uices. fusique per herbam
Indulgent uino. et uertunt crateras aenos.
Collucent ignes. noctem custodia ducit
Insomnem ludo.
Hec super e uallo prospectant troes. & armis
Alta tenent. nec non trepidi formidine portas
Explorant. pontesque & propugnacla iungunt
Tela gerunt. instant mnestheus acerque serestus.
Quos pater eneas si quando aduersa uocarent
Rectores iuuenum. & rerum dedit esse magistros.
Omnis per muros legio sortita periclum
Excubat. exercetque uices quod cuique tuendum est
Nisus erat porte custos acerrimus armis
Hirtacides. comitem enee quem miserat ida
Venatrix iaculo celerem leuibusque sagittis.
Et iuxta comes Eurialus. quo pulcrior alter
Non fuit eneadum troiana nec induit arma
Ora puer prima signans intonsa iuuenta.
His amor unus erat. pariterque in bella ruebant
Tum quoque communi portam statione tenebant.
Nisus ait. dii ne hunc ardorem mentibus addunt
Euriale. an sua cuique deus fit dira cupido.

A ut pugnā. aut aliquid iam dudū inuadē mag̃m
M ens agitat mihi. ñ placida cōtenta qete est
C ernis que rutulos hēat fiducia rer̃
L umina rara micant. somno uinoq; sepulti
P cubuere. silent late loca. pspice porro
Q uid dubitē. aut que nc̄ aio sētia surgit.
E neam acciri omīs ppl'sq; ptresq;
E xposcunt. mittiq; uiros. q certa reportent.
S i t' posco pmittunt nam mihi facti
F ama sat est. tumulo uideor repire sb' illo
P osse uiam ad muros. & moenia pallantea.
O bstupuit magno laudum pcussus amoē
E urialus. simul his ardentem affat' amicum.
M e ne ig' socium sūmis adiūgē rebus
N ise fugis? solum te in tanta picula mittam.
N on ita me genitor bellis assuet' offeltes
A rgolicum terrorem inter troieq; labores
S ublatum erudijt. nec tecum talia gessi
M agnanimū Eneam. & fata extrema secut'.
E st hic est aīus lucis cōtemptor. & istum
Q' uita bū credat emi. quo tendis honorem.
N isus ad h. eqd' de te nil tale uerebar.
N ec fas. nō ita me referat t' magn' ouātem
I upit'. aut qcūq; oculis h' aspicit equis.
S; si quis q multa uides discrimīe tali
S i quis in adūsum rapiat casus ue d'us ue
T e supesse uellem. tua uita dignior etas.
S it q me raptum pugna pcio ue redēptum
M andet humo solita. aut si qua id fortuna uetabit.
A bsēti ferat inferias. decoretq; sepulcro.
N eu mr̄i miśe tanti sim cā doloris.
Q ue te sola puer multis e mr̄ib; ausa
P seqt'. magni nec moenia curat aceste.
I lle aūt cās neqcq; nectis inanes
N ec mea iam mutata loco sētia cedit

A ccelerem ait . uigiles simul excitat . illi
S uccedunt . s'uantq; uices . statione relicta
I pse comes niso graditur . regemq; requirunt .
C etera per terras oms aialia somno
L axabat curas . & corda oblita laboɽ .
D uctores teucrū pmi delecta iuuentus
C onsilium sumis regni de reb; habebat
Q uid facerent . Q uis ue eneę iam nūti' esset .
S tant longis annixi hastis . & scuta tenentes
C astroɽ . et campi medio . tum nisus . et una
E urial' cofestim alacres admittier orant
R em magnam p̄ciumq; more fore . pmus iulus
A ccepit trepidos . ac nisum dicer iussit .
T um sic hyrtacides audite o mentib; equis
E neade . ne ue h' nostris spectent' ab annis
Q ue ferimus . Rutuli vino somnoq; sepulti
C onticuere . locum insidiis cōspeximus ipsi .
Q ui patet in biuio porte . que pxima ponto .
I nterupti ignes . aterq; ad sydera fumus
E rigitur . si fortuna pmittis uti
Q uesitum eneam . & moenia pallantea
M ox hic cum spoliis ingenti cede pacta
A ffore c'netis . nec nos via fallit euntes .
V idimus obscuris pmam sub uallib; urbem
V enatu assiduo . & totum cognouimus amnē
H ic anis grauis atq; ai matur' aletes
D ii patrii Q uoɽ semp sb numine troia est
N on tn̄ oino teucros delere paratis .
C um tales aios iuuenū . & tam cta tulist
P ectora . Sic memorās humeros dextrasq; tenebat .
A mboɽ . & wltum lacrimis atq; ora rigabat
Q ue uob' q̄ digna uiri p̄ talib; ausis laudibus istis
P remia posse rear solui . pulcherrima pmū
D ii moresq; dabunt vri . tum cetera reddet
A ctutum pius eneas . atq; integer eui

A scanius meriti tanti nō immemor unq̄.
I mo ego uos cui sola salus genitore reducto
E xcipit ascanius p magnos nise penates
A ssaraciq; larem et cane penetralia ueste
O btestor. q̄cumq; mihi fortuna fidesq; est
I n ur̄is pono gremiis. reuocate parentem.
R eddite cōspectum. nihil illo triste recepto.
B ina dabo argento pfecta atq; aspera signis
P ocula. deuicta genitor q̄ cepit arisba.
E t tripodas geminos. auri duo magna talenta.
C ratera antiquū. quem sydonia dido.
S i uo capere italiam. sceptrisq; potiri
C ontigerit uictori, & pred̄e ducē sortem
V idistis quo turn' equo. qb; ibat in armis
A ureus. ip̄m illum clipeum cristasq; rubentes
E xcipiam sorti, nūc iam tua p̄mia nise.
P terea genitor bis sex lectissima matrꝫ
C orpora captiuosq; dabit. suaq; oīb; arma.
I nsup his campi. quos rex h̄t ipse latinus.
T e uero mea quem spaciis ꝓporib; etas
I nseqt' ueneran̄de puer iam pectore toto
A ccipio. et comitem casus cōplector in oīs.
N ulla meis sine te q̄ret glā rebus.
S eu pacem seu bella geram, t' max̄ rerꝫ
V erboꝫq; fides. ꝯ quem talia fatur
E urialus. me nulla dies tam fortibus ausis
D issilem arguēit. tm̄ fortuna secunda
A ut adūsa cadat. s; te sup omia dona
V num oro. genitrix de gente uetusta
E st mihi. quam miseram tenuit nō ilia tellus
M ecum excedentem, nō moenia regis aceste.
H anc ego nc̄ ignaram h'. q̄tuq; picli est
I nq; salutatam linquo. nox ꝛ. tua testis
D extera. q, nequam lacrimas pferre parentis.
A t tu oro solare inopem. & succurre relicte

Hanc sine me spem ferre tui. audentior ibo
In casus omnis. percussa mente dederunt
Dardanidae lacrimas. ante omnes pulher iulus.
Atque animum strinxit patriae pietatis imago.
Tunc sic effatur.
Spondeo digna tuis ingentibus omnia ceptis.
Namque erit ista mihi genitrix. nomenque creuse
Solum defuerit. nec partum gratia talem
Parva manet. casus factum quicumque sequentur
Per caput hoc iuro. per quod pater ante solebat.
Quae tibi polliceor reduci. rebusque secundis.
Haec eadem matrique tuae generique manebunt.
Sic ait inlacrimans. humero simul exuit ense
Auratum. mira quem fecerat arte lichaon
Noxius atque habilem uagina aptarat eburna.
Dat niso mnestheus pellem horrentisque leonis
Exuvias. galeam fidus permutat alethes
Protinus armati incedunt. quos omnis euntes
Primorum manus ad portas iuvenumque senumque
Prosequitur votis. nec non et pulher iulus
Ante omnis animumque gerens curamque virilem
Multa patri mandata dabat portanda. sed aure
Omnia discerpunt. et nubibus irrita donant
Egressi superant fossas noctisque per umbram
Castra inimica petunt. multis tamen ante futuri
Exitio. passim somno vinoque per herbam
Corpora fusa vident arrectos litore currus
Inter lora rotasque viros simul arma iacere
Vina simul. prior hyrtacides sic ore locutus.
Euriale. audendum dextra. nunc ipsa vocat res
Hac iter est. tu ne qua manus se attollere nobis
A tergo possit custodi. et consule longe.
Haec ego vasta dabo. et lato te limite ducam.
Sic memorat. vocemque premit simul ense superbum
Ramnetem aggreditur. qui forte tapetibus altis

Extructus toto proflabat pectore somnum
Rex idem et regi turno gratissimus augur .
Sed non augurio potuit depellere pestem .
Tres iuxta famulos temere inter tella iacentes
Armigerumque remi premit aurigamque sub ipsis
Nactus equis . ferroque secat pendentia colla .
Tum caput ipsi aufert domino truncumque relinquit
Sanguine singultantem . atro tepefacta cruore
Terra thorique madent . nec non lamirumque lamumque .
Lusserat insignis facie . multoque iacebat
Membra deo victus . foelix si protinus illum
Equasset nocti ludum . in lucemque tulisset .
Impastus ceu plena leo per ovilia turbans
Suadet enim vesana fames manditque trahitque
Mole pecus mutumque metu . fremit ore cruento .
Nec minor euriali cedes . incensus . et ipse
Perfurit . ac multam in medio sine nomine plebem
Fadumque herbesumque subit . retumque
Ignaros . retum vigilantem . et cuncta videntem .
Sed magnum metuens se post cratera tegebat .
Pectore in adverso totum cui comminus ensem
Condidit assurgenti . et multa morte recepit
Purpuream vomit ille animam . cum sanguine mixta
Vina refert moriens . hic furto fervidus instat .
Iamque ad mesapi socios tendebat . ibi ignem
Deficere extremum . et religatos rite videbat
Carpere gramen equos . breviter cum talia nisus
Sensit nimia cede atque cupidine ferri
Absistamus ait . nam lux inimica propinquat .
Penarum exhaustum satis est . via facta per hostes .
Multa virum solido argento perfecta relinquunt
Armaque cratherasque simul . pulcrosque tapetas .
Eurialus faleras Ramnetis et aurea bullis
Cingula . tiburti Remulo ditissimus olim
Que mittit dona . hospitio cum iungeret absens

Cediciſ. ille ſuo morienſ dat hr̄e nepoti.
Poſt mortem bello Rutuli pugnaq; potiti.
Hrapit atq; humeriſ neqcq̄; fortib; aptat.
Tum galeam meſapi habilem criſtisq; decoram
Induit. excedunt caſtris. et tuta capeſſunt.
Interea p̄miſſi eq̄tes ex urbe latina
Cetera dum legio campiſ inſtructa morat̄
Ibant. et t̄no regi r̄ſa ferebant
Ter centum ſcutati om̄s. volſcente magro.
Iamq; propinquabant caſtris. murosq; ſubibāt.
Cum ꝓcul hos leuo flectentes limite cernunt.
Et galea eurialum ſubluſtri noctiſ in ūbra
Prodidit īmemorem. radyſq; adūſa refulſit.
Haud temer eſt uiſum. cōclamat ab agmine uolſcēs
State uiri. que cā uię ? q ue eſtiſ in armiſ ?
Quo ue tenetis iter ? nihil illi tendē cōtra.
Sꝫ celerare fugam in ſiluas. et fidere nocti.
Obyciunt eq̄tes ſeſe ad diuortia nota
Hinc atq; hinc. omēmq; aditū cuſtode coronāt.
Silua fuit late dumis atq; ilice nigra
Horrida: quam denſi cōplerant undiq; ſentes.
Rara per occultos ducebat ſemita calles.
Eurialum tenebre ramoꝝ oneroſaq; p̄da
Impediunt. fallitq; timor regione viaꝝ.
Niſus abit. Iamq; inprudenſ euaſat hoſtes
Atq; lucos: q poſt albe de nōie dicti
Albani. tum rex ſtabula alta latini h̄ebat
Ut ſtetit. & fruſtra abſ̄entem reſpex amicū.
Euriale īfoelix qua te regione reliq ?
Qua ue ſequar ? rurſus p plexum it̄ ōe reuoluēs
Fallacis ſilue ſimul. & veſtigia retro
Obſuata legit dumiſq; ſilentib; errat.
Audit equoſ. audit ſtrepitꝰ. ꝛ ſig̊ ſequtū.
Nec longum in medio tp̄s. cū clamor ad aures
Peruenit. ac uidet Eurialū. quē iā man' oīſ.

Fraude loci et noctiſ ſubito turbante tumultu
Oppreſſum rapit et conantem plurima fruſtra.
Quid faciat? Qua ui iuuenem? quibus audeat armis.
Eripere? an ſeſe medios moriturus in hoſtes
Inferat. et pulcram properet per uulnera mortem?
Ocius adducto torquens haſtile lacerto.
Suſpiciens altam lunam et ſic uoce precatur
Tu dea tu preſens noſtro ſuccurre labori
Aſtrorum decus. et nemorum latonia cuſtos.
Si qua tuis umquam per me pater hyrtacus aris
Dona tulit ſi qua ipſe meis uenatibus auxi
Suſpendiue tolo. aut ſacra ad faſtigia fixi.
Hunc ſine me turbare globum. & rege tela per auras.
Dixerat. & toto conixus corpore ferrum
Conicit. haſta uolans noctis diuerberat umbras.
Et uenit aduerſi in tergum ſulmonis. ibique
Frangitur. ac fixo tranſit precordia ligno.
Voluitur ille uomens calidum de pectore flumen
Frigidus. & longis ſingultibus ilia pulſat.
Diuerſi circumſpiciunt. hoc acrior idem
Ecce aliud telum ſumma librabat ab aure
Dum trepidant. it haſta tago per tempus utrumque
Stridens. traiectoque heſit tepefacta cerebro.
Seuit atrox uolſcens. nec teli conſpicit uſquam
Auctorem. nec quo ſe ardens immittere poſſit.
Tu tamen interea calido mihi ſanguine penas
Perſolues amborum inquit ſimul enſe recluſo
Ibat in euryalum. tum uero exterritus amens
Conclamat niſus. nec ſe celare tenebris
Amplius. aut tantum potuit perferre dolorem.
Me me adſum qui feci. in me conuertite ferrum
O rutuli. mea fraus omnis. nihil iſte nec auſus.
Nec potuit. celum hoc & conſcia ſydera teſtor.
Tantum infelicem nimium dilexit amicum.
Talia dicta dabat. ſed uiribus enſis adactus

Transadigit costas. & candida pectora rupit.
Volvitur Eurialus leto. pulcrosque per artus
It cruor. inque humeros cervix collapsa recumbit
Purpureus veluti cum flos succisus aratro
Languescit moriens. lassove papavera collo
Demisere caput. pluvia cum forte gravantur.
At nisus ruit in medios. solumque per omnes
Volscentem petit. in solo volscente moratur
Quem circum glomerati hostes. hinc comminus atque hinc
Proturbant. instat non secius. ac rotat ensem
Fulmineum. donec rutuli clamantis in ore
Condidit adverso. & moriens animam abstulit hosti.
Tum super exanimem sese proiecit amicum
Confossus. placidaque ibi demum morte quievit.
Fortunati ambo si quid mea carmina possunt
Nulla dies umquam memori vos eximet evo.
Dum domus Enee capitolii inmobile saxum
Accolet. imperiumque pater romanus habebit.
Victores preda rutuli. spoliisque potiti
Volscentem exanimum flentes in castra ferebant
Nec minor in castris luctus. rannete repto
Exangui. et primis una tot cede peremptis
Serranoque numaque ingens concursus ad ipsa
Corpora. seminecesque viros. tepidumque recenti
Cede locum. et plenos spumanti sanguine rivos.
Agnoscunt spolia inter se. galeamque nitentem
Mesapi. & multo faleras sudore receptas.
Et iam prima novo spargebat lumine terras
Titoni croceum linquens aurora cubille.
Iam sole infuso. iam rebus luce retectis.
Turnus in arma viros. armis circumdatus ipse
Suscitat. ereatasque acies in prelia cogit.
Quisque suos. variisque acuunt rumoribus iras.
Quin ipsa arrectis visu miserabile in hastis
Prefigunt capita. & multo clamore sequuntur

E uriali. & nisi.
E neade duri murorum in parte sinistra
O pposuere aciem. nam dextra cingitur amni
I ngentesq; tenent fossas. & turrib; altis
S tant moesti. simul ora uirum præfixa mouebant
N ota nimis miseris. atroq; fluentia tabo.
I nterea pauidam uolitans pennata per urbem
N untia fama ruit. matrisq; allabitur aures
E uriali. at subitus miseræ calor ossa reliquit.
E xcussi manib; radij. reuolutaq; pensa.
E uolat infelix. & femineo ululatu
S cissa comam. muros amens atq; agmina cursu
P rima petit. non illa uirum. non illa pericli
T elorumq; memor. celum dehinc questib; implet.
H unc ego te euriale aspicio. tu ne ille senectę
S era meę requies potuisti linquere solam
C rudelis? nec te sub tanta pericula missum
A ffari extremum miserę data copia matri.
H eu terra ignota canib; data preda latinis
A litib;q; iaces. nec te tua funera mater
P roduxi pressiue oculos. aut uulnera laui
U este tegens. tibi quam noctes festina diesq;
U rgebam. & tela curas solabar aniles.
Q uo sequar. aut quę nunc artus auulsaq; membra
E t funus lacerum tellus habet. hoc mihi de te
N ate refers. hoc sum terraq; mariq; secuta.
F igite me. si qua est pietas. in me omnia tela
C onicite o rutuli. me primam absumite ferro
A ut tu magne pater diuum miserere. tuoq;
I nuisum hoc detrude caput sub tartara telo.
Q uando aliter nequeo crudelem abrumpere uitam.
H oc fletu concussi animi. mestiq; per omnes
I t gemitus. torpent infractę ad prelia uires.
I llam incedentem luctus ideus. & actor
I lionei monitu. & multum lacrimantis

C orripiunt. interq; manuſ ſub tecta reponunt.
A t tuba terribilem ſonitum ꝓcul ere canoro
I ncrepuit. ſeqt᷑ clamor. celumq; remugit.
A ccelerant acta pariter. teſtudine volſci.
E t foſſas implere parant. ac uelere vallum.
Q uerunt pars aditum. et ſcalis aſcendē muros
Q ua rara eſt acies interlucetq; corona
N on tam ſpiſſa uiriſ. tellorū effundē cōtra
O mē genuſ teucri. ac duriſ detrudē contiſ
A ſſueti longo muroſ defendē bello.
S axa q; infeſto uoluebant pondere. ſi qua
P oſſent tectam aciem ꝑrūpe. cū tn̄ oīns
F erre libet ſubt᷑ denſa teſtudine caſus.
N ec iam ſufficiūt. nā qua globꝰ īminet īgens
I mmanē teucri molem volūtq; ruuntq;.
Q ue ſtrauit rutulos late. armorūq; reſoluit
T egmina. nec curant ceco cōtendere marte
A mplius audaces rutuli. ſꝫ pellere uallo,
M iſſilib; certant.
P te alia horrēdus viſu. quaſſabat etruſcam
P inum. & fumiferos infert mezenti᷒ ignes
A t meſſap᷒ equum domitor. neptunia ꝓles
R eſcindit vallū. et moenia poſcit.
os o calyope ꝑcor aſpirate canenti
Q uaſ ibi tū ferro ſtrages. q̄ funera turnus
E diderit. q̄ quiſq; uirū demiſerit orco.
E t meminiſtis .n. diue. & memorare poteſtis.
T urriſ erat vaſto ſuſpectu. et pontib; altis
O portuna loco. ſūmiſ quā viribꝫ oīns
E xpugnare itali. ſummaq; euertere opū ui
C ertabant. troes ꝯ defendere ſaxis
P q; cauas denſi tela intorqre feneſtras
P rinceps ardentē cōiecit lampada turnus.
E t flāmam affixit lateri. q̄ plurima vento
C orripuit tabulas. & poſtib; heſit adheſis

T urbati trepidare int⁹ frustraq; malorꝫ
V elle fugā. dum se glomerant retroq; residūt
I n p̄tem ptem: que peste caret. tū ponde turris
P rocubuit subito. & celum tonat ōe fragore
S emineces ad terram imani mole sequta ē.
C ōfixiq; suis telis. & pectora duro
T ransfossi ligno ueniūt. vix un⁹ helenor.
M eonio regi: quē serua licimnia furtim
S ustulerat. vetitisq; ad troiam miserat armis
E nse leuis nudo. parmaq; inglori⁹ alba.
I sq; ubi se turni media inter milia uidit.
h inc acies atq; hinc acies astare latinas
V t fera q̄ densa venantum septa corona
C ōtra tela furit. seseq; haud nescia morti
I niecit. et saltu sup̄ venabula fertur.
h aud aliter iuuenis medios moritur⁹ in hostes
I rruit. et qua tela uidet densissima tendit.
A t pedib; longe melior licus inter et hostes
I nter. et arma fuga muros tenet. altaq; c̄tat
P rendere tecta manu. sociumq; attingē dextras.
Q ue turn⁹ pariter cursu teloq; sequt⁹
I ncrepat his victor. nr̄as ne euadē dmens
S perasti te posse manus. simul arripit ipm̄
P endentē: & magna muri cū parte reuellit
Q ualis ubi aut leporem: aut candenti corpē cignū
S ustulit. alta petens pedib; iouis armiger vncis
Q uesitū: aut matri multis balatib; agnū
M artius a stabulis rapuit lup⁹. vndiq; clamor
T ollitur. inuadūt. et fossas aggere cōplent
A rdentes tedas alij ad fastigia iactant
I lioneus saxo. atq; ingentis fragmine montis
L ucetium porte subeuntem. ignesq; ferentē
E mathiona liger corineū sternit asilas.
h ic iaculo bon⁹. hic longe fallente sagitta
O rtigiū ceneus. victorē cenea turnus

T urnus ithin . cloniumq; . dioxippum . promulumq;
E t sagarim . & summis stantem pro turribus idam
P riuernum capis . hunc primum leuis hasta themille
S trinxerat . ille manum proiecto tegmine demens
A d uulnus tulit . ergo alis allapsa sagitta est
E t leuo infixa est lateri manus abditaq; intus
S piramenta animę letali uulnere rupit
S tabat in egregiis arcentis filius armis
P ictus acu clamidem . & ferugine clarus hibera
I nsignis facie . genitor quem miserat arcens
E ductum martis luco simetia circum
F lumina pinguis ubi . et placabilis ara palici .
S tridentem fundam . positis mezentius armis
I pse ter adducta circum caput egit habena .
E t media aduersi liquefacto tempora plumbo
D iffidit . ac multa porrectum extendit arena
T um primum bello celerem intendisse sagittam
D icitur ante feras solitus terrere fugaces
A scanius . fortemq; manu fudisse numanum .
C ui remulo cognomen erat turniq; minorem
G ermanam nuper thalamo sociatus habebat .
I s primam ante aciem digna atq; indigna relatu
V ociferans tumidusq; nouo precordia regno
I bat . et ingenti se se clamore ferebat .
N on pudet obsidione iterum valloq; teneri
B is capti phriges . et morti pretendere muros .
E n qui nostra sibi bello conubia poscunt .
Q uis deus italiam . que uos dementia adegit .
N on hic atride . nec fraudis fictor ulixes .
D urum a stirpe genus natos ad flumina primum
D eferimus . seuoq; gelu duramus et undis .
V enatu inuigilant pueri . siluasq; fatigant
F lectere ludus equos . et spicula tendere cornu
A t patiens operum . paruoq; assueta iuuentus
A ut rastris terram domat . aut quatit oppida bello .

O mne euum ferro teritur · u'saq; iuuencum
T erga fatigam' hasta · nec tarda senect'
D ebilitat uires ani · mutatq; uigorem ·
C anitiem galea p̄mim' · sempq; recentes
C õuectare iuuat p̄das · et uiuere rapto ·
V obis picta croco · et fulgenti murice uestis
D esidie cordi · iuuat idulgere coreis ·
E t tunice manicas · & hn̄t redimicla mitre ·
O uere phrigie, neq; .n. phriges ite p alta dindi
D imima · ubi assuetis bifore dat tibia cantu ·
T impana uos buxusq; uocat berecinthia matris
I dee · sinite arma uiris · & cedite ferro ·
T alia iactantem dictis · ac dira canētem
N õ tulit ascanius · neruoq; obu'sus equo
C õtendit telu; diu'saq; brachia ducens
C õstitit añ iouē · supplex p uota p̄cat' ·
I upiter oip̄s audacib; annue ceptis ·
I p̄e tibi ad tua templa feram solēnia dona ·
E t statuam añ aras auata frõte iuuēcu
C andētem · pariterq; caput cū mr̄e ferētē ·
I am cornu petat · et pedib; q̄ sp̄gat arenā ·
A udiit · & celi genitor de parte serena
I ntonuit leuu · sonat una letifer arcus ·
E ffugit horrendū stridens ellapsa sagitta ·
P q; caput remuli uenit · et cauo tēpora ferro
T raiecit · ūbis uirtutē illude sup̄bis ·
B is capti phriges · h̄ rutulis respōsa remittūt ·
H tm̄ ascanius · teuc̄ clamoē sequitur ·
L etitiaq; fremūt · aīos ad sydera tollunt
E therea tū forte plaga crinit' apollo
D esup ausonias acies urbēq; uidebat
N ube sedens · atq; his uictorem affat' iulum
M acte noua uirtute puer · sic it' ad astra
D iis genite · 7 geniture d'os · iure oīa bella
G ente sub assaraci fato uētura residēt

Nec te troia capit . ſimul h' effatus ab alto
Ethere ſe mittit . ſpirantes dimouet auras .
Aſcaniumq; petit . formā tūc īitit' oris
Antiqui in butē . hic dardanio anchiſe
Armiger ant̄ fuit . fidusq; ad limina custos .
Hunc comitem Aſcanio pr̄ addidit . ibat apollo
Omnia longeuo ſimil' . uocemq; coloremq;
Et crines flauos . et ſeua ſonorib; arma .
Atq; his ardentem dc̄is affat' iulum
Sit ſatis eneide telis impune numanū
Oppetiſſe tuis . p̄mā hanc t' magn' apollo
Concedit laudē . & parib; nō inuidet armis .
Cetera parce puer bello . ſic orſus apollo
Mortales medio aſpect' ſmone reliquit
Et p̄cul intenuē ex ocul' euanuit auram .
Agnouere deum p̄ceres . diuinaq; tela
Dardanide . pharetramq; fuga ſenſere ſonātem .
Ergo auidū pugnę dictis ac numinē phebi .
Aſcaniū p̄hibent . ipſi ī c̄tamina rurſus
Succedunt . aīaſq; in apta p̄icl'a mittunt
It clamor totis p̄pugnacl'a muris
Intendūt acres arcus . amentaq; torquent .
Sternit' oē ſolū telis . tum ſcuta cauēq;
Dant ſonitū fluctu galee . pugna aſp'a ſurgit
Quant' ab occaſu ueniēs pluuialib; edis
Uerberat ymber humū . q̃; multa grādine nimbi
In uada p̄cipitant . cum iupr horrid' hauſtris
Torquet aquoſam hyemē . & celo caua nubila rūpit .
Pandarus . et bicias . ideo alcanore creti
Quos iouis eduxit luco . ſiluestris hiera
Abietib; iuuenes patris . et mōtib; equos
Portam : q̄ ducis imp̄io cōmiſſā . recludūt
Freti armis . ultroq; īuitat moenib; hoſtem .
Ipſi intus dextra . ac leua p̄ turrib; aſtant
Armati ferro . & criſtis capita alta coruſci

Quales aerie liquentia flumina circum
Siue padi ripis. Athesim seu pp̄ amenū
Cōsurgunt gemine quercus. intonsaq; celo
Attollit capita. & sublimi ūtice nutant.
Irrūpūt aditus rutuli. ut uidere patentes
Cōtinuo quercens. et pulcer aqcol' armis
Et preceps aīi marus. & mauortius hemon
Agminib; totis. aut uersi terga dedere.
Aut ipso portę posuere in limine uitam.
Tum magis icrescūt aīs discordib; ire.
Et iam collecti troes glomerant' eodem.
Et cōferre manū. & pcurrē longi' audent.
Ductori turno diūsa in pte furenti
Turbantiq; uiros pfert' nūtius hostem
Feruere cede noua. et portas pbere patentes.
Desit inceptū. atq; imani cōcit' ira
Dardaniā ruit ad portam. frēsq; supbos.
Et p'mū antiphatem. is. n. se p'm' agebat,
Thebana de mr̄e nothū Sarpedonis alti
Cōiecto sternit iaculo. uolat itala cornus
Aera p teneru. stomacoq; īfixa. sub altum
Pectus abit. reddit spec' at' uulneris undam
Spumantem. & fixo ferrum in pulmone tepescit.
Tum meropē atq; erimanta manu. tū sternit aphynū.
Tū bitian ardentem oculis. aīsq; frementem
Non iaculo. nq;. n. iaclo uitam ille dedisset.
S; magnum stridens cōtorta phalarica uenit
Fulminis acta modo. quā nec duo taurea t'ga
Nec duplici squama lorica fidelis. & auro
Sustinuit. collapsa ruunt imania mbra.
Dat tellus gemitū. et clipeū sup itonat ingens
Qualis in euboico baiaru littore q̄ndam
Saxea pila cadit. magnis quā molib; ante
Cōstructam ponto iaciūt. sic illa ruinam
Pna trahit. penit'q; uadis illisa recubit.

Miscent se maria . et nigre attolluntur harene
Tum sonitu prochita alta tremit durumque cubile .
Inarime iouis imperiis imposita tipheo
Hic mars armipotens animum uiresque latinis .
Addidit . et stimulos acres sub pectore uertit .
Inmisitque fugam teucris . atrumque timorem .
Undique conueniunt . quoniam data copia pugne
Bellatorque animo deus incidit .
Pandarus ut fuso germanum corpore cernit
Et quo sit fortuna loco . qui casus agat res
Portam ui multa conuerso cardine torquet
Obnixus latis humeris multosque suorum
Moenibus exclusos . duro in certamine linquit
Ast alios secum includit . recipitque ruentes
Demens qui rutulum medio non agmine regem
Viderit inrumpentem ultroque incluserit urbi .
Inmanem ueluti pecora inter inertia tigrim .
Continuo noua lux oculis effulsit . et arma
Horrendum sonuere . tremunt in uertice criste
Sanguinee . clipeoque micantia fulmina mittit
Agnoscunt faciem inuisam . atque inmania membra
Turbati eneade subito . Tum pandarus ingens
Emicat . et mortis fraterne feruidus ira .
Effatur . non hec dotalis regia amate
Nec muris cohibet patriis media ardea turnum .
Castra inimica uides nulla hinc exire potestas .
Olli subridens sedato pectore turnus
Incipe . si qua animo uirtus . et consere dextram
Hic etiam inuentum priamo narrabis achillem
Dixerat . ille rudem nodis . et cortice crudo
Intorquet summis adnixus uiribus hastam
Excepere aure uulnus saturnia iuno .
Detorsit ueniens . porteque infigitur hasta
At non hoc telum . mea quod dextera uersat
Effugies . neque enim is teli nec uulneris auctor .

S ic ait. et sublatum alte cōsurgit in ensem
E t mediā ferro gemina int' tp̄ra frontem
D iuidit. ī pubesq; immani uulnere malas.
F it sonus. ingenti cōcussa ē pondere tellus.
C ollapsos artus: atq; arma cruenta cerebro
S ternit humi moriens. atq; illi p̄tib; equis
H uc caput atq; illuc humero ex utroq; pepēdit.
D iffugiunt uersi trepida formidine troes.
E t si continuo uictorem ea cura fuiss;
R ūpe claustra manu. sociosq; īmittere portis,
V ltimus ille dies bello. gentiq; fuiss;.
S; furor ardentem cędisq; insana cupido
E git in adu̾sos.
P rincipio phalerim. & succiso poplite gigen
E xcipit. hinc raptas fugientib; ingerit hastas
I n tergum. iuno uires animumq; ministrat.
A ddit alim comitem. et cōfixa phegea parma
I gnaros deīn in muris martemq; cientes
A lchandrumq; haliumq; noemonaq; phrytanimq;
L yncea tendentem cōtra sociosq; uocantem
V ibranti gladio cōnixus ab aggere dextra
O ccupat huic uno deiectū cōmin' ictu
C um galea longe iacuit caput. inde ferarum
V astatorem amicū, quo nō foelicior alter
V ngere tela manu. ferrumq; armare ueneno
E t clitium eoliden. et amicū crethea musis
C rethea musarum comitem. cui carmina semp̄
E t citharę cordi. numerosq; intendere neruis.
S emp̄ equos atq; arma uirum pugnasq; canebat.
T andem ductores audita cęde suorum
C ōueniūt teucri. mnestheus. acerq; serest'.
P allantesq; uident socios. hostemq; receptum
E t mnestheus quo deinde fugam. quo tenditis inquit.
Q uos alios muros. q̄ iam ultra moenia hētis.
V nus homo. et uēs o ciues undiq; septus

Aggerib; tantaſ ſtrages ipune p urbem
Ediderit. iuuenū pmoſ tot miſerit orco.
Non infelicis prie. veterūq; deorū
Et magni encę ſegnes miſetq; pudetq;.
Talib; accenſi firmant̃. & agmine denſo
Cōſiſtunt. turn' paulatim excedere pugna.
Et fluuium petere. et partē que cingit vnda.
Acriuſ hoc teucri clamore incūbere magno.
Et glomerare manum. ceu ſeuū turba leonem
Cum telis pmit infenſis. at territ' ille
Aſper acerba tuens retro reddit. et nec terga
Ira dare aut uirt' patit̃. nec tendere cōtra
Ille q̄ hoc cupiens potis eſt p tela uirosq;
Haud alr̃ retro dubius ueſtigia turnuſ
Improperata refert. & mens exęſtuat ira
Quin etiam bis tū medios inuaſat hoſtes
Bis cōfuſa fuga p muros agmina uertit.
S; man' e caſtris pp̄e coit oīs in vnum
Nec cō uires audet ſaturnia Iuno
Sufficē aeriam celo. nam ūpr̃ Iium
Miſit germane haud molia iuſſa ferētem.
Ni turn' cedat teucrorū moenib; altis.
Ergo nec clipeo iuuenuſ ſubſiſtē tm̃
Nec dextra ualet iectiſ ſic vndiq; telis
Obruit̃. ſtrepit aſſiduo caua tpĩa circum
Tinnitu galea. et ſaxis ſolida ęra fatiſcunt.
Diſcuſſeq; iube capiti. nec ſuffic̄ umbo
Ictib;. īgeminant haſtis 7 troes & ipſe
Fulmineus mneſteus. tum toto corpoē ſudor
Liqt̃. & piceum nec reſpirare ptas
Flumen agit. feſſos qtit eger anhelit' artus.
Tum demum pceps ſaltu ſeſe oīb; armis
In fluuium dedit. ille ſuo cum gurgite flauo
Accepit venientē. ac mollib; extulit vndis.
Et letum ſocijs abluta cęde remiſit.

Occidit Eneę decimo mezenti' ira
Cōcilium diuis hoīum ď reb; hēt'.
Interea Rutuli portis circum oīb; īſtant.
Aduenit eneas multiſ cum milib; heros.
Mars uocat. & totis in pugnam uirib; itur.
Interimit pallanta potens in ꝓlia turn'
Ceteriq; duces. cadit & ſine noīe wlguſ.
Eneas pſtat mezenti cede ꝑata.
Et lauſu; iuuita pimit p wlnera dextra.
Mox vltor nati Mezentiuſ occidit ipē

Panditur. Interea dom' oīpotētiſ olypi.
Cōciliumq; uocat diuū pr̄ atq; hoīu; Rex
Sydeream in ſedem. terras vñ arduuſ oēs
Caſtraq; dardanidū aſpectat ꝑplōſq; latinos
Cōſidunt tectis bipatētib; .// Incipit ipē
Celicole magni. qd na; ſītia uobis
Verſa retro.∴ tāq; aīs ētatiſ iniquiſ.∴
Abnueram bello italiam cōcurrē teucs.
Que cōtra uetitu; diſcordia.∴ quis metus. aut hos
Aut hos arma ſequi ferrumq; laceſſere ſuaſit.∴
Aduenit iuſtu; pugnę ne accēſite tempus.
Cum fera cartago romanis arcib; olim
Exitium magnu; : atq; alpes īmittet aptas
Tum certare odijs tum res rapuiſſe licebit.
Nunc ſinite. & placitum lęti cōponite foedus.
Iupr̄ hec paucas. At nō uen' aurea ꝯtra
Pauca refert.
O pr̄. o hoīu; diuūq; ęterna ptās
Nāq; aliud q̄d ſit. q̄'ia; implorare queam'.∴
Cernis. ut inſultēt Rutuli.∴ Turn'q; ferat'
Per medios inſignis equis.∴ tumid'q; ſecūdo
Marte ruat.∴ nō clauſa tegūt ia; moenia teucroſ.

Quin intra portas . atq; ipsis p̄lia miscent
Aggerib; murorꝝ . et inundant sanguine fosse .
Eneas ignarus abest . nūq; ne leuari
Obsidione sines . muris iterꝝ imminet hostis
Nascentis troię . nec nō exercitꝰ alter .
Atq; iterꝝ in teucros etholis surgit ab arpis
Tidides . eq̄ credo mea uulnera restant
Et tua pgenies mortalia demoror arma .
Si sine pace tua atq; inuito numine . troes
Italiam petiere . luant pecc̄a . nę illos
Iuueris auxº . sin tot responsa sequuti
Que supi . manesq; dabant . c̄ nc̄ tua qsq;
Flectere iussa p̄t . aut cur noua cond̄e fata .
Quid repetam exustas ericino in littoꝛ classes .
Quid tempestatum regem uentosq; furētes
Eolia excitos . aut actam nubib; irim .
Nunc etiaꝫ manes . hꝰ intentata manebat
Sors rerꝝ mouet et supis īmissa repente
Allecto medias italuꝫ bachata p urbes
Nil sup imperio moueor . speraui⁹ ista
Dum fortuna fuit . uincant quos uīcē mauis .
Si nulla est regio teucris . quam det tua coniux
Dura . p euerse genitor fumantia troię
Excidia obtestor . liceat dimittē ab armis
Incolumē ascaniuꝫ . liceat supesse nepotem
Eneas sane ignotis iactetꝰ in oris
Et quācūq; uiam dedit fortuna . seq̄t
Hunc tegere . et dire ualeam subducē pugnę .
Est amathus . est celsa m̄ paphos . atq; cythera .
Idalięq; domꝰ positis inglorꝰ armis
Exigat hic euuꝫ magna dition iubeto
Cartago pmet ausoniaꝫ . nihil urbib; inde
Obstabit tyrys . q̄ pestē euadē belli .
Iuuit . et argolicos mediū fugisse p ignes
Totq; maris uasteq; exhausta picla terrę

Dum latiū teucⁱ recidiuaq; pgama q̃runt .·
Non ſatiuſ cineres p̄rie inſediſſe ſupp̄mos.
Atq; ſolum · quo troia fuit · xantum · & ſymoēta
Redde oro miſ'is · iterūq; reuoluē caſus
Da pr̄ iliacos teucris. Tum regia iuno
Acta furore graui . q̄ me alta ſilentia cogiſ
Rūpe . & obductum u'bis wlgare dolorem
Eneam hominū qſq; diuumq; ſubegit
Bella ſeq . aut hoſtem regi ſe inferre latino.
Italiam petijt fatis auctorib; eſto .
Caſſandre impulſ' furijs . nū linquere caſt'
Hortati ſum'; aut uitam cōmittē ventiſ
Nū puero ſūmā belli . nū credere muroſ
Tirrenā ue fidem . aut gentes agittar quietas .·
Quis deus in fraudem . q̄ dura potentia nr̄a
Egit . ubi hic iuno demiſſa ue nubib; iris .·
Indignū eſt italos troia circūdare flāmiſ
Naſcentem . et patria turnū ɔſiſtē terra
Cui pilūn' auus . cui diua uenilia mater .·
Quid face troianoſ atra uī ferre latinis
Arua aliena iugo p̄mē .· atq; auertere predas .·
Quid ſocerſ legere . & gremijs abducē pactas .·
Pacem orare manu .· pfigē puppib; arma .·
Tu potes eneam manib; ſubducē graium
Q; pro nebulam . & ventos obtendē inanes
Et potes in totidē claſſe; ɔuertē nimphas
Nos aliq̄ Rutulos ɔ̃ iuuiſſe nephādum
Eneas ignar' abeſt · ignar'. & abſit
Eſt paphoſ · idaliūq; tibi ſūt alta cythera
Quid grauidam bellis urbem . & corda aſpa temptas
Nos ne t' fluxas phrigie res uertē fundo.
Conamur . nos an miſeros q troaſ achiuiſ
Obiecit . q̄ cā fuit ɔſurgē in arma
Europaq; aſiaq; . & federa ſoluē furto
Me duce dardani' ſparthā expugnat adulter.

Aut ego tela dedi · fouiq; cupidine bella ·
Tum decuit metuisse tuis · nūc sera q̄rellis
Haud iustis assurgis · & irrita iurgia iactas
Talib; orabat Iuno · cunctiq; fremebant
Celicole assensu uario · ceu flāmina pⁱma
Cū depⁿsa fremūt siluis · & ceca uolutāt
Murmura · uenturos nautis pdentia uentos
Tum pr̄ oīps · cui reꝝ sūma ptās
Infit · eo dicente domus alta silescit
Et tremefc̄a solo tellus · silet arduus ether ·
Tum zephyri posuere · pⁱmit placida equora pōt⁹
Accipite ḡ aīs · atq; hec mea figite dc̄a
Qñq̄ ausonios cōiūgi federe teucris
Haud licitū est · nec ūra capit discordia finē ·
Que cuiq; fortuna est hodie · quā qsq; secat res
Tros rutul⁹ ue fuat · nullo discrimine h̄ebo ·
Seu fatis italū castra obsidione tenentur ·
Siue errore malo troie · monitisq; sinistris ·
Nec rutulos soluo · sua cuiq; exorsa laborem
Fortunamq; ferent · rex iupr̄ omnib; idem
Fata uiam īuenient · stigij p flumina fr̄is
Per pice torrentes atraq; uoragine ripas
Annuit · et totū nutu tremefecit olimpū
Hic finis fandi · solio tū iupr̄ aureo
Surgit · celicole mediū quē ad limina ducunt
Interea rutuli portis circū omnib; instant
Sternere cede uiros · & moenia cingē flāmis ·
At legio eneadū uallis obsessa tenetur ·
Nec spes ulla fuge · miseri stant turrib; altis
Nequicq; · & rara muros cinxere corona
Asius ībrasides · hetaoniusq; timetes
Assaracique duo · et senior cū castore tibris
Pⁱma acies · hos germani sarpedonis ambo
Et clar⁹ · & hemon licia cōmittantur ab alta
Fert ingens toto cōnix⁹ corpore saxum

H aud partem exiguam montis lernesius agmon
N ec clitio genitore minor. n̄ fr̄e mnestheo
H i iacul' illi certant defende᷑ saxis
M oliriq; ignem. neruoq; aptare sagittas
I pse inter medios. ueneris iustissima cura
D ardanius caput ecce puer detect⁹ honestū
Q ualis gema micat. fuluū q̄ diuidit aurꝝ
A ut collo decus. aut capiti. ul' quale p artem
I nclusum buxo. aut oricia terebinto
L ucet ebur. fusos ceruix cui lactea crines
A ccipit. & moli subnectens circul⁹ auro
T e quoq; magnanime uiderūt ismare gentes
V ulnera dirige᷑. & calamos armare ueneno
M eonia gn̄ose domo. ubi pinguia culta
E xercentq; uiri. partholusq; irrigat auro
A ffuit. & mnesteus. quem pulsi p̄stina turni
A ggere murorꝝ sublimes gl̄a tollit.
E t capis hinc nomen cāpane dr̄ urbi.
I lli inter sese duri certamina belli
C ontulerant. media eneas freta nocte secabat.
N amq; ut ab euandro castris ingressus etruscis
R egem adit. & regi memorat nomenq; genusq;
Q uid ue petat. que ipse ferat. mezentius arma
Q ue sibi conciliet. uiolentaq; pectora turni
E docet. humanis q̄ sit fiducia rebus
A dmonet. immiscetq; p̄ces. haud fit mora. tarchon
I ungit opes. foedusq; ferit. tum libera fatis
C lassem conscendit iussis. gens lidia diuum
E xterno com̄issa duci. eneia puppis
P rima tenet rostro phrigios subiūcta leones.
I mminet ida super profugis gratissima teuc̄s.
H ic magnus sedet eneas. secumq; uolutat
E uentus belli uarios pallasq; sinistro
A ffixus lateri iam querit sydera opace
N octis iter. iam q̄ passus terraq; mariq;.

P andite nūc elicona dee . cantuſq; mouete
Q ue manuſ interea tuſcis cōmittet ab oris
E nean . armetq; rates . pelagoq; uehat.
M aſſicus erata pceps ſecat equora tigri .
S ub quo mille manus iuuenū . q moenia cluſi
Q uiq; urbem liquere coſſas . qb; tela . ſagitte
C oritiq; leues humeris : et letifer arcus .
V na toruus abbas . huic totū inſignib; armis
A gmen . et aurato fulgebat appoline pupis .
S excentos illi dederat populonia mater
E xptos belli iuuenes . aſt ilua trecentos
I nſula . īexhauſtis calibu; gnoſa metallis .
T ercius ille hoīū diuūq; interpres aſillas
C ui pecudū fibre . cui celi ſydera parent
E t lingue uolucrū . & pſagi fulmīs ignes
M ille rapit denſos acie : atq; horrētib; haſtis .
H os parere iubent alphee ab origine piſe
V rbs etruſca ſolo . ſeqt pulcerrim aſtur
A ſtur equo fidēs . & uſicolorib; armis
T ercentum adiciūt . mens oīb; una ſequēdi .
Q ui cerete domo . q ſunt minionis in armis
E t pirgi veteres . intēpeſteq; grauiſce
N ō ego te ligurum ductor fortiſſime bello
T ranſierim cigne . & paucis cōmitate cupano .
C uius olorine ſurgūt de uertice pene .
C rimen amor ueſtrum formeq; īſigne patnę .
N amq; ferūt luctu cignum phetontis amati
P opuleas īter frondes umbrāq; ſororum
D um canit . & moeſtum muſa ſolat amoēm
C anētem molli pluma duxiſſe ſenectam
L inquētem terras . & ſydera uoce ſequētem .
F ilius equales cōmitatus claſſe cateruas
I ngentem remis centaurum pmouet ille
I nſtat aque . ſaxumq; undis īmane minat
A rduus . & longa ſulcat maria alta carina

Ille & patriys agmen ciet ognus ab oris
Fatidice mantos. & tusci filius amnis
Qui muros matrisq; dedit tibi mantua nomen
Mantua dives avis. s; nō genus omib; unum
Gens illi triplex. populi sub gente quaterni
Ipsa caput populis. tusco de sanguine vires
Hinc quoq; quingentos in se mezentius armat
Quos patre benaco velatus arundine glauca
Mincius. infesta ducebat in equora pinu.
It gravis aulestes centenaq; arbore fluctum
Verberat assurgens. spumant vada marmore verso
Hunc vehit immanis triton. et cerula concha
Exterrens freta. cui laterum tenus hispida nanti
Frons hominem praefert. in pistrim desinit alvus.
Spumea semifero sub pectore murmurat unda.
Tot lecti proceres ter denis navib; ibant
Subsidio troie. et campos salis ere secabant.
Iamq; dies celo concesserat. almaq; curru
Noctivago phoebe. medium pulsabat olympum
Eneas neq; enim membris dat cura quietem
Ipse sedens. clavumq; regit velisq; ministrat.
Atq; illi medio in spacio chorus ecce suarum
Occurrit comitum nimphe. quos alma cibele
Numen habere maris. nimphasq; e navib; esse
Iusserat. innabant pariter. fluctusq; secabant
Quot prius erate steterant ad littora prore
Agnoscunt longe regem. lustrantq; choreis
Quarum quae fandi doctissima cymodocea
Pone sequens dextra puppim tenet ipsaq; dorso
Eminet. ac leva tacitis subremigat undis.
Tunc sic ignarum alloquitur. vigilas ne deum gens
Enea. vigila. & velis immitte rudentes
Nos sumus idee. sacro de vertice pinus
Nunc pelagi nimphe. classis tua. perfidus ut nos
Precipites rutulus ferro flammaq; premebat

Rupimus inuite tua uincla. teq; p equor
Querimus. hanc genitrix faciem miserata refecit.
Et dedit esse deas. euumq; agitare sub undis.
At puer ascanius muro fossisq; tenet'
Tela inter media. atq; horrentes marte latinos
Iam loca iussa tenet forti pmixtus etrusco
Archas eques. medias illis oppone turmas
Ne castris iūgant. cta est sntia turno.
Surge age. & aurora socios ueniente uocari
Primus in arma iube. & clipeū cape. quē dedit ipse
Inuictū ignipotēs. atq; oras ambiit auro.
Crastina lux. mea si nō irrita dcta putaris
Ingentes rutule spectabit cedis aceruos.
Dixerat. & dextra discedens impulit altam
Haud ignara modi puppi. fugit illa p undas
Ocior. & iaculo. & uentos equante sagitta.
Inde alie celerant cursus. stupet inscius ipse
Tros anchisiades. aīos tn̄ omine tollit.
Tum breuiter supa aspectans cuexa pcatur.
Alma parens idea deum cui dindima cordi
Turrigereq; urbes biiugiq; ad frena leones
Tu mihi nūc pugne pinceps. tu rite ppiques
Augurium. phrigibq; adsis pede diua secūdo.
Tantū effatus. Et intea reuoluta ruebat
Matura iā luce dies. noctēq; fugarat.
Principio sociis edicit. signa sequantur
Atq; aīos aptent armis. pugneq; parēt se
Iamq; in cōspectu teucros hr̄. & sua castra
Stans celsa in puppi. clipeū tū dein sinistra
Extulit ardentē. clamorē ad sydera tollūt
Dardanide e muris spes addita suscitat iras.
Tela manu iaciūt. quales sub nubib; atris
Strimonie dant signa grues atq; ethera tranat
Cum sonitu. fugiūtq; notos clamore secūdo.
At rutulo regi ducibq; ea mira uideri

Ausonijs . donec uersas ad littora puppes
Respiciunt . totumque allabi classibus equor .
Ardet apex capiti . cristisque a uertice flamma
Funditur . & uastos umbo uomit aureus ignes
Non secus . ac liquida si quando nocte comete
Sanguinei lugubre rubent . aut sirius ardor .
Ille siti morbosque ferens mortalibus egris
Nascitur . & leuo contristat lumine celum .
Haud tamen audaci turno fiducia cessit
Littora precipere . & uenientes pellere terra
Ultro animos tollit dictis . atque increpat ultro .
Quod uotis optastis adest perfringere dextra
In manibus mars ipse uiris . nunc coniugis esto
Quisque sue tectique memor . nunc magna referto
Facta patrum laudes . ultro occurramus ad undam .
Dum trepidi egressique labant uestigia prima
Audentes fortuna iuuat .
Hec ait . & secum uersat quos ducere contra
Uel quibus obsessos possit concredere muros .
Interea eneas socios de puppibus altis
Pontibus exponit . multi seruare recursus
Languentis pellagi . & breuibus se credere saltu
Per remos alij . speculatus littora tarchon
Qua uada non spirant . nec fracta remurmurat unda
Sed mare inoffensum crescente allabitur estu
Aduertit subito proras sociosque precatur
Nunc o lecta manus ualidis incumbite remis
Tollite . ferte rates . inimicam findite rostris
Hanc terram . sulcumque sibi premat ipsa carina
Frangere . nec tali puppim statione recuso
Arrepta tellure semel . Que talia postquam
Effatus tarchon socij consurgere tonsis .
Spumantesque rates aruis inferre latinis .
Donec rostra tenent siccum . & sedere carine
Omnes innocue . sed non puppis tua tarchon

Namq; inflicta uadis dorso du; pendet iniquo
Anceps sustentata diu fluct9q; fatigat
Soluit᷑. atq; uiros mediis exponit in undis
Fragmina remor̄. quos & fluitantia trāstra
Impediunt. retrahitq; pedes simul' unda relabens.
Nec turnu; segnis retinet mora: s; rapit acer.
Totam acie; in teucros. & ꝯ in littore sistit.
Signa canunt. p̄mus turmas inuasit agrestes
Eneas omen pugnę. strauitq; latinos
Occiso terone. uir̄ q maxim9 ultro
Eneam petit. hunc gladio pq; ęrea suta
P tunicam squalente; auro lat9 aurit aptum.
Inde licā ferit exectu; ia; m̄re pempta
Et tibi phoebe sacrum. casus euadē ferri
Q licuit paruo. nec longe cissea dur̄
Immane;q; gian sternentes agmina claua
Deiecit leto. nihil illos herculis arma
Nec ualide iuuere man9. genitorq; melamp9
Alcide comes usq; graues dum terra labores
P̄buit. Ecce pharo. du; uoces iactat īertes
Intorquens iaclm clamanti sistit in ore.
Tu qq; flauente; p̄ma lanugine malas
Du; sequeris clitiu; infoelix noua gaudia cidon
Dardania strat9 dextra secur9 amor̄
Qui iuuenu tibi semp erant miserande iaceres.
Ni fratr̄ stipata cohors foret obuia forti
Pgenies. septe; nu̅o septenaq; tela
Coiciunt. partim galea clipeoq; resultant
Irrita. deflexit partim stringentia corp9
Alma uen9. fidu; eneas affat9 achatem.
Sugge tela mihi. nō ullū dextrā frust᷑
Torsit in rutulos. steterāt q in corpore graiu
Iliacis cāpis tu; magna; corripit hastam.
Et iacit. illa uolans clipei trāsuberat ęra
Meonis. & toraca simul cu; pectore rūpit.

Huic frater ſubit alchanor. fratremq; ruentem;
Suſtentat dextra. traiecto miſſa lacerto
Protinuſ haſta fugit ſeruatq; cruenta tenorem
Dextraq; ex humero nervuiſ moribunda pependit
Tum numitor iaculo fr̄is de corpore rapto
Eneam petijt. ſ; non effige͂ cōtra
Eſt licitum; magniq; femū p̄ſtrinxit achate
Hic curib; fidenſ p̄mevo corpore clauſus
Aduenit. & rigida driope͂ ferit eminꝰ haſta
Sub mentum; grauiter p̄ſſa. pariterq; loquentiſ
Vocem aīam q; rapit t̄iecto gutture. At ille
Fronte ferit terram. & craſſum vomit ore c̈orē
Treſq; treicioſ boree de gente ſup̄ma
Per varioſ ſternit caſus occurrit aleſus
Auruncęq; manus ſubit. & neptunia proles
Inſignis meſſapus equiſ expelle͂ tendunt
Nunc hi. nc illi. c̄tatur limine in ipſo
Auſonię magno diſcordes ethere venti
Prelia. Ceu tollunt aīs 7 uirib; ęquis
Non ipſi inter ſe non nubila nō mare cedit.
Anceps pugna diu. ſtant obnixa oīa cōt.
Haud alit̄ troiane acies aciesq; latine
Cōcurrunt. heret pede pes. denſuſq; uiro uir.
At p̄te ex alia: qua ſaxa rotantia late
Intulerat torrens arbuſtaq; diruta ripis
Archadas inſuetes acies inferre pedeſtres
Ut uidit pallas latio dare t'ga ſequaci
Aſpera quis na͂ loci dimittere quādo
Suaſit equos unum q' reb; reſtat egenis
Nunc p̄ce. nc dictiſ uirtutē accendit amaris
Quo fugitiſ ſocij. p uos & fortia facta
Per ducis euandri nomen deuictaq; bella
Spemq; meam p̄rię quę nc ſubit emula laudi
Fidite ne pedib;. ferro rūpenda p hoſtes
Eſt uia. Qua glob; ille uirū denſiſſimꝰ urget

Hac uos . & pallanta ducē; p̄ria alta repoſcit
Numina nulla p̄munt . mortali urgem̄ ab hoſte
Mortales totidē; nobis aīeq; manuſq;
Ecce mariſ magna claudit nos obice pont⁹
Deeſt iā; terra fuge . pelagus troiā; ne petemus .
Hait . & medios denſos ꝓrūpit in hoſtes
Obuius huic p̄mū; fatis adduct⁹ iniquiſ
Fit lagus . hūc uelit magno dū; pondere ſaxū;
Intorto figit tello diſcrimina coſtis
Pmediū; : qua ſpina dedit . haſtā; q; receptat
Oſſib; herentē; : quē; nō ſup occupat iſbon
Ille qđ h̄ ſperās . nā; pallas ante ruentē;
Dū; furit . īcautū; crudeli morte ſodalis
Excipit . atq; enſē; tumido in pulmone recōdit .
Hinc ſtelenū; petit . & reti de gente vetuſta
Anchemolū; thalamos auſū; īceſtare nouċę .
Vos etiā; gemini rutuliſ cecidiſtis in agris
Daucia laride . timberq; ſimillima ꝓles
Indiſcreta . ſuis gratuſq; parentib; error .
At nūc dura dedit uob̄ diſcrimina pallas .
Nam tibi tymbre caput euādrius abſtulit enſis .
Semiaīeſq; micant digiti . ferrūq; retractant .
Archadas accenſos monitu . & p̄clara tuētes
Facta uiri mixt⁹ dolor . & pudor armat ī hoſtes .
Tū; pallas biiugis fugientē; rethea p̄ter
Traicit . hoc ſpaciū; tantūq; morę fuit ilo .
Ilo nāq; procul . ualidā; direxerat haſtam .
Quā; medius retheus īterūpit optīe teutra
Te fugiēs frēmq; thiren curruq; uolut⁹
Cędit ſemiaīs Rutulorū calcib; arua .
Ac uelut optato uentis eſtate coortis .
Diſpſa īmittit ſiluis incendia paſtor
Correptis ſubito medys extendit͂ una
Horrida p latos acies wlcania campoſ .
Ille ſedens victor . flāmas d̄ſpectat ouātes

N on alr̄ uirtuſ ſociuꝫ coit omis in unu
N eq; iuuat palla. S; belliſ acer aleſus
T endit in aduſos. ſeq; in ſua colligit arma
h ic mactat ladona. feretaq;. demodocuq;
S trimonio dextram fulgenti deripit enſe
E latam in iugulu;. ſaxo ferit ora thoantiſ
O ſſaq; diſpſit cerebro pmixta cruento.
F ata canēs ſiluis genitor celarat aleſum.
V t ſenior leto canētia lumina ſoluit.
I niecere manu; parce. teliſq; ſacrauunt
E uandri. que; ſic pallas petit an̄ pcat9.
D a nūc tymbri pater ferro. q̄ miſſile libro
F ortuna;. atq; uiam duri p pect9 aleſi
h ec arma exuuiasq; uiri tua querc9 hēbit.
A udijt illa d̄s. du; texit imaona aleſus
A rchadio infelix telo dat pect9 inermuz
A t nō cede uiri tanta pterrita lauſus
P ars ingens belli ſinit agmina. p̄mus abante;
O ppoſitu; interimit. pugne nodūq; moraq;.
S ternunt9 Archadie ples. ſternunt9 etruſci.
E t uos o grais impdita corpora teuc̄.
A gmina coeunt ducib; q;. & uirib; eq̄s.
E xtremi addenſant acies. nc̄ turba moueri
T ela manuſq; ſinit. hinc pallas iſtat. & urget.
h inc g̃ lauſ9. nc̄ mltu diſcrepat etas.
E gregij forma. ſ; quiſ fortuna negarat
I n patriam reditu9. ipſos concurrē paſſus
h aud tn̄ inter ſe magni regnator olympi.
M ox illos ſua fata manent maiore ſub hoſte.
I nterea ſoror alma monet ſuccedē lauſo
T urnu;. q uolucē curru mediū ſecat agmen
V t uidit ſocios tp̄s deſiſtē pugne.
S olus ego in pallanta feror. ſoli m̄ pallas
D ebet9. cupem ipſe parens ſpectator adeſſet.
H ait. & ſocij ceſſerunt equore iuſſo.

A t Rutuluz abscessu iuuenis tuz iussa supba
M irat᷒. stupet in turno. corpusq; p ingens
L umina uoluit. obitq; truci procul oīa uisu.
T alib; et dc̄is it ͨ dicta tyranni.
A ut spoliis ego iaz raptis laudabor opimis.
A ut leto insigni. sorti pr̄ equus utriq; est.
T olle minas. fatus mediu; pcedit ī equor.
F rigidus archadib; coit in pcordia sanguis.
D esiliit turn᷒ biiugis pedes apparat ire
C ōminn᷒. utq; leo specula cu; uidit ab alta
S tare pcul campis meditantez proelia tauruz
A duolat. haud alia est turni uenientis imago.
H ūc ubi contiguu; misse fore credidit haste
I re prior pallas. siqua fors adiuuet ausu;
U irib; imparib;. magnuq; ita ad ethera fat᷒.
P patris hospitiuz. et mēsas aduena adisti ꝗs
T e p̄cor alcide ceptis ingentib; adsis.
C ernat seminece sibi me rape arma cruenta
U ictorezq; ferant moriētia lumina turni.
A udiit alcides iuuenez. magnuq; sb imo
C orde p̄mit gemitu;. lacrimasq; effūdit īanes.
T uz genitor natu; dc̄is affat᷒ amicis.
S tat sua cuiq; dies. breue & irreparabile tp̄s
O mnib; est uite. s; famā extendere factis
H oc uirtutis opus troie sub moenib; altis
T ot gnati cecidere dēuz. qn occidit una
S arpedon mea pgenies. & iaz sua turnuz
F ata uocant. metasq; dati puenit ad eui.
S ic ait. atq; oclos rutulor reicit aruis.
A t pallas magnis emittit uirib; hastaz
U aginaq; caua fulgētez diripit ensem.
I lla uolans humeri qua surgūt tegmiā sūma
I ncidit. atq; uiaz clipei molita p oras
T andē etiaz magno strinxit d corpore tūi.
H ic turn᷒ ferro pfixuz robur acuto

In pallanta diu librans iacit. atq; ita fat'.
Aspice nu mage sit nrm penetrabile telu;.
Dixerat at clipeu tot ferri tega tot eris
Cu; pellis toties obeat circudata tauri.
Vibranti cuspis mediu; trasuerberat ictu.
Loriceq; moras. & pect' pforat ingens.
Ille rapit calidu; frustra de uulne telum.
Una eademq; uia sanguis aiusq; sequit'.
Corruit in uuln' sonitu; sup arma dedere.
Et terra; hostilem moriens petit ore cruento.
Que; turn' sup assistens.
Archades h inqt memores mea dicta referte,
Euandro quale; meruit pallanta remitto.
Quisqs honos tumuli, qcq solatu humadi est,
Largior. haud illi stabunt enea paruo
Hospicia. et leuo pssit pede talia fatus
Exanime rapiens imania pondera baltei,
Inpressu;q; nephas una sub nocte iugali
Cesa manus iuuenu fede thalamiq; cruenti.
Que don' eurithides multo celauerat auro l' cloni'
Quo nu turn' ouat spolio. gaudetq; potit'.
Nescia mens hoiu; fati sortisq; future.
Et suare modu; reb; sublata secudis.
Turno tps erit, magno cu; optauerit emptu;
Intactu; pallanta. et cu; spolia ista dieq;
Oderit. at socij multo gemitu lacrimisq;
Inpositu; scuto referut pallanta frequetes
O dolor atq; decus magnu; redditure parenti,
Hec te pma dies bello dedit hec eade; aufert
Cu; tamen ingetes rutuloru linquis aceruos.
Nec ia; fama mali tanti. s; ctior autor
Aduolat enee tenui discrimine leti
Esse suos. tep' uersis succurre teucris.
Proxima queq; metit gladio latu;q; p agmen
Ardens limite; agit ferro. te turne supbu;

C ede noua querens . pallas euander in ipsis
O mnia sunt oculis . mense quas aduena primus
T unc adiit . dextreque date . Sulmone creatos
Q uatuor hic iuuenes . totidem quos educat ufens
V iuentes rapit inferias . quos immolet umbris .
C aptiuoque rogi perfundat sanguine flammas .
I nde mago procul infensam contenderat hastam .
I lle astu subit . at tremebunda superuolat hasta .
E t genua amplectens effatur talia supplex .
P er patrios manes . et spes surgentis iuli
T e precor hanc animam serues . natoque patrique .
E st domus alta . iacent penitus defossa talenta
C elati argenti sunt auri pondera facti
I nfectique mihi . non hic uictoria teucrum
V ertitur . haud anima una dabit discrimina tanta .
D ixerat . Eneas contra cui talia reddit .
A rgenti atque auri memoras que multa talenta
N atis parce tuis belli commertia turnus .
S ustulit ista prior . iam tum pallante perempto .
H oc patris anchise manes . hoc sentit iulus .
S ic fatus galeam leua tenet atque reflexa
C eruice orantis capulo tenus applicat ensem .
N ec procul emonides phoebi triuieque sacerdos
I nfula cui sacra redimibat tempora uitta .
T otus collucens ueste atque insignibus armis .
Q uem congressus agit campo . lapsumque superstans
I mmolat . ingentique umbra tegit . arma serestus
L ecta refert humeris . tibi rex gradiue tropheum .
¶ I nstaurant acies uulcani stirpe creatus
C eculus . et ueniens marsorum montibus umbro .
D ardanides contra furit . Anxuris ense sinistram
E t totum clipei ferro deiecerat orbem .
D ixerat . ille aliquid magnum . uimque affore uerbo
C rediderat . celoque animum fortasse ferebat
C anitiemque sibi . et longos promiserat annos

Tarquitus exultans

T. arqtus exultans c̄ fulgentib; armis
S iluicole fauno driope . quem nimpha crearat .
O buius ardenti se se obtulit . ille reducta
L oricam clipeiq; ingens onus impedit hasta .
T ū caput orantis neqcq̄ . & mlta parantis
D icere . deturbat terre trūcūq; tepente
P roluens sup h̄ inimico pectore fatur .
J stic nūc metuende iace . nō te optima mr̄
C ondet humi . p̄trioque onerabit mēbra sepulc̄.
A litib; linq̄re feris . aut gurgite m̄sum
V nda feret . piscesq; impasti uulnera lambent .
P tinus antheum . & lucam p̄ma agmina turni
P seqt̄ . fortemq; numā . fuluūq; camertem
M agnanimo uolscente satum . ditissim̄ agri
Q ui fuit ausonidū . & tacitis regnabit amiclis
E geon . q ualis cētū . cui brachia dicunt
C entenasq; man̄ qnquaginta orib; ignē
P ectoribq; arsisse . iouis cū fulmina cōt̄
T ot parib; streperet clipeis . tot stringeret enses
S ic toto eneas deseuit in equore uictor
V t semel intepuit mucro . qn ecce niphei
Q uadriiuges in equos aduāsaq; pectora tendit
A tq; illi . longe gradientē . et dira p̄mentem
V t uidere . metu uersi retroq; ruentes
E ffunduntq; ducē rapiūtq; ad littora curr̄
J nterea biiugis infert se luchagus albis
J n medios . frq; liger . s; fr̄ habenis
F lectit equos . strictum rotat acer luchag̃ ensem .
H aud tulit eneas tanto feruore furentes .
J rruit aduāsaq; ingens apparuit hasta .
C ui liger .
N on diomedis equos . nō currus cernis achillis .
A ut phrigie campos . n̄ belli finis . et eui .
H is dabit̄ terris uesano talia late
D icta uolant ligeri . s; nō & troius heros

Dicta parat contra iaculum nam torquet in hostes
Lucagus ut primum pendens in verbera telo
Admonuit biiugos proiecto dum pede laevo
Aptat se pugnae subit oras hasta per imas
Fulgentis clipei tum laevum perforat inguen.
Excussus curru moribundus volvitur arvis.
Quem pius Eneas dictis affatur amaris
Lucage nulla tuos currus fuga segnis equorum
Prodidit aut vanae vertere ex hostibus umbrae.
Ipse rotis saliens iuga deseris. haec ita fatus
Arripuit biiugos. frater tendebat inertes
Infelix palmas curru delapsus eodem
Per te per qui te talem genuere parentes
Vir Troiane sine hanc animam et miserere precantis.
Pluribus Eneas oranti haud talia dudum
Dicta dabas. morere et fratrem ne desere frater.
Tum latebras animae pectus mucrone recludit.
Talia per campos edebat funera ductor.
Dardanius torrentis aquae vel turbinis atri
More furens. tandem erumpunt et castra relinquunt
Ascanius puer et nequiquam obsessa iuventus
Iunonem interea compellat Iuppiter ultro.
O germana mihi atque eadem gratissima coniunx
Ut rebare Venus nec te sententia fallit
Troianas sustentat opes non vivida bello
Dextra viris animusque ferox patiensque pericli
Cui Iuno summissa quid o pulcherrime coniunx
Sollicitas aegram et tua tristia dicta timentem
Si mihi que quondam fuerat quamque esse decebat
Vis in amore foret non hoc mihi namque negares
Omnipotens qui et pugnae subducere Turnum.
Et Dauno possem incolumem servare parenti
Nunc pereat Teucrisque pio det sanguine penas
Ille tamen nostra deducit origine nomen.
Pilumnusque illi quartus pater et tua larga

S epe manu m̄ltisq; oneravit limina donis.
C ui rex etherei breviter sic fatus olympi.
S i mora p̄ntis leti tēpusq; caduco
O ratur iuveni, meq; h̄ ita ponē sentis,
T olle fuga turnu; atq; īstantib; eripe fatis.
H acten' indulsisse vacat. Sin altior istis
S ub p̄cib; venia ulla latet. totumq; moveri
M utari ve putas bellu; spes pascis ināes.
E t iuno allacrimans. q̄ si q̄' voce gravaris
M ente dares atq; h̄ turno rata vita maneret.
N ūc manet insontē gravis exit'. aut ego veri
V ana feror. q̄ ut potius formidine falsa
L udar. et in melius tua qui potes orsa reflectas
H ubi dc̄a dedit celo se p̄tin' alto
M isit agens hyemē nimbo succincta p auras.
I liacamq; aciem. & laurētia castra petivit.
T u dea nube cava tenuē sine virib; umbra;
I n faciē enee visu mirabile mōstru
D ardaniis ornat telis. clipeūq; iubasq;
D ivini assimulat capitis. dat ī ania ūba
D at sine mente sonū. gressusq; effingit eūtes
M orte obita. Q uales fama ē volitare figuras
A ut q̄ sopitos deludit somnia sensus.
A t p̄mas leta an̄ acies exultat imago
I rritatq; virū telis. 7 voce lacessit.
I nstat cui t̄nus. stridentēq; emin' hastam
C ōicit. illa dato ūtit vestigia tgo.
T u͂ ū enean aūsu͂. ut cedere turn'
C redidit atq; aīo spē turbidus hausit īanē
Q uo fugis enea. thalamos ne d̄sere pactos
H ac dabit' dextra tellus q̄sita p undas.
T alia vociferans seq̄t'. strictūq; coruscat
M ucronē. nec ferre videt sua gaudia ventos.
F orte ratis celsi cōiūcta crepidine saxi
E xpositis stabat scalis. et ponte parato

Qua rex clusinis advectus osinius oris.
Huc sese trepida enee fugientis imago
Conicit in latebras. nec turnus segnior instat
Exsuperatque moras. et pontes transtulit altos.
Vix proram attigerat. rumpit saturnia funem
Avulsamque rapit revoluta per equora navem.
Illum autem absentem eneas in proelia cogit
Obvia multa virum demittit corpora morti.
Tum levis haud ultra latebras iam querit imago
Sed sublime volans nubi se inmiscuit atre.
Cum turnum medio interea fert equore turbo
Respicit ignarus rerum ingratusque salutis.
Et duplices cum voce manus ad sydera tollit
O inpotens genitor tanton me crimine dignum
Duxisti et tales voluisti expendere penas.
Quo feror. unde abii. quo me fuga quemve reducit.
Laurentes ne iterum muros aut castra videbo.
Quid manus illa virum. qui me meaque arma secuti.
Quos ne nephas. omnis infanda in morte reliqui.
Et nunc pallantes video. gemitumque cadentum
Accipio quid agam. aut que iam satis ima dehiscat
Terra mihi. vos o potius miserescite venti.
In rupes in saxa volens. vos turnus adoro
Ferte ratem. sevisque vadis inmittite syrtis.
Quo neque me rutuli. nec conscia fama sequatur
Hec memorans. animo nunc huc nunc fluctuat illuc
An sese mucrone ob tantum dedecus amens
Induat. et crudum per costas exigat ensem.
Fluctibus an iaciat mediis. et littora nando
Curva petat. teucrumque iterum se reddat in arma.
Ter conatus utramque viam. ter maxima iuno
Continuit. iuvenemque animi miserata repressit.
Labitur alta secans fluctuque estuque secundo.
Et patris antiquam dauni defertur ad urbem
AT Iovis interea monitis mezentius ardens

S ucceDit pugnę. teucrosq; inuadit ouantes.
C ōcurrunt tyrrene acies. atq; omnib; uni
V ni odiisq; uiro telisq; frequentib; instant.
I lle uelut rupes uastū q̄ prodit in equor
O buia uentorū furiis expostaq; ponto
V im cūctam atq; minas pfert celiq; marisq;
I psa īmota manens. prolem dolichaonis hebrū
S ternit humi. cū quo latagum palmūq; fugacem
S; latagum saxo. atq; ingenti fragmine montis
O ccupat os faciemq; aduersam. poplite palmū
S ucciso uolui segnē sinit. armaq; lauso
D onat habere humeris. et u'tice figē cristas.
N ec non euanthem phrigiū. paridisq; mimāta
E qualem comitemq;. una quem nocte teana
I n lucem genitori amico dedit. et face p̄gnans
C isseis regina parim creat. urbe p̄tna
O ccubat. ignarū laurēs h't ora mimanta.
A c uelut ille canū morsu de mōtib; altis
A ctus aper. m'ltos uesulus. quē pinifer annos
D efendit m'ltosq; palus laurētia silua
P ascuis arūdinea. postq; inter retia uentū ē.
S ubstitit. infremuitq; ferox. et inhorruit armos.
N ec cuiq; irasci propiusq; accedē virtus.
S; iaculis tutisq; p̄cul clamorib; instant.
H aud ali' iuste. quib; est mezentius irę.
N on ulli est anim' stricto cōcurrē ferro.
M issilib; longe. et uasto clamorē lacessunt.
I lle aūt impauid' ptes cūctat' in om̄s
D entib; infrendens. et tergo decutit hastas.
V enerat antiqs corithi de finib; acron
G raius homo infectos pfugus linquēs hymeneos.
H ūc ubi miscentē longe media agmina uidit
P urpureū pinnis et pacte cōiugis ostro
I mpast' stabula alta leo ceu sepe pagrans
S uadet .N. uesana fames. si forte fugacem

C ōſpexit capreā : aut ſurgentē in cōnua ceruū
S auiet hyans . comaſq; erexit . ⁊ heret
V iſcerib; ſup accūbens . lauit improba teter
O ra cruor .
S ic ruit in denſos alacer mezentius hoſtes .
S ternit̃ infelix acron . et calcib; atram
T undit humū expirans . īfractaq; tela c̃entat .
A tq; idem fugientē . haud eſt dignat⁹ orodē
S ternere . nec iacta cecū dare cuſpide uuln⁹ .
O buius adūſoq; occurrit . ſeq; uiro uir
C ōtulit haud furto melior . ſ; fortib; armis .
T ū ſup abiectū poſito pede nixus ⁊ haſta .
P ars belli haud temnēda uiri iacet alt⁹ orodes .
C ōclamant ſocij . letū peana ſecuti .
I lle aūt expirans . nō me quicūq; es inulto
V ictor . nec longū letabere . te quoq; fata
P ſpectant paria . atq; eadē mox arua tenebis .
A d quē ſurridens mixta mezētius ira
N ūc morere . aſt de me diuū p̄r atq; hoīū rex
V iderit . hoc dicens eduxit corpore telū .
O lli dura quies . oclos et ferreus urget
S omnus . in ęternā clauduntur lumina noctē .
C edic⁹ alchathoū obtruncat . ſacrator idaſpem .
P artheniūq; rapo . et p̄dorū uirib; orſen .
M eſſapus . cloniūq; . lichaoniūq; . ericaten .
I llū in frenis equi lapſu tellure iacentē .
H ūc peditē pedes . et licius ꝓceſſat agis
Q uē tn̄ haud expers ualerus uirtutis auite
D eijcit . athroniū ſalius . ſaliūq; nealces
I nſignis iaclo . & longe fallente ſagitta .
I am grauiſ equabat luct⁹ . et mutua mauors
F unera . cedebant pariter . paritq; ruebant
V ictores . uictiq; . nec his fuga nota . nec illis .
D ij iouis in tectis irā miſerant̃ inanē
A mborū . et tantos mortalib; eſſe labores

Hinc uenus. hinc ꝯ spectat saturnia iuno
Pallida tesiphone media int' millia seuit
At u̾o ingentem quatiēs mezenti' hastam
Turbidus ingredit᷑ campo. q̄; magn' orion
Cuꝫ pedes incedit mediĳ ter maxima nerei
Stagna uiam sindens humero supminet undas
Aut sūmis referēs annosam mōtib; ornon
Ingreditᵒq; solo. et caput int' nubila condit
Talis se uastis īfert mezenti' armis.
Huic ꝯ eneas speculat' in agmine longo
Obui' ire parat. manet īperterrit' ille
Hostem magnanimū opperiens. et mole sua stat
Atq; oculis spaciuꝫ emēs' q̄tuꝫ satis haste
Dextra m̄i d̄us. et telluꝫ q' missile libro
Nunc adsint uoueo p̄donis corpore raptis
Indutū spoliis ipm̄ te lause Tropheum
Enee. dixit stridētēq; emin' hastam
Iecit. at illa uolans clipeo ē excusa ꝓculq;
Egregiuꝫ antorem lat' inter. ꝯ ilia figit
Herculis antorē comiteꝫ. q miss' ab argis
Heserat euādro. atq; itala ꝯsederat urbe
Sternit᷑ infoelix alieno uulnē celūq;
Aspicit. et dulces moriēs reminiscit᷑ argos.
Tuꝫ pius eneas hastaꝫ iacit. illa p orbeꝫ
Ere cauū triplici p linea tga tribq;
Transiit intextuꝫ tauris op' imaq; sedit
Inguine. s; uires haud ꝑtulit. ocius enseꝫ
Eneas uiso tirreni sāguine letus
Eripit a femore. et trepidāti feruid' īstat
Ingemuit carᷤ grauit' genitoris amore
Ut uidit laus' lacrimeq; p ora uolute
Hic mortis dure casuꝫ. tuaq; optiā fcā
Siqua fidē tanto ē opi. latura uetustas
Nō eq̄. nec te iuuenis memorāde silebo
Ille pedeꝫ referēs. & inutilis il ligat'

m 4

Cernebat. clipeoque inimicum hastile trahebat.
Prorupit iuvenis seseque inmiscuit armis.
Iamque assurgentis dextrę plagamque ferentis
Ęneę subijt mucronem. ipsumque morando
Sustinuit. socij magno clamore sequuntur.
Dum genitor nati parma protectus abiret.
Telaque coniciunt. perturbantque eminus hostem
Missilibus. furit eneas tectusque tenet se.
Ac velut effusa siquando grandine nimbi
Precipitant omnis campis diffugit arator
Omnis et agricola. et tuta latet arce viator
Aut amnis ripis. aut alti fornice saxi.
Dum pluit in terris. ut possint sole reducto
Exercere diem. sic obrutus undique telis
Eneas nube belli dum detonet omnis
Sustinet. et lausum increpitat. lausoque minatur
Quo moriture ruis. maioraque viribus audes.
Fallit te incautum pietas tua. nec minus ille
Exultat demens. sevęque iam altius ire
Dardanio surgunt ductori. extremaque lauso
Parce fila legunt. validum namque exigit ensem
Per medium eneas iuvenem. totumque recondit
Transijt. et parmam mucro levia arma minacis
Et tunicam. molli mater quam neverat auro
Implevitque sinum sanguis. tum vita per auras
Concessit. mesta ad manes. corpusque reliquit.
¶ At vero ut vultum morientis vidit et ora
Ora modis anchisiades pallentia miris
Ingemuit miserans dextramque tetendit.
Et mentem patrię subijt pietatis imago.
Quid tibi nunc miserande puer pro laudibus istis.
Quid pius eneas tanta dabit indole dignum.
Arma quibus letatus habe tua. teque parentum
Manibus. et cineri. si qua est ea cura remitto.
Hoc tamen infelix miseram solabere mortem

E nec magni dextra cadis. increpat ultro
C unctantes socios. et terra sublevat ipsum
S anguine turpantem comptos de more capillos
I nterea genitor tiberini ad fluminis undam
V ulnera siccabat lymphis corpusque levabat
A rboris acclinis trunco. procul erea ramis
D ependet galea. et prato gravia arma quiescunt
S tant lecti circum iuvenes. ipse eger anhelans
C olla fovet fusus propexam in pectore barbam
M ulta super lauso rogitat. multosque remittit.
Q ui revocent. moestique ferant mandata parentis.
A t lausum lausi socii exanimem super arma ferebant
F lentes ingentem atque ingenti vulnere victum.
A gnovit longe gemitum presaga mali mens.
C aniciem multo deformat pulvere. et ambas
A d celum tendit palmas. et corpore inheret.
T anta ne me tenuit vivendi nate voluptas
V t pro me hostili paterer succedere dextre.
Q uem genui. tuane haec genitor per vulnera servor
M orte tua vivens. heu nunc misero mihi demum
E xitium infoelix. nunc alte vulnus adactum
I dem ego nate tuum maculavi crimine nomen
P ulsus ob invidiam solio sceptrisque paternis.
D ebueram patrie penas. odiisque meorum.
O mnis per mortes animam sontem ipse dedissem.
N unc vivo. neque adhuc homines lucemque relinquo.
S ed linquam simul haec dicens attollit in egrum
S e femur. et quamquam vis alto vulnere tardet
H aud deiectus equum duci iubet. hoc decus illi
H oc solamen erat bellis hoc victor abibat
O mnibus. alloquiturque merentem. et talibus infit
R hebe diu res siqua mortalibus ulla est
V iximus. aut hodie victor spolia illa cruenta
E t caput enee referes. lausique dolorum
V ltor eris mecum. aut aperit si nulla viam vis.

O ccūbens pariter · neq; · n · fortissime credo
I ussa aliena pati, et dños dignabere teucros.
D ixit . et exceptus tergo cōsueta locauit
M embra manusq; ambas iacul' onerauit acutis
E re caput fulgens, cristaq; hirsut⁹ equina .
S ic cursum in medios rapidus dedit · estuat īgēs
V no in corde pudor mixtoq; insania luctu .
E t furiis agitat⁹ amor . et cōscia uirtus .
A tq; hic eneam magna ter uoce uocauit .
E neas agnouit · n · letusq; p̄catur,
S ic pr̄ ille d'um faciat sic altus apollo,
I ncipias cōferre manum .
T antū effat⁹ . et infesta subit obuius hasta .
I lle aūt, q̄ me erepto seuissime nato
T erres haec uia sola fuit qua pdē posses .
N ec mortem horrem⁹ . nec diuū parcim⁹ ulli .
D esine . nam uenio moritur' et h' t' porto
D ona p̄us dixit . telūq; intorsit ī hostem .
I nde aliud sup̄ . atq; aliud figitq; uolatq;
I ngenti giro . s; sustinet aureus umbo .
T er circū astantem . leuos eq̄tauit in orbes
T ela manu iaciens . ter secū troi' heros
I mmanē erato circūfert tegmine siluam .
I nde ubi tot traxisse moras, tot spicla tedet
V ellere, et urgetur pugna ↄgress⁹ iniqua,
M ulta mouens aīo iā tandē erupit et inter
B ellatoris eq caua tp̄ra cōicit hastam .
T ollit se arrectum quadrupes, et calcib; auras
V erberat . effusūq; eqtē sup ipse sequit⁹
I mplicat . eiectoq; icūbit cernuus armo .
C lamore incendunt celū troesq; latiniq; .
A duolat eneas uaginaq; eripit ensem .
E t sup h' . ū nūc mezēti' acer, et illa
E ffera uis aī · ↄ̄ tirren' ut auras
S uspiciens hausit celum . mētēq; recepit

Hostis amare quid increpitas . mortemque minaris .
Nullum in cede nefas . nec sic ad prelia veni .
Nec tecum meus hec pepigit mihi federa lausus .
Unum hoc per siqua est victis venia hostibus oro
Corpus humo patiare tegi . scio acerba meorum
Circum stare odia . hunc oro defende furorem .
Et me consortem nati concede sepulcro .
Hec loquitur . iuguloque haud inscius accipit ensem .
Undantique animam diffundit in arma cruore .

Undecimo victa est non equo marte camilla .
Constituit marti spoliorum ex hoste tropheum .
Exanimumque pri natum pallanta remittit .
Iura sepulture tribuit tempusque latinus .
Evander pios affectus edit in urbe
Corpora cesa virum passim digesta cremantur .
Legati referunt diomedem arma negasse .
Drances et turnus leges equante latino
Concurrunt dictis . Eneas imminet urbi .
Pugnatur . vincunt troes cadit icta camilla .
Deinde duces castris donec cessere minantur .

Oceanum interea surgens aurora reliquit . v. reliquit
Eneas quamquam et sociis dare tempus humandis
Precipitant cure . turbataque funere mens est .
Vota deum primo victor solvebat eoo .
Ingentem quercum decisis undique ramis
Constituit tumulo . fulgentiaque induit arma
Mezenti ducis exuvias . tibi magne tropheum
Bellipotens . aptat rorantes sanguine cristas
Telaque trunca viri . et bis sex thoraca petitum .

P fossumq; locis. clipeumq; ex ere sinistre
S ubligat. atq; ensem collo suspendit eburnum
T um socios. nāq; oīs eum stipata tegebat
T urba ducum. sic incipi hortat̄ ouātes.
M axima res effecta uiri. timor oīs abesto
Q d' supest. h' sunt spolia. & de rege supbo
P imitie. manibq; meis mezenti' hic ē.
N unc iter ad regem nobis. murosq; latinos.
A rma parate aīs. et spe p̄sumite bellum.
N eq; mora ignaros/ ubi p̄mū uellere sig̃a.
A nnuerint supi/ pubemq; educē castris
I mpediat. segnesq; metu sñia tardet.
I nterea socios inhumataq; corpora terre
M andemus. q solo honos acherōte sb̄ imo ē.
I te ait. egregias aīas. q̄ sanguine nob
H anc patriam pepe suo. decorate supmis
M uneribz mestamq; euandri p̄mi' ad urbem
M ittat' pallas. quem nō uirtutis egētem
A bstulit atra dies. et funere mersit acerbo.
S ic ait illacimans. recipitq; ad limina gressuz
C orpus ui exāi positum pallantis acestes
S eruabat senior. q parrasio euandro
A rmiger ān fuit. s; nō felicib; eque
T um comes auspiciis caro dat' ibat alūno.
C ircum oīs famulumq; man' troianaq; turba
E t moestum iliades crinem de more solute.
U t uō eneas foribz sese intulit altis
I ngentem gemitū tunsis ad sydera tollūt
P ectorib;. moestoq; immugit regia luctu.
I pse caput niuei fultū pallātis et ora
U t uidit leuiq; patēs in pectore uuln'
C uspidis ausonie. lacimis ita fat' abortis.
T e ne inqt miserande puer cū leta ueniret
I nuidit fortuna m̄. ne regna uidēres
N rā. nec ad sedes uictor ueherē p̄nas

N on hec euandro de te promissa parenti
D iscedẽs dederam . cum me complexus euntem
M itteret in magnũ imperium . metuẽsq; moneret
A cres esse uiros . cum dura p̃lia gente .
E t nũc ille q(ui)dem spem multũ captus inani
F ors et uota facit . cumulatq; altaria donis
N os iuuenẽ exanimũ . et nil iam celestib; ullis
D ebentem . uano moesti comitamur honore
I nfelix nati funus crudele uidebis
H i nr̃i reditus . expectatiq; triumphi .
H ec mea magna fides . at nõ euandre pudendis
V ulnerib; pulsum aspicias . nec sospite dirũ
O ptabis nato funus pr̃ . heu m̃ q(uan)tum
P sidium ausonia . et q(uan)tum tu p(er)dis iule
H ec ubi defleuit tolli miserabile corpus
I mperat . et toto lectos ex agmine mittit
M ille uiros . q(ui) supremũ comitentur honorem .
I ntersintq; p(at)ris lacrimis . solacia luctus
E xigua ingentis . misera s(ed) debita p(at)ri .
H aud segnes alii crates . et molle feretrũ
A rbuteis texunt uirgis . et uimine querno
E xtructosq; thoros obtentu frondis inumbrant
H ic iuuenẽ agresti sublimẽ stramine ponunt
Q ualẽ uirgineo demessum pollice florem
S eu mollis uiole . seu languẽtis iacinthy
C ui nec fulgor adhuc . nec dum sua forma recessit .
N õ iã mater alit tellus . uiresq; ministrat
T unc geminas uestes . auroq; ostroq; rigẽtes
E xtulit eneas . quas illi leta laborũ
I psa suis quondã manib; sydonia dido
F ecerat . et tenui telas discreuerat auro .
H arũ unã iuueni supremũ mestus honorẽ
I nduit . arsurasq; comas obnubit amictu .
M ultaq; p(re)terea laurẽtis p(re)mia pugne
A ggerat et longo p(re)dam iubet ordine duci .

Addit equos . et tela : quib; spoliauerat hostem .
Vinxerat . et post terga man' . quos mitteret umbris
Inferias . ceso sparsuros sanguine flāmas .
Indutosq; iubet trūcos hostilib; armis
Ipsos ferre duces . inimicaq; noīa figi .
Ducit' infelix euo cōfect' acoetes
Pectora nūc fedans pugnis nūc unguib; ora .
Sternit' . et toto proiectus corpore terre .
Ducunt . et rutulo pfusos sanguine currus .
Post bellator equs positis insigib; ethon
It lacrimans . guttisq; humectat grādib; ora .
Sternit' . et toto proiect' .
Victor h't tum moesta phalanx , teucriq; sequunt' .
Tirrenique omīs . et ūsis archades armis
Postq; omīs longe comitu; pcessat ordo
Substitit eneas . gemituq; h' addidit alto .
Nos alias hinc ad lacrimas , eadem horrida bellis
Fata uocant . salue eternū m' maxīe palla .
Eternumq; uale . n' plura effat' ad altos
Tendebat muros . gressumq; ī castra ferebat .
Iamq; oratores aderant ex urbe latina
Velati ramis olee . ueniamq; rogantes .
Corpora p campos ferro que fusa iacebant
Redderēt . ac tumulo sineret succedē terre .
Nullum cum uictis certamen . & ethere cassis .
Parceret hospitib; quōdā socerisq; uocatis .
Quos bon' eneas , haud aspnāda pcantes
Prosequit' uenia , et ūb' h' insup addit
Quenā uos tanto fortuna indigna latini
Implicuit bello . q nos fugiatis amicos .
Pacem me exanīs . et martis sorte peremptis
Oratis . equidem et uiuis cōcedē uellem .
Nec ueni . nisi fata locū sedemq; dedissent .
Nec bellū cum gente gero . rex nr̄a reliqt
Hospicia . et turni potius se credidit armis

Equius huic turnum fuerat se opponere morti.
Si bellum finire manu si pellere teucros
Apparat his mecum decuit concurrere telis.
Uixisset cui vitam aut sua dextra dedisset.
Nunc ite et miseris supponite civibus ignem.
Dixerat eneas. illi obstupuere silentes,
Conversique oculos inter se atque ora tenebant.
Tum senior, semperque odiis et crimine drances
Infensus iuveni turno, sic ore vicissim
Orsa refert. o fama ingens, ingentior armis
Uir troiane, quibus celo te laudibus equem.
Iustitie ne prius mirer, belli ne laborum.
Nos vero hec patriam grati referemus ad urbem
Et te, siqua viam dederit fortuna latino
Iungemus regi. querat sibi federa turnus.
Quin et fatales murorum attollere moles
Saxaque subvectare humeris troiana iuvabit.
Dixerat hec. unoque omnes eadem ore fremebant.
Bis senos pepigere dies et pace sequestra
Per silvas teucri mixtique impune latini
Erravere iugis. ferro sonat alta bipenni
Fraxinus. evertunt actas ad sydera pinus.
Robora nec cuneis. et olentem scindere cedrum
Nec plaustris cessant vectare gementibus ornos
ET iam fama volans tanti prenuntia luctus,
Euandrum euandrique domos, et moenia complet.
Que modo victorem latio pallanta ferebat.
Archades ad portas ruere. et de more vetusto
Funereas rapuere faces. lucet via longo
Ordine flammarum. et late discriminat agros.
Contra turba phrygum veniens plangentia iungit
Agmina. que postquam matres succedere tectis
Uiderunt, mestam incendunt clamoribus urbem.
At non euandrum potis est vis ulla tenere.
Sed venit in medios. feretro pallanta reposto,

Procubuit sup. atq; heret lacrimans q; gemensq;.
Et uia uix tandē uoci laxata dolore est.
Non h' o palla dederas promissā parenti
Cautius ut seuo uelles te credē marti.
Haud ignarus eram q̄ noua gl'a ī armis
Et p̄dulce decus p̄mo ĉtamine poss;.
Primitie iuuenis misere. belliq; propinq
Dura rudimēta. et nulli exaudita deoꝝ
Vota. p̄cesq; mee. tuq; o sctissima coniux
Felix morte tua. nec in hūc s'uata dolorem.
Contra ego uiuen uici. mea fata. sup'stes
Restarem ut genitor. troū socia arma sequtū
Obruerent rutuli. telis aīam ipe dedissem.
Atq; h' pompa domū me nō pallanta referret.
Nec uos arguerim teucī. nec federa: n' quas
Iūximus hospicio dextras. sors ista senecte
Debita erat n're. q' si immatura manebat
Mors natum. cesis uolscoꝝ milib; añ
Ducētē; in latium teucros cecidisse iuuabit.
Quin ego nō alio digner te funere palla
Q'; pius eneas. et q̄; magni phriges. ⁊ q̄;
Tirrenīq; duces. tirrenū exercit' omīs.
Magna trophea ferunt. quos dat tua dextā leto.
Tu q'q; nūc stares īmanis trūc' in armis
Esset par etas. et idē si robur ab annis
Turne. s; infoelix teucros q' d'moror armis.
Vadite. ⁊ h' meōres mandata referte
Quid uitam moror īuisam pallante pempto
Dextera cā tua est. tūrnū natoq; p'riq;
Quam d'bere uides m'itis. uacat hic t' solus
Fortuneq; loc'. nō uite gaudia q'ro
Nec fas. s; nato manes p'ferre sub īmos.
Aurora interea miseris mortalib; almam
Extulerat lucem referēs opa atq; labores
Iam pr eneas. iā curuo in littore tarchon

C onstituere piras. huc corpora quisque suorum
M ore tulere patrum. subiectisque ignibus atris
C onditur in tenebras altum caligine celum.
T er circum accensos cincti fulgentibus armis
D ecurrere rogos. ter moestum funeris ignem
L ustravere in equis. ululatusque ore dedere
S pargitur et tellus lacrimis. sparguntur et arma.
I t celo clamorque virum. clangorque tubarum.
H ic alii spolia occisis direpta latinis
C oniciunt igni galeas ensesque decoros.
F renaque ferventesque rotas. pars munera nota.
I psorum clipeos. et non felicia tela.
M ulta boum circa mactantur corpora morti.
S etigerosque sues. raptasque ex omnibus agris
I n flammam iugulant pecudes. tum littore toto
A rdentes spectant socios. semustaque servant
B usta. nec avelli possunt. nox humida donec
I nvertit celum stelis ardentibus aptum.
N ec minus et miseri diversa in parte latini
I nnumeras struxere piras. et corpora partim
M ulta virum terre infodiunt advectaque partim
F initimos tollunt in agros. urbique remittunt
C etera confusique ingentem cedis acervum
N ec numero nec honore cremant tunc undique vasti
C ertatim crebris collucent ignibus agri.
T ertia lux gelidam celo dimoverat umbram.
M erentes altum cinerem. et confusa ruebant
O ssa focis. tepidoque onerabant aggere terre
I am vero in tectis predivitis urbe latini
P recipuus fragor. et longe pars maxima luctus.
H ic matres miseraeque nurus. hic cara sororum
P ectora merentum. puerique parentibus orbi
D irum execrantur bellum turnique hymeneos
I psum armis ipsumque iubent decernere ferro.
Q ui regnum italie. et primos sibi poscat honores.

Ingrauat h' drãces seuus . solūq; uocari
Testat'. solū; posci in c̄tamina turnū .
Multa simul' ꝯ' uariis s̄titia dictis
P turno. et magnū; regine nomē obūbrat .
Multa uirū titulis sustētat fama trophęis .
Hos int' motus medio flagrante tumult'u
Ecce sup mesti magna diomedis ab urbe
Legati respōsa ferunt / nihil oībꝫ actum
Tantorum impensis opū; nil dona nec aurum
Nec magnas ualuisse pces / alia arma latinis
Quęrenda / aut pacē troiano ab rege petendā
Deficit ingenti luctu rex ipse latinus .
Fatalem eneam manifesto numine ferri
Admonet ira deum . tumuliq; ante ora recentes
Ergo c̄cilium magnum primosq; suorum
Imperio accitos alta intra limina cogit .
Olli c̄uenere . fluuntq; ad regia plenis
Tecta uiis . sedet in mediis : et maxim' euo
Et primus sceptris / haud leta frōte latinus .
Atq; hic legatos ethola ex urbe remissos
Que referant fari iubet . et cuncta reposcit
Ordine cuncta suo. tunc facta silentia linguis .
Et uenulus dicto parēs / ita farier infit.
Uidimus o ciues diomedem . argiuaq; castra .
Atq; iter emensi casus supauim' omnis
Contigimusq; manum . Qua concidit ilia tellus
Ille urbem argiripam patrię cognomine gentis
Victor gargani condebat iapigis aruis .
Postq; introgressi / et corā data copia fandi
Munera pferimus . nomen patriamq; docem'.
Qui bellum intulerint . q cā attraxerit arpos .
Auditis ille h' placido sic reddidit ore .
O fortunate gentes saturnia regna ,
Antiqui ausonii . q uos fortuna quietos
Sollicitat . suadetq; ignota lacessere bella .

Quicumque iliacos ferro uiolauimus agros
Mitto ea que muris bellando exhausta sub altis
Quos symois premat ille uiros. infanda per orbem
Supplicia, et scelerum penas expendimus omnes
Uel priamo miseranda manus. scit triste minerue
Sydus et euboice cautes ultorque caphareus.
Militia ex illa diuersum littus abacti.
Atrides prothei menelaus adusque columnas
Exulat. ethneos uidit cyclopas ulixes.
Regna neoptholomi referam. uersosque penates
Idomenei. libico ne habitantes littore locros.
Ipse micenneus magnorum ductor achiuum
Coniugis infande prima inter limina dextra
Oppetiit. deuicta asia subsedit adulter.
Inuidisse deos patriis ut redditus aris
Coniugium optatum, et pulcram calidona uiderem.
Nunc etiam horribili uisu portenta sequuntur.
Et socii amissi petierunt ethera pennis.
Fluminibusque uagantur aues. heu dira meorum
Supplicia, et scopulos lacrimosis uocibus implent.
Hec ego ex illo mihi iam speranda fuerunt
Tempore cum ferro celestia corpora demens
Appetii. et ueneris uiolaui uulnere dextram.
Ne uero ne me ad tales impellite pugnas.
Nec mihi cum teucris ullum post eruta bellum est.
Pergama. nec ueterum memini letorue malorum.
Munera que patriis ad me portatis ab oris
Uertite ad eneam. Stetimus tela aspera contra.
Contulimusque manus. experto credite, quantus
In clipeum assurgat. quo turbine torqueat hastam.
Si duo preterea tales ydea tulisset
Terra uiros. ultro inachias uenisset ad urbes
Dardanus. et uersis lugeret grecia fatis.
Quicquid apud dure cessatum est menia troie
Hectoris eneeque manu uictoria graium.

Hesit. & in decimu͂ uestigia retulit annum.
Ambo aīs. ambo insignes prestantib; armis.
Hic pietate ṗor. coeant in foedera dextre.
Qua dat͛. ast armis cōcurrant arma cauete.
Et r͛nsa simul' que sint rex optime regis
Audisti. et que sit magno sntia bello.
Vix ea legati. uariusq; p ora cucurrit
Ausonidum turbata fremor. ceu saxa morant͛
Cum rapidos amnes. fit clauso gurgite murmur.
Vicineq; fremu͂t ripe crepitantib; undis.
Vt ṗmu; placati aī. et trepida ora quierunt.
Pfat' diuos. solio rex infit ab alto.
Ante eq summa ō re statuisse latini
Et uellem. et fuāt melius. nō tp̄r tali
Cogere cōcilium. cū muros obsidet hostis.
Bellum importunu͂ ciues cū gente deoꝝ
Inuictisq; uiris gerim'. quos nulla fatigant
Plia. nec uicti possunt absistē ferro.
Spem si quam accitis etholum habuistis ī armis
Ponite. spes s᷑ quisq;. s; h' q̄ angusta uidetis.
Cetera qua reꝝ iaceant pculsa ruina
An̄ oclos. interq; man' sunt omnā uras.
Nec quēq̄; icuso. potuit q̄ plima ꝟtus
Esse fuit. toto certatum est cōpore regni.
Nunc adō que sit dubie sntia menti
Expediam. et paucis aīos adhibete, docebo.
Est ager antiquus tusco mī pxim' amni
Longus in occasum. fines sup usq; sicanos.
Arunci rutuliq; serunt. & uomere duros
Exercēt colles. atq; hoꝝ asprima pascunt.
Hois regio et celsi plaga pinea montis
Cedat amicitie teucroꝝ. et fedus equas
Dicam' leges. sociosq; in regna uocem'
Cōsidant. si tant' amor. et moenia condant
Sin alios fines aliāq; capessere gentem

E st aīus. possintq; solo decedē nrō

B is denas italo texam' robore naues.

S eu pl'es cōplere ualent. iacet oīs ad undam

M ateries. ipsi nūmq; modumq; carinis

P̄ cipiant. nos era manus naualia dmus.

P̄ terea q dc̄a ferant. et federa firment

C entum oratores p̄ma d gente latinos

I re placet. paciq; manu p̄tendē ramos

M unera portantes auriq; eborisq; talenta.

E t sellam regni trabeamq; insiga nri.

C ōsulite in medium. et reb; succurrite fessis.

T um drances idem infensus. quē gl'a tn̄i

O bliqua īuidia stimulisq; agitabat amaris.

L argus opum et lingua melior. s; frigida bello.

D extera. ꝯsiliis hītus. nō futil' autor.

S editione potens. gn̄s huic mr̄na sup̄bum

N obilitas dabat. et incertum d p̄re ferebat.

S urgit. et his onerat dc̄is. atq; aggerat iras.

R em nulli obscuram; nr̄e n̄ uocis egentē

C ōsulis o bone rex. cuncti se scire fatēt'

Q d fortuna ferat ppli. s; dicē mussant.

D et libtatē fandi. flatq; remittat.

C ui' ob auspiciū īfaustū. moresq; sinistros

D icam eqd. licz arma m̄ mortēq; minet'

L umina tot cecidisse ducu totaq; uidim'

C ōsedisse urbē luctu. dū troia tēptat

C astra fuge fidens. et celu; territat armis

V nu; et donis istis. que plima mitti

D ardanidis duciq; iubes. unū optīe regum

A dicias. n̄ te ulli' uiolētia uincat

Q uin natam egregio genero dignisq; hymeneis

D es p̄r. et pacē hanc eterno federe iugas.

Q d si tant' hīt mētes. et pectora terror

I psum obtestem', ueniamq; orem' ab ipso.

C edat ius p̄prium regi. p̄riq; remittat.

Quid miseros totiens in aperta pericula cives
Proicis o Latio caput horum et causa malorum
Nulla salus bello. pacem te poscimus omnes
Turne simul pacis solum inviolabile pignus
Primus ego invisum. quem tu tibi fingis. et esse.
Nil moror. en supplex venio. miserere tuorum.
Pone animos. et pulsus abi. sat funera fusi
Vidimus. ingentes. et desolavimus agros.
Aut si fama movet. si tantum pectore robur
Concipis. et si adeo dotalis regia cordi est.
Aude. atque adversum fidens fer pectus in hostem.
Scilicet ut Turno contingat regia coniux
Nos animae viles. inhumata infletaque turba.
Sternamur campis. et iam tu si qua tibi vis
Si patrii quid Martis habes illum aspice contra.
Qui vocat.
Talibus exarsit dictis violentia Turni
Dat gemitum. rumpitque has imo pectore voces
Larga quidem Drance semper tibi copia fandi
Dum cum bella manus poscunt. patribusque vocatis
Primus adest. sed non replenda est curia verbis
Que tuto tibi magna volant dum distinet hostem
Agger murorum. nec inundat sanguine fosse.
Proinde tona eloquio. solitum tibi meque timoris
Argue tu Drance. quando tot stragis acervos
Teucrorum tua dextra dedit. passimque tropheis
Insignis agros. possit quid
Experiare licet. non longe scilicet. hostes
Querendi nobis. circumstant undique muros.
Imus in adversos. quid cessas. an tibi Mavors
Ventosa in lingua. pedibusque fugacibus istis
Semper erit.
Pulsus ego. haud quisquam merito foedissime pulsum
Arguet. Iliaco tumidum qui crescere Tibrim
Sanguine. et Evandri totam cum stirpe videbit.

P cubuisse domum: atq; exutos archades armis.
H aud ita me exp̄ti bitias: et pandar' ingens:
E t quos mille die uictor sub tartara misi
I nclusus muriq; hostiliq; aggere septus.
N ulla salus bello: capiti cane talia dmens
D ardanio: rebusq; tuis: p̄inde oīa magno
N e cessa turbare metu: atq; extollē uires
G entis bis uicte: ꝯ p̄mē arma latini.
N ūc et mirmidonū p̄ceres: phrigia arma tremiscūt:
N ūc et titydes. & larisseus achilles.
A mnis. et adriacas retro fugit aufid' undas.
V el cū se pauidū ꝯ mea iurgia fingit:
A rtificis scelus: et formidine c̄mē acuat.
N ūq; aīaȝ talem dextra hac absiste moueī:
A mittes. hītet tecū. & sit pectorē in isto
N ūc ad te: et tua magne p̄r ꝯsulta reūtor.
S i nullam nr̄is ultra spem ponis in armis
S itaȝ desti sum'. et semel agmine ūso
F unditꝰ occidim', nꝫ hīt fortuna regressum
O ram' pacem: et dextras tendam' ierꝰtes
Q uāq; o. si solite qcq̄. ūtutis adesset
I lle mihi añ alios: fortunatꝰq; laborū
E gregiusq; aīi: q ne q̄ tale uideret
P cubuit moriens. et humū semel ore momordit.
S in et opes nobis: et adhuc ītacta iuuētꝰ
A uxilioq; urbes itale. p̄pliq; supsūt
S in: et troianis cū multo glā uenit
S anguine sūt illis sua funera: parq; p omīs
T ēpestas cur īdecores ī limine p̄mo
D eficim' cur ante tubam tremor occupat artus
M ulta dies uariusq; labor mutabil' eui
R etulit ī meli' mltos altna reuisēs
L usit. & in solido rursꝰ fortuna locauit.

T ot ppli miſere duces . n̄ pua ſequet̄
G l'a delectos latio et laurentib; agriſ
E ſt et uolſcoꝝ egregia de gente camilla
A gmen agenſ equm̄ . et florentes ere catuas .
Q ſi me ſolum teuc̄ in c̄tamine poſcunt
I dq; placet tm̄q; bonis cōib; obſto
N ō adeo has exoſa manꝰ uictoria fugit
V t tanta qcq̄; pſpe tentare recuſem .
I bo aīs ↄt̄ . ul' magnū; pſtet achillem .
F actaq; wlcani manib; paria induat arma
I lle licz . uobis aīam hanc ſoceroq; latino
T urnus ego haud ulli ueteꝝ uirtute ſecūs
D euoui . ſolum eneas uocat . et
N ec drances potiuſ . ſiue h' eſt ira deoꝝ .
M orte luat ſiue eſt uirtꝰ . et gl'a tollat .
I lli h' inter ſe dubiis d̄ reb; agebant
C ertantes . caſtra eneas acieq; mouebat
N ūtius ingenti p regia tecta tumultu
E cce ruit . magniſq; urbē terroib; implet
I nſtructos acie tiberino a flumine teucros
T irrenamq; manū totis d̄ſcendē campis .
E xtemplo turbati aī . concuſſaq; wlgi
P ectora . et arrecti ſtimul' haud mollib; ire .
A rma manu trepidi poſcūt fremit arma iuuētꝰ .
F lent meſti . Muſſantq; pr̄es hic undiq; clamor .
D iſſenſu uario magnus ſe tollit in auras .
H aud ſecus atq; alto in luco cū forte caterue
C ōſedē auiū . piſcoſo ue amne paduſe
D ant ſonitū rauci p ſtagna loquacia cygni .
Y mo ait . o ciues arrepto tp̄e turnꝰ
C ogite c̄ciliū; . et pacem laudate ſedentes .
I lli armis in regna ruunt . n̄ pl'a loqutꝰ .
C orripuit ſe ſe . et tectis citꝰ extulit altis .
T u voluſi armari volſcoꝝ edice maniplis .
D uc ait . ⁊ rutulos eqtes meſapꝰ in armis

Et cum fr(atr)e coras latis diffundite campis.
Pars firment urbis aditus. turresque capessant.
Cetera: qua iusso mecum manus inferat arma.
Ilicet in muros tota discurritur urbe.
Concilium ipse pater. et magna incepta latinus
Deserit. ac tristi turbatus tempore differt.
Multaque se incusat. qui non acceperit ultro
Dardanium eneam. generumque asciverit urbi.
Prefodiunt alii portas. aut saxa sudesque
Subvectant. bello dat signum rauca cruentum
Buccina. tum muros varia cinxere corona
Matrone. puerique. vocat labor ultimus omnes.
Nec non ad templum summasque ad palladis arces
Subvehitur magna matrum regina caterva.
Dona ferens. iuxtaque comes lavinia virgo
Causa malis tantis oculos deiecta decoros.
Succedunt matres. et templum thure vaporant.
Et moestas alto fundunt de limine voces.
Armipotens preses belli tritonia virgo
Frange manu telum phrigii predonis et ipsum
Pronum sterne solo. portisque effunde sub altis.
Cingitur ipse furens certatim in prelia turnus.
Iamque adeo rutilum thoraca indutus aenis
Horrebat squamis. surasque incluserat auro
Tempora nudus adhuc laterique accinxerat ensem.
Fulgebatque alta decurrens aureus arce.
Exultatque animis. et spe iam precipit hostem.
Qualis ubi abruptis fugit presepia vinclis
Tandem liber equus. campoque potitus aperto
Aut ille in pastus armentaque tendit equarum.
Aut assuetus aque perfundi flumine noto
Emicat. arrectisque fremit cervicibus alte
Luxurians. luduntque iube per colla per armos.
Obvia cui volscorum acie comitante camilla
Occurrit. portisque ab equo regina sub ipsis

n 3

Desiluit quam tota cohors imitata relictis
Ad terram defluxit equis. tum talia fatur.
Turne sui merito si qua est fiducia forti,
Audeo et eneadum promitto occurrere turme.
Solaque tirrenos eqites ire obuia contra.
Me sine prima manu temptare pericula belli.
Tu pedes ad muros subsiste et menia serua
Turnus ad hec oculos horrenda in uirgine fixus
O decus italie uirgo quas dicere grates
Quas ue referre parem? sed nunc est omnia quando
Iste animus supra. mecum partire laborem.
Æneas ut fama fidem missique reportant
Exploratores equitum leuia improbus arma
Premisit quaterent campos. ipse ardua montis
Per deserta iugo superans aduentat ad urbem.
Furta paro belli conuexo in tramite silue.
Ut biuias obsidam milite fauces.
Tu tirrenum eqitem collatis excipe signis.
Tecum acer mesapus erit. turmeque latine.
Tiburtique manus ducis et tu concipe curam.
Sic ait et paribus mesapum in prelia dictis
Hortatur sociosque duces et pergit in hostem.
Est curuo anfractu uallis accomoda fraudi.
Armorumque dolis quam densis frondibus atrum
Urget utrimque latus tenuis quo semita ducit.
Angusteque ferunt fauces aditusque maligni.
Hanc super in speculis summoque in uertice montis
Planities ignota tutique receptus.
Seu dextra leuaque uelis occurrere pugne
Siue instare iugis et grandia uoluere saxa.
Huc iuuenis nota fertur regione uiarum.
Arripuitque locum et siluis insedit iniqis
Uelocem interea superis in sedibus opim
Unam ex uirginibus sociis sacraque caterua
Compellabat et has tristis latonia uoces

O re dabat. gradit' bellum ad crudele camilla
O virgo. et nr̄is necq̄q̄; cingit' armis
C ara mihi an̄ alias. neq;. n. nouus iste diane
V enit amor. subitaq; aīm dulcedine mouit
P ulsus ob inuidiā regno uiresq; sup̄bas
P riuerno antiqua methabus ēxcū excedēt urbe
I nfantē fugiens media int' p̄lia belli
S ustulit exilio comitem. m̄ris q; uocauit
N oīe casmille mutata p̄te camillam.
I pse sinu p̄se portans iuga longa petebat
S olor nemor tella undiq; seua p̄mebant.
E t circū fuso uolitabant milite uolsci
E cce fuge medio sūmis amasen' habūdans
S pumabat ripis tant' e nubib; imber
R uperat. ille inare parans infantis amoē
T ardat' caroq; oneri timet oīa secum
V ersanti. subito uix hec sñtia sedit.
T elū imane manu ualida. q' forte gerebat
B ellator. solidum nodis. et robore cocto
H uic natam libro. et siluest' subere clausam
I mplicat. atq; habilem medie circūligat haste.
Q uam dextra ingenti librās ita ad ethera fat'.
A lma t' hanc nemor cultrix latonia uirgo
I pse pater famulam uoueo. tua p̄ma p auras
T ela tenēs supplex hostem fugit. accipe testor
D iua tuam. q̄ nc dubijs cōmittit' auris.
D ixit. et adducto cōtortum hastile lacerto
I mmittit. sonuere unde. rapidū sup amnē
I nfelix fugit ī iaculo stridente camilla.
A t metabus magna p̄pius iā urgēte caterua
D at se se fluuio. atq; hastam cū uirgine uictor
G ramineo donū triuie de cespite uellit.
N ō illum tectis ulle nō moenib; urbes
A ccepe. neq; ipse manus feritate dedisset
P astor. et solis exegit motib; euum.

H ic natam in dumis interq; horrentia lustra
A rmētalis eque mamis . et lacte ferino
N utribat teneris imulgens ubera labris .
U tq; pedum p̄mis infans uestigia plantis
I nstiterat iaculo palmas armauit acuto
S piculaq; ex humero paruę suspendit . et arcum
P ro c̄nali auro . et pro longę tegmine pallę
T igridis exuuię p dorsum a uertice pendent .
T ela manu iam tenera puerilia torsit .
E t fundam tereti circum caput egit hēna
S trimoniamq; gruem . aut album d̄iecit olorem
M ultę illam frustra tirrena p oppida mr̄es
O ptauere nurum . sola cōtenta diana .
E ternum telorum . et uirginitatis amorem
I ntemerata colit . uellem haud cōrepta fuiss;
M ilitia tali conata lacessere teucros .
C ara mihi comitumq; foret nc̄ una sororum .
U erum age . qn̄ q̄ fatis urget̄ acerbis .
L abere nimpha polo finesq; inuise latinos .
T ristis ubi infausto cōmittit̄ omine pugna .
H ec cape . et ultricem pharetra d̄pme sagittam
H ac quicq; sacrum uiolarit uulnē corp᷑
T ros italus ue / m̄ pariter det sanguine penas
P ost ego nube caua miserande corp᷑ et arma
I nspoliata feram . tumulo patrieq; reponam .
D ixit . at illa leues celi demissa p auras
I nsonuit nigro circūdata turbine corpus .
A t manus interea muris troiana p̄pinquat .
E truscique duces . equitumq; exercit᷑ omīs
C ōpositi nūo in turmas fremit eq̄re toto
I nsultans sonipes . et p̄ssis pugnat hēnis
H uc obuⁱs᷑ . & huc . tū late ferreus hastis
H orret ager . campiq; armis sublimib; ardet .
N ec nō mesap᷑ ɔ̄ celeresq; latini
E t cū frēe coras . & uirginis ala camille

Adventu campo apparet. hastasque reductis
Protendunt longe dextris. et spicula vibrant.
Adventusque virum. fremitusque ardescit equorum.
Iamque intra iactum teli progressus uterque
Substiterant. subito erumpunt clamore furentesque
Exortantur equos. fundunt simul undique tela
Crebra nivis ritu. celumque obtexitur umbra
Continuo adversis tyrrenus et acer aconteus
Conixi incurrunt hastis. primique ruinam
Dant sonitu ingenti. perfractaque quadrupedantum
Pectora pectoribus rumpunt. excussus aconteus
Fulminis in morem aut tormento ponderis acti
Precipitat longe. et vitam dispergit in auras.
Extemplo turbate acies. versique latini
Reiciunt parmas. et equos ad moenia vertunt.
Troes agunt princeps turmas inducit asillas.
Iamque propinquabant portis rursusque latini
Clamorem tollunt. et mollia colla reflectunt.
Hi fugiunt penitusque datis referuntur habenis
Qualis ubi alterno procurrens gurgite pontus
Nunc ruit ad terram scopulosque sup
Spumeus. extremamque sinu perfundit harenam.
Nunc rapidus retro atque estu revoluta resorbens
Saxa fugit litusque vado labente relinquit
Bis tusci rutulos egere ad moenia versos
Bis reiecti armis respectant terga tegentes
Tertia sed postquam congressi in proelia totasque
Implicuere inter se acies legitque virum vir
Tunc vero et gemitus morientum. et sanguine in alto
Armaque corporaque et permixti cede virorum
Semianimes volvuntur equi. pugna aspera surgit.
Orsilochus remuli. quando ipsum horrebat adire
Hastam intorsit equo. ferrumque sub aure reliquit.
Quo sonipes ictu furit arduus altaque iactat
Vulneris impatiens arrecto pectore crura.

Voluitur ille excussus humi. catillus iolam
Ingentemq; animis ingentem corpore. et armis.
Dyat herminium. nudo cui uertice fulua.
Cesaries. nudiq; humeri. nec uulnera terrent.
Tantus in arma patet. latos huic hasta per armos
Acta tremit. duplicatq; uirum transfixa dolore.
Funditur ater ubiq; cruor. dant funera ferro
Certantes. pulcramq; petunt per uulnera mortem.
At medias inter cedes exultat amazon
Unum exerta latus pugne pharetrata camilla.
Et nunc lenta manu spargens hastilia densat.
Nunc ualidam dextra rapit indefessa bipennem.
Aureus ex humero sonat arcus. et arma diane.
Illa etiam in tergum si quando pulsa recessit
Spicula conuerso fugientia dirigit arcu.
At circum lecte comites. larinaq; uirgo
Tullaq; et eratam quatiens tarpeia securim
Italides. quas ipsa decus sibi
Delegit. pacisq; bone belliq; ministras.
Quales treicie cum flumina thermodoontis
Pulsant. et pictis bellantur amazones armis
Seu circum ipoliten. seu cum se martia curru
Penthesilea refert. magnoq; ululante tumultu
Feminea exultant lunatis agmina peltis.
Quem telo primum. quem postremum aspera uirgo
Deicis. aut quot humi morientia corpora fundis.
Euneum clitio primum patre. cuius apertum
Aduersi longa transuerberat abiete pectus.
Sanguinis ille uomens riuos cadit. atq; cruentam
Mandit humum. moriensq; suo se in uulnere uersat.
Tum lirim. pagasumq; super. quorum alter habenas
Suffuso reuolutus equo dum colligit. alter
Dum subit ac dextram labenti tendit inermem
Precipites pariterq; ruunt. his addit amastrum
Ippodaten. sequiturq; incumbens eminus hasta.

Thereaq; · arpalicuq; · et demophonta cromiq; ·
Quotq; emissa manu cōtorsit spicl'a uirgo
Tot phrigij cecidere uiri · ꝓcul ornit⁹ armis
Ignotis · equo uenator iapige fert'·
Cui pellis latos humeros erecta iuuenco
Pugnatori operit · caput ingens oris hyatus
Et male texere lupi cu; dentib; albis .
Agrestisq; man' armat sparus · ipse cat'uis
Vertit' in medijs · et toto u'tice sup' est .
Hunc illa exceptum neq; ·N· agmine u'so
Traiat · et sup h' inimico pectore fatur .
Siluis te tirrene feras agitare putasti ·
Aduenit q uia dies muliebrib; armis
Uba redargueret · nomen tu haud leue patru;
Manib; h' referres telo cecidisse camille .
Protinus orsolicu; · et buten duo maxima teucr'
Corpora · s; buten adu'su; cuspide figit
Loricam galeamq; inter · qua colla sedentis
Lucent · et leuo dependet parma lacerto
Orsilocu; fugiens magnumq; agitata p orbem
Eludit giro interior · sequitq; sequentem
Tu; ualidam p q; arma uiro p q; ossa securim
Altior exurgens oranti · et mlta pcanti
Cōgeminat uuln' calido rigat ora cerebro .
Incidit huic subitoq; aspectu territ' hesit
Appennincole bellator filius auni
Haud ligurx extremꝰ · du; falle fata sinebant .
Isq; ubi se nullo ia; cursu euade pugne
Posse neq; instante; regina; auerte cernit
Consilio u'sare dolos ingressus et astu
Incipit hec · Quid ta; egregiu; si femina forti
Fidis equo · dimitte fugam · et te comin' eq
Mecum crede solo · pugneq; accinge pedest'
Iam noscies uētosa ferat · cui gl'a laudem .
Dixit · at illa furens · acriq; accensa dolore

Tradit equū comiti. paribusque resistit in armis
Ense pedes nudo. puraque interrita parma
At uicisse dolo iuuenis ratus. auolat ipse.
Haud mora cōuersis, fugax aufert' habenis
Quadrupedemque citum ferrata calce fatigat.
Vane ligus, frustraque aīs elate sup̄bis
Nequicquam p̄trias temptasti lubricus artes
Nec fraus te incolumē fallaci pferret auno.
Hec fatur uirgo. et pnicibus ignea plantis
Transit equum cursu. frenisque aduersa p̄hensis
Cōgredit'. penasque inimico ex sanguine sumit
Quā facile accipit saxo sacer ales ab alto
Cōsequitur pennis sublimē in nube colūbam.
Cōp̄ssamque tenet. pedibusque euiscerat uncis.
Tum cruor. et uulse labunt' ab ethere plume.
At nō hec nullis hominum sator atque deorum
Obseruans oculis, sūmo sedet altus olimpo.
Tirrenum genitor tarconem in p̄lia seua
Suscitat. et stimulis haud mollibus īicit iras.
Ergo inter cedes cedentiaque agmina tarchon
Fert' equo. uariisque instigat uocibus allas
Nōie quemque uocans. reficitque in prelia pulsos.
Quis metus. o nūquam dolituri semp̄ inertes
Fēina pallentes agit atque hec agmina uertit
Quo ferrum: quid ue hec gerimus tela irrita dextris
At nō in uenerē segnes nocturnaque bella
Aut ubi curua choros indixit tibia bachi
Expectate dapes. et plene pocula mense.
Hic amor. hoc studium. dum sacra s̄cus aruspex
Nūtiet. aut lucos uocet hostia pinguis in altos
Hec effatus. equum in medios moritur'. et ipse
Cōcitat. et uenulo aduersum turbidus infert
Dimeptumque sub equo dextra cōplectit' hostem.
Et gremium ante suum multa ui concit' aufert
Tollit' in celum clamor. cunctique latini

C ōūtere oclōs . uolat igneus equore tarchon
A rma uir&q; ferens . tum sūma ipsius ab hasta
D efringit ferrum . et ptes rimat᷑ aptas
Q ua uulnus letale ferat . ꝯ ille repugnās
S ustinet a iugulo dextram . et uim uirib; exit
U tq; uolans alte raptum cū fulua draconem
F ert aq̄la implicuitq; pedes atq; unguib; hesit .
S aucius at s̄pens sinuosa uolumina u̅sat
A rrectisq; horret squamis . & sibilat ore
A rduus insurgens . illa haud min᷒ urget adūco
L uctantem rostro . simul etheria u̅berat alis .
H aud ali᷑ p̄dam tiburtum ex agmine tarchon
P ortat ouans . ducis ex̄ᵐ. euētumq; sequti
M eonide incurrūt . Tum fatis debit᷒ arruns
V elocem iaculo . & m̄lta p̄or arte camillam
C ircuit . et q̄ sit fortuna facillima temtat .
Q ua se cūq; furens medio tulit agmine uirgo
H ac arruns subit . & tacit᷒ uestigia lustrat .
Q ua uictrix redit illa , pedemq; ex hoste reportat
H ac iuuenis furtim celeres detorquet hābenas
H os adit᷒ iamq; hos adit᷒ omēmq; p̄errat
U ndiq; circuitum . & certam q̄tit improb᷒ hastam .
F orte sac̄ cibeli choreus olimq; sacerdos
J nsignis longe phrigijs fulgebat in armis .
S pumantemq; agitabat equm . quem pellis aenis
J n plumam squamis auro ꝯserta tegebat .
J pse pegrina ferrugine clarus et ostro
S picula torquebat licio cortinia cornu
A ureus ex humeris sonat arcus . et aurea uati
C assida . tum croceam clamidemq; sin᷒q; c̄pantes
C arbaseos fuluo in nodum collegerat auro
P ictus acu tunicas . et barbara tegmina crurū
H unc uirgo . siue ut templis p̄figeret arma
T roia captiuo siue ut se ferret in auro
V enatrix unum ex omī c̄tamine pugne

C eca sequebatur. totumq; incauta per agmen
F emineo prede. et spoliorum ardebat amore
T elum ex insidiis cum; tandem; tempore capto
C oncitat. et superos arruns sic uoce precatur
S umme deum sancti custos soractis apollo
Q uem primi colimus cui pineus ardor aceruo
P ascitur. et medium; freti pietate per ignem
C ultores multa premimus uestigia pruna
D a pater hoc nostris aboleri dedecus armis
O mnipotens. non exuuias pulse ue tropheum
V irginis aut spolia ulla peto. mihi cetera laudem
F acta ferent. hec dira meo dum; uulnere pestis
P ulsa cadat patrias remeabo inglorius urbes.
A udiit. et uoti phoebus succedere partem
M ente dedit. partem uolucres dispersit in auras.
S terneret. ut subita turbatam morte camillam
A nnuit oranti. reducem. ut patria alta uideret
N on dedit. inque; nothos uocem uertere procelle.
E rgo ut missa manu sonitum; dedit hasta per auras
C onuertere animos acres. oculosque; tulere
C uncti ad reginam; volsci. nihil ipsa neque; aure
N ec sonitus memor. aut uenientis ab ethere teli.
H asta sub exertam. donec perlata papillam
H esit. uirgineumque; alte bibit acta cruorem.
C oncurrunt trepide comites. dominamque; ruentem
S uscipiunt. fugit ante omnis exterritus arruns
L etitia mixtoque; metu. nec iam; amplius haste
C redere. nec telis occurrere uirginis audet.
A c uelut ille prius. quam tela inimica sequantur
C ontinuo in montes sese auius abdidit altos
O cciso pastore lupus. magnoue iuuenco
C onscius audacis facti. caudamque; remulcens
S ubiecit pauitantem utero siluasque; petiuit.
H aud secus ex oculis se turbidus abstulit arruns
C ontentusque; fuga mediis se inmiscuit armis

Illa manu moriens telum trahit. ossa sed intus
Ferreus ad costas alto stat uulnere mucro.
Labitur exanguis. labuntur frigida leto
Lumina. purpureus quondam color ora reliquit.
Tum sic expirans acham ex equalibus unam
Alloquitur. fida ante alias que sola camille
Quicum partiri curas. atque hec ita fatur.
Hactenus acha soror potui. nunc uulnus acerbum
Conficit. et tenebris nigrescunt omnia circum.
Effuge. et hec turno mandata nouissima perfer,
Succedat pugne. troianosque arceat urbe.
Iamque uale. simul his dictis linquebat habenas
Ad terram non sponte fluens. tum frigida toto
Paulatim exsoluit se corpore. lentaque colla
Et captum leto posuit caput. arma relinquens.
Vitaque cum gemitu fugit indignata sub umbras.
Tum uero inmensus surgens ferit aurea clamor
Sydera. deiecta crudescit pugna camilla
Incurrunt densi simul omnis copia teucrum
Tyrrenique duces euandrique archades ale.
At triuie custos iam dudum in montibus opis
Alta sedet summis. spectatque interrita pugnas.
Vt procul medio iuuenum in clamore furentum
Prospexit tristi mulctatam morte camillam
Ingemuitque. deditque has imo pectore uoces.
Heu nimium uirgo. nimium crudele luisti
Supplicium, teucros conata lacessere bello.
Nec tibi deserte in dumis coluisse dianam
Profuit. aut nostras humero gessisse pharetras.
Non tamen indecorem tua te regina relinquet
Extrema iam in morte. nec hoc sine nomine letum
Per gentes erit. aut famam patieris inulte.
Morte luet merita fuit ingens monte sub alto.
Vt uidit fulgentem;
Antiqui laurentis. opacaque ilice tectum

H ic dea se p̄mum rapido pulcerrima nisu
S istit. et arruntem tumulo speclat ab alto.
V t uidit fulgentem armis: ac uana tumentem,
C ur inquit diuersus abis. huc dirige gressum.
H uc periture ueni. capias ut digna camillę
P remia. tu ne etiam telis moriere dianę
D ixit. & aurata uolucrem threissa sagittam
D eprompsit pharetra. cornuq; infensa tetendit.
E t duxit longe. donec curuata coirent
I nter se capita. & manib; iam tangeret ęquis
L eua aciem ferri. dextra neruoq; papillam.
E xtemplo teli stridorem: aurasq; sonantes
A udiit una arruns. hesitq; in corpore ferrum.
I llum expirantem socij: atq; extrema gementem
O bliti ignoto camporum in puluere linquunt.
O pis ad extremum pennis aufertur olympum
P rima fugit dn̄a amissa leuis ala camillę,
T urbati fugiunt rutuli. fugit acer atinas.
D isiectiq; duces, desolatiq; manipli
T uta petunt. & equis auersi ad moenia tendunt.
N ec quisquam instantes teucros, letumq; ferentes
S ustentare ualet telis. aut sistere contra
S; laxos referunt humeris languentib; arcus.
Q uadrupedumq; putrem cursu quatit ungula campum.
V oluitur ad muros caligine turbidus atra
P uluis. et e muris percussę pectora matres
F emineum clamorem ad cęli sydera tollunt.
Q ui cursu portas primi irrupere patentes,
H os inimica sup mixto premit agmine turba.
N ec miseram effugiunt mortem. sed limine in ipso
M oenib; in patrijs atq; inter tuta domorum
C onfixi expirant animas pars claudere portas.
N ec socijs aperire uiam, nec moenib; audent
A ccipere orantes. oriturq; miserrima cedes
D efendentum armis aditus, inq; in arma ruentum

Exclusi an̄ ocl'os lacrimantumq; ora parētu;.
Pars in p̄cipites fossas urgente ruina
Voluit' immissis pars ceca . et cōcita frenis
Arietat in portas . et duros obice postes
Ipsi de muris sūmo ĉtamiē matres
Mōstrat amor patrię : ut uidē camillam .
Tela manu trepide iaciūt . ac robore duro
Stipitib; ferru; sudib; q; imitant' obustis
P̄cipites . p̄meq; mori p̄ moenib; audēt
Interea turnu; in siluis seuissim' implet .
Nūcius . et iuueni ingentem fert acha tumul'tu
Delectas uolscorz acies . cecidisse camillam .
Ingruere īfensos hostes . et marte secūdo
Omnia corripuisse . metū ia; ad moenia ferri
Ille furēs . et seua iouis sic numina poscūt .
Deserit obsessos colles . nemora aspa linqt .
Vix e cōspectu exierat cāpūq; tenebat .
Cum pr̄ Eneas saltus īgressus aptos
Exupatq; iugum / siluaq; euadit opaca .
Sic ambo ad muros rapidi . totoq; ferunt'
Agmine / n̄ longis inter se passib; absunt .
Ac simul Eneas fumātes puluē campos ,
Prospexit longe laurētiaq; agmina uidit
Et seuu; eneam agnuit t'n' in armis .
Aduētumq; pedu; / flat'q; audiuit equorz .
Cōtinuoq; ineant pugnas . & proelia tentant
Ni roseus fessos / ia; gurgite phoeb; hybero
Tingat equos . noctemq; die labente reducat .
Cōsidunt castris an̄ urbe; . et moenia uallant .

TVRNUS cōfractis aduso marte latinis
Semet in arma parat / pacem cupiēte latino
Foedus partit' . passur' oīa uictus .
Hoc turni uictria soror cōfundit ꝛ ambos .

In pugnam ppl'os agit effrita camertem .
Et nec voluc' tardant ꝑmebra sagitta
Anxia pro nato fuerant cura parentis .
Urbs capit᷑ . vitam laqueo ſ finit amata
Eneas turnuz ca̅po co̅gressus utrinq;
Circu̅fusa acie , vita spoliavit et armis .

Turnus ut i̅fractos adu̅so marte latinos
Defecisse videt sua nu̅c ꝓmissa reposci
Se signari oculis ult᷑ i̅placabil' ardet .
Attollitq; a̅ios . penorꝝ qual' i arvis
Saucius ille gravi venatu̅ vulne̅ pect᷑
Tu̅ demu̅ movet arma leo . gaudetq; comātes
Excutiens cervice thoros fixu̅q; latronis ,
Impavidus frangit telu̅; et fremit ore cruento.
Haud secus accenso gliscit violentia turno .
Tu̅ sic affat᷑ regem . atq; ita turbidus infit .
Nulla mora in turno . nihil e̅ q̅d dicta retractent
Ignavi eneade . nec q̅ pepige̅ recusent
Co̅gredior . fer sacra p̅r . et co̅cipe foedus .
Aut hac dardaniu̅ dextra sub tartara mitta̅ .
Desertorem asie . sedeant . spectentq; latini .
Et solus ferro crime̅ co̅e refellam .
Aut habeat victos cedat lavinia coniux .
Olli sedato respo̅dit corde latinus .
O prestans a̅i iuvenis q̅ntu̅ ipse feroci
Virtute exsuperas . tanto me impe̅si' equu̅ e̅
Co̅sulere . atq; o̅is metuente̅ expe̅dere casus
Sunt t̅ regna p̅ris dauni . sunt opida capta
Multa manu . n̅ no̅ aurumq; a̅iusq; latino e̅ .
Sunt alie innupte latio . et laure̅tib; agris
Nec genus indecores . sine me haud hec molia fa̅
Sublatis aperire dolis . simul' h̅ a̅io hauri

Me natam nulli veterum sociare procorum
Fas erat. idque omnes divique hominesque canebant.
Victus amore tui cognato sanguine victus.
Coniugis. et moeste lacrimis vincla omnia rupi.
Promissam eripui genero. arma impia sumpsi.
Ex illo qui me casus que turne sequantur
Bella vides. quantos primus patiare labores.
Bis magna victi pugna vix urbe tuemur
Spes italas. recalent nostro tibrina flueta
Sanguine. adhuc campique ingentes ossibus albent.
Quo referor totiens? que mentem insania mutat?
Si turno extincto, socios sum ascire paratus,
Cur non incolumi potius certamina tollo?
Quid consanguinei rutuli? quid cetera dicet
Italia? ad mortem si te fors dicta refutet.
Prodiderim natam? et conubia nostra petentem.
Respice res bello varias miserere parentis
Longevi. quem nunc moestum patria ardea longe
Dividit. haud quaquam dictis violentia turni
Flectitur. exsuperat magis. egrescitque medendo.
Ut primum fari potuit. sic incipit ore.
Quam pro me curam geris. hanc precor optime pro me
Deponas letumque sinas pro laude pacisci.
Et nos tela pater ferrumque haud debile dextra
Spargimus. et nostro sequitur de vulnere sanguis.
Longe illi dea mater erit. que nube fugacem
Feminea tegat et vanis sese occulat umbris.
At regina nova pugne conterrita sorte
Flebat. et ardentem generum moritura tenebat.
Turne per has ego te lacrimas per siquis amate
Tangit honos animum spes tu nunc una senecte
Tu requies misere decus imperiumque latini
Te penes in te omnis domus inclinata recumbit,
Unum oro. desiste manum committere teucris
Qui te cumque manent isto certamine casus.

Et me turne manent . simul' hec inuisa relinquam
Lumina ! nec generū eneam captiua uidebo .
Accepit uocem lacrimis lauinia matris
Flagrantis pfusa genas . cui plim' ignem
Subiecit rubor . et calefcā p ora cucurrit .
Indū sanguineo ueluti uiolauīt ostro
Si quis ebur . aut mixta rubent ubi lilia mlta
Alba rosa . tales uirgo dabat ore colores .
Illum turbat amō . figitq; in uirgine uultus .
Ardet in arma magis . paucisq; affat' amatam .
Ne queso . ne me lacrimis . ne omine tanto
Prosequere in duri c̄tamina martis euntem
O mater . neq; . n . turno mora libera mortis
Nūc h̄ idmon phrigio mea dcā tirāno
hAud placitura refer . cū p̄mū crastina celo
Puniceis īuecta rotis aurora rubebit
Non teucros agat in rutulos teucrū arma qescāt
Et rutuli; nr̄o dirimam' sanguine bellum
Illo querat' ɔiux lauinia ɔiux
Hec ubi dicta dedit rapidusq; ī tecta recessit
Poscit equos gaudetq; tuēs ante ora fremētes
Pilumno quos ipse decus dedit orithia .
Q candore niues an̄ irent cursib; auras .
Circumstant ppri aurige manib; q; lacessunt
Pectora plausa cauis . et colla comātia pectūt .
Ipse d̄ hinc auro squalentem alboq; oricalco
Circūdat loricam humeris simul' aptat hn̄do
Ensemq; ⁊ clipeūq; et rubre cornua c̄ste
Ensem quem dauno igpotēs d'us ip̄e parēti
Fecerat . et stigia candentem tinxerat unda .
Exīq; mediis īgenti annixa colūne
Edib; astabat ualidam ui corripit hastam
Actoris aurūci spoliūq; quassatq; tremētem
Vociferās . nūc frustrata uocatus
Hasta meos . nūc temp' adest . te maxim' actor .

~ Te turni ~

T e turni nc̄ dextra gerit. da sternē corpus.
L oricamq; manu ualida lacerare reuulsam
S emiuiri phrigis. et fedare. et puluere c̄nes
U ibratos calido ferro mirraq; mādentes.
H is agit᷑ furijs. totoq; ardentis ab ore
S cintille absistunt oculis micat ac̄b; ignis
M ugitus. ueluti. cū p̄ma in proelia taurus
T errificos ciet. aut irasci in cornua temptat
A rboris obnixus trunco. uentosq; lacessit
I ctib; aut sparsa ad pugnam pludit harena.
N ec minus interea mr̄nis seuus in armis
E neas acuit martem. & se suscitat ira
O blato gaudēs cōponi foedere bellum.
T um socios moestiq; metum solat᷑ iuli
F ata docens. regiq; iubet r̄nsa latino
C erta referre uiros. & pacis dicē leges.
P ostera uix sūmo spargebat lumine mōtes
O rta dies. cum p̄mum alto se gurgite tollunt
S olis equi. lucemq; elatis narib; efflant
C ampum ad c̄tamen magne sub moenib; urbis
D imensi. rutuliq; uiri. teucriq; parabant.
I n medioq; focos. & dijs cōib; aras
G ramineas. alij fontemq; ignēq; ferebant.
U elati limo. et u̇bena tēpora uincti
P rocedit legio Ausonidū; pilataq; plenis
A gmina se fundunt portis. hinc troius oīs
T irrenusq; ruit. uarijs exerc̄it᷒ armis
H aud secus instructi ferro. q̄; si aspa martis
P ugna uocet. nc̄ nō medijs in milib; ipsi
D uctores auro uolitant. ostroq; decori.
E t gen᷒ assaraci mnestheus. & fortis asilas
E t mesapus equum domitor neptunia ples
U tq; dato signo spacia in sua q̄sq; recessit
D efigunt tellure hastas. & scuta reclināt
I nnuptaeq; senes turres. & tecta domorū

Obsedere . alij portas sublimib; astant .
At iuno ex sūmo qui nc̄ alban' hētur:
Tū; neq; nomen erat nͨ honos aut glā monti
Prospiciens tumulo campū; spectabat . & ambas
Laurentū; trouumq; acies urbemq; latini .
Extemplo turni sic est affata sororem
Diua deam . stagnis q̄ fluminib; sonoris
Presidet . hic illi rex etheris altus honorem
Iupiter erepta ꝓ uirginitate sacrauit .
Nympha decus fluuiorꝫ aīo gratissima nr̄o
Scis ut te cunctis unā, quecūq; latine
Magnanimi iouis ingratum ascēdē cubile .
Pretulerim . celiq; libens in parte locarim
Disce tuū, ne me incuses iuturna dolorem
Qua uisa est fortuna pati, parceq; sinebant
Cedere res latio turnū; . & tua moenia texi .
Nūc iuuenē imparib; uideo ɔcurrē fatis .
Parcarūq; dies . & uis inimica ꝓpinquat .
Non pugnā aspicē hanc ocul' nō foedera possum ..
Tu ꝓ germano siq ꝓsentius audes
Perge . decet forsan miseros meliora sequent'
Vix ea . cū lacrimas ocul' iuturna ꝓfudit .
Terq; quaterq; manu pectus percussit honestum
Nō lacrimis h' temp' ait saturnia iuno .
Accelera . & fratrem siquis modus eripe morti .
Aut tu bella cie . ɔceptūq; excute foedus .
Auctor ego audendi sic exhortata reliquit
Incertam . & tristi turbatam uulnē mentis .
nterea reges ingenti mole latinus
Quadriiugo uehit' curru : cui tp̄a circum
Aurati bis sex radij fulgentia cingunt
Solis aui specimen . bigis it turn' in albis
Bina manu lato crispans hastilia ferro .
Hinc pr̄ eneas romanę stirpis origo
Sydereo flagrans clipeo, & celestib; armis

Et iuxta Ascanius magne spes altera Rome.
Procedunt castris puraq; in ueste sacdos
Setigeri fetum suis intonsamq; bidentem
Attulit. admouitq; pec' flagrantib; aris.
Illi ad surgente; ōuersi lumina solem
Dant fruges manib; salsas. & tpra ferro
Summa notant pecudum. patherisq; altaria libāt.
Tu; pius Eneas stricto sic ense p̄catur.
Esto nc̄ sol testis. et h̄ mihi terra p̄canti.
Quam pp tantos potui pferre labores
Et pater oip̄s. & tu saturnia iuno
Iam melior. iā; diua p̄cor. tuq; inclite mauors
Cuncta tuo. q bella pr̄ sub numine torques
Fontesq; fluuiosq; uoco. queq; etheris alti
Religio. & que ceruleo sūt numina ponto.
Cesserit ausonio si fors victoria turno
Conuenit euandri uictos discede ad urbem.
Cedet iulus agris. nec post arma ulla rebelles
Eneade referent. ferro ue h̄ regna lacessent
Sin nr̄m annuerit nobis victoria martem
Ut potius reor & potius dij numine firment
Nō ego nī teucris italos pare iubebo.
Nec mihi regna peto. parib; se legib; ambe
Inuicte gentes eterna in foedera mittant.
Sacra deosq; dabo. socer arma latin' hēto
Imperiu; solemne socer. mihi menia teuc
Cōstituent. urbiq; dabit lauinia nomen.
Sic prior eneas. seqt̄ tum deīn latinus
Suspiciens celum. tenditq; ad sydera dextram.
H eadem enea terram mare sydera iuro
Latoneq; genus duplex ianūq; bifrontē
Vimq; dum infernā. & duri sacraria ditis.
Audiat h̄ genitor. q fedea fulmine sancit.
Tango aras mediosq; ignes. & numina testor.
Nulla dies pacem hanc ital' nī fedā rumpet.

Quo res cumque cadent. nec me uis ulla uolentem
Auertet. non si tellurem effundat in undas
Diluuio miscens. celumque in tartara soluat.
Ut sceptrum hoc. dextra sceptrum nam forte tenebat.
Numquam fronde leui fundet uirgulta nec umbras
Cum semel in siluis imo de stirpe recisum
Matre caret posuitque comas. Et brachia ferro
Olim arbos. nunc artificis manus ere decoro
Inclusit. patribusque dedit gestare latinis.
Talibus inter se firmabant foedera dictis
Conspectu in medio procerum. tum rite sacratas
In flammam iugulant pecudes. et uiscera uiuis
Eripiunt. cumulantque oneratis lancibus aras.
At uero rutulis impar ea pugna uideri
Iam dudum. et uario misceri pectora motu
Tum magis ut propius cernunt non uiribus equis
Adiuuat incessu tacito progressus et aram
Suppliciter uenerans demisso lumine turnus.
Pubentesque gene. Et iuuenali in corpore pallor.
Quem simul ac iuturna soror crebescere uidit
Sermonem. et uulgi uariare labantia corda.
In medias acies formam assimulata camertis
Cui genus a proauis ingens clarumque paterne
Nomen erat uirtutis. et ipse acerrimus armis
In medias dat sese acies haud nescia rerum.
Rumoresque serit uarios. ac talia fatur.
Non pudet o rutuli pro cunctis talibus unam
Obiectare animam. numero an uiribus equi
Non sumus. en omnes et troes. Et archades hi sunt.
Fatalisque manus. infensa etruria turno.
Vix hostem alterni si congrediamur habemus.
Ille quidem ad superos quorum se deuolet aris
Succedet. fama uiuusque per ora feretur.
Nos patria amissa dominis parere superbis
Cogemur. qui nunc lenti consedimus aruis.

T alib; incensa est iuuenu3 s̄ntia dc̄is.
I am magis atq; magis s'pitq; p agmina murmur.
I psi laurentes mutati ipsiq; latini
Q ui sibi ia3 requiem pugne reb;q; salutem
S pabant n̄c arma uolunt. foedusq; p̄cant'
I nfectum. & turni sortem misant' iniquam.
H is aliud maius iut̄na adiu̇git. et alto
D at signu3 celo. quo nō p̄stanti' ullum
T urbauit m̄tes italas. mōstroq; fefellit.
N amq; uolans rubra fuluus iouis ales in ethra
L itoreas agitabat aues. turbamq; sonantem
A gminis aligeri. subito cum lapsus ad undas
C ignu3 excellentem pedib; rapit imp̄b; uncas.
A rrexere aīos itali. cunctęq; uolucres.
C ōu̇tūt clamore fugam. mirabile uisu.
E theraq; obscurant pennis. hostemq; p auras
F cā nube p̄mūt. donec ui uict' et ipso
P ondere defecit. p̄damq; ex unguib; alles
P iecit fluuio. penitusq; in nubila fugit.
T um ūo augurium rutuli clamore salutant.
E xpediuntq; manus. p̄musq; tolūmius augur
H oc erat. h' uotis inquit. q' sepe petiui
A ccipio agnostoq; dōs. me me duce ferrum
C orripite o misi. quos imp̄b; aduena bello.
T erritat in ualidas ut aues. & littora u̇ra
V i populat. petet ille fugam. poenit'q; p̄fundo
V ela dabit. uos unanimi densate cateruas
E t regem uobis pugna defendite raptum.
D ixit. & aduc̄sos telum cōtorsit in hostes
P currens. sonitu3 dat stridula corn'. & auras
C erta secat. simł' h'. simł' ingens clamō. & omīs
T urbati cunei. calefc̄aq; corda tumlt̄u
H asta uolans. ut forte nouem pulcerrima fr̄um
C orpora cōstiterant ̄c quos fida crearat
V na tot archadio cōiunx tirrena gilippo

Horum unū ad mediuȝ teritur : qua ſutil' aluo
Balteus . et laterū iuncturas fibula mordet
Egregiuȝ forma iuuenem : et fulgentib; armiſ
Tranſadigit coſtas . fuluaq; effundit harena .
At frēs aīoſa phalanx accenſaq; luctu
Pars gladios ſtringunt manib; . pars miſſile ferrum
Corripiunt . cęcīq; ruunt . quos agmina ɔtra
Procurrunt laurentum . huc denſi rurſus īundant
Troes . agillinīq; . et pictis archades armis .
Sic omīs amor unus hēt decernē ferro .
Diripuere aras . it toto turbida celo
Tempeſtas telorum . ac ferre ingruit imber .
Crateraſq; focoſq; ferūt . fugit ipſe latin'
Pulſatos referens infecto federe diuos .
Infrenāt alij currus . aut corpora ſaltu
Subijciunt in equos . & ſtrictis enſib; adſunt .
Meſapus regem regiſq; inſigne gerentem
Tyrrenuȝ Auleſten auidus ɔfundē foedus
Aduerſo pterret equo . ruit ille recedens .
Et miſer oppoſitis atḡo īuoluit' aris
In caput . inq; humeros . At feruidus aduolat haſta
Meſapus . teloq; orantem multa trabali
Deſup altus equo grauit' ferit . atq; ita fat' .
Hoc habet . hec melior magnis data uictima diuis .
Concurrūt itali . ſpoliantq; calentia mēbra .
Obuius ambuſtum torrem corineus ab ara
Corripit . & uenienti ebuſo . plagamq; ferenti
Occupat os flāmis . illi ingens barba reluxit .
Nidoremq; ambuſta dedit . ſup ipſe ſecutus
Ceſariem leua turbati corripit hoſtis .
Impreſſoq; genu nitēs . terre applicat ipſm .
Sic rigido latus enſe ferit . podalirius alſum
Paſtorem . primaq; acie p tela ruentem
Enſe ſequēs nudo ſup īminet . ille ſecuri
Aduerſi frontem mediam . mentumq; reducta

Dissicit. & sparso late rigat arma cruore
Olli dura quies oculos. & ferreus urget
Somnus. in eternam clauduntur lumina noctem
At pius Eneas dextram tendebat inermem
Nudato capite. atq; suos clamore uocabat.
Quo ruitis? Que ue ista repens discordia surgit?
O cohibete iras. ictum iam foedus. et omnes
Compositę leges. mihi ius concurrere soli.
Me sinite. atq; auferte metus. ego foedera faxo
Firma manu. turnum debent iam hec mi sacra
Has inter uoces media inter talia uerba
Ecce uiro stridens alis allapsa sagitta est
Incertum qua pulsa manu. quo turbine adacta.
Quis tantam rutulis laudem casus ne deus ne
Attulerit. pressa est insignis gloria facti.
Nec sese enee iactauit uulnere quisquam.
Turnus. ut eneam cedentem ex agmine uidit
Turbatosq; duces. subita spe feruidus ardet
Poscit equos. atq; arma simul. saltuq; superbus
Emicat in currum. & manib; molitur habenas.
Multa uirum uolitans. dat fortia corpora leto.
Semineces uoluit multos. aut agmina curru
Proterit. aut raptas fugientib; ingerit hastas
Qualis apud gelidi cum flumina concitus hebri
Sanguineus mauors clipeo increpat. atq; furentes
Bella mouens immittit equos. illi equore aperto
Ante nothos zephirumq; uolant. gemit ultima pulsu.
Thraca pedum. circumq; atre formidinis ora
Ireq; insidieq; dei comitatus aguntur.
Talis equos alacer media inter prelia turnus
Fumantes sudore quatit miserabile cesis
Hostib; insultans. spargit rapida ungula rores
Sanguineos. mixtaq; cruor calcatur harena
Iamq; neci stelenumq; dedit thamirumq; pholumq;
Hunc congressus et hunc. illum eminus eminus ambos

V mbraſides glaucum: atq; laden. quos ĩbraſ ipſe.
N utrierat licia. parib;q; ornauerat armis
V el cõferre manum. ul' equo p̃uertē uentos.
P arte alia media Eumedes in prœlia fertᵘ
A ntiqui p̃les bello p̃clara dolonis
N oĩe auum referens aĩo manibzq; parentem.
Q ui quondam castra ut danaum ſpeculatoᵘ adiuet.
A uſus pelide p̃tiuz ſibi poſcē currus.
I llum tidides alio pro talib; auſis
A ffecit p̃tio. nec equis aſpirat achillis.
H unc p̃cul ut campo turnus cõſpexit apto
A nte leui iaculo longum p̃iane ſequtᵘ
S iſtit equos biiuges. et curru deſilit. atq;
S emianimi lapſoq; ſupuenit. & pede collo
I mpreſſo dextre mucronē extorquet. et alto
F ulgentem tingit iugulo. atq; h' inſup addit.
E n agros. et quam bello troiane petiſti
H eſpiam. metire iacens. h' p̃mia q me
F erro auſi temptare ferũt. ſic moenia cõdunt.
H uic comitē aſbuten ꝯiecta cuſpide mittit.
C horeaq;. ſibariq;. daretaq;. t'ſilocuq;.
E t ſternacis equi lapſum ceruice tymetem.
A c uelut edonij boree cũ ſp̃s alto
I nſonat egeo. ſeqtq; ad littora fluctᵘ
Q ua uenti incubuere. fugã dant nubila cęlo,
¶ S ic turno quacũq; uiam ſecat agmina cedũt.
C õuerſeq; ruunt acies. fert impetᵘ ipm.
E t criſtam aduſo curru quatit aurea uolantē.
N õ tulit inſtantem phegeus aĩsq; frementem
O biecit ſeſe ad currum. & ſpumãtia frenis
O ra citatoꝝ dextra detorſit equoꝝ
D ũ trahitᵘ pendetq; iugis. hic lata retectum
L ancea cõſeqtᵘ. rũpitq; ĩfixa bilicem
L oricam. & ſummũ deguſtat uulnē corpus.
I lle tñ clipeo obiecto cõuſus ĩ hoſtem.

I bat . & auxm ducto mucrone petebat .
Q uem rota ꝑcipitem et ꝓ cursu cõcitus axis
I mpulit . effuditq; solo . turnusq; sequt⁹
I mam inter galeam sũmi toracis . & oras
A bstulit ense caput . truncũq; reliqt arene ..
A tq; ea dũ campis uictor dat funera turnꝰ
I nterea Eneã mnestheus . & fidus achates
A scaniusq; comes castris statuere cruẽtum
A lt'nos longa nitentem cuspide gressus .
S euit . et in fracta luctatur arundine telum
E ripe . Auxilioq; uiam que ꝓxima poscat
E nse secent lato uulnus . teliq; latebras
R escindant penit⁹ . se seq; in bella remittant .
I amq; aderat phoebo añ alios dilect⁹ iapix
I asides acri quõdam : cui capt⁹ amoꝛe
I pse suas artes sua munera letus apollo
A ugurium cytharamq; dabat . celeresq; sagittas
I lle ut depositi ꝓferret fata parentis
S cire potestates herbarũ usumq; medendi
M aluit . & mutas agitare inglorius artes .
S tabat acerba fremens ingentem nixus ĩ hastam
E neas magno iuuenum . & merẽtis iuli
C õcursu lacrimis ĩmobilis . ille retorto
P eoniũ in morem senior succinct⁹ amictu
M ulta manu medica phoebiq; potẽtib; h'bis
N equicq̃; trepidat . necq̃cq̃; spicula dextra
S ollicitat . ꝑnsatq; tenaci forcipe ferrũ
N ulla viam fortuna regit . nĩh auctor apollo
S ubuenit . & seuus campis mag̃ ac mag̃ horror
C rebescit ꝓpiusq; malũ est . iam puluẽ celum
S tare uident . subeũt eqtes . & spiclã castris
D ensa cadũt mediis . it tristis ad ethera clamõ .
B ellantum iuuenum . et duro sub marte cadẽtum .
H ic uenus indigno nati concussa dolore
D ictamnum genitrix cretheã carpit ab ida .

P uberib; caulem folijs et flore comantem
P urpureo . nō illa feris incognita capris
G ramina . cum tergo uolucres hesere sagitte .
h uenus obscuro faciem circudata nimbo
D etulit . h fusum labris splendentib; amnem
I nficit occulte medicans . spgitq; salubres
A mbrosie succos . et odoriferam panaceam .
F ouit ea ulnus lympha longeuus iapix .
I gnorans . subitoq; omis de corpē fugit
Q uippe dolor . oīs stetit imo ī ulnere sanguis
I amq; secuta manum . nullo cogente sagitta
E xcidit . atq; noue redere in pstina uires .
A rma citi properate uiro q̄ statis . iapix
C ōclamat . pmusq; aīos accendit in hostem
N ō h humanis opib; nō arte magistra
P ueniūt . neq; te enea mea dextera seruet
M aior agit dīs . atq; opa ad maiora remittit
I lle auidus pugne suras incluserat auro
h inc atq; hinc . oditq; moras . hastamq; coruscat .
P ostq̄ habil lateri clipeus loricaq; tergo est .
A scaniū fusis circū cōplectit armis .
S ūmaq; p galeam delibans oscula fatur .
D isce puer uirtutem ex me . uerūq; laborē
F ortunaq; ex alijs . nc te mea dextera bello
D efensum dabit . & magna īter pmia ducet
T u facito mox cū matura adoleuerit etas
S is memor . et te aīo repetentē exempla tuorū
E t pater eneas . & auunculus excitet hector .
h ec ubi dcā dedit portis sese extulit īgens
T elum īmane manu quatiēs sil agmine denso
A ntheusq; mnestheusq; ruūt . oīsq; relictis
T urba fluit castris . tu; ceco puluere camp
M iscetur . pulsuq; pedum tremit excita tellus .
V idit ab aduso uenientes aggere turnus
V idere Ausonij . gelidusq; p ima cucurrit

O ssa tremor. p̄ma ante om̄s iuturna latinos
A udiit. agnouitq; sonum. & tremefacta refugit.
I lle uolat. campoq; atrum rapit agmen apto
Q ualis ubi ad terras arrupto sydere nimbus
I t mare p mediū. miseris heu p̄scia longe
H orrescunt corda agricolis. dabit ille ruinas
A rborib; stragemq; satis. ruet oĩa late.
A nte uolans sonitumq; ferūt ad littora uenti
T alis in aduersos ductor rhetheius hostes
A gmen agit. densi cuneis se quisq; coactis
A gglomerant. ferit ense grauem tymbreus osirim
A rchetiū mnestheus. epulonem obtrūcat achates.
V fentemq; gyas. cadit ipse tolumnius augur.
P rimus in aduersos telum qui torserat hostes.
T ollit̃ in celum clamor. uersiq; uicissim
P uluerulenta fuga rutuli dant terga p agros.
I pse neq; aduersos dignatur sternere morti.
N ec pede cōgressos nec equo. n̄ tela ferentes
I nseqt̃. solum densa in caligine turnum
V estigat lustrans. solum in certamina poscit.
H oc cōcussa metu mentem iuturna uirago
A urigam turni media inter lora metiscum
E xcutit. & longe lapsum temone relinquit.
I psa subit. manib; q; undantes flectit habenas
C uncta gerens uocemq; et corp'. & arma metisci.
N igra uelut magnas dni cum diuitis edes
P uolat. & pēnis alta atria lustrat hyrundo
P abula parua legens nidisq; loquacib; escas
E t nūc porticib; uacuis nūc humida circum
S tagna sonat. silis medios iuturna p hostes
F ertur equis. rapidoq; uolans obit oĩa curru.
I amq; hic germanū. iamq; hic ostēdit ouātē
N ec cōferre manū patit̃. uolat auia longe.
H aud minus eneas tortos legit obuius orbes.
V estigatq; uirum. et disiecta p agmina magͣ

Voce uocat . & totiens oculos conicit in hostem
Alipedumque fugam cursu temptauit equorum
Aduersos totiens currus iuturna retorsit
Heu quid agat . uario nequicquam fluctuat estu .
Substitit Eneas . & se collegit in arma
Poplite subsidens apicem tamen incita summum
Hasta tulit . summasque excussit uertice cristas .
Tum uero assurgunt ire . Insidiisque subactus
Diuersos ubi sensit equos currumque referri
Multa iouem . & lesi testatus federis aras
Iam tandem inuadit medios . & marte secundo
Terribilis seuam nullo discrimine cedem
Suscitat . irarumque omnes effundit habenas .
Quis michi nunc tot acerba deus quis carmine cedes
Diuersas obitumque ducum : quos equore toto
Inque uicem nunc turnus agit nunc troius heros
Expediat . tanton placuit concurrere motu
Iuppiter eterna gentes in pace futuras .
Eneas Rutulum socronem ea prima ruentes
Pugna loco statuit teucros haud multa morantem
Excipit in latus . & qua fata celerrima crudum
Transadigit costas . & crates pectoris ensem .
Turnus equo deiectum amicum fratremque diorem
Congressus pedes . hunc uenientem cuspide longa
Hunc mucrone ferit . curruque abscisa duorum
Suspendit capita . & rorantia sanguine portat .
Ille talon tanaimque neci fortemque cethegum
Tres uno congressu . & mestum mittit onitem
Nomen echionium matrisque genus peridie .
Hic fratres lycia missos . & apollinis agris
Et iuuenem exosum nequicquam bella menetem
Archada . piscose cui circum flumina lerne
Ars fuerat . pauperque domus nec nota potentum
Munera . conductaque pater tellure serebat .
Ac uelut immissi diuersis partibus ignes

Arentem in siluam . & ùgulta sonantia lauro
Aut ubi decursu rapido de montib; altis
Dant sonitum spumosi amnes . et in ęquora cũrũt .
Quisq; suum populatus iter . nō segnius ambo
Eneas turnusq; ruunt p proclia nūc nūc .
Fluctuat ira intus rũpunt᷈ nescia uinci
Pectora . nūc totis in uulnera uirib; itur
Murranum hic atauos & auorꝝ antiqua sonātem
Nomina p regesq; actum; gn̄s ōe latinos
P̣recipitem scopulo . atq; ingentis turbine saxi
Excutit . effunditq; solo . hic lora & iuga sbt'
Prouoluēre rote . crebro super ungula pulsu
Incita . nc̄ dn̄i nemorꝝ proculcat equorꝝ
Ille ruenti ilo aisq; īmane fremēti
Occurrit . telũq; aurata ad tempora torquet .
Olli p galeam fixo stetit hasta cerebro
Dextera nec tua te graium fortissime cretheu
Eripuit turno . nec dij texere cupencũ
Enea ueniente sui dedit obuiā ferro
Pectora . nc̄ miso clipei mora ꝓfuit ęris .
Te quoq; laurentes uiderũt ęole campi
Oppetere . & late terrā cōsternerē tergo .
Occidis . argiue quē nō potuere phalāges
Sternere . nec priami regnorꝝ euersor achilles
Hic tibi mortis erant męte dom' alta sub ida
Lirnesi dom' alta . solo laurente sepulcrū .
Tote adeo conuerse acies omnisq; latini
Omnis dardanide . mnestheus acerq; serestus
Et mesapus equum domitor . & fortis asilas
Tuscorꝝq; phalanx euandriq; Archades alle
Pro se quisq; uiri summa nitunt' opum ui .
Nec mora . nec reqes uasto certamine tendūt
Hic mentē eneę genitrix pulcerrima misit
Iret ut ad muros urbiq; aduerteret agmen
Ocius . & subita turbaret clade latinos

Ille ut uestigans diuersa per agmina turnum
Huc atque huc acies circumtulit aspicit urbem
Inmunem tanti belli atque inpune quietam
Continuo pugne accendit maioris imago
Mnestea sergestumque uocat. fortemque serestum
Ductores. tumulumque capit. quo cetera teucrum
Concurrit legio. nec scuta. aut spicula densi
Deponunt. celso medius stans aggere fatur
Ne qua meis esto dictis mora. iuppiter hac stat.
Neu quis ob inceptum subitum mihi segnior ito.
Urbem hodie causam belli regna ipsa latini
Ni frenum accipere. et uicta parere fatentur
Eruam. et equa solo fumantia culmina ponam.
Scilicet expectem. libeat dum proelia turno
Nostra pati. rursusque uelit concurrere uictus.
Hoc caput o ciues. haec belli summa nefandi.
Ferte faces propere. foedusque reposcite flammis.
Dixerat. atque animis pariter certantibus omnes
Dant cuneum. densaque ad muros mole feruntur.
Scale inprouiso. subitusque apparuit ignis.
Discurrunt alii ad portas. primosque trucidant.
Ferrum alii torquent. et obumbrant ethera telis
Ipse inter primos dextram sub moenia tendit
Eneas. magnaque incusat uoce latinum.
Testaturque deos iterum se ad proelia cogi.
Bis iam italos hostes. haec altera foedera rumpi.
Exoritur trepidos inter discordia ciues.
Urbem alii reserare iubent. et pandere portas
Dardanidis. ipsumque trahunt in moenia regem.
Arma ferunt alii. et pergunt defendere muros
Inclusas uti cum latebroso in pumice pastor.
Vestigauit apes fumoque impleuit amaro
Ille intus trepide rerum per cerea castra
Discurrunt magnisque acuunt stridoribus iras.
Voluitur ater odor tectis. tum murmure ceco

I nter saxa sonant . uacuas it fum' ad auras .
A ccidit hęc fessis etiā fortuna latinis .
Q ue totam luctu cōcussit funditus urbem
R egina ut tectis uenientē pspicit hostem
I ncendi muros ignes ad tecta uolare
N usq; acies contra rutulas nulla agmina turni
I nfoelix, pugnę iuuenē in certamine credit
E xtinctum . & subito mente turbata dolore
S e causam clamat crimenq; caputq; malorum .
M ultaq; p moestum demens effata furorem
P urpureos moritura manu discindit amictus .
E t nodum informis leti trabe nectit ab alta .
Q uam cladem miserę postq̄ accepere latinę
F ilia prima manu flauos lauinia crines
E t roseas laniata genas , tum cetera circum
T urba furit . resonant late plangorib; ędes .
H inc totam infoelix uulgatur fama p urbem
D emittunt mentes . it scissa ueste latinus
C oniugis attonitus fatis . urbisq; ruina
C anitiem in mūdo pfusam puluere turpans .
M ultaq; se incusat . q nō acceperit ante
D ardaniū ęneam . generumq; asciuerit ultro .
I nterea extremo bellator in equore turnus
P alantes sequitur paucos . iam segnior atq;
I am min' atq; min' successu lętus equorum
A ttulit hic illi cęcis terrorib; aura
C ōmixtum clamorem . Arrectasq; impulit aures
C ōfusę sonus urbis . & illetabile murmur .
H eu mihi q tanto turbantur moenia luctu ?
Q uis ue ruit tantus diuersa clamor ab urbe ?
S ic ait . adductisq; amens subsistit habenis .
A tq; huic i faciem soror . ut conuersa magistri
A uriga currumq; et equos . et lora regebat
T alib; occurrit dictis . hac turne sequamur
T roiugenas . qua prima uiam uictoria pandit .

Sunt alij. qui tecta manu defendere possint.
Ingruit eneas italis. & proelia miscet.
Et nos seua manu mittamus funera teucris.
Nec numero inferior pugne. nec honore recedes.
Turnus ad hec.
O soror et dudum agnoui cum prima per artem
Foedera turbasti. teque hec in bella dedisti.
Et nunc nequicquam fallis dea. sed quis olympo
Demissam tantos uoluit te ferre labores.
An fratris miseri letum. ut crudele uideres.
Nam quid ago. aut que iam spondeo fortuna salutem.
Vidi oculos ante ego ipse meos me uoce uocantem
Murranum. quo non superat mihi carior alter
Oppetere ingentem; atque ingenti uulnere uictum.
Occidit infoelix. ne nostrum dedecus ufens
Aspiceret. teucri potiuntur corpore & armis.
Excindi ne domos, id rebus defuit unum;
Perpetiar. dextra nec drancis dicta refellam.
Terga dabo. & turnum fugientem hec terra uidebit.
Usque adeo nec mori miserum est. uos o mihi manes
Este boni. quoniam superis auersa uoluntas
Sancta ad uos anima. atque istius inscia culpe
Descendam magnorum. aut umquam indignus auorum
Vix ea fatus erat medios uolat ecce per hostes
Vectus equo spumante saces aduersa sagitta
Saucius ora. ruitque implorans nomine turnum
Turne in te suprema salus. miserere tuorum.
Fulminat eneas armis. summasque minatur
Deiecturum arces italum. excidioque daturum.
Iamque faces ad tecta uolant. ante ora latini
Inte oculos referunt. mussat rex ipse latinus
Quos generos uocet. aut que sese ad foedera flectat.
Preterea regina tui fidissima dextra
Occidit ipsa sua. lucemque exterrita fugit.
Soli pro portis mesapus. & acer atinas.

S ustentant acies. circu; hos utrimq; phalanges
S tant dense. strictisq; seges mucronib; horret
F errea. tu currum deserto in gramine ṽsas.
O bstipuit uaria cōfusus imagine rer̄
T urnus. & obtutu tacito stetit. estuat ingens
V no in corde pudor. mixtoq; īsania luctu.
E t furijs agitatus amor. & cōscia uirtus.
V t primum discusse umbre. & lux reddita menti est,
A rdentes oculor̄ orbes ad moenia torsit
T urbidus. e q; rotis magnā respexit ad urbem.
E cce aūt flāmis inter tabulata uolutus
A d celum undabat ṽtex. turrīq; tenebat
T urrim cōpactis trabib; quam eduxerat ipse.
S ubdideratq; rotas. potēsq; īstrauerat altos.
I am iam fata soror superant. absiste morari.
Q uo ds. & quo dura fortuna sequam̄
S tat cōferre manu3 enee. stat qcq acerbi est
M orte pati. neq; me idecorē germana uidebis
A mplius. hic oro sine me furē an̄ furorem.
D ixit. & e curru saltu3 dedit ocius aruis
P q; hostes p tela ruit. moestamq; sororem
D esrit. ac rapido cursu media agmina rūpit.
¶ A c ueluti montis saxum de ṽtice pceps
C um ruit auulsum uento, seu turbidus ymber
P luit aut ānis soluit sublapsa uetustas
F ertur in abruptum magno mons improb; ictu.
E xultatq; sola, siluas armēta uiros q;
I nuoluens secum. disiecta p agmina turn'
S ic urbis ruit ad muros. ubi plīma fuso
S anguine terra madet. striduntq; hastilib; aure.
S ig̃ficatq; manu. & magno sil' incipit ore
P arcite iam rutuli. & uos tella inhibete latini
Q uecūq; est fortuna mea ē. me ueri' unū
P uobis foedus luere. & decernē ferro.
D iscessere om̄s medij. spaciūq; dedere.

A t pr̄ Eneas audito nōie turni
D serit . & muros . & summas d̄s̄it arces .
P rẽcipitatq; moras omīs opa oīa rumpit
L etitia exultans . horrendūq; ītonat armis
Q uãtus athon . aut q̃tus erix . aut ipse coruscis
C um fremit ilicib; / q̃tus gaudetq; niuali
U ertice se attollens / pater apenin' ad auras
I am uo & rutuli certatim . & troes & oīs
C ōuertere oclōs itali quiq; alta tenebant
M oenia . quiq; īmos pulsabant ariete muros .
A rmaq; deposuere humeris stupet ipse latin'
I ngentes genitos diuersis partib; orbis
I nter se coiisse uiros . & decernē ferro .
A tq; illi ut uacuo patuerunt equore campi
P rocursu rapido & cōiectis emin' hastis
I nuadunt martem clipeis . atq; ere sonoro .
D at gemitū tellus . tum crebros ensib; ictus
C ōgeminant . fors & uirtus miscēt in unū; .
A c uelut ingenti sila summoue taburno
C um duo cōuersis inimica in proelia tauri
F rontib; īcurrūt pauidi cessere magri .
S tat pecus ōē metu mutum . mussantq; iuuēce
Q uis pecori impet . & quem tota armēta sequāt
I lli inter sese mlt̃a ui uulnera miscent .
C ornuaq; obnixi infigūt . & sanguine largo
C olla armosq; lauant . gemitu gen' ōē remugit .
N on ali' tros Eneas . & daun' heros
C ōcurrūt clipeis ingens fragor ethera cōplet .
I upr̄ ipse duas equato examine lances
S ustinet . & fata imponit diūsa duor
Q uem damnet labor aut quo uergat pōdē' leti .
E micat . hic īpune putãs & corpoē toto
A lte sublatum cōsurgit turn' in ensem .
E t ferit . exclamant troes trepidiq; Latini .
A rrecteq; ambor acies . At pfidus ensis

Frangitur in medioq; ardentem d'sit ictu
Ni fuga subsidio subeat fugit ocior Euro.
Vt capulum ignotum dextramq; aspexit inermē.
Fama est p̄cipitem cum p̄ma in proelia iunctos
Cōscendebat equos p̄rio mucrone relicto
Dum trepidat ferrum aurige rapuisse metisci
Idq; diu dum terga dabant palātia teuc̄.
Suffecit. postq̄; arma dei ad uulcania uent̄ est.
Mortalis mucro glacies ceu futil' ictu
Dissiluit. fulua resplendent fragmina arena
Ergo amens diuersa fuga petit equora t̄n'
Et nūc huc. inde huc incertos implicat orbes.
Vndiq; e . densa teuc̄ inclusere corona
Atq; hinc uasta palus. hinc ardua moenia cingūt.
Nec minus Eneas: q̄q̄; tardante sagitta
Interdum genua impediunt cursumq; recusant
Insequit'. trepidiq; pedem pede feruid' urget
Inclusum. ueluti si quē in flumine nactus
Ceruum. aut puniceę septū formidī pene
Venator. cursu canis & latratib; instat
Ille autem insidijs. & ripa territus alta
Mille fugit refugitq; uias. atq; uiuidus umber
Heret hyans. iam iamq; tenet similisq; tenēti
Increpuit malis. morsuq; elusus ināi est.
Tum uo exoritur clamor ripeq; lacusq;
Resonant circa. & celum tonat omē tumultu.
Ille simul fugiens rutulos simul increpat omēs
Nomine quemq;. notūq; efflagitat ensem.
Eneas mortem cō presensq; minatur
Exitium. si quisq; adeat. terretq; tremētes
Excisurum urbem minitans. & saucius instat
Quinq; orbes explent cursu. totidemq; retexunt
Hnc. illuc leuia aut ludic' petuntur
Premia. s; turni de uita. & sanguine c̄tat.
Forte sacer fauno folijs oleaster amaris

Hic steterat. nautis olim uenerabile lignum.
Suati ex undis ubi figere dona solebant
Laurenti diuo. et uotas suspendere uestes.
S; stirpem teucri nullo discrimine sacrum
Sustulerant. puro ut possent currē campo.
Hic hasta enee stabat. huc impetus illam
Detulerat fixam. & lenta radice tenebat.
Incubuit. uoluitq; manu ꝯuellere ferrū
Dardanide. teloq; sequi quem p̄ndē cursu
Non poterat. tum uͦ amens formidine tū.
Faune p̄cor miserere inqt. tuq; optima terrā
Terra tene. colui u̅ros si semp honores.
Quos ꝯ eneade. bello fecē pphanos.
Dixit. opemq; dei non cassa in uota uocauit.
Namq; diu luctans lentoq; in stirpe moratꝰ
Uirib; haud ullis ualuit discludē morsus
Roboris eneas. dum nitit᷑ acer. & instat.
Rursus in aurige faciem mutata metisci
Procurrit. fratriq; ensem dea daunia reddit.
Quod uenꝰ audaci nimphe indignata licere.
Accessit telumq; alta ab radice reuellit.
Olli sublimes armis aīsq; refecti
Hic gladio fidens. hic acer & arduus hasta
Assistunt ꝯ certamina martis anheli.
Iunonē interea rex oīpotētis olympi
Alloqt᷑ fulua pugnas de nube tuentem.
Quę iam finis erit ꝯiux? qd denique restat?
Indigetē eneam scis ipsa. & scire fateris
Deberi celo fatisq; ad sydera tolli.
Quid struis? aut qua spe gelidis ī nubib; heres?
Mortalin decuit uiolare uulnere diuum;
Aut ensem. q. N. sine te iuturna ualeret?
Ereptum reddi turno? et uim crescē uictis?
Desine iam tandem. p̄cib;q; īflectē nr̄is.
Nec te tantꝰ edat tacitam dolor. & mihi curę

Sepe tuo

S epe tuo dulci tristes ex ore recursent
V entum ad supremum est. terris agitare l' undis
T roianos potuisti. infandum accendere bellum.
D eformare domum. & luctu miscere hymeneos.
V lterius temptare ueto. sic iupiter orsus.
S ic dea summisso contra saturnia uultu.
I sta quidem quia nota mihi tua magne uoluntas
I upiter. & turnum. & terras inuita reliqui.
N ec tu me aeria solam nunc sede videres
D igna indigna pati. sed flammis cincta sub ipsa
S tarem acie. traheremque inimica in proelia teucros.
I uturnam misero fateor succurrere fratri
S uasi. & pro uita maiora audere probaui.
N on ut tela tamen. non ut contenderet arcum
A diuro stigii caput implacabile fontis.
V na superstitio superis que reddita diuis.
E t nunc cedo equidem. pugnasque exosa relinquo.
I llud te nulla fati quod lege tenetur
P ro latio obtestor pro maiestate tuorum.
C um iam conubiis pacem foelicibus esto
C omponent cum iam leges & foedera iungent
N e uetus indigenas nomen mutare latinos
N eu troas fieri iubeas. teucrosque uocari.
A ut uocem mutare uiros. aut uertere uestes
S it latium. sint Albani per secula Reges
S it romana potens itala uirtute propago.
O ccidit. occideritque sinas cum nomine troia.
O lli subridens hominum rerumque repertor.
E s germana iouis saturnique altera proles.
I rarum tantos uoluis sub pectore fluctus.
V erum age & inceptum frustra summitte furorem.
D o quod uis. & me uictusque uolensque remitto.
S ermonem Ausonii patrium moresque tenebunt.
V tque est nomen erit commixti corpore tantum
S ubsident teucri. morem ritusque sacrorum

A dyciam . faciamq. omĩs uno ore latinos
H in genus ausonio mixtū q͛ sanguine surget
S upra hoĩes , sup̃ ire d'os pietate uidebis
N ec genus ulla tuos eque celebrabit honoẽs
A nnuit his iuno . & mentem letata retorsit .
I nterea excedit celo . nubẽq. relinquit .
H is actis aliud genitor secum ipse uolutat
I utũnamq; parat . frĩs dimittẽ ab armis .
D icunt gemine pestes cognoĩe dire .
Q uas . & tartaream nox itẽpesta megeram
V no eodemq. tulit partu . parib; q; reuinxit
S pentum spiris . uentosasq. addidit alas .
H e iouis ad solium , seuiq; ĩ limine regis
A pparent . acuũtq; motum mortalib; egris .
S i qñ letum horrificum morbosq; d'um rex
M olitur . m'itas . aut bello territat urbes
H arũ unam celerem dimisit ab ethere summo
I upiter . inq. omen iutũe occurrẽ iussit
I lla uolat celeriq; ad terrã turbine fertur
N õ secus . ac nũuo p nubem impulsa sagitta .
A rmatam seui parthus quã felle ueneni
P arthus . siue cidon telum ĩmedicabile torsit .
S tridens . & celeris ĩcognita trãsilit ũbras .
T alis se sata nocte tulit . terrasq. petiuit
P ostq; acies uidet iliacas . atq. agmina tũi
A litis in parue subitam collecta figuram
Q ue quõdam in bustis . aut culminib; d'stis
N octe sedens , serũ canit ĩportuna p ũbras .
H anc ũsa in faciem tũi se pestis ad ora
F ertq. refertq. sonãs . clipeumq. euberat alis .
I lli mẽbra nouus soluit formidine torpor .
A rrectẽq; horrẽ come . & uox faucib; hesit .
A t p̃cul ut dire stridore; agnouit . & alas .
I nfoelix crines soluit iutũa solutas
V nguib; ora soror foedans . et pectora pugnis .

Quid nūc te tua turne pt germana iuuare.
Aut q̄ iam dure ſupat mihi. qua t' lucem
Arte morer. talin poſſum me oppone̅ mōſtro.
Iam iam linquo acies. ne me terrete timentem
Obſcene uolucres. alar̄ ūbera noſco.
Letaleq; ſonu; . n̄ fallunt iuſſa ſupba
Magnanimi iouis. hoc p ūginitate reponit.
Quo uitam dedit ęternam. cur mortis adēpta ē.
Cōditio. poſſem tantos finire dolores.
Nūc certe. & miſo frī comes ire p ūbras
Iam mortalis ego. haud q̄cq̄; mihi dulce meor̄
Te ſine frater erit. o q̄; ſatis alta dehiſcat
Terra mihi. maneſq; deā īmittat ad imos.
Tantum effata, caput glauco cōtexit amictu
Multa gemens. & ſe fluuio dea ↄdidit alto.
Eneas inſtat ↄ̃. telumq; coruſcat.
Ingens arboreum. & ſeuo ſic pectore fatur.
Que nūc deinde mora ē. aut q̄ iam turne retractas.
Non curſu ſeuis certandum ē cominus armis.
Verte omīs tete in facies. & cōtrahe q̄cq̄d
Siue aīs ſiue arte uales. opta ardua pennis
Aſtra ſeq. clauſūq; caua te cōdere terra.
Ille caput quaſſans nō me tua feruida terrent
Dicta ferox. dii me terrent. & iupiter hoſtis
Nec plura effatus ſaxum circūſpicit ingens
Saxum antiquū ingens. campo q̄ forte iacebat
Limes agro poſitus. litem ut diſcerneret aruis.
Vix illud lecti bis ſex ceruice ſubirent
Qualia nūc hominū p̄ducit corpora tellus.
Ille manu raptū trepida torq̄bat in hoſtem
Altior inſurgens. & curſu cōcitus heros.
Sed neq; currentem ſe nec cognouit euntem.
Tollentemq; manu ſaxūq; īmane mouentem
Genua labant. gelidus cōcreuit frigore ſanguis.
Tum lapis ipſe uiri uacuum p īane uolutus.

Nec spacium euasit totum. n͞ ptulit ictum
Ac uelut isomnis oclos ubi languida pressit
Nocte quies, nequiq; auidos extendere cursus
Velle uidemur. & in medijs conatib; egri
Succidimus. nō lingua ualet nō corpore note
Sufficiunt uires. nec uox aut u͞ba sequuntur.
Sic turno, quacumq; uiam uirtute petiuit
Successum dea dira negat. tum pectore sensus
Vertuntur uarij. rutulos aspectat. & urbem.
Cunctaturq; metu. telumq; instare tremiscit.
Nec quo se eripiat nec qua ui tendat ī hostem
Nec currus usq; uidet. aurigamq; sororem
Cunctanti telum eneas fatale coruscat
Sortitus fortunam oculis. & corpore toto
Eminus intorquet. murali concita nu͞q;
Tormento sic saxa fremunt. nec fulmine tanti
Dissultant crepitus. volat atra turbinis instar
Exitium dirum hasta ferens. orasq; recludit
Lorice. & clipei extremos septemplicis orbes
Et medium stridens transit femur. incidit ictus
Ingens ad terram duplicato poplite turnus.
Consurgunt gemitu rutuli totusq; remugit
Mons circum. & uocem late nemora alta remittunt.
Ille humilis supplexq; oculos dextramq; precantem
Tendens equidem merui. nec deprecor inquit.
Vtere sorte tua. miseri te siqua parentis
Tangere cura potest oro. fuit & tibi talis
Anchises genitor. dauni miserere senecte.
Et me seu corpus spoliatum lumine mauis
Redde meis. uicisti. & uictum tendere palmas
Ausonij uidere. tua est lauinia coniux
Vlterius ne tende odijs stetit acer in armis
Eneas uoluens oculos dextramq; repressit
Et iam iamq; magis cunctantem flectere sermo
Ceperat. infoelix humero cum apparuit alto

B alteus. & notis fulſerūt cingula bullis
P allantis pueri. uictum; quē uulnere turnus
S trauerat. atq; humeris inimicū inſigne gerebat
I lle oc̄lis poſtq̄ ſeui monimēta doloris
E xuuiasq; hauſit furiis accenſus. & ira
T erribilis. tu ne hinc ſpoliis indute meorū
E ripiare mihi. pallas te hoc uulnere pallas
I mmolat. & penam ſcelerato ex ſanguine ſumit
H oc dicens ferrum aduerſo ſub pectore condit
F eruidus. Aſt illi ſoluuntur frigore membra
V itaq; cum gemitu fugit indignata ſub ūbras :

TITIRE tu patulę recubans sub tegmine fagi.
Siluestrem tenui musam meditaris auena
Nos patrie fines. & dulcia linquimus arua
Nos patriam fugimus. tu tityre lentus in umbra
Formosam resonare doces amarillida siluas.
O meliboee. deus nobis hec otia fecit.
Namq; erit ille mihi semper deus. illius aram
Sepe tener nostris ab ouilib; imbuet agnus.
Ille meas errare boues ut cernis. & ipsum
Ludere que uellem calamo permisit agresti.
Non equidem inuideo. miror magis undiq; totis
Usq; adeo turbatur agris. En ipse capellas
Protinus eger ago. hanc etiam uix tityre duco.
Hic inter densas corilos. modo namq; gemellos
Spem gregis ah silice in nuda conixa reliquit.
Sepe malum hoc nobis. si mens non leua fuisset
De celo tactas memini predicere quercus.
Sed tamen iste deus quis sit da tityre nobis
Urbem quam dicunt romam meliboee putaui
Stultus ego huic nostre similem: quo sepe solemus
Pastores ouium teneros depellere foetus.
Sic canib; catulos similes sic matrib; edos
Noram. sic paruis componere magna solebam
Uerum hec tantum alias inter caput extulit urbes
Quantum lenta solent inter uiburna cupressi
Et que tanta fuit romam tibi causa uidendi?
Libertas: que sera tamen respexit inertem
Candidior postquam tondenti barba cadebat.
Respexit tamen. & longo post tempore uenit
Postquam nos Amarillis habet. galathea reliquit
Namq; fatebor. namq; dum me galathea tenebat
Nec spes libertatis erat. nec cura peculi.
Quamuis multa meis exiret uictima septis
Pinguis. & ingrate premeretur caseus urbi
Non umquam grauis ere domum mihi dextra redibat

M irabar quid moesta deos amarilli uocares
C ui pendere sua patereris in arbore poma.
T ityrus hinc aberat. ipsa te tityre pinus
I psi te fontes ipsa hec arbusta uocabant.
Q uid facerem? neq; me seruitio exire licebat.
N ec tam p̄sentes alibi cognoscere diuos.
¶ H ic illum uidi iuuenem meliboee quot annis
B is senos. cui nostra dies altaria fumant.
H ic mihi responsum p̄mus dedit ille petenti
P ascite. ut ante boues pueri summittite tauros.
¶ F ortunate senex. ergo tua rura manebūt
E t t' magna satis: q̄uis lapis oīa nudus
L imosoq; palus obducat pascua iunco.
N on insueta graues temptabūt pabula fetas
N ec mala uicini pecoris cōtagia ledent.
¶ F ortunate senex hic inter flumina nota
E t fontes sacros frigus captabis opacum.
H inc t' que semp̄ uicino a limite sepes
H ybleis apib; florem depasta salicti
S epe leui somnu; suadebit inire susurro.
H inc alta sub rupe canet frondator ad auras.
N ec tn̄ interea rauce tua cura palubes
N ec gemere aeria cessabit turtur ab ulmo.
A nte leues ergo pascent̄ in ethere cerui
E t freta destituent nudos in littore pisces
A nte peratis ambor̄ finib; exul
A ut ararim parthus bibet. aut germania tygrim
Q̄ nr̄o illius labat̄ pectore uultus.
A t nos hinc alii sitientes ibim' affros.
P ars scythiam. & crete rapidū ueniem' oaxem.
E t penit' toto diuisos orbe britannos.
E n umq̄ patrios longo post tp̄r fines
P auperis & tuguri cōgestum cespite culmen.
P ost aliquot mea regna uidens mirabor aristas.
I mpius hec tam culta noualia miles h̄ebit.

Barbarus has segetes: en quo discordia cives
Perduxit miseros. en quis consevimus agros
Insere nunc meliboee piros. pone ordine vites.
Ite mee quondam foelix pecus ite capelle.
Non ego vos post hac viridi proiectus in antro
Dumosa pendere procul de rupe videbo.
Carmina nulla canam. non me pascente capelle
Dumosa: Florentem cythisum aut salices carpetis amaras.
Hic tamen hac mecum poteris requiescere nocte
Fronde super viridi sunt nobis mitia poma
Castanee molles. & pressi copia lactis.
Et iam summa procul villarum culmina fumant.
Maioresque cadunt altis de montibus umbre.

egloga 2

Formosum pastor coridon ardebat alexim
Delitias domini. nec quod speraret habebat.
Tantum inter densas umbrosa cacumina fagos
Assidue veniebat. ibi hec incondita solus
Montibus & silvis studio iactabat inani.
O crudelis alexi. nihil mea carmina curas
Nil nostri miserere. mori me denique coges.
Nunc etiam pecudes umbras & frigora captant.
Nunc virides etiam occultant spineta lacertos
Testilis & rapido fessis messoribus estu
Allia serpillumque herbas contundit olentes.
At mecum raucis. tua dum vestigia lustro
Sole sub ardenti resonant arbusta cicadis
Nonne fuit satius tristes amarillidis iras
Atque superba pati fastidia. nonne menalcan.
Quamvis ille niger: quamvis tu candidus esses.
O formose puer nimium ne crede colori
Alba ligustra cadunt vaccinia nigra leguntur
Despectus tibi sum. nec qui sim queris alexi.
Quam dives pecoris nivei quam lactis habundans.

Mille meę siculis errant in montib; agne
Lac mihi nō estate noui. nō frigore defit.
Canto ea que solitus: si qn̄ armenta uocabat
Amphion dirceus in acteo aracinto.
Nec sum adeo informis nup me ī littore uidi
Cū placidū ventis staret mare. nō ego daphnī
Iudice te metuam si nūq̄. fallit imago.
O tm̄ libeat mecū tibi sordida rura
Atq; humiles hītare casas et figere ceruos
Hedorūq; gregem uiridi cōpellē hibisco
Mecum una in siluis imitabere pāna canendo.
Pan pmus calamos cera cōiūgē plures
Instituit. pan curat oues ouiūq; magros.
Nec te peniteat calamo triuisse labellum.
Hec eadem ut sciret quid nō faciebat amintas.
Est mihi disparib; septem cōpacta cicutis
Fistula. dametas dono: quam mihi dedit olim.
Et dixit moriens te nūc hīt ista scdm.
Dixit dametas inuidit stult⁹ Amintas.
Preterea duo nec mihi tuta valle repti
Capreoli sparsis & nūc pellib; albo
Bina die siccant ouis ubera: quos t' sruo
Iam pridem a me illos abducere testilis orat.
Et facient: qm̄ sordent t' munera nra
Huc ades o formose puer t' lilia plenis
Ecce ferunt nimphe calatis t' candida nais
Pallentes violas. & sūma papauera carpens
Narcissum. & florem iūgit bn̄ olentis anethi
Tum cassia: atq; aliis intexēs suauib; herbis
Mollia lucteola pingit vaccinia caltha.
Ipse ego cana legam tenera lanugine mala
Castaneasq; nuces mea: quas amarillis amabat.
Addam cerea pruna. honos erit huic q; pomo.
Et uos o lauri carpam. & te pxima myrte
Sic posite: qm̄ suaues miscetis odores.

Rusticus es coridon . nec munera curat alexis
Nec si muneribus certes concedat iollas .
Heu heu quid uolui misero mihi . floribus austrum
Perditus . & liquidis immisi fontibus apros .
Quem fugis ah demens . habitarunt dii quoque siluas .
Dardaniusque paris . pallas quas condidit arces
Ipsa colat . nobis placeant ante omnia silue
Torua leena lupum sequitur . lupus ipse capellam .
Florentem cytisum sequitur lasciua capella .
Te coridon o alexi . trahit sua quemque uoluptas .
Aspice aratra iugo referunt suspensa iuuenci
Et sol crescentes decedens duplicat umbras
Me tamen urit amor . quis enim modus adsit amori .
Ah coridon coridon . que te dementia cepit .
Semiputata tibi frondosa uitis in ulmo est .
Quin tu aliquid saltem potius : quorum indiget usus
Viminibus mollique paras detexere iunco .
Inuenies alium : si te hic fastidit alexis .

Dic mihi dameta : cuium pecus an meliboei .
Non . uerum egonis . nuper mihi tradidit egon .
Infelix o semper oues pecus . ipse neera .
Dum fouet ac ne me sibi preferat illa ueretur
Hic alienus oues custos bis mulget in hora .
Et succus pecori & lac subducitur agnis .
Parcius ista uiris tamen obicienda memento
Nouimus . & qui te transuersa tuentibus hircis .
Et quo . sed faciles nimphe risere sacello .
Tum credo cum me arbustum uidere miconis
Atque mala uites incidere falce nouellas .
Aut hic ad ueteres fagos cum daphnidis arcum
Fregisti & calamos . que tu peruerse menalca
Et cum uidisti puero donata dolebas
Et si non aliqua nocuisses mortuus esses .

Quid domini faciant, audent cum talia fures?
Non ego te vidi Damonis pessime caprum
Excipere insidiis multum latrante liasca?
Et cum clamarem: quo se nunc proripit ille?
Tityre coge pecus, tu post carecta latebas.
An mihi cantando victus non redderet ille
Quem mea carminibus meruisset fistula caprum?
Si nescis meus ille caper fuit. et mihi damon
Ipse fatebatur. sed reddere posse negabat
Cantando tu illum? haud umquam tibi fistula cera
Iuncta fuit. non tu in triviis indocte solebas
Stridenti miserum stipula disperdere carmen?
Vis ergo inter nos quid possit uterque vicissim
Experiamur? ego hanc vitulam / ne forte recuses
Bis venit ad mulctram / binos alit ubere fetus
Depono tu dic mecum: quo pignore certes.
De grege non ausim quicquam deponere tecum.
Est mihi namque domi pater est iniusta noverca.
Bisque die numerant ambo pecus alter et edos.
Verum id quod multo tu te ipse fatebere maius
Insanire libet quoniam tibi pocula ponam
Fagina, celatum divini opus alchimedontis.
Lenta: quibus torno facili superaddita vitis
Diffusos hedera vestit pallente corimbos.
In medio duo signa conon, et quis fuit alter?
Descripsit radio totum qui gentibus orbem.
Tempora que messor: que curvus arator haberet
Nec dum illis labra admovi. sed condita servo
Et nobis idem alchimedon duo pocula fecit.
Et molli circum est ansas amplexus achanto
Orphea que in medio posuit silvasque sequentes
Nec dum illis labra admovi. sed condita servo.
Si ad vitulam spectas, nihil est quod pocula laudas
Numquam hodie effugies. veniam quocumque vocaris
Audiat hec tantum. vel qui venit ecce palemon.

Efficiam post hac ne queq̃; voce lacessas .
Quin age si q̄d h̄es . in me mora non erit ulla .
Nec queq̃; fugio . tm̄ vicine palemon
Sensib; hec imis res est non parva reponas .
Dicite qn̄ q̄d in molli cōsedimus herba .
Et nc̄ om̄is ager . nc̄ oīs parturit arbor . .
Nc̄ frondent silue . nc̄ formosissim' ager . annus
Incipe dameta . tu deiñ sequere menalca .
Alternis dicetis amant alterna camene .
Ab ioue ṗncipium muse . iouis oīa plena .
Ille colit terras . illi mea carmina cure .
Et me phebus amat . phebo sua semp apud me
Munera sunt lauri . & suaue rubens iacynthus
Malo me galathea petit lasciua puella .
Et fugit ad salices . & se cupit añ uideri .
At mihi sese offert ultro meus ignis amintas
Notior ut iam est canib; nō delia nr̄is
Parta mee ueneri sūt munera . nāq; notaui
Ipse locum aerie quo cōgessere palūbes .
Quod potui puero siluestri ex arbore lecta
Aurea mala decem misi . cras altā mittam .
O quotiens . & que nob galathea loquuta est .
Partem aliquam uenti diuū referatis ad aures .
Quid pdest q' me ipse aīo nō sp̄nis amintas .
Si dum tu sectaris apros . Ego retia s'uo .
Phillida mitte mihi . meus est natal' yolla .
Cum faciam uitula pro frugib; ip̄e uenito .
Phillida amo añ alias . nam me discedē fleuit .
Et longum formose uale uale inquit yolla .
Triste lupus stabul maturis frugib; imber
Arborib; uenti . nob amarillidis ire .
Dulce satis humor depulsis arbut' hedis
Lenta salix feto pecori . m̄ solus amintas .
Pollio amat nr̄am q̄uis sit rustica musam .
Pierides uitulam lectori pascite ur̄o

Pollio & ipse facit noua carmina. pascite taurum
Iam cornu petat. et pedib; q spargat arenam.
Q' te pollio amat ueniat quo te quoq; gaudet.
Mella fluunt illi. ferat & rub; asp amomum
Qui bauiū nō odit amet tua carmina meui
Atq; idem iūgat hyrcos wlpes. & mulgeat hyrcos.
Q' legitis flores. & humi nascentia fraga
Frigidus o pueri fugite hinc. latet anguis ī herba.
Parcite oues nimiū pcedere. nō bn ripe
Creditur ipse aries & nūc uellera siccat.
Tytire pascentes a flumine reice capellas
Ipse ubi tempus erit oēs in fonte lauabo.
Cogite oues pueri. sic lac pcepit estus
Ut nup frustra pssabim' ubera palmis
Heu heu q; pingui macer est m̄ taur' ī aruo
Idem amor exitiū pecori ē. pecoriq; magro e
His cte neq; aōr cā est. uix ossib; herent.
Nescio quis teneros oclos m̄ fascinat agnos.
Dic qb; in terris. & eris m̄ magn' apollo
Tris pateat celi. spaciū nō ampli' ulnas.
Dic quib; interris inscpti noīa regum
Nascant' flores. & phillida sol' habeto.
Non nrm int' uos tantas cponē lites.
Et uitula tu dign'. & hic. & qsq; aōres.
Aut metuet dulces. aut expiet' amaros.
Claudite iam riuos pueri. sat prata biberūt.

Sicelides muse paulo maiora canam'.
Non om̄is arbusta iuuāt humilesq; myrice
Si canim' siluas. silue sint cōsule digne.
Ultima cumei iam uenit carmīs etas.
Magnus ab integro seclorum nascit' ordo.
Iam redit & uirgo. redeūt saturnia regna
Iam noua pgenies celo dimittit' alto.

Tu modo nascenti puero. quo ferrea primum
Desinet. ac toto surget gens aurea mundo
Casta faue lucina. tuus iam regnat apollo.
Teque adeo decus hoc eui te consule inibit
Pollio. & incipient magni procedere menses
Te duce si qua manent sceleris uestigia nostri
Irrita perpetua soluent formidine terras.
Ille deum uitam accipiet. diuisque uidebit
Permixtos heroas. & ipse uidebitur illis
Pacatumque reget patriis uirtutibus orbem.
At tibi prima puer nullo munuscula cultu
Errantes hederas passim cum bachare tellus
Mixtaque ridenti collocasia fundet achanto.
Ipse lacte domum referent distenta capelle
Ubera. nec magnos metuent armenta leones.
Ipsa tibi blandos fundent cunabula flores.
Occidet. & serpens. & fallax herba ueneni
At simul heroum laudes & facta parentum
Iam legere. & que sit poteris cognoscere uirtus.
Molli paulatim flauescet campus arista
Incultisque rubens pendebit sentibus uua.
Et dure quercus sudabunt roscida mella
Pauca tamen suberunt prisce uestigia fraudis
Que temptare thetim ratibus. que cingere muris
Oppida. que iubeant telluri infindere sulcos
Alter erit tum tiphis. & altera que uehat argo
Delectos heroas. erunt etiam altera bella.
Atque iterum ad troiam magnus mittetur achilles.
Hinc ubi iam firmata uirum te fecerit etas
Cedet & ipse mari uector. nec nautica pinus
Mutabit merces omnis feret omnia tellus
Non rastros patietur humus. non uinea falcem.
Robustus quoque iam tauris iuga soluet arator
Nec uarios discet mentiri lana colores.
Ipse sed in pratis aries iam suaue rubenti.

Murice iam croceo mutabit uellera luto.
Sponte sua sandix pascentes uestiet agnos.
Talia secla suis dixerunt currite fusis
Concordes stabili fatorum numine parce
Aggredere o magnos aderit iam tempus honores
Cara deum soboles magnum iouis incrementum.
Aspice conuexo nutantem pondere mundum.
Terrasque tractusque maris celumque profundum.
Aspice uenturo letentur ut omnia seclo.
O mihi tam longe maneat pars ultima uite.
Spiritus & quantum sat erit tua dicere facta.
Non me carminibus uincet nec thracius orpheus.
Nec linus huic mater quamuis atque huic pater adsit
Orphei caliopea lino formosus apollo.
Pan etiam archadia mecum si iudice certet
Pan etiam archadia dicet se iudice uictum
Incipe parue puer risu cognoscere matrem
Matri longa decem tulerunt fastidia menses.
Incipe parue puer cui non risere parentes
Nec deus hunc mensa dea nec dignata cubili est.

CVR non Mopse boni quoniam conuenimus ambo
Tu calamos inflare leues. Ego dicere uersus
Hic corulis mixtas inter consedimus ulmos
Tu maior. tibi me est equum parere menalca
Siue sub incertas zephyris motantibus umbras
Siue antro potius succedimus. aspice ut antrum
Siluestris raris sparsit labrusca racemis.
Montibus in nostris solus tibi certat amintas.
Quid si idem certet phoebum superare canendo?
Incipe mopse prior si quos aut phillidis ignes
Aut alconis habes laudes. aut iurgia codri.
Incipe. pascentes seruabit tytirus edos.
Immo hec in uiridi nuper que cortice fagi.

C armina descripsi. & modulans alterna notaui.
E xperiar. tu deinde iubeto certet amintas.
L enta salix quantum pallenti cedit oliue,
P uniceis humilis quantum saliunca rosetis
I udicio nostro, tantum tibi cedet amintas
S ed tu desine plura puer. successimus antro.
E xtinctum nimphe crudeli funere daphnim
F lebant. uos coruli testes. & flumina nimphis
C um complexa sui corpus miserabile nati
A tque deos atque astra uocat crudelia mater.
N on ulli, pastos illis egere diebus
F rigida daphni boues ad flumina. nulla neque amnem
L ibauit quadrupes. nec graminis attigit herba
D aphni tuum penos. & ingemuisse leones
I nteritum. montesque feri silueque loquuntur.
D aphnis. & armenias curru subiungere tygres,
I nstituit. daphnis thiasos inducere bacho
E t foliis lentas intexere mollibus hastas.
V itis ut arboribus decori est. ut uitibus uue
V t gregibus tauri, segetes ut pinguibus aruis.
T u decus omne tuis. postquam te fata tulerunt
I psa pales agros. atque ipse reliquit apollo
G randia sepe quibus mandauimus ordea sulcis,
I nfelix lolium. & steriles dominantur auene.
P ro molli uiola pro purpureo narcisso,
C arduus. & spinis surgit paliurus acutis
S pargite humum foliis. inducite fontibus umbras
P astores. mandat fieri sibi talia daphnis.
E t tumulum facite. & tumulo superaddite carmen.
D aphnis ego in siluis hinc usque ad sydera notus
F ormosi pecoris custos, formosior ipse
T ale tuum carmen nobis diuine poeta,
Q uale sopor fessis in gramine. quale per estum
D ulcis aque saliente sitim restinguere riuo.
N ec calamis solum equiparas. sed uoce magistrum.

Fortunate puer · tu nc eris alter ab illo ·
Nos tn̄ hec quocumq; modo t(ibi) n(ost)ra vicissim
Dicemus · daphnimq; tuum ad astra tollem(us) ·
Daphnim ad astra ferem(us) amavit nos q(uoque) daphnis ·
An qcq; nobis tali sit munere maius ·
Et puer ipse fuit cantari dignus · & ista
Iam p(ri)dem stimichon laudavit carmina rupes nob(is) ·
Candidus insuetum miratur limen olympi
Sub pedibusq; videt nubes & sydera daphnis ·
Ergo alacris silvas · & cetera rura voluptas
Panaq; pastoresq; tenet · driadasq; puellas ·
Nec lupus insidias pecori nec retia cervis
Ulla dolum meditantur · Amat bon(us) otia daphnis ·
Ipsi letitia voces ad sydera iactant
Intonsi montes · ipse iam carmina rupes
Ipsa sonant arbusta · d(eu)s d(eu)s ille Menalca ·
Sis bonus o foelixq; tuis · En quatuor aras
Ecce duas tibi daphni · duoq; altaria phoebo ·
Pocula bina novo spumantia lacte quot annis
Craterasq; duos statuam t(ibi) pinguis olivi ·
Et multo in primis hilarans convivia bacho
Ante focum si frigus erit · si messis in umbra
Vina novum fundam calathis arvisia nectar
Cantabunt mihi dametas & lictius Egon
Saltantes satyros imitabit(ur) Alphesibeus ·
Hec t(ibi) semp(er) erunt · & cum solemnia vota
Reddem(us) nimphis · et cum lustrabim(us) agros
Dum iuga montis aper fluvios dum piscis amabit
Dumq; thimo pascent(ur) apes · dum rore cicade
Semp(er) honos nomenq; tuum laudesq; manebunt ·
Ut bacho cererique tibi sic vota quot annis
Agricole facient · damnab(is) tu q(uoque) votis ·
Que t(ibi) que tali reddam pro carmine dona ·
Nam neq; me tantum venientis sibilus haustri
Nec percussa iuvant fluctu tam littora n(ec) q(ue) · Saxosas i(n)t(er) decurrunt
Flumina valles ·

Hac te nos fragili donabim' an̄ cicuta
Hec nos formosum coridon ardebat alexim ·
Hec eadem docuit cuium pecus an melibœi
At tu sume pedum · q' me cū; sepe rogaret
Non tulit antigenes · & erat tū; dign' amari ·
Formosum parib; nodis · atq; ere menalca ·

PRima siracusio dignat̄ est ludere u̇sū
Nr̄a nec erubuit silvas hitare thalia
Cum canerem reges · & proelia cinthius aurem
Vellit · & admonuit pastorem tytire pingues
Pascere oportet oves · deductum dicere carmē ·
Nunc ego namq; sup t' erūt q dicere laudes
Vare tuas cupiant · & tristia 9dē bella
Agrestem tenui meditabor arūdine musam ·
Non iūssa cano · si qs tn̄ hec q̊; siquis
Captus amoē leget · te nr̄e vare mirice
Te nemus omē canet · nec phœbo gratior ulla ē
Q; sibi que vari p̄scripsit pagina nomen ·
Pgite pyerides · Cromis · & masilus in antro
Silenum pueri somno videre iacentem
Inflatum ex hesterno venas · ut sep iacho ·
Sta peul · peul tm̄ capiti delapsa iacebant
Et gravis attrita pendebat cantar' ansa ·
Aggressi · nam sepe senex · spe carmīs ambos
Luserat · iniciūt ipsis ex vincl'a sertis
Addit se sociam timidisq; supueīt egle ·
Egle nayadu͞ pulherrima · iamq; videnti
Sanguineis frontem moris · & tpra pigit ·
Ille dolum ridens quo vicl'a nectitis · iqt ·
Solvite me pueri satis est potuisse videri ·
Carmina que vultis cognoscite carminā vob ·
Huic aliud mercd op' · simul' incipit ipse
Tum v̄o ī nūz faunosq; ferasq; videres ·

L udere. tum rigidas motare cacumina quercus.
N ec tantum phoebo gaudet parnasia rupes
N ec tantum rodope miratur & ismarus orphea.
N amque canebat uti magnum per inane coacta
S emina terrarumque animaeque marisque fuissent
E t liquidi simul ignis. ut his exordia primis
O mnia. & ipse tener mundi concreuerit orbis.
T um durare solum & discludere nerea ponto
C oeperit. & rerum paulatim sumere formas.
I amque nouum terrae stupeant lucescere solem.
A ltius atque cadant summotis nubibus ymbres.
I ncipiant silue cum primum surgere. cumque
R ara per ignotos errent animalia montes.
H inc lapides pirrhe iactos saturnia regna
C aucaseasque refert uolucres furtumque promethei.
H is adiungit hilan nautae: quo fonte relictum
C lamassent. ut littus hila hila omne sonaret
E t fortunatam si numquam armenta fuissent
P asyphen niuei solatur amore iuuenci
A h virgo infoelix: que te dementia coepit.
P retides impleuerunt falsis mugitibus aras
A t non tam turpes pecudum tamen ulla secuta est
C oncubitus quamuis collo timuisset aratrum
E t sepe in leui quesisset cornua fronte
A h virgo infoelix tu nunc in montibus erras
I lle latus niueum molli fultus iacyntho
I lice sub nigra pallentes ruminat herbas.
A ut aliquam in magno sequitur grege claudite nimphe
D ictee nimphe nemorum iam claudite saltus
S iqua forte ferant oculis sese obuia nostris
E rrabunda bouis uestigia forsitan illum
A ut herba captum uiridi aut armenta secutum
P erducant aliquae stabula ad gortinia vaccae
T um canit hesperidum miratam mala puellam.
T um phetontiadas musco circumdat amare

C orticis atq; solo proceras erigit alnos.
T um canit errantem permessi ad flumina gallum
A onas in montes: ut duxerit una sororum
A tq; uiro phoebi chorus assurrexerit omnis
V t linus hec illi, diuino carmine pastor.
F loribus atq; apio crines ornatus amaro
D ixerit, hos tibi dant calamos: en accipe muse.
A screo: quos ante seni: quibus ille solebat
C antando rigidas deducere montibus ornos.
h is tibi grinei nemoris dicatur origo.
N e quis sit lucus. quo se plus iactet apollo
Q uid loquar aut syllam nisi, aut quam fama secuta:
C andida succinctam latratibus inguina monstris
D ulichias uexasse rates. & gurgite in alto
A h timidos nautas canibus lacerasse marinis:
A ut ut mutatos terei narrauit artus.
Q uas illi phylomena dapes: quae dona pararit.
Q uo cursu deserta petiuerit. & quibus ante
I nfoelix sua tecta super uolitauerit alis:
O mnia que phoebo quondam meditante beatus
A udiit eurotas, iussitq; ediscere lauros,
I lle canit pulse referunt ad sydera ualles.
C ogere donec oues stabulis, numerumq; referre
I ussit. & inuito processit uesper olympo.

F orte sub arguta consederat ilice daphnis
Compulerantq; greges coridon. & tyrsis in unum
T yrsis oues. coridon distentas lacte capellas.
A mbo florentes etatibus Arcades ambo.
E t cantare pares. & respondere parati
h ic mihi dum teneras defendo a frigore myrthos
V ir gregis ipse caper deerrauerat. Atq; ego daphnim
A spicio. ille ubi me contra uidet otius inquit
h uc ades o meliboee. caper tibi saluus & edi.

Et siquid cessare potes requiesce sub ūbra . .
Huc ipsi potum venient p prata iuvenci .
Hic virides tenera ptexit arūdine ripas
Mincius . eque sacra resonant examina quercu
Quid facerem ? neq; ego alcippen ñ phillida habebam .
Depulsos a lacte domi que clauderet agnos
Et certamen erat coridon cū thyrside magnum . .
Post habui tū illorũ mea seria ludo .
Alternis igr̃ contendere u̇sib; ambo
Cepere . alternos muse meminisse volebant .
Hos coridon illos referebat in ordine thyrsis . .
Nimphe nr̄ amor libetrides aut mihi carmen
Quale meo codro cocedite pxima phoebi
Versib; ille facit aut si non possum' omš
Hic arguta sacra pendebit fistula pinu . .
Pastores hedera crescentem ornate poetam
Archades . invidia rūpantur ut ilia codro
Aut si ultra placitum laudarit baccare frontē
Cingite . ne vati noceat mala lingua futuro . .
Setosi caput hoc apri t' tibi delia parvus
Et ramosa micon vivacis cornua cervi .
Si ppriū hoc fuerit levi te marmore tota
Puniceo stabis suras evincta coturno . .
Sinum lactis & hec tibi liba priape quot annis
Expectare sat est . custos es paupis orti .
Nunc te marmoreum p tpre fecim'. At tu
Si fetura gregem suppleverit. aureus esto .
Nerine galathea thimo m̄ dulcior hible
Candidior cignis . hedera formosior alba
Cum primum pasti repetent psepia tauri
Siqua tui coridonis ht̃ te cura venito . .
Immo ego sardonijs videar t' amarior herbis
Horridior rusco pjecta vilior alga .
Si mihi non hec lux . toto iam longior anno :
Ite domum pasti siqs pudor ite iuvenci .

M uscosi fontes . & somno mollior herba
E t que uos rara uiridis tegit arbutus ūbra
S olsticium pecori defendite . ia; uenit estas
T orrida . iam leto turgent in palmite geme .,
H ic focus . & tede pingues . hic plim' ignis
S emp . & assidua postes fuligine nigri .
H ic tm̄ boree curam' frigora q̄ntum
A ut nūm lupus aut torrentia flumina ripas .
S tant . & iuniperi . & castanee hirsute .
S trata iacent passim sua queq; sub arbore poma .
O mia nc rident . At si formosus alexis
M ontib; hic abeat uideas . & flumina sicca .
A ret ager . uitio moriens sitit aeris herba .
L iber pampineas inuidit collib; umbras .
P hillidis aduentu nr̄e nemus oīne uirebit .
I upp . & leto descendet plim' imbri .,
P opulus alcide gratissima . uitis iaccho .
F ormose mirtus ueneri . sua laurea phebo .
P hillis amat corilos . nec laurea phebi .
F raxin' in siluis pulcherrima . pin' in ortis .
P opulus in fluuijs . abies in montib; altis .
S epius at si me lycida formose reuisas
F raxinus in siluis cedet t' . pinus in ortis .
H ec memini . & uictum frustra contendere thyrsin .
E x illo coridon coridon e tēpr nobis .

PAstorum musam damonis . & alphesibei
Inmemor herbarum quos e inuata iuuenca
C ertantes . quorum stupefacte carmine lynces
E t mutata suos requierunt flumina cursus
D amonis musam dicem' . & alphesibei .
T u mihi seu magni supas ia; saxa timaui
S iue oram illirici legis equoris en erit uq;
I lle dies mihi cu; liceat tua dicer facta

En erit ut totum liceat mihi ferre per orbem
Sola sophocleo tua carmina digna coturno.
A te principium; tibi desinet. accipe iussis
Carmina cepta tuis. atque hanc sine tempora circum
Inter victores hederam tibi serpere lauros.
Frigida vix celo noctis decessat umbra
Cum ros in tenera pecori gratissimus herba.
Incumbens tereti damon sic cepit olive.
Nascere praeque diem veniens age lucifer almum;
Coniugis indigno nise deceptus amore
Dum queror. et divos quamquam nil testibus illis
Profeci, extrema moriens tamen alloquor hora
Incipe menalios mecum mea tibia versus.
Menalus argutumque nemus pinosque loquentes
Semper habet. semper pastorum ille audit amores
Panaque qui primus calamos non passus inertes.
Incipe menalios mecum mea tibia versus
Mopso nisa datur. quid non speremus amantes.
Iungentur iam griphes equis, evoque sequenti
Cum canibus timidi venient ad pocula dame.
Mopse novas incide faces. tibi ducitur uxor.
Sparge marite nuces. tibi deserit hesperus oetam.
Incipe menalios mecum mea tibia versus.
O digno coniuncta viro, dum despicis omnes.
Dumque tibi est odio mea fistula dumque capelle.
Hirsutumque supercilium promissaque barba.
Nec curare deum credis mortalia quemquam.
Incipe menalios mecum mea tibia versus.
Sepibus in nostris parvam te roscida mala
Dux ego vester eram vidi cum matre legentem
Alter ab undecimo tum me ceperat annus.
Iam fragiles poteram a terra contingere ramos.
Ut vidi. ut perii. ut me malus abstulit error.
Incipe menalios mecum mea tibia versus.
Nunc scio quid sit amor. duris in cotibus illum

h ysmarus . aut rodope . aut extimi garamantes .
N ec gñis nrī puerũ . nec sanguinis edunt .
I ncipe menalios mecũ; mea tibia ũsus .
S euus amor docuit . natorũ sanguine mrẽ
C ommaculare manus . crudelis tu quoq; mr̃ .
C rudelis mr̃ magis . an puer impb; ille .
I mpb; ille puer . crudelis tu quoq; mr̃ .
I ncipe menalios mecũ; mea tibia uersus
N ũc . & oues fugiat ultro lupus . aurea durę
M ala ferant; quercus . narcisso floreat alnꝰ .
P inguia corticib; sudent electra mirice .
C ertent . & cignis ulule . sit tytirus orpheus .
O rpheus in siluis . inter delphinas arion .
I ncipe menalios mecũ; mea tibia ũsus .
O mĩa ul medium; fiant mare uiuite silue .
P recps aerij specula ɗ mõtis in undas
D eferar . Extremum; hoc munꝰ morientis heto .
D esine menalios . iã; desine tibia ũsus .
H damon suos q̃ riũerit Alphesibeus .
D icite pyerides nõ oĩa possimꝰ omĩs .
E ffer aquam . & molli cinge hec altaria uitta
V erbenasq; adole pingues . & mascula thura
C oniugis ut magicis sanos auẽte sacris
E xperiar sensus . nihil hic ñ carmina desunt .
D ucite ab urbe domum; mea carmina ducite daphnim .
C armina ul' celo possũt deducẽ lunam .
C armib; circe socios mutauit ulixis .
F rigidus in pratis cantando rũpit anguis .
D ucite ab urbe domum; mea carmina ducite daphnim .
T erna tibi hec primũ; triplici diuersa colore
L icia circũdo . terq; hec altaria circum
E ffigiem duco . nũo d'us impare gaudet .
D ucite ab urbe domũ mea carmina ducite daphnim .
N ec te tib; nodis ternos amarilli colores
N ec te amarilli mõ . & ueneris dic uincla necto .

Ducite ab urbe domum; mea carmina ducite daphnim .
Limus ut hic durescit . & hec ut cera liquescit
Uno eodemque igni / sic nostro daphnis amore .
Sparge molam . & fragiles incende bitumine lauros .
Daphnis me malus urit . Ego hanc in daphnide laurum .
Ducite ab urbe domum; mea carmina ducite daphnim .
Talis amor daphnim : qualis cum fessa iuvencum .
Per nemora . atque altos querendo bucula lucos
Propter aque rivum viridi procumbit in ulva
Perdita nec sere meminit decedere nocti
Talis amor teneat . nec sit mihi cura mederi .
Ducite ab urbe domum; mea carmina ducite daphnim .
Has olim exuvias mihi perfidus ille reliquit
Pignora cara sui . que nunc ego limine in ipso
Terra tibi mando . debent hec pignora daphnim .
Ducite ab urbe domum; mea carmina ducite daphnim
Has herbas . atque hec ponto mihi lecta venena
Ipse dedit meris : nascuntur plurima ponto .
His ego sepe lupum fieri . & se condere silvis
Merim sepe animas imis excire sepulcris
Atque satas alio vidi traducere messes
Ducite ab urbe domum; mea carmina ducite daphnim .
E Aspice corripuit tremulis altaria flammis et
Fer cineres amarilli foras . rivoque fluenti
Transque caput iace . ne respexeris . his ego daphnim .
Aggrediar . nihil ille deos nil carmina curat
Ducite ab urbe domum; mea carmina ducite daphnim .
Aspice corripuit tremulis altaria flammis
Sponte sua , dum ferre moror cinis ipse . bonum sit
Nescio quid certe est . & hylas in limine latrat .
Credimus ? an qui amant ipsi sibi somnia fingunt
Parcite ab urbe venit iam; parcite carmina daphnis .

Quo te moeri pedes? an quo via ducit in urbem?
O lycida vivi pervenimus advena nostri .

Quod nunquam viti sum

Q uod nunq; ueriti sumus: ut possessor agelli
D iceret hec mea sunt · veteres migrate coloni
N c uicti tristes · qīn sors omia u'sat
h os illi q' n bn u'tat mittim' edos ·
C erte eq audieram: qua se subducē colles
I ncipiunt molliq; iugum demittē cliuo
V sq; ad aquam: & ueteris iam fracta cacumina fagi ·
O mia carmib; urm suasse menalcam ·
A udieras · & fama fuit · s; carmina tm
N ostra ualent lycida tela inter martia q'tu;
C haonias dicunt Aqla ueniente colubas ·
Q nisi me quacuq; nouas incidere lites
A nte sinistra caua monuiss; ab ilice cornix ·
N ec tuus hic meris nec uiueret ipse Menalcas ·
H eu cadit in quēq; tantum scelus: heu tua nob
P ene simul tecum solatia rapta M enalca ·
Q uis caneret nimphas: quis humu; florentib; herbis
S pargeret: aut viridi fontes induceē vbra:
V l' que sublegi tacitus tibi carmina nuper
C um te ad delitias ferres amarillida nrās:
T ytire du; redeo breuis est uia pasce capellas ·
E t potu; pastas age tytire · et int' agendum
O ccursare capro cornu ferit ille · caueto ·
Y mo hec q̄ varo · nec du; pfecta canebat ·
V are tuum nomen sup'et mō mantua nobis
M antua ue misere nimium vicina cremone
C antantes sublime ferent ad sydera cigni ·
S ic tua cyrneas fugiant examina taxos ·
S ic cithiso paste distentent vbera vacce ·
I ncipe si q̄d hēs · & me fecere poetam
P yerides · sūt & mihi carmina · me q̄q; dicūt
V atē pastores · s; nō ego credulus illis ·
N am neq; adhuc varo uideor · n dicē cīgna
D igna · s; argutos inter strepe anser olores ·
I d q̄d ago · & tacitus lycida mecu; ipe uoluto

Sic ualeam meruisse . neq; est ignobile carmen
Huc ades o galathea . quis est nã ludꝰ i ũdis .
Hic uer purpureum ; uarios hic flumina circ̃
Fundit humus flores . hic candida populꝰ antꝰ
Imminet . & lente texunt ũbracula uites
Huc ades . insani feriant sine littora fluctus
Quid q̃ te pura solũ sub nocte canentem
Audieram . numeros memini . si ũba tenere .
Daphni quid antiquos signorũ suspicis ortus .
Ecce dionei processit cesaris astrum .
Astrũ quo segetes gauderẽt frugibꝰ . & quo
Duceret apricis in collibꝰ uua colorem
Insere daphni piros . carpent tua poma nepotes .
Omnia fert etas animũ q; . sepe ego longos
Cantando puerũ memini me cõdere soles .
Nũc oblita mihi tot carmina . uoxq; meum
Iam fugit ipsa . lupi uidere priores .
S; tñ ista satis referret t; sepe menalcas .
Causando nr̃os in longũ ducis amores .
Et nũc omẽ tibi stratũ silet equor . & omis
Aspice uentosi ceciderũt murmuris aure .
Hinc adeo media est nobꝰ uia . nãq; sepulcrũ
Incipit apparẽ bianoris . hic ubi densas
Agricole stringũt frondes . hic moeri canamꝰ .
Hic edos depone . tñ ueniemꝰ in urbem .
Aut si nox pluuiã ne colligat anñ ueremur
Cantantes licet usq; minꝰ uia sedet . eamꝰ .
Cantantes ut eamꝰ . Ego hoc te fasce leuabo .
Desine plura puer . & q̃ nũc instat agamꝰ
Carmina tũ meliꝰ . cũ uenerit ipse canemꝰ .

EXtremũ hũc arethusa mi ꝯcede laborẽ
Pauca meo gallo . s; q̃ legat ipsa licoris
Carmina sũt dicenda . neget quis carmina gallo .

Sic tibi. cum fluctus subterlabere sicanos,
Doris amara suam non intermisceat undam.
Incipe. solicitos galli dicamus amores
Dum tenera attondent uirgulta capelle.
Non canimus surdis respondent omnia silue
Que nemora. aut quos saltus habuere puelle
Naydes, indigno cum gallus amore periret:
Nam neque parnasi uobis iuga. nam neque pindi.
Vlla moram fecere. neque aonie Aganippe
Illum & lauri. etiam non fleuere mirice.
Pinifer illum etiam sola sub rupe iacentem
Menalus. & gelidi fleuerunt saxa licei.
Stant & oues circum. nostri nec penitet illas.
Nec te peniteat pecoris, diuine poeta.
Et formosus, oues ad flumina pauit adonis.
Venit & opilio. tardi uenere subulci.
Vuidus hiberna uenit de glande menalcas.
Omnes unde amor iste rogant tibi, uenit apollo.
Galle quid insanis inquit: tua cura liquoris
Perque niues alium, perque horrida castra secuta est,
Venit. & agresti capitis siluanus honore,
Florentes ferulas & grandia lilia quassans;
Pan deus archadie uenit: quem uidimus ipsi.
Sanguineis ebuli bacis minioque rubentem;
Et quis erit modus inquit: amor non talia curat.
Nec lacrimis crudelis amor nec gramina riuis
Nec cytiso saturantur apes. nec fronde capelle.
Tristis. at ille, tamen cantabis Archades inquit.
Montibus hec uestris soli cantare periti
Archades, o mihi, tum quam molliter ossa quiescant
Vestra meos olim si fistula dicat amores.,
Atque utinam ex uobis unus, uestrique fuissem
Aut custos gregis. aut mature uinitor uue.
Certe siue mihi phillis: siue esset amintas,
Seu quicumque furor. quid tum si fuscus amintas

Et nigre viole sunt. & vaccinia nigra
Mecum inter salices lenta sub vitte iaceret
Serta mihi phillis legeret. cantaret amintas
Hic gelidi fontes. hic mollia prata licori
Hic nemus. hic ipso tecum consumerer evo.
Nunc insanus amor duri me martis in armis
Tela inter media atque adversos detinet hostes
Tu procul a patria nec sit mihi credere tantum.
Alpinas ah dura nives & frigora rheni
Me sine sola vides. ah te ne frigora ledant
Ah tibi ne teneras glacies secet aspera plantas
Ibo. & calchidico que sunt mihi condita versu
Carmina pastoris siculi modulabor avena.
Certum est in silvis inter spelea ferarum.
Malle pati. tenerisque meos incidere amores
Arboribus. crescent ille. crescetis amores
Interea mixtis lustrabo menala nimphis.
Aut acres venabor apros. non me ulla vetabunt
Frigora. parthenios canibus circumdare saltus
Iam mihi rupes videor lucosque sonantes
Ire. libet partho torquere cidonia cornu
Spicula. tamquam hec sit nostri medicina furoris.
Aut deus ille malis hominum mitescere discat.
Ipsa neque amadriades rursus nec carmina nobis
Ipsa placent. ipse rursus concedite silve.
Non illum nostri possunt mutare labores
Nec si frigoribus mediis ebrumque bibamus.
Sitoniasque nives. hyemis subeamus aquose.
Nec si cum moriens alta liber aret in ulmo
Ethyopum versemus oves sub sydere cancri.
Candida tentorea : Oia :
Omnia vincit amor. & nos cedamus amori
Hec sat erit dive vestrum cecinisse poetam
Dum sedet. & gracili fiscellam texit hibisco
Pyerides. vos hec facietis maxima gallo

Gallo: cuius amor tantum mihi crescit in horas
Quantum uere nouo uiridis se subicit alnus.
Surgamus. solet esse grauis cantantib; umbra
Iuniperi grauis umbra. nocent et frugib; umbre.
Ite domum sature. uenit hesperus ite capelle.

QVID faciat letas ſegetes : q ſydere ſuet
Agricola ut facilem terram pſindat arat's
Semina que iacunda modos cult'q; laboꝝ
Edocuit meſſes magno olim ſedere reddi .

QVID faciat letas ſegetes : q ſydere t'ras
Vertere mecenas . ulmiſq; adiūgere uites
Conueniat . que cura boū; : qs cult' habendo
Sit pecori . apib; q'ta experientia p'cis
Hinc canere Incipiam . uos o clariſſima mundi
Lumina labentē celo que ducitis annum
Liber . & alma ceres uro ſi munere tellus
Chaoniam pingui glandem mutauit Ariſta
Poculaq; inuentis acheloia miſcuet uuis
Et vos agreſtium preſentia numina fauni
Ferte ſimul' dauniq; pedem driateſq; puelle .
Munera ura cano tuq; o cui pma fremitem
Fudit equū magno tellus pcuſſa tridente
Neptune . & cultor nemoꝝ : cui pingua cee
Ter centum niuei tondent dumeta iuuenci
Ipſe nemus linquens p'rium ſaltuſq; licei
Pan ouium cuſtos ſi tibi menala cure .
Adſis o tagee fauens oleeq; minerua
Inuentrix . uncaq; puer mōſtrator arat' .
Et teneram ab radice ferens ſiluane cupreſſum .
Diq; deeq; oms ſtudiū; qb; arua tueri .
Quiq; nouas alitis nō nullo ſemine fruges
Quiq; ſatis largum celo demittitis ymbrem
Tuq; adeo : quem mox : que ſint hītura d'oꝝ
Concilia incertum ē . urbes ne inuiſere ceſar
Terrarūq; velis curam . & te maxim' orbis
Auctorem frugum tēpeſtatūq; potentem .
Accipiat . cingens mīna tēpora mirtho .

An deus imensi uenias maris ac tua naute
Numina sola colant. tibi seruiat ultima thile
Teque sibi generum tectis emat omnibus vndis
An ne nouum tardis sydus te mensibus addas
Qua locus erigonem inter chelasque sequentes
Panditur. ipse tibi iam brachia contrahit ardens
Scorpius. et celi iusta plus parte reliquit.
Quicquid eris. nam te non sperent tartara regem
Nec tibi regnandi ueniat tam dira cupido.
Quamuis helysios miretur grecia campos
Nec repetita sequi curet proserpina matrem.
Da facilem cursum. atque audacibus annue ceptis
Ignarosque uie mecum miseratus agrestes
Ingredere. et uotis iam nunc asuesce uocari.
VERE nouo gelidus canis cum montibus humor
Liquitur et zephyro putris se gleba resoluit
Depresso incipiat iam tum mihi taurus aratro
Ingemere. et sulco attritus splendescere uomer.
Illa seges demum uotis respondet auari
Agricole. bis que solem bis frigora sensit.
Illius imense ruperunt horrea messes.
At prius ignotum ferro quam scindimus equor
Ventos. et uarium celi prediscere morem
Cura sit. ac patrios cultusque habitusque locorum
Et quid queque ferat regio. et quid queque recuset
Hic segetes. illic ueniunt felicius uue.
Arborei fetus alibi: atque iniussa uirescunt
Gramina. Nonne uides croceos ut thmolus odores
India mittit ebur. molles sua thura sabei
At calibes nudi ferrum. uirosaque pontus
Castorea. eliadum palmas epyrhos equarum.
Continuo has leges eternaque federa certis
Imposuit natura locis. Quo tempore primum
Deucalion uacuum lapides iactauit in orbem.
Vnde homines nati durum genus; Ergo age terre

Pingue solum primis extemplo a mensibus anni
Fortes invertant thauri, glebasque iacentes
Pulverulenta coquat maturis solibus estas.
At si non fuerit tellus fecunda sub ipsum
Arcturum sat erit tenui suspendere sulco.
Illic officiant letis ne frugibus herbe.
Hic sterilem exiguus ne deserat humor arenam.
Alternis idem tonsas cessare novales
Et segnem patiere situ durescere campum.
Aut ibi flava seres muttato sydere farra
Unde prius letum siliqua quassante legumen
Aut tenues foetus vicie, tristisque lupini
Sustuleris fragiles calamos silvamque sonantem;
Urit enim campum lini seges, urit avene.
Urunt letheo perfusa papavera somno;
Sed tamen alternis facilis labor. Arida tantum
Ne saturare fimo pingui pudeat sola. Neve
Effetos cinerem inmundum iactare per agros
Sic quoque muttatis requiescunt frugibus arva.
Nec nulla interea est inarate gratia terre.
Sepe etiam steriles incendere profuit agros.
Atque levem stipulam crepitantibus urere flammis.
Sive inde occultas vires et pabula terre
Pinguia concipiunt. Sive illis omne per ignem
Excoquitur vitium, atque exudat inutilis humor.
Seu plures calor ille vias et ceca relaxat
Spiramenta, novas veniat qua succus in herbas.
Seu durat magis, et venas restringit hyantes.
Ne tenues pluvie rapidique potentia solis
Acrior aut boree penetrabile frigus adurat.
Multum adeo rastris glebas qui frangit inertes
Vimineasque trahit crates iuvat arva, neque illum
Flava ceres alto nequicquam spectet olympo.
Et qui proscisso que suscitat equore terga
Rursus in obliquum verso perrumpit aratro.

E xercetq; frequēs tellurem · atq; imp̄at arvis ·
H umida solstitia · atq; hyemes orate serenas
A gricole. hyb̄no letissima puluere farra .
L etus ager nullo tm̄ se mesia cultu
I actat · & ipsa suas mirant̄ gargara messes.
Q uid dicam iacto qui semine comin' arua
I nsequit̄ cumulosq; ruit male pinguis arene
D einde satis fluuiū inducit riuosq; sequentes.
E t cum exustus ager morientib; estuat herb̄
E cce supcilio cliuosi tramitis vndam
E licit · illa cadens raucū p leuia murmū
S axa ciet · scatebrisq; arentia temperat arua .
Q uidq; ne grauidis p̄cūbat culm' aristis
L uxuriā segetum tenera depascit in herba .
C um p̄mū sulcos equant sata · quiq; paludis
C ollectum humorē bibula deducit arena
P resertim īcertis si mēsib; amnis habūdans
E xit · & obducto late ten&̄ oīa limo
V nde caue tepido sudant humor̄ lacune .
N ec tn̄ hec cum sit hoīu; q; boumq;
V ersando terram expti nihil impb; anser
S trimonieq; grues · & amaris ītiba fibris
O fficiunt · aut ūbra nocet. Pr̄ ipse colendi
H aud facilem esse viam uoluit · p̄mq; p artem
M ouit agros curis acuens mortalia corda
N ec torpere grauī passus sua regna ueterno
A nte Iouem nulli subigebant arua coloni .
N ec signare q̄d partiri aut limite campū
F as erat in mediū; q̄rebant ipsaq; tellus
O mia liberius nullo poscente ferebat ·
I lle malum uirus s̄pentib; addidit atris .
P redariq; lupos iussit pontūq; moueri ·
M ellaq; decussit foliis igne; q; remouit ·
E t passim riuis currētia vina repressit .
V t uarias vsus meditando excudēt artes .

Paulatim . & sulcis frumenti quereret herbam .
Et silicis uenis abstrusum excuderet ignem
Tunc alnos primum fluuij sensere cauatas .
Nauita tunc stellis numeros . & nomina fecit .
Pleiadas hyadas claramq; licaonis arcton .
Tum laqueis captare feras . et fallere uisco
Inuentum . & magnos canib; circundare saltus
Atq; alius latum funda iam uerberat amnem
Alta petens . pelagoq; alius trahit humida lina .
Tum ferri rigor . atq; argute lammina serre
Nam primi cuneis scindebant fissile lignum .
Tunc uarie uenere artes . Labor omnia uincit
Improbus . & duris urgens in reb; egestas .
Prima ceres ferro mortales uertere terram
Instituit . cum iam glandes . atq; arbuta sacre
Deficerent silue . et uictum dodona negaret .
Mox & frumentis labor additus . ut mala culmos
Esset rubigo . segnisq; horreret in aruis
Carduus . intereunt segetes . subit aspera silua .
Lapeq; tribuliq; inter nitentia culta
Infelix lolium . & steriles dominantur auene .
Quod nisi & assiduis herbam insectabere rastris .
Et sonitu terrebis aues . et ruris opaci
Falce premes umbras uotisq; uocaueris ymbrem
Heu magnum alterius frustra spectabis aceruum .
Concussaq; famem in siluis solabere quercu
Dicendum . et que sint duris agrestib; arma
Quis sine nec potuere seri . nec surgere messes
Vomis & inflexi primum graue robur aratri .
Tardaq; eleusine matris uoluentia plaustra .
Tribulaq; traheq; . et iniquo pondere rastri .
Virgea preterea celei . uilisq; supplex .
Arbutee crates . & mistica uannus hyachi
Omnia que multo ante memor prouisa repones .
Si te digna manet diuini gloria ruris

C ontinuo in ſilviſ magna ui flexa domatur
J n burim . & curui formam accipit ulm' arat'.
H uic a ſtirpe pedes temo ꝓtentus in octo
B ine aures duplici aptant' dentalia dorſo .
C editur . & tilia an̄ iugo leuiſ . altaq; fagus .
S tiuaq; . que curruſ a tergo torqueat imos ;
E t ſuſpenſa focis exploret robora fumus
P oſſum multa tibi ueterꝝ p̄cepta referre
N i refugiſ ; tenueſq; piget cognoſcē curas ;
A rea cum p̄mis ingenti est equāda chilindro .
E t uertenda manu . et creta ſolidanda tenaci
N e ſubeant herb' neu puluere uicta fatiſcat
T unc uarie i[illegible] peſtes . ſepe exiguus mus
S ub terris poſuitq; domos atq; orrea fecit .
A ut oculis capti fodere cubilia talpe
I nuētuſq; cauiſ buffo . & que plima terre
M onſtra ferunt . populatq; ingentē farris acerum;
G urgulio . atq; inopi metuens formica ſenecte .
C ōtemplator item cu; ſe nux plima ſilviſ
I nduet in florem . & ramos curuabit olentes .
S i ſup̄ant fetus , parit' frum̄ta ſequētur .
M agnaq; cu; magno ueiet t'tura calore
A t ſi luxuria foliorꝫ exuberat ūbra
N eqcq; pingues palea teret area culmos .
S emina uidi eq̄ multos medicare ſerentes
E t nitro p̄us & nigra pfundē amurca
G randior ut fet' ſiliquiſ fallacib; eſſ;
E t q̄uiſ igni exiguo ꝑpata maderent
V idi lecta diu . & multo ſpectata labore
D egn̄are tn̄ ni uiſ humana quot annis
M axima queq; manu legeret . Sic oīa fatis
I n peius ruere . & retro ſublapſa referri
N on ali' q̄ q aduſo uix flumine lembum
R emigijs ſubigit . ſi brachia forte remiſit
A tq; illum i p̄cepſ p̄no rapit Alueus Amni

P terea tā sunt Arcturi sydera nobis
E dorq; dies s'uandi & lucidus Anguis
Q; qb; in priām uentosa p equora uectis
P ontus & ostriferi fauces tentant' abidi
L ibra die somniq; pares . ū fecerit horas
E t mediū luci atq; ūbras iā diuidit orbem
E xcete uiri tauros . serite ordea campis
V sq; sub extremum brume ītractabil' ymbrem
N ec nō et lini segetem & cereale papauer
T empus humo tegere & iam dudum icūbē aratris
D um sicca tellure licz . dū nubila pendent
V ere fabis satio . tum te q̄; medica putres
A ccipiunt sulci ; & milio uenit annua cura
C andidus auratis apit cū cornib; annum
T aur' & adūso cedens canis occidit astro
A t si t'ticeam ī messem robustaq; farra
E xcebis humū solisq; instabis aristis
A nte t' eoe Athlantides abscondant'.
G nosiaq; ardētis descendat stella corona
D ebita q̄ sulcis committas semina q̄q;
I nuite pperes anni spe credē terre
M ulti ante occasum mage cepere . s; illos
E xpectata seges uanis elusit auenis
S i uo uiciamq; seres uileq; phaselū
N ec pelusiace curā aspnabere lentis
H aud obscura cadens mittet t' sig bootes
I ncipe & ad medias semētē extēde pruinas
I dcirco certis dimēsum partib; orbem
P duodena regit mūdi sol aureus Astra
Q Uinq; tenet celū; zone : quarz una corusco
Sēp sole rubens . & torrida sēp ab igni
Q uā; circum extreme dextra leuaq; trahūt'
C erulea glacie cōcrete atq; ībrib; atris
H as inter mediūq; due mortalib; egris
M unere cōcesse diuū & uia secta p ambas .

Obliquus qua ſe ſignorum uerteret ordo.
Mundus ut ad ſithiam ripheasq; arduus arces
Conſurgit premitur libie deuexus in hauſtros;
Hic uertex nobis ſemper ſublimis. at illum
Sub pedib; ſtix atra uidet / manesq; profundi.
Maximus hic flexu ſinuoſo elabitur anguis
Circum. perq; duas in morem fluminis arctos
Arctos occeani metuentes equore tingi.
Illic ut perhibent aut intempeſta ſilet nox
Semper. et obtenta denſantur nocte tenebroſe.
Aut redit a nobis aurora. diemq; reducit.
Nosq; ubi primus equis oriens afflauit anhelis
Illic sera rubens Accendit lumina uesper.
Hinc tempeſtates dubio prediſcere celo
Poſſumus. hinc meſſisq; diem. tempusq; serendi.
Et quando infidum remis impellere marmor
Conueniat. quando armatas deducere claſſes.
Aut tempeſtiuam ſiluis auertere pinum;
Nec fruſtra ſignorum obitus ſpeculamur & ortus
Temporib;q; parem diuerſis quatuor annum;
Frigidus agricolam ſiquando continet imber
Multa forent. que mox celo properanda ſereno
Maturare datur. durum procudit arator
Vomeris obtuſi dentem. cauat arbore lintres.
Aut pecori ſignum. aut numeros impreſſit aceruis
Exacuunt alij uallos. furcasq; bicornes
Atq; amerina parant lente retinacula uitti
Nunc facilis rubea texatur fiſcina uirga.
Nunc torrete igni fruges. nunc frangite ſaxo.
Quippe & feſtis quedam exercere dieb;
Fas & iura ſinunt. Riuos deducere nulla
Relligio uetuit. ſegeti pretendere ſepem.
Inſidias auib; moliri. incendere vepres.
Balantumq; gregem fluuio merſare ſalubri;
Sepe oleo tardi coſtas agitator aſelli.

V ilib; . aut onerat pomis . lapideq; reuertens
I ncusu; aut atre massam picis ab urbe repõtat
I psa dies alios alio dedit ordine luna
F elices operum . quintam fuge pallidus ortus .
E umenidesq; satę . tum partu terra nefando
C eum . iapitumq; creat . seuumq; typhoea .
E t cõiuratos cęlu; rescindere fratres .
T er sũt conatiq; inponẽ pelio ossam
S cil; atq; osse frondosum inuoluẽ olympu .
T er pr̄ extructos desiecit fulmine montes
S eptima post decimam foelix . & ponẽ uitte;
E t pressos domitare boues . & licia telle
A ddẽ noua fuge . melior ɔ̄ria furtis .
M ulta adeo gelida meliꝰ se nocte dedere
A ut cu; sole nouo terras irrorat eous .
N octe leues stipule . melius nocte arida prata
T ondent̃ . noctis lentꝰ nõ deficit humõ
E t q̄dam seros hyberni ad luminis ignes
P uigilat . ferroq; faces inspicat accuto .
I nterea longum cantu solata laborem
A rguto ɔiunx percurrit pectine tellas .
A ut dulcis musti wlcano decoquit humore; .
E t folijs undam trepidi despumat aeni .
A t rubicunda ceres medio succidit̃ estu .
E t medio costas estu terit area fruges .
N udus ara . sere nudus hyems ignaua colono
F rigorib; parto agricole plerũq; fruunt̃ .
M utuaq; inter se leti ɔuiuia curant .
I nuitat genialis hyems . curasq; resoluit .
C eu presse cu; iam portum tetigẽ carine .
P upib; . & leti naute imposuere coronas .
S; tamen . & quernas glandes . tc̄ stringẽ tẽpus
E t lauri baccas oleamq; cruentaq; mirta
T ũ gruib; pedicas et retia ponẽ ceruis
A uritosq; seq lepores . tũ figere damas .

S tupea torquētem balearis ūbera funde
C um nix alta iacet . glaciem cū flumina trudūt .
Q uid tempestates autūni . & sydera dicam .
A tq; ubi iam breuiorq; dies . et mollior estas
Q ue uigilanda uiris . uł cum ruit imbriferū ver
S picea iam campis cum messis īhorruit . & cum
F rumēta in uiridi stipula lactantia turgent .
S epe ego cum flauis messorem induceēt aruis
A gricola . & fragili iam stringeēt ordea culmo
O ia uentorū cōcurrē proelia uidi
Q ue grauidam late segetem ab radicib; imis
S ublime expulsam eruerent . ita turbine nigro
F erret hyemis culmūq; leuem stipulasq; uolantes
E t fedam glomerant tēpestatem ībrib; atris
C ollecte ex alto nubes . ruit arduus ether .
E t pluuia ingenti sata leta boūq; labores
D iluit . implent̄ fosse . & caua flumina crescūt
C ū sonitu . feruetq; fretis spirantib; equor .
I pse pr̄ media nimborū in nocte corusca
F ulmina molit̄ dextra . Q uo maxīe motu
T erra fremit . fugere fere . & mortalia cōrda
P gentes humil̄ strauit pauor . ille flagranti
A ut athon aut rodopen aut alta ceraunia telo
D eicit . īgeminant aust̄ . & densissim̄ imber .
N ūc nemora ingenti uento . nūc littora plāgūt .
H ec metuens celi mēses & sydera serua .
F rigida saturni sese quo stella receptet .
Q uos ignis celi cyllenius erret in orbes .
I n p̄mis uenerare deos . atq; annua magne
S acra refer cereri letis opat̄ in herbis
E xtreme sub casu hyemis ia; uere seno .
T ūc agni pingues . & tc̄ mollissima uina .
T ūc somni dulces . denseq; in mōtib; umbre .
C ūcta tibi cererem pubes agrestis adoret .
C ui tu lacte fauos & miti dilue bacho .

Terq; nouas

T erq; nouas circum foelix eat hostia fruges .
O īs quam chorus & socij cōmitentur ouantes .
E t cererem clamore uocent in tecta . neq; ante
F alcem maturis quisq; suppōat aristis
Q; cereri torta redimitꝰ tempora quercu
D et motus incōpositos . & carmina dicat .
A tq; hec ut certis possimꝰ discē signis
E stusq; pluuiasq; & agentes frigora uentos
I pse pater statuit quid menstrua luna moneret .
Q uo signo caderent austri . quid sepe uidētes
A gricole propius stabulis armēta tenerēt .
C ōtinuo uentis surgētib; aut freta ponti
I ncipiunt agitata tumescē : & aridus altis
M ontib; audiri fragor . aut resonātia longe
L ittora misceri . & nemoꝝ ĩcrebescē mũmur .
I am sibi tū curuis male temperat unda carinis
C um medio celeres reuolant ex equore mergi
C lamoremq; ferunt ad sydera . cūq; marine
I n sicco ludunt fulice . notasq; paludes
D eserit atq; altam supra uolat ardea nubem .
S epe & stellas uento īpellente uidebis
P recipites celo labi . noctisq; p umbras
F lammaꝝ longos a tergo albescē tractus .
S epe leuem paleam & frondes uolitare caducas .
A ut summa nantes in aqua colludere plumas .
A t boree de pte trucis cū fulminat . & cum
E uriq; zephiriq; tonat domus oīa plenis
R ura natant fossis . atq; oīs nauita ponto
H umida uela legit . nūq; imprudētib; imber
O bfuit aut illū surgentē uallib; imis
A erie fugere grues aut bucula celum
S uspiciens patulis captauit nārib; auras .
A ut arguta lacus circū uolitauit hyrundo .
E t ueterē in limo rane cecinere querellam .
S epius & tectis penetralib; extulit oua

Angustum formica terens iter. & bibit ingens
Arcus. & e pastu decedens agmine magno
Corvorum increpuit densis exercitus alis.
Iam uarias pelagi uolucres. & que Asia circum
Dulcibus in stagnis rimantur prata caistri.
Certatim largos humeris infundere rores
Nunc caput obiectare fretis. nunc currere in undam
Et studio in cassum uideas gestire lauandi.
Tunc cornix plena pluuiam uocat improba uoce.
Nec nocturna quidem carpentes pensa puelle
Aut caput ob   querulum uenientibus undis.
Et sola in sicca secum spatiatur arena.
Nesciuere hyemem; testa cum ardente uiderent
Scintillare oleum. & putres concrescere fungos.
Nec minus ex imbri soles. & apta serena
Prospicere. & certis poteris cognoscere signis.
Nam neque tunc stellis acies obtusa uidetur.
Nec fratris radiis obnoxia surgere luna.
Tenuia nec lane per celum uellera ferri.
Non tepidum ad solem pennas in littore pandunt
Dilecte tetidi alciones non ore solutos
Inmundi meminere sues iactare maniplos
At nebule magis ima petunt. campoque recumbunt.
Solis & occasum seruans de culmine summo
Nequicquam seros exercet noctua cantus.
Apparet liquido sublimis in aere nisus.
Et pro purpureo penas dat silla capillo.
Quacumque illa leuem fugiens secat ethera pennis
Ecce inimicus atrox magno stridore per auras
Insequitur nisus: qua se fert nisus ad auras
Illa leuem fugiens raptim secat ethera penis.
Tunc liquidas corui presso ter gutture uoces
Aut quater ingeminant. & sepe cubilibus altis
Nescio qua preter solitum dulcedine leti
Inter se foliis strepitant. iuuat imbribus actis

Progeniem paruam dulcesque reuisere nidos.
Haud est credo quia sit diuinitus illis
Ingenium aut rerum fato prudentia maior.
Verum ubi tempestas et celi mobilis humor
Mutauere uias et iuppiter humidus austris
Denset erant que rara modo et que densa relaxat
Vertuntur species animorum et pectore motus
Nunc alios alios dum nubila uentus agebat
Concipiunt hinc ille auium concentus in agris.
Et lete pecudes et ouantes gutture corui.
Si uero solem ad rapidum lunasque sequentes
Ordine respicies numquam te crastina fallet
Hora neque insidiis noctis capiere serene
Luna reuertentes cum primum colligit ignes
Si nigrum obscuro comprehenderit aera cornu
Maximus agricolis pelagoque parabitur imber.
Et si uirgineum suffuderit ore ruborem
Ventus erit vento semper rubet aurea phebe.
Sin ortu quarto namque is certissimus auctor
Pura neque obtusis per celum cornibus ibit
Totus et ille dies et qui nascentur ab illo
Exactum ad mensem pluuia uentisque carebunt.
Votaque seruati soluent in litore naute
Glauco et panopee et inoo melicerte.
Sol quoque et exoriens et cum se condit in undas
Signa dabit solem certissima signa sequentur
Et que mane refert et que surgentibus astris.
Ille ubi nascentem maculis uariauerit ortum
Conditus in nubem medioque refugerit orbe
Suspecti tibi sint imbres namque urget ab alto
Arboribusque satisque nothus pecorique sinister;
Aut ubi sub lucem densa inter nubila sese
Diuisi rumpent radii aut ubi pallida surget
Titoni croceum linquens aurora cubile
Heu male tum mitis defendet pampinus uuas

Tam multa in tectis crepitans salit horrida grando.
Hoc etiam emenso cum iam decedet olympo
Profuerit meminisse magis. nam sepe videmus
Ipsius in wltu varios errare colores
Ceruleus pluviam denuntiat. igneus euros
Sin macule incipient rutilo immiscerier igni
Omnia tunc pariter vento nimbisq; videbis
Fervere. non illa quisquam me nocte per altum
Ire neq; a terra moneat convellere funem.
At si cum referetq; diem condetq; relatum
Lucidus orbis erit. frustra terrebere nimbis.
Et claro silvas cernes aquilone moveri
Deniq; quid vesper serus vehat unde serenas
Ventus agat nubes: quid cogitet humidus auster
Sol tibi signa dabit. solem quis dicere falsum
Audeat? ille & cecos instare tumultus
Sepe monet. fraudemq; & operta tumescere bella
Ille & extincto miseratus cesare romam
Cum caput obscura nitidum ferrugine texit
Impiaq; eternam timuerunt secula noctem.
Tempore quamquam illo tellus quoq; & equora ponti
Obsceniq; canes importuneq; volucres
Signa dabant. Quotiens cyclopum effervere in agros
Vidimus undantem ruptis fornacibus ethnam.
Flammarumq; globos liquefactaq; volvere saxa.
Armorum sonitum toto germania celo
Audiit insolitis tremuerunt motibus alpes.
Vox quoq; per lucos vulgo exaudita silentes
Ingens. & simulacra modis pallentia miris
Visa sub obscurum noctis. pecudesq; locute.
Infandum. sistunt amnes. terreq; dehiscunt
Et mestum illacrimat templis. ebur eraq; sudant
Proluit insano contorquens vertice silvas
Fluviorum rex eridanus camposq; per omnis
Cum stabulis armenta tulit. nec tempore eodem

Triſtib; aut extis fibre apparere minaces
Aut puteis manare cruor ceſſauit . & alte
Per noctem reſonare lupis vlulantib; vrbes
Non alias celo ceciderũt pl'a ſereno
Fulgura . nec diri totiens arſere comete ;
Ergo inter ſeſe parib; cõcurrẽ telis
Romanas acies iterꝝ uidere philippi .
Nec fuit indignũ ſupis bis ſanguine nr̃o
Emathiam . & latos hemi pingueſcẽ campos
Scil; . & tp̃s veniet cũ finib; illis
Agricola in curuo terram molit⁹ aratro
Exeſa inueniet ſcabra rubigine pila .
Aut grauib; raſtris galeas pulſabit inanes .
Grandiaq; effoſſis mirabit̃ ossa ſepulcris :
Dii patrii indigetes . & romule veſtaq; mr̃
Que tuſcũ tiberim . & romana palatia ſeruas
Hunc ſaltem euerſo iuuenem ſuccurrẽ ſeclo
Ne prohibete ſatis iam p̃dem ſanguine nr̃o
Laomedontee luim⁹ piuria troię .
Iam p̃d nob celi te regia cęſar .
Inuidet . atq; hominũ querit̃ curar ſupbos .
Quippe ubi fas uerſu; q; nefas tot bella p orbem
Tam multe ſcelerꝝ facies . nõ vllus aratro
Dignus honos ſqualent abductis arua colonis
Et curue rigidũ falces conflant̃ in enſem .
Hinc mouet Eufrates illic germania bellum .
Vicine ruptis inter ſe legib; vrbes
Arma ferunt ſeuit toto mars impi⁹ orbe
Ut cũ carcerib; ſeſe effundere quadrige
Addunt ſe in ſpatia . & fruſtr̃ retinacl'a tendens
Fert̃ equis auriga . nec audit curr⁹ habenas .

Hactenus Aruorꝝ cult⁹ . & ſydera celi
Pampineas canit ille comas . colleſq; virẽtes .

Descriptasq. loci uites . & dona liei
Atq; olee ramos pomorum in ordine letus

Hactenus aruorum cultus & sidera celi
Nunc te bache canam . nec non siluestria tecum
Virgulta . & prolem tarde crescentis oliue.
Huc pater olenee tuis hic omnia plena
Muneribus tibi pampineo grauidus autumno
Floret ager spumat plenis uindemia labris
Huc pater olenee ueni nudataq. musto
Tinge nouo mecum direptis crura coturnis.
Principio arboribus uaria est natura creandis
Namq. alie nullis hominum cogentibus ipse
Sponte sua ueniunt . camposq. & flumina late
Curua tenent . ut molle siler . lentaq. geneste.
Populus . & glauca canentia fronde salicta.
Pars autem posito surgunt de semine . ut alte
Castanee . nemorumq. iouis que maxima frondet.
Esculus . atq; habite grais oracla quercus.
Pullulat ab radice aliis densissima silua
Vt cerasis ulmisq; & parnasia laurus
Parua sub ingenti matris se subicit umbra.
Hos natura modos primum dedit . his genus omne
Siluarum fruticumq. uiret nemorumq. sacrorum.
Sunt alii quos ipse uia sibi repperit usus.
Hic plantas tenero abscindens de corpore matrum
Deposuit sulcis hic stirpes obruit aruo
Quadrifidasq. sudes & acuto robore uallos.
Siluarumq. alie pressos propaginis arcus
Expectant . & uiua sua plantaria terra.
Nil radicis egent alie . summumq. putator
Haud dubitat terre referens mandare cacumen.
Quin & caudicibus sectis mirabile dictu
Truditur e sicco radix oleagina ligno.

Et ſepe alterius ramos impune uidemus
Vertere in altius. mutatamq; insita mala
Ferre pirum. & prunis lapidosa rubescē corna
Quare agite o ꝓpos gnātim diſcite cultus
Agricole. fructusq; feros molite colendo.
Neu ſegnes iaceant terre. iuuat hismara bacho
Cōserē. atq; olea magnu; ueſtire taburnum.
Tuq; ades inceptūq; una decurre laborem
O decus. o fame mͥto pars maxiā nr̄e
Mecenas. pelagoq; uolans da uela patenti.
Non ego cuncta meis amplecti ūsib; opto.
Non mihi si lingue centum ſint. oraq; centum
Ferrea uox. ades. & pͥmi lege littoris oram.
In manib; terre. nō hic te carmine ficto
Atq; p ambages & longa exorſa tenebo
Sponte ſua. que ſe tollunt in lumīs oras.
Infecūda qd̄ ſ; leta. & fortia ſurgunt.
Quippe ſolo natura ſubeſt. tn̄ h' quoq; ſiquis
Inſerat aut ſcrobib; mandet mutata ſubactis
Exuerint ſilueſtrem anīm. cultuq; frequēti
In quaſcūq; uoces artes. haud tarda ſequnt᷑
Nec non & ſterilis. que ſtirpib; exit ab īmis
Hoc faciet. uacuos ſi ſit digeſta p agros.
Nūc alte frondes. & rami mr̄is opacant.
Creſcentiq; adimūt fetus. uritq; ferentem
Iam q̄ ſeminib; iactis ſe ſuſtulit arbos
Tarda uenit. ſeris factura nepotib; ūbram.
Pomaq; degenerant ſuccos oblita ꝑores.
Et turpes auib; p̄dam fert uua racemos
Sil; oīb; eſt labor impendendus. & oīs
Cogende ī ſulcum. ac mlta mcede domande.
S; truncis olee melius propagine uittes
Rn̄dent. ſolido paphie de robore mirtus
Plantis. & dure corili naſcunt᷑. & ingens
Fraxinus. herculeeq; arbos ūbroſa corone

C haoniiq; patris glandes. & iam ardua palma
N ascit'. & casus abies uisura marinos.
I nserit' uero ex fetu nucis arbut' horrida.
E t steriles platani malos gessere ualentes.
C astanee fagos. ornusq; incanuit albo
F lore piri. glandeq; sues fregere sb ulmis
N ec modus inserere. atq; oculos inponere simplex.
N am qua se medio trudunt de cortice gemme
E t tenues rupunt tunicas. angust' i ipso
F it nodo sin'. huc aliena ex arbore germen
I ncludunt. udoq; docent iolescere libro.
A ut rursum enodes trunci resecant'. & alte
F inditur in solidum cuneis uia. deinde feraces
P lante immittunt'. n longum tepus. & ingens
E xiit ad celum ramis felicib; arbos.
M iratq; nouas frondes. & no sua poma.
P reterea gen' haud unum. n fortib; ulmus.
N ec salici. lothoq; neq; ideis ciparissis.
N ec pingues unam in facie nascunt' oliue
O rchades. & radii. & amara pausia bacca.
P omaq;. & alcinoi silue. n surcul' idem
C rustumiis siriisq; piris. grauib;q; uolemis
N on eadem arborib; pendet uindemia nris
Q uā methymneo carpit de palmite lesbos
S unt thasie uittes. sunt & mareotides albe
P inguib; he terris habiles. leuiorib; ille.
E t passo psithiam utilior. tenuisq; lageos
nor T ētatura pedes olim uīctura q; linguam.
P urpuree p̄cieq;. & quo te carmine dicam
R ethica? nec cellis ideo ɔtende phalernis.
S unt & aminnee uittes firmissima uina.
T himolius assurgit quib;. & rex ipse phaneus.
A rgitisq; minor. cui no c̄tauit ulla
A ut tm̄ fluere. aut totidem durare p annos.
N on ego te diis. & m̄sis accepta secundis.

T ranſſicum rhodia . & tumidis bumaſte racemis
S; neq; q; mlte ſpẽs . n̄ noĩa que ſint
E ſt nũs . neq; . n . nũo cõphendẽ refert .
Q uem q ſcire uellit . libici uellit equoris idem
D iſcere q; mlte zephyro turbent̃ arene .
A ut ubi nauigijs violentior incidit eurus
N oſce quot ionij veniant ad littora fluctus
N ec uo terre ferre om̃s oĩa poſſunt
F luminib; ſalices craſſiſq; paludib; alni
N aſcunt̃ . ſteriles ſaxoſis mõtib; orni
L ittora mirtetis letiſſima . denique aptos
B acchus amat colles . aqlonẽ . & frigorã taxi .
A ſpice . & extremis domitu; cultorib; orbem .
E oaſq; domos arabũ . pictoſq; gelonos .
D iuiſe arborib; prĩe ſola india nigrum
F ert hebenu; . ſolis ẽ thurea uirga ſabeis .
Q uid t̃ odorato referam ſudãtia ligno
B alſamaq; . & bacas ſemp frondẽtis achanti .
Q uid nemora ethiopum molli canẽtia lana
V elleraq; ut folijs depectant tenuia ſeres .
A ut quos occeano ppior gerit india lucos
E xtremi ſin' orbis . ubi aera uincẽ ſumu;
A rboris haud ulle iactu potuere ſagitte
E t gens illa qđ ſũptis nõ tarda pharetris
M edia fert triſtes ſuccos . tardũq; ſaporem
F elicis mali . q uo nõ p̄ntius ullum
P ocula ſi qñ ſeue ĩfecere nouerce
M iſcuerũtq; h̃bas . & nõ ĩnoxia ũba
A uxĩ venit . ac m̃bris agit atra venena .
I pſa ingens arbõs . facieq; ſimillima lauro .
E t ſi nõ aliu; late iactaret odorem
L aurus erat . folia haud ullis labẽtia ventis .
F los ad pma tenax . aĩas . & olentia medi
O ra fouent illo . & ſenib; medicãt̃ anhelis .
S; neq; medor͡ ſilue . ditiſſima terra .

N ec pulcher ganges atq; auro turbiduſ hermus
L audib; italie certet. non bactra neq; indi.
T otaq; thuriferis panchaia pinguis arenis
H ec loca nō tauri ſpirantes narib; ignem
I nuertere ſatis imanis dentib; hydri.
N ec galeis denſisq; uirū ſegeſ horruit haſtis.
S; grauide fruges. & bachi maſſicꝰ humor.
I mpleuere. tenent olee. armētaq; leta.
H inc bellator equuſ campo ſeſe arduus infert
H inc albi clitūne greges. & maxīa taurus
V ictima ſepe tuo pfuſi flumine ſacro
R omanos ad templa deum duxere triūphos
H ic uer aſſiduum. atq; alienis mēſib; eſtas.
B is grauide pecudes. biſ pomis utilis arbos
A t rabide tygres abſunt. et ſeua leonum
S emina. nec miſeros fallunt aconita legentes.
N ec rapit īmēſos orbes p humū; neq; tanto
S quameus in ſpiram tractu ſe colligit Anguis.
A dde tot egregias urbeſ. operumq; laborem.
E t cōgeſta manu ꝑruptiſ oppida ſaxis.
F luminaq; antiquoſ ſubter labentia muros.
A n mare qđ ſupᵘ memorem. quodq; alluit infra.
A n ne lacus tantos. te lari maxīe. teq;
F luctib; & fremitu aſſurgēs benace marino.
A n memorē portus. lucrinoq; addita clauſtra.
A tq; indignatum magnis ſtridorib; equor.
I ulia qua ponto longe ſonat unda refuſo.
T yrrhenuſq; fretiſ immittitur eſtuſ Auernis.
H ec eadem argenti riuos. eriſq; metalla
O ſtendit uenis. atq; auro plima fluxit.
H ec genus acre uirū marſos. pubēq; ſabellam
A ſſuetūq; malo ligurem. volſcoſq; uerutos
E xtulit hec decios mariōs. magnoſq; camillos
S cipiadas uiros bello. & te maxīe ceſar.
Q ui nūc extremis Aſie iā; uictor in oriſ.

I mbellem auertis romanis arcib; indum.
S alue magna parens frugum ſaturnia tellus
M agna virum tibi res antique laudis . & artis
I ngredior ſcõs auſus recludere fontes .
A ſcreumq; cano romana per oppida carmen.
N unc locus aruorum ingeniis que robora cuiq;
Q uis color . & que ſit reb; natura ferendis .
D ifficiles primum terre colleſq; maligni
T enuis ubi argilla . & dumoſis calculus agris
P alladia gaudent ſilua viuacis oliue ;
I ndicio ē tractu ſurgens oleaſter eodem
P lurimus . & ſtrati baccis ſiluestrib; agri .
A t que pinguis humus dulciq; uligine leta
Q uiq; frequens herbis . & fertil vbere campus
Q ualem ſepe caua mõtis cõualle ſolemus
D eſpicere huc ſummis liquuntur rupib; amnes
F elicemq; trahunt limum quiq; eduris auſtro .
E t filicem curuis inuiſam paſcit aratris
H ic tibi preualidas olim multoq; fluentes
S ufficiet baccho vites . hic fertilis vue .
H ic laticis . qualem pateris libamus & auro .
I nflauit cum pinguis ebur tirrenus ad aras .
L ancib; & pandis fumantia reddimus exta .
S in armenta magis ſtudium vitulosq; tueri
A ut fetus ouium . aut urentes culta capellas
S altus . & ſaturi petito longua tarenti .
E t qualem infoelix amiſſit Mãtua campum
P aſcentem niueos herboſo in flumine agnos
N on liquidi gregib; fontes . nõ gramina deſunt .
E t quantum longis carpent armenta dieb;
E xigua tantum . gelidus ros nocte reponet .
N igra fere . & preſſo pinguis ſub vomere terra
E t cui putre ſolum . namq; hoc imitamur arando
O ptima frumentis . nõ ullo ex equore cernes
P lura domum tardis decedere plauſtra iuuencis

Aut unde iratus ſiluam deuexit arator
Et nemora ẽtit mltoſ ignaua ꝑ annos
Antiquaſq; domoſ auiũ cũ ſtirpib; imis
Eruit. ille altũ nidis petiere relictis
At rudiſ enituit. in pulſo uomere campus
Nam ieiuna qͥdẽ cliuoſi glarea ruriſ
Vix humiles apib; caſias roreq; miniſtrat.
Et thoſus ſcaber. & nigriſ exeſa chilindriſ
Creta. negant alios equue ſ̄pentib; agroſ
Dulcem ferre cibum. & curuas ꝑbere latebraſ
Que tenuem exalat nebulam. ſumoſq; uolucreſ
Et bibit humorẽ. & cũ uult ex ſe ipſa remittit
Queq; ſuo uiridi ſemꝑ ſe gramine ueſtit
Nec ſcabie. & ſalſa ledit rubigine ferrũ;
Illa tͥ letiſ intexet uitib; ulmoſ.
Illa ferax olee eſt illam experere colendo
Et facilem pecori. & patientem uomeris unci.
Talem diues arat capua. & uicina ueſeuo
Ora iugo. & uacuiſ clanuiſ nõ equuſ acerriſ

Nunc quo quãq; modo poſſis cognoſcẽ dicam
Rara ſit. an ſupͣ morem ſi denſa requiraſ.
Altera frumtiſ qm̃ fauet altã bacho.
Denſa magiſ cereri. rariſſima queq; lieo.
Ante locum capieſ ocul. alteq; iubeb
In ſolido puteum demitti. omnẽq; reponeſ
Rurſuſ humũ. & pedib; ſũmas equab arenas
Si deerũt rarũ pecoriq; . & uitib; almiſ
Aptius uber erit. ſin in ſuo poſſe negabunt
Ire loca. & ſcrobib; ſupabit terra repletiſ
Spiſſuſ ager glebas cũctantes craſſaq; terga
Expecta. & ualidis terram ꝓſinde iuuẽcaſ.
Salſa aũt telluſ. & que ꝑhibet amara
Frugib; infoelix. ea nec mãſueſcit arando
Nec bacho genuſ aut pomis ſua nõĩa ſeruat
Tale dabit ſpecimen. tum ſpiſſo uimine qͣloſ

Collaque prelorum fumosis deripe tectis.
Huc ager ille malus dulcesque a fontibus unde
Ad plenum calcentur. aqua eluctabitur omnis
Scilicet et grandes ibunt per vimina gutte.
At sapor indicium faciet manifestus. et ora
Tristia temptantum sensu torquebit amaror.
Pinguis item que sit tellus hoc denique pacto
Discimus. haud umquam manibus iactata fatiscit.
Sed picis in morem ad digitos lentescit habendo.
Humida maiores herbas alit. ipsaque iusto
Letior. ah nimium ne sit mihi fertilis illa.
Nec se prevalidam primis ostendat aristis
Que gravis est ipso tacitam se pondere prodit.
Queque levis. promptum est oculis prediscere nigram.
Et quis cui color. at sceleratum exquirere frigus
Difficile est. picee tantum taxique nocentes
Interdum aut hedere pandunt vestigia nigre
His animadversis terram multo ante memento
Excoquere et magnos scrobibus concidere montes
Ante supinatas Aquiloni ostendere glebas
Quam letum infodias vitis genus. optima putri
Arva solo. id venti curant. gelideque pruine.
Et labefacta movens robustus iugera.
At siquos haud ulla viros vigilantia fugit
Ante locum similem exquirunt. ubi prima paretur
Arboribus seges. et quo mox digesta ferantur.
Mutatam ignorent subito. ne semina matrem.
Quin et celi regionem in cortice signant
Ut quo queque modo steterit. qua parte calores
Austrinos tulerit. que terga obverteret axi
Restituant. adeo in teneris consuescere multum est.
Collibus an plano melius sit ponere vites
Quere prius si pinguis agros metabere campi
Densa sere. in denso non segnior ubere bachus.
Sin tumulis acclive solum collesque supinos

I ndulge ordinib; . nec setius oís in unguem
A rborib; positis secto via limite quadret .
V t sepe ingenti bello cu; longa cohortes
E xplicuit legio . & campo stetit agmine apto .
D irecteq; acies . ac late fluctuat omnis
E re renitenti tellus . nec du; horrida miscent
P roelia . s; dubius medijs mars errat in armis .
O mnia sint parib; nu̅m̅is dimn̅sa viar̄ .
N on animu; mō uti pascat p̄spect⁹ inanem .
S; q: nō alr̄ vires dabit oīb; equiuas
T erra . n̄ ī uacuu; poterunt se extendē rami .
F orsitan . & scrobib; : que sint fastigia queras .
A usim . ul̄ tenui uitem cōmittē sulco .
A ltius et penit⁹ terre defigit̄ arbos
E sculus inprimis . q̄ q̄ntu; u̇tice ad auras
E thereas . tantū radice in tartara tendit .
E rgo nō hyemes illā . n̄ flabra . neq; ignes ymbres
C ōuellunt . īmota manet multosq; p annos
M ulta uir̄ voluens durando secl̄a vincit .
T ūc fortes late ramos . & brachia tendens
H uc illuc media ipsa ingentē sustinet ūbram .
N e ue tibi ad solem u̇gant vineta cadentē
N e ue inter uites corilu; sere . ne ue flagella
S ūma pete . aut sī sūma defringe ex arboē plātas .
T ant⁹ amoꝛ̈ terre . neu ferro lede retuso
S emina . ne ue olee silueśts insere truncos .
N am sepe incautis pastorib; excidit ignis .
Q ui furti; pingui p̄mu; sb̄ cortice tectus
R obora cōp̄hendit . frondesq; elapsus ī altas
I ngentem celo sonitu; dedit . inde sequtus
P ramos victor p q; alta cacumina regnat .
E t totum īuoluit flāmis nemus . & ruit atram
A d celum picea crassus caligine nubem .
P recipue . si tēpestas a u̇tice siluis
I ncubuit . glomeratq; ferens īcendia ventus .

Hec ubi nō a stirpe ualent ceseq; reūti
Possunt. atq; ima siles reuiscē terra.
Infelix sup̄at folijs oleaster amaris
Nec vbi tam prudens quisq̄; psuadeat autor
Tellurem borea rigidam spirante mouere.
Rura gelu tū claudit hyems. n̄ semine iacto
Concretam patit̄ radicem affigē terre.
Optima uinetis satio. cū uere rubenti
Candida uenit auis. longis inuisa colubris
Prima ul' autūni sub frigora. cū rapidus sol
Nondū hyemē ɔtingit equis. iā p̄terit estas.
Ver adeo frondi nemorū. uer vtile siluis.
Vere tument terre. & genitalia semina poscunt.
Tunc pater oīps. fecūdis imbrib; ether
Coniugis in gremiū; lete descendit. & omīs
Magnus alit magno commixtus corpoē foetus.
Auia tū; resonant auib; ụgulta canoris.
Et venerem certis repetunt armēta dieb;.
Parturit alm' ager. Zephyriq; tepētib; auīs
Laxant arua sin'. sup̄at tener oīb; humō.
Inq; nouos soles. audent se gramina tuto.
Credere. n̄ metuit surgentes pāpin' austros.
Aut actum celo magnis Aquilonib; ybrem
S; trudit gēmas. & frondes explicat omīs
Non alios pma crescētis origine mūdi
Illuxisse dies. aliū ue h̄uisse tenorē
Crediderī. ver illō erat. ver magn' agebat
Orbis. & hybnis parcebant flatib; euri.
Cū pmū; lucem pecudes hausere uirūq;.
Terrea pgenies duris caput extulit aruis.
Immisseq; fere siluis. & sydera celo
Nec res hūc tenere possent pferre laborē
Si nō tanta qes iret frigusq; caloreq;
Inter. & exciperet celi indulgentia terras.
Quod sup̄est. quecūq; premes uirgulta p agros

Sparge fimo pingui. & multa memor occule terra.
Aut lapidem bibulum aut squalentes infode cochleas.
Inter enim labent aquae. tenuisque subibit
Alitus. atque animos tollent sata. iamque reperti
Qui saxo super atque ingentis pondere teste
Urgerent. hoc effusos munimine ad ymbres.
Hoc ubi hiulca siti findit canis estifer arva.
Seminibus positis superest deducere terram
Sepius ad capita. & duros iactare bidentes.
Aut presso exercere solum sub vomere. & ipsa
Flectere luctantes inter vineta iuvencos.
Tum leves calamos. & rase hastilia virge
Fraxineasque aptare sudes furcasque bicornes.
Viribus eniti quarum. & contemnere ventos
Assuescant. summasque sequi tabulata per ulmos
Ac dum prima novis adolescit frondibus etas
Parcendum teneris. & dum se letus ad auras
Palmes agit laxis per purum inmissus habenis
Ipsa acie falcis nondum temptanda. sed uncis
Carpende manibus frondes. interque legende.
Inde ubi iam validas amplexe stirpibus ulmos
Exierint. tum stringe comas. tum brachia tonde.
Ante reformidant ferrum. tum denique dura
Exerce imperia. & ramos compesce fluentes
Texende sepes. et. & pecus omne tenendum.
Precipue dum frons tenera. imprudensque laborum.
Cui super indignas hyemes solemque potentem
Silvestres uri assidue capreque sequaces
Illudunt. pascuntur oves. avideque iuvence
Frigora. nec tantum cana concreta pruina
Aut gravis incumbens scopulis arentibus estus
Quantum illi nocuere greges. durique venenum
Dentis. & amorso signata in stirpe cicatrix.
Non aliam ob culpam bacho caper omnibus aris
Ceditur. & veteres ineunt proscenia ludi

P remiaq; ingentes pagos. & cõpita circu;
T hesidę posuere. atq; inter pocula leti
M ollib; in pratis unctos saliere p utres.
N ec nõ Ausonij troia gens missa coloni
V sib; incomptis ludunt. risuq; soluto;
O raq; corticib; sumunt horrenda cauatis.
E t te bache uocant p carmina leta. tibiq;
O scilla ex alta suspendunt mollia pinu.
H inc omis largo pubescit uinea fetu
C ompleant~ uallesq; caue saltusq; pfundi.
E t quocumq; deus circu; caput egit honestum
E rgo rite suum bacho dicem~ honorem
C arminib; priis. lancesq; & liba feremus.
E t ductus cornu stabit sacer hirc~ ad aram.
P inguiaq; in verib; torrebim~ exta colurnis.
E st & ille labor curandis vitib; alter.
C ui nũq; exhausti satis ē. naq; oe quot annis
T erq; quaterq; solum scindendu; glebaq; v̄sis
E tnu; frangenda bidentib; oe leuandu; est
F ronde nemus. reddit agricolis labor act~ i orbem.
A tq; in se sua p vestig~ volvit~ annus.
A c iam olim posuit cu vinea frondes
F rigidus & siluis aqlo decussit honorem
I am tu; acer curas uenientem extendit i annu
R usticus. & curuo saturni dente relictam
P seqt~ uitem attondens. fingitq; putando.
P rim~ humu; fodito. pmus deuecta cremato
S armta. & vallos pmus sub tecta referto.
P ostrem~ metito. bis vitib; ingruit ūbra.
B is segetem densis obducũt sentib; herbe.
D ur~ utq; labor. laudato ingentia rura.
E xiguu; colito. nec nõ & aspera rusci
V imina p siluas. & ripis fluuial' arundo
C edit~. incultiq; exercet cura salicti.
I am uincte uites. iam falce; arbusta reponũt

Iam canit efetus extremos uinitor antes
Sollicitanda tñ tellus · puluisq; mouendus ·
Et iam maturis metuendꝰ iupit uuis ·
Contra nō ulla est oleis cultura · neq; ille
Procuruam expectant falcem · rastrosq; tenaces ·
Cum semel heserunt · auasq; tulerunt
Ipsa satis tellus cu; dente recluditur unco
Sufficit humorem · et grauidas cu; uomere fruges ·
Hoc pinguem · & placitam paci nutritor oliuam ·
Poma quoq; ut pmu; truncos sensere ualētes
Et uires habuere suas · ad sydera raptim
Ui ppria nitūt · opisq; haud indiga nrē ·
Nec minus interea fetu nem' omne grauescit ·
Sanguineisq; rubent inculta auiaria bacas ·
Tondent cythisi · tedas silua alta ministrat ·
Pascunturq; ignes nocturni · & lumina fundunt ·
Et dubitant hoies serere · atq; impendere curam ·
Quid maiora sequar · salices humilesq; genestę
Aut ille pecori frondem · aut pastorib; umbras
Sufficiunt · sepemq; satis · & pabula melli ·
Et iuuat undantem buxo spectare cithere ·
Naricieq; picis lucos · iuuat arua uidere
Non rastris hoīum · nō ulli obnoxia cure ·
Ipse caucaseo steriles in uertice silue
Quas aiosi euri assidue frangūtq; feruntq;
Dant alios alie fetꝰ · dant utile lignum
Nauigiis pinos · domib; cedrūq; cupssosq; ·
Hinc radios triuere rotis · hinc tympana plaustris
Agricole · & pandas ratib; posuere carinas
Uiminib; salices fecunde · frondib; ulmi ·
At mirtus ualidis hastilib; · & bona bello
Cornus · ithireos taxi torquent in arcus ·
Nec tilie leues · aut torno rasile buxum ·
Non formā accipiunt · ferroq; cauat acuto ·
Nec nō & torrentē undam leuis innatat alnꝰ

M iſſa pado. nec non. & apeſ examina condunt
C orticib; q. cauiſ uitioſeq; ilicis aluo.
Q uid memorandu; eque baccheia dona tulerunt.
B acchus. & ad culpam cāſ dedit. ille furenteſ
C entauroſ leto domuit. rethūq; pholūq;.
E t magno hyleum lapithiſ cratere minantem
O fortunatoſ nimiu; ſua ſi bona norint
A gricolas. qb; ipſa procul diſcordib; armiſ
F undit humo facilem uictum iuſtiſſima telluſ
S i nō ingentem forib; dom' alta ſupbiſ
M ane ſalutantum totiſ uomit ędib; undam
N ec uarioſ inhiant pulcra teſtudine poſteſ
I lluſasq; auro ō ueſteſ. ephireaq; ęra
A lba neq; aſirio fuſcat' lana ueneno
N ec caſſia liqdi corrūpit' uſuſ oliui
A t ſecura quieſ & neſcia fallē uita
D iueſ opum uariaꝝ. ac latiſ otia fundiſ
S pelunce uiuiq; lacuſ. ac frigida tempe
M ugituſq; boum molleſq; ſub arbore ſomni
N on abſunt. illic ſaltuſ. ac luſtra feraꝝ
E t patienſ opum. paruoq; aſſueta iuuētuſ.
S acra deum. ſciq; p̄res. extrema p illoſ
I uſtitia excedenſ terriſ ueſtigia fecit.
M e ū. p̄mu; dulceſ añ omĩa muſe
Q uaꝝ ſacra fero igenti pculſ' amorē
A ccipiant. celiq; uias. & ſydera mōſtrent.
D efectus ſoliſ varioſ. luneq; laboreſ.
U nde tremor terriſ. qua ui maria alta tumeſcant.
O bicib; ruptiſ. rurſ'q; in ſe ipſa reſidant.
Q uid tm̄ oceano propent ſe tingē ſoleſ
H yberni. ul' q̄ tardiſ mora noctib; obſtet.
S in has ne poſſim nē accedē parteſ
F rigiduſ obſtiterit circū pcordia ſanguiſ
R ura mihi. & rigui placeant ĩ uallib; amneſ.
F lumina amē. ſiluaſq; inglorius. ꝯo ū campi

S pchiusq; . & v'ginib; baccata lacenis
T aygeta . o q me gelidis in vallib; hemi
S istat . & ingenti ramor(um) ptegat ubra .
F elix q potuit rer(um) cognoscere causas .
A tq; metus om(n)s . & inexorabile fatum
S ubiecit pedib; . strepitumq; acherontis auari .
F ortunatus & ille , deos q nouit agrestes .
P anaq; . siluanumq; sene(m) . nimphasq; sorores
I llum no(n) ppli fasces no(n) purpura regum
F lexit . & infidos agitans discordia fr(atr)es .
A ut coniurato descendens dacus ab hystro .
N on res romane . pituraq; regna . neq; ille
A ut doluit miserans inopem . aut inuidit h(ab)enti .
Q uos rami fruct(us) : quos ipsa uolentia rura
S ponte tulere sua carpsit . nec ferrea iura
I nsanumq; for(um) . aut ppli tabularia uidit .
S ollicitant alii remis freta ceca . ruuntq;
I n ferr(um) . penetrant aulas . et limina regu(m) ;
H ic petit excidiis urbem . miserosq; penates .
V t gemma bibat . & sarrano dormiat ostro .
C ondit opes alius . defossoq; incubat auro .
H ic stupet attonit(us) rostris . hic plaus(us) hiantem
P er cuneos geminat(us) . N . plebisq; patrumq;
C orripuit . gaudent pfusi sanguine fratrum .
E xilioq; domos . & dulcia limina mutant
A tq; alio p(at)ria; querunt sub sole iacente(m)
A gricola incuruo terra(m) dimouit arat(ro) .
H inc anni labor . hinc p(at)ria; paruosq; penates nepotes
S ustinet . hinc armenta bou(m) ; meritosq; iuuencos :
N ec requies . qn aut pomis exuberet annus .
A ut fetu pecor(um) . aut cerealis mergite culmi .
P ro ventuq; oneret sulcos . aut horrea vincat .
V enit hyemps . teritur sitionia bacca trapetis .
G lande sues leti redeunt . dant arbuta silue .
E t varios ponit fetus autumnus . & alte

Mitis in apcis

Mitis in apricis coquit' uindemia saxis .
Interea dulces pendent circu; oscla nati .
Casta pudicitiam s'uat domus . ubera uacce
lactea demittunt . pinguesq; in gramine leto
Inter se adu'sis luctantur cornib; edi .
Ipse dies agitat festos . fususq; p herbam
Ignis ubi in medio . & socij cratera coronant
Te libans lenee uocat . pecorisq; magris
Velocis iaculi c'tamina ponit in ulmo .
Corporaq; agresti nudant p̄dura palestra .
Hanc olim ueteres uitam coluere sabini .
Quam remus . & fr̄ . sic fortis etruria creuit .
Sil; & rer̄ fc̄a ē pulherrima roma .
Septem que una sibi muro circu'dedit arces .
Añ & sceptr̄ dictei regis . & ante
Impia q̄ cesis gens est epulata iuuencis
Aureus hanc uitam in terris saturn' agebat .
Nec du; & audierant inflari classica . n̄ dum
Impositos duris crepitare incudib; enses .
S; nos im̄su; spacijs confecim' equor .
Et iam tp̄s equu; fumantia colla .

TEq; Pales . & pastor̄ memorande p orbem
Et pecor̄ cultus . & gramine pascua leta
Quis tintant arrunta locis stabulant' & agmi
Omnia diuino monstrauit carmine uates .

TE quoq; Magna Pales . & te memoran canem'
Pastor ab Amfriso uos silue . Amnesq; lycei .
Cetera que uacuas tenuissent carmina mentes ,
Oīa iam wlgata . Quis aut Eurystea dur̄

A ut illaudati nescit busiridis aras .·
C ui nō dictus hylas puer. & latonia delos .·
H ippodameq; .· humeroq; pelops insignis eburno
A cer equis .· temptanda uia est. qua me q̊q; possim
T ollere humo. uictorq; uirū uolitare ꝑ ora.
P rimus ego in patriam mecū modo uita supsit
A onio rediens deducam uertice musas.
P rimus ydumeas referam t̄ mantua palmas.
E t uiridi in campo templū de marmore ponam
P ropter aquam. tardis ingens ubi flexib; errat
M incius. & teneram ptexit arundine ripas.
I n medio mihi cesar erit. tēpluq; tenebit.
I lli uictor ego. & tyrio cōspect⁹ in ostro
C entū quadriiugos agitabo ad flumina curr⁹.
C ūcta mihi alpheum linquens lucosq; molorchi
C ursib;. & crudo decertet grecia cestu.
I pse caput tonse foliis ornatus oliue
D ona feram. iam nc̄ solemnes ducē pompas
A d delubra iuuat. cesosq; uidere iuuēcos.
V l' scena ut ūsis discedat frontib;. utq;
P urpurea intexti tollant aulea britanni.
I n forib; pugnam ex auro solidoq; elephanto
G angaridū faciam. uictorisq; arma quirini.
A tq; hinc undantem bello. magnūq; fluētem
N ilū; ac nauali surgentes ere columnas
A ddam urbes asie domitas. pulsūq; niphatem
F identemq; fuga parthū. ūsisq; sagittis.
E t duo rapta manu diūso ex hoste trophea.
B isq; triūphatas utroq; ab littorē gentes
S tabunt. & parii lapides spirantia signa
A ssaraci proles. demisseq; ab ioue gentis
N omina. trosq; parens. & troie cinthius auctor.
I nuidia infelix furias amnēq; seuerū
C ocyti metuet. tortosq; ixionis angues
I mmanēq; rotam. & nō exuperabile saxum

Interea dryadum siluas / saltusque sequamur
Intactos · tua mecenas haud mollia iussa .
Te sine nil actum mens ichoat ! En age segnes
Rumpe moras. uocat ingenti clamore cytheron .
Taygetique canes · domitrixque epidaurus equorum .
Et uox assensu nemorum ingeminata remugit
Mox tamen ardentes accingar dicere pugnas
Cesaris & nomen fama tot ferre per annos
Tithoni prima quot abest ab origine cesar.
Seu quis olympiace miratus premia palme
Pascit equos / seu quis fortes ad aratra iuuencos
Corpora precipue matrum legat · optima torue
Forma bouis · cui turpe caput / cui plurima ceruix .
Et crurum tenus a mento palearia pendent ;
Tum longo nullo lateri modus · omnia magna .
Pes & · et camuris hirte sub cornibus aures
Nec mihi displiceat · maculis insignis & albo ·
Aut iuga detrectans · interdumque aspera cornu .
Et faciem tauro propior · queque ardua tota .
Et gradiens ima uerrit uestigia cauda
Etas lucinam iustosque pati hymeneos
Desinit ante decem post quattuor a incipit annos
Cetera nec feture habilis nec fortis aratris
Interea superat gregibus dum leta iuuentus
Solue mares mitte in uenerem pecuaria primus
Atque aliam ex alia generando suffice prolem .
Optima queque dies miseris mortalibus eui
Prima fugit · subeunt morbi tristisque senectus
Et labor · & dure rapit inclementia mortis
Semper erunt · quarum mutari corpora malis
Semper enim refice / ac ne post amissa requiras
Ante diem . & sobolem armento sortire quot annis
Nec non & pecori est idem delectus equino
Tu modo quos in spem statuis summittere gentis
Precipuum iam inde a teneris impende laborem

Continuo pecoris generosi pullus in aruis
Altius ingreditur . & mollia crura reponit ;
Primus et ire uiam , & fluuios tentare minaces
Audet . et ignoto sese committere ponto .
Nec uarios horret strepitus . illi ardua ceruix
Argutumque caput . breuis aluus . obesaque terga
Luxuriatque toris animosum pectus honesti
Spadices . glaucique . color deterrimus albis .
Et giluo . tum siqua sonum procul arma dedere
Stare loco nesciat . micat auribus . & tremit artus .
Collectumque fremens uoluit sub naribus ignem .
Densa iuba . & dextro iactata recumbit in armo
At duplex agitur per lumbos spina cauatque
Tellurem . & solido grauiter sonat ungula cornu ;
Talis Amiclei domitus pollucis habenis
Cillarus . et quorum graii meminere poete
Martis equi biiuges . & magni currus achillis
Talis . & ipse iubam ceruice effundit equina
Coniugis aduentu pernix saturnus . & altum
Pelion hinnitu fugiens impleuit acuto ;
Hunc quoque , ubi aut morbo grauis aut iam segnior annis
Deficit , abde domo . nec turpi ignosce senecte .
Frigidus in uenerem senior . frustraque laborem
Ingratum trahit . & si quando ad proelia uentum est ,
Ut quondam in stipulis magnus sine uiribus ignis
Incassum furit . Ergo animos euumque notabis
Precipue . hinc alias artes . prolemque parentum
Et quis cuique dolor uicto . que gloria palme ;
Nonne uides cum precipiti certamine campum
Corripuere . ruuntque effusi carcere currus
Cum spes arrecte iuuenum . exultantiaque aurit
Corda pauor pulsans . illi instant uerbere toto
Et proni dant lora , uolat ui feruidus axis
Iamque humiles iamque elati sublime uidentur
Aera per uacuum ferri . atque assurgere in auras .

Nec mora . ñ reqes . aut fulue nīb; arene
Tollit̃ . humescunt spumis flatuq; sequentum
Tantus amor laudum : tanta est victoria curę
Primus erictonius currus . & quatuor ausus
Iungẽ equos . rapidusq; rotis . insistẽ victor .
Frena pelethronij laphite . giros q; dedere
Impositi dorso . atq; eqtem docuere sub armis
Insultare solo . & gressus glomerare supbos .
Equus vterq; labor . ęque iuuenēq; magri
Exquirunt . calidumq; aīs . & cursib; acrem .
Quīs sepe fuga u̾sos ille egerit hostes .
Et priam epirū referat . fortesq; micenas .
Neptuniq; ipsa deducat origine gentem ;
His aīaduſsis instant sub tep̄ . & oms
Impendunt curas denso distendẽ pingui
Quem legere ducem . & pecori dixere maritū
Florentesq; h̄bas . fluuiosq; ministrant .
Farraq; ne blando nequeat supesse labori .
Inualidiq; p̄ru; referant ieiunia nati ;
Ipsa aūt macie tenuāt armta volentes .
Atq; ubi concubit⁹ p̄mos iam nota voluptas
Sollicitat frondesq; negant . & fontib; arcent ;
Sepe & cursu quatiunt . & sole fatigant
Cum grauit̃ tonsis gemit area frugib; . & cum
Surgentem ad zephyrū palee iactant̃ inanes
Hoc faciunt nimio ne luxu obtusior usus
Sit genitali aruo . & sulcos oblimet inertes
S; rapiat sitiens venerē . interiq; recondat .
Rursus cura p̄ru; cadẽ . & succedẽ matrū
Incipit . Exactis grauide cu; mēsib; errant
Non illas ḡuib; quisq; iuga ducẽ plaustr̄s .
Non saltu supare viam sit passus . & acri
Carpe prata fuga fluuiosq; innare rapaces
Saltib; in vacuis pascunt . & plena s̄m
Flumina . muscus ubi . & viridissima gramine ripa .

S peluncęq; tegant. & saxea procubet umbra.
E st lucos silari circa ilicib;q; uirentem
P lurimus alburnum uolitans. cui nomen asillo
R omanum; est. oestrum; graii uertere uocantes.
A sper acerba sonans. quo tota exterrita siluis
D iffugiunt armenta. furit mugitib; ether
C oncussus. silueq; & sicci ripa tanagri.
H ac quondam monstris horribiles exercuit iras
I nachię iuno pestem meditata iuuencę
H unc quoq; nam medijs feruorib; acior instat.
A rcebis grauido pecori. armentaq; pasces
S ole recens orto. aut noctem; ducentib; astris.
P ost partum cura in uitulos traducitur omnis.
C ontinuoq; notas. & nomina gentis inurunt.
E t quos aut pecori malint summittere habendo.
A ut aris seruare sacros. aut scindere terram
E t campum; horrentem fractis inuertere glebis.
C ętera pascuntur uirides armenta per herbas.
T u quos ad studium. atq; usum formabis agrestem
I am uitulos hortare. uiamq; insiste domandi.
D um faciles animi iuuenum; dum mobilis etas.
A c primum; laxos tenui de uimine circlos
C eruici subnecte. dehinc ubi libera colla
S eruitio assuerint. ipsis e torquib; aptos
I unge pares. & coge gradum; conferre iuuencos
A tq; illis iam; sepe rotę ducantur inanes
P er terram. & summo uestigia puluere signent.
P ost ualidus nitens sub pondere faginus axis
I nstrepat. & iunctos temo trahat ereus orbes.
I nterea pubi indomitę non gramina tantum
N ec uescas saliaum frondes. uluamq; palustrem
S; frumenta manu carpes sata. nec tibi fętę
M ore patrum niuea implebunt mulctaria uaccę.
S; tota in dulces consumant ubera natos.
S in ad bella magis studium. turmasq; feroces

A ut alphea rotis p̄labi flumina pise
E t iouis. in luco currus agitare uolantes
P rimus equi labor est . aios atq; arma uidere
B ellantum . lituosq; pati . tractuq; gementem
F erre rotam . & stabulis frenos audire sonantes .
T um magis atq; magis blandis gaudere magr̄i
L audib; . & plause sonitu͞ ceuīcis amare
A tq; hec iam p̄mo depulsus ab ubere matris
A udeat . inq; uicem det mollib; ora capistris
I nualidus . & q; tremens . & inscius eui .
A t trib; exactis ū quarta accesserit etas
C arpere mox giru͞ incipiat . gradib;q; sonare
C ōpositis . sinuetq; alterna uolumina cruru͞ .
S itq; laboranti simil' . tu͞ cursib; auras
P rouocet . ac p aperta uolans . ceu liber h̄enis
E quora . uix sum̄a uestigia ponat arena
Q ualis hiperboreis Aquilo cu͞ densus ab oris
I ncubuit . sithieq; hyemes . atq; arida dr̄t — difert
N ubila . tu͞ segetes alte . campiq; natantes
L enib; horrescunt flabris . sum̄eq; sonorem
D ant silue . longiq; urgent ad littora fluct; .
I lle uolat simul arua fuga . & sil' equora uerres ;
H ic uł ad elei metas . & maxima campi
S udabit spacia . & spumas aget ore cruētas .
B elgica uł molli . meli' fert esseda collo .
T um demu͞ crassa magnu͞ farragine corpus
C resce͞ iā domitis sinito . nāq; an̄ domandum
I ngentes tollent aios . p̄nsiq; negabunt
V erba lenta pati . & duris parere lupatis ;
S; nō ulla magis uires industria firmat
Q; uenerē & ceci stimulos auīte amoris .
S iue boum . siue ē cui gratior usus equoru͞ ;
A tq; ideo tauros p̄cul . atq; in sola relegant
P ascua post monte͞ oppositu͞ . & trans flumina lata
A ut intus clausos satura ad presepia seruant

Carpit enim uires paulatim. uritque uidendo
Femina. nec nemorum patitur meminisse. nec herbe.
Dulcibus illa quidem illecebris. & sepe superbos
Cornibus inter se subigit decernere amantes;
Pascitur in magna silua formosa iuuenca.
Illi alternantes multa ui proelia miscent
Vulneribus crebris. lauit ater corpora sanguis.
Versaque in obnixos urgentur cornua uasto
Cum gemitu. reboant silue. & magnus olympus;
Nec mos bellantes una stabulare. sed alter
Victus abit. longeque ignotis exulat oris.
Multa gemens ignominiam. plagasque superbi
Victoris. tum quos amisit inultus amores
Et stabula aspectans. regnis excessit auitis.
Ergo omni cura uires exercet. & inter
Dura iacet pernox instrato saxa cubili
Frondibus hirsutis. & carice pastus acuta
Et temptat sese. atque irasci in cornua discit
Arboris obnixus trunco. uentosque lacessit
Ictibus. & sparsa ad pugnam proludit arena;
Post ubi collectum robur. uiresque recepte
Signa mouet. precepsque oblitum fertur in hostem;
Fluctus ut in medio cepit cum albescere ponto
Longius. ex altoque sinum trahit. utque uolutus
Ad terras immane sonat per saxa. neque ipso
Monte minor procumbit. at ima exestuat unda
Verticibus. nigramque alte subiectat arenam;
Omne adeo genus in terris hominumque ferarumque;
Et genus equoreum. pecudes pictęque uolucres
In furias ignemque ruunt. Amor omnibus idem.
Tempore non alio catulorum oblita leena
Seuior errauit campis. nec funera uulgo
Tam multa informes ursi stragemque dedere
Per siluas. tum seuus aper. tum pessima tigris.
Heu male tum libye solis erratur in aruis.

Non ne uites. ut tota tremor ptētet equoꝝ
Corpora. si tm̄ notas odor attulit auras
Ac neq; eos iam frena uirꝝ neq; ūbera sęua
Non scopuli. rupesq; caue. atq; obiecta retardant
Flumina. correctos unda torquentia montes.
Ipse ruit. dentesq; sabellicus exacuit sus.
Et pede ꝓsubigit terram. fricat arbore costas
Atq; hinc. atq; illinc. humeros ad uulnera durat.
Quid iuuenis. magnum; cui ūsat in ossib; ignem
Durus amor. nēpe abruptis turbata ꝓcellis
Nocte natat ceca serus freta. quē; sup ingens
Porta tonat celi. & scopul illisa reclamāt
Equora. nec miseri possunt reuocare parentes.
Nec moritura sup crudeli funere ūgo.
Quid linces bachi uarie. & genus acre lupoꝝ.
Atq; canum. quidq; inbelles dant ꝑlia cerui.
Scil; ante oms furor ē insignis equaꝝ
Et mentem uenus ipsa dedit. quo tp̄r glauci
Potniades malis mēbra absumpsere quadrige;
Illas ducit amor trans gargara. transq; sonātem
Ascanium; supat montes. & flumina tranant;
Continuoq; auidis ubi subdita flāma medullis
Vere magis. quia uere calor redoit ossib; ille
Ore oms uerse in zephyrꝝ. stant rupib; altis
Exceptantq; leues auras. & sepe sine ullis
Coniugijs uento grauide mirabile dcu.
Saxa p & scopulos. & depressas cōualles
Diffugiūt. non eure tuos neq; solis ad ortus.
In boream. caurꝝq;. aut unō nigerrimus auster
Nascit. & pluuio cōtristat frigore celum;
Hinc demum; ypomanes. uero qđ nōie dicunt
Pastores. lentum; distillat ab inguine uirus
Ypomanes. qđ sepe male legere nouerce
Miscueruntq; herbas. & nō innoxia ūba.
Sed fugit interea. fugit irreparabile tēpus.

Singula dum capti circum vectamur amore.
Hac satis armentis. superat pars altera curę.
Lanigeros agitare greges. hirtasque capellas.
Hic labor. hinc laudem fortes sperate coloni.
Nec sum animi dubius uerbis ea uincere magnum
Quam sit. et angustis hunc addere rebus honorem;
Sed me parnasi deserta per ardua dulcis
Raptat amor. iuuat ire iugis. qua nulla priorum
Castaliam molli diuertitur orbita cliuo.
Nunc ueneranda pales. magno nunc ore sonandum;
Incipiens stabulis edico in mollibus herbam
Carpere ouis. dum mox frondosa reducitur ęstas.
Et multa duram stipula. filicumque maniplis
Sternere subter humum. glacies ne frigida lędat
Molle pecus. scabiemque ferat. turpesque podagras.
Post hinc digressus iubeo frondentia capris
Arbuta sufficere. et fluuios prebere recentes.
Et stabula a uentis hyberno opponere soli.
Ad medium conuersa diem. cum frigidus olim
Iam cadit extremoque irrorat aquarius anno.
Hec quoque non cura nobis leuiore tuenda.
Nec minor usus erit. quamuis milesia magno
Vellera mutentur tyrios incocta rubores. — densior hinc soboles. hinc largi copia lactis
Quam magis exhausto spumauerit ubere multra.
Lęta magis pressis manabunt ubera mammis.
Nec minus interea barbas incanaque menta
Cinyphei tondent hirci. setasque comantes
Vsum in castrorum. et miseris uelamina nautis.
Pascuntur uero siluas. et summa licei
Horrentesque rubos. et amantes ardua dumos.
Atque ipse memores redeunt in tecta. suosque
Ducunt. et grauido superant uix ubere limen.
Ergo omni studio glaciem uentosque niuales
Quo minor est illis curę mortalis egestas.
Auertes. uictumque feres. et uirgea lętus

Pabula. nec tota claudes fenilia bruma.
At vero zephiris cum leta vocantibus estas
In saltus utrumque gregem. atque in pascua mittes.
Luciferi primo cum sidere frigida rura
Carpamus. dum mane novum. dum gramina canent. — Et ros in tenera pecori gratissimus herba
Inde ubi quarta sitim celi collegerit hora
Et cantu querule rumpent arbusta cicade
Ad puteos. aut alta greges ad stagna iubeto
Currentem ilignis potare canalibus undam;
Estibus at mediis umbrosam exquirere vallem.
Sicubi magna iovis antiquo robore quercus
Ingentes tendat ramos. aut sicubi nigrum
Ilicibus crebris sacra nemus accubet umbra.
Tum tenues dare rursus aquas. et pascere rursus
Solis ad occasum. cum frigidus aera vesper
Temperat. et saltus reficit iam roscida luna.
Litoraque alcyonem resonant. acalanthida dumi.
Quid tibi pastores libie. quid pascua versu
Prosequar et raris habitata mapalia tectis.
Sepe diem noctemque. et totum ex ordine mensem
Pascitur itque pecus longa in deserta sine ullis
Hospitiis. tantum campi iacet. omnia secum
Armentarius affer agit tectumque laremque.
Armaque amicleumque canem cressamque pharetram
Non secus ac patriis acer romanus in armis
Iniusto sub fasce viam cum carpit. et hosti
Ante expectatum positis stat in agmine castris
At non qua sithie gentes meotiaque unda
Turbidus. et torquens flaventes hister arenas.
Quaque redit medium rodope porrecta sub axe
Illic clausa tenent stabulis armenta neque ulle
Aut herbe campo apparent. aut arbore frondes.
Sed iacet aggeribus niveis informis. et alto
Terra gelu late. septemque assurgit in ulnas.
Semper hyems. semper spirantes frigora chauri

Tum sol pallentes haud umq; discutit umbras.
Nec cum invectus equis altum petit ethera n̄ cu;
Precipitem occeani rubro lavit equore currum
Concrescunt subite currenti in flumine crustę
Undaq; iam tergo ferratos sustinet orbes;
Puppib; illa prius patulis nunc hospita plaustris
Eraq; dissiliunt vulgo. vestesq; rigescunt
Indute. cęduntq; securib; humida vina
Et tote solidam in glaciem vertere lacunę
Stiriaq; impexis induruit horrida barbis.
Interea toto nō setius aere ningit
Intereunt pecudes stant circumfusa pruinis
Corpora magna boum. confertoq; agmine cervi
Torpent molle nova. & summis vix cornib; extant
Hos non immissis canib; nō cassib; ullis
Puniceę ve agitant, pavidos formidine penne.
S; frustra oppositum trudentes pectore montem
Comminus obtruncant ferro. graviterq; rudentes
Cedunt. & magno leti clamore reportant.
Ipsi in defossis specub; secura sub alta
Otia agunt terra. cōgestaq; robora, totas
Advoluere focis ulmos. ignīq; dedere.
Hic noctē ludo ducunt. & pocula leti
Fermento atq; acidis imitantur vitea sorbis.
Talis hyperboreo septem subiecta trioni
Gens effrena virum, Ripheo tunditur euro.
Et pecudum fulvis velantur corpora setis.
Si tibi lanicium cure, primum aspera silva,
Lapeq; tribuliq; absint. fuge pabula leta
Continuoq; greges villis lege mollib; albos;
Illum autem quamvis aries sit candidus ipse
Nigra subest udo tantum cui lingua palato
Reice. ne maculis infuscet vellera pullis
Nascentum, plenoq; alium circumspice campo,
Munere sic niveo lanę si credere dignum.

Pan deus Archadie captam te luna fefellit
In nemora alta vocans . n̄ tu aspnata vocantem
At cui lactis amor . cythisum lotosq; freq̄ntes
Ille manu . salsasq; ferat p̄sepib; herbas ;
Hic & amant fluuios magis . ac magis ubera tēdūt
Et salis occultum referunt in lacte saporem
Multi iam excretos ꝓhibent a m̄rib; edos
Primaq; ferratis p̄figunt ora capistris .
Quod surgente die mulsere . horisq; diurnis
Nocte p̄munt . q̄d iam tenebris & sole cadente
Sub lucem exportant calathis . adit oppida pastor .
Aut parco salle contingunt hyemiq; reponunt ;
Nec tibi cura canum fuerit postrema . s; una
Veloces sparte catulos , acremq; molosum
Pasce sero pingui . nunq̄ custodib; illis
Nocturnum stabulis furem incursusq; luporum
Aut impacatos atergo horrebis hyberos ,
Sepe & cursu timidos agitabis onagros .
Disce . & odoratam stabul accēdē cedrum
Et canib; leporem canib; venabere damas .
Sepe volutabris pulsos siluestrib; apros
Latratu turbabis agens . montesq; p altos
Ingente clamorē p̄mes ad retia ceruum
Galbaneoq; agitare graues nidorē chelidros .
Sepe sub inmotis presepib; aut mala tactu
Vipera delituit . celumq; exterrita fugit .
Aut tecto assuet⁹ coluber succedē . & umbre
Pestis acerba boum pecoriq; aspgere virus
Fouit humum ; cape saxa manu . cape robora pastor .
Tollentemq; minas . & sibila colla tumentem
Deice . iamq; fuga timidum caput abdidit alte .
Cum medii nexus , extremeq; agmina caude
Soluūt . tardosq; trahit sinus ultim⁹ orbes
Est & ille malus calabris in saltib; anguis
Squamea cōuoluens sublato pectorē terga

Atque notis longam maculosus grandibus aluum.
Qui dum amnes ulli rumpuntur fontibus. et dum
Uere madent udo terre. ac pluuialibus Austris
Stagna colit. ripisque habitans hic piscibus atram
Improbus ingluuiem. ranisque loquacibus explet.
Postquam exhausta palus. terreque ardore dehiscunt.
Exilit in siccum. et flammantia lumina torquens
Seuit agris asperque siti. atque exterritus estu.
Ne mihi tum molles sub diuo carpere somnos
Neu dorso nemoris libeat iacuisse per herbas
Cum positis nouus exuuiis nitidusque iuuenta
Uolvitur. aut catulos tectis. aut oua relinquens
Arduus ad solem linguis micat ore trisulcis.
Morborum quoque te causas. et signa docebo.
Turpis oues temptat scabies ubi frigidus ymber
Altius ad uiuum persedit. et horrida cano
Bruma gelu uel cum tonsis illotus adhesit
Sudor. et hirsuti secuerunt corpora vepres.
Dulcibus idcirco fluuiis pecus omne magistri
Perfundunt. udisque aries in gurgite uillis
Mersatur. missusque secundo defluit amni.
Aut tonsum tristi contingunt corpus amurca
Et spumas miscent argenti. et sulphura uiua.
Ideasque pices. et pingues unguine ceras.
Scillamque. elleborosque graues. nigrumque bitumen
Non tamen ulla magis presens fortuna laborum est
Quam siquis ferro potuit rescindere summum
Ulceris os. alitur uitium uiuitque tegendo
Dum medicas adhibere manus ad uulnera pastor
Abnegat. et meliora deos sedet omnia poscens.
Quin et ima dolor balantum lapsus ad ossa
Cum furit. atque artus depascitur arida febris.
Profuit incensos estus auertere. et inter ima
Ferire pedis salientem sanguine uenam.

Biſalte quo more ſolent . acerq; gelonus
Cum fugit in rodopen . atq; in deſerta getarum
Et lac concretum cum ſanguine potat equino .
Quam procul aut molli ſuccedere ſepius umbre
Videris aut ſummas carpentem ignavius herbas
Extremamq; ſequi aut medio procumbere campo
Paſcentem . & ſere ſolam decedere nocti ,
Continuo culpam ferro compeſce priuſquam
Dira per incautum ſerpant contagia vulgus
Non tam creber agens hyemem ruit equore turbo ,
Quam multe pecorum peſtes . nec ſingula morbi
Corpora corripiunt . ſed tota eſtiva repente ,
Spemq; gregemq; ſimul . cunctamq; ab origine gentem ;
Tum ſciat aerias alpes . & norica ſiquis
Caſtella in tumulis . & iapidis arva timavi
Nunc quoq; poſt tanto videat deſertaq; regna
Paſtorum . & longe ſaltus lateq; vacantes
Hic quondam morbo celi miſeranda coorta
Tempeſtas totoq; autumni incanduit eſtu
Et genus omne neci pecorum dedit omne ferarum
Corrupitq; lacus infecit pabula tabo
Nec via mortis erat ſimplex . ſed ubi ignea venis
Omnibus acta ſitis miſeros adduxerat artus
Rurſus habundabat fluidus liquor omniaq; in ſe
Oſſa minutatim morbo collapſa trahebat
Sepe in honore deum medio ſtans hoſtia ad aram
Lanea dum nivea circumdatur infula vitta
Inter cunctantes cecidit moribunda miniſtros
Aut ſiquam ferro mactaverat ante ſacerdos ,
Inde neq; impoſitis ardent altaria fibris .
Nec reſponſa poteſt conſultus reddere vates .
At vix ſuppoſiti tinguntur ſanguine cultri .
Summaq; ieiuna ſanie infuſcatur arena .
Hic letis vituli vulgo moriuntur in herbis .
Et dulces animas plena ad preſepia reddunt .

Hinc canibus blandis rabies venit. et quatit egros
Tussis anhela sues. ac faucibus angit obesis.
Labitur infelix studiorum. atque immemor herbe
Victor equus. fontesque avertitur. et pede terram
Crebra ferit. demisseque aures. incertus ibidem
Sudor. et ille quidem morituris frigidus. aret
Pellis. et ad tactum tractanti dura resistit.
Hec ante exitium primis dant signa diebus.
Sin in processu cepit crudescere morbus
Tum vero ardentes oculi. atque attractus ab alto
Spiritus. interdum gemitu gravis. imaque longo
Ilia singultu tendunt. it naribus ater
Sanguis. et obsessas fauces premit aspera lingua
Profuit inserto latices infundere cornu
Leneos. ea visa salus morientibus una.
Mox erat hoc ipsum exitio. furiisque refecti
Ardebant. ipsique suos iam morte sub egra
Dii meliora piis. erroremque hostibus illum.
Discissos nudis laniabant dentibus artus.
Ecce autem duro fumans sub vomere taurus
Concidit. et mixtum spumis vomit ore cruorem.
Extremosque ciet gemitus. It tristis arator
Merentem abiungens. fraterna morte iuvencum.
Atque opere in medio defixa relinquit aratra
Non umbre altorum nemorum. non mollia possunt
Prata movere animum. non qui per saxa volutus
Purior electro campum petit amnis. at ima
Solvuntur latera. atque oculos stupor urget inertes
Ad terramque fluit devexo pondere cervix.
Quid labor aut benefacta iuvant? quid vomere terras
Invertisse graves? atque non massica bachi
Munera. non illis epule nocuere reposte.
Frondibus. et victu pascuntur simplicis herbe.
Pocula sunt fontes liquidi. atque exercita cursu
Flumina. nec somnos abrumpit cura salubres

T p̄r non alio dicunt regionib; illis
Q uesitas ad sacra boues iunonis et uris
I n parib; ductos alta ad donaria currus.
E rgo egre rastris terram rimant~ . & ipsis
V nguib; infodiunt fruges montesq; p altos
C ōtenta ceruice trahunt stridentia plaustra.
N on lupus insidias explorat ouilia circum
N ec gregib; nocturn' obambulat . acrior illum
C ura domat . timidi damme, ceruiq; fugaces
N unc interq; canes . & circu; tecta uagant~
I am maris . & mensi plem . & gn̄s oē natantu
L ittore in extremo ceu naufraga corpora fluct;
P luit insolite fugiunt in flumina phoce.
I nterit . & curuis frust~ defensa latebris
V ipa . & attoniti squamis astantib; hydri.
I psis est aer auib; nō equus . & ille
P̄ apites alta uitam sub nube relinquunt;
P̄ terea n̄ ia; mutari pabla refert
Q uesiteq; nocent artes . cessere magr̄i,
P hylires chiron amithaoniusq; menalpus;
S euit . & in lucem stigijs emissa latebris
P allida tesiphone . morbos agit an̄ metuq; .
I nq; dies auidu; surgens caput alti' effert ;
B alatu pecoru . & crebris mugitib; amnes
A rentesq; sonant ripe . collesq; supini
I amq; cateruatim dat stragem . atq; aggerat ipsis
I n stabulis turpi delapsa cadauera tabo.
D onec humo tegere ac foueis abscondē discunt.
N am nq; erat coriis usus . n̄ uiscera qsq;
A ut undis abolere p̄t . aut uincē flamma.
N e tondere q̄d morbo illuuieq; p esa
V ellera . nec telas poss̄t attingē putres.
V er & inuisos siquis temptarat amict;
A rdentes papule . atq; īmundus olentia sudor
M embra sequebat~ . nec longo deinde moranti

Tempore contactos artus sacer ignis edebat.

Protinus aerij mellis redolentia regna.
Hybleasque apes. alueorum. & cerea tecta
Quinque albi flores examina queque legenda
Iudicat. brumantesque fauos celestia dona.

Protinus aerij mellis celestia dona
Exequar. hanc aspice partem & mecenas
Admiranda tibi leuium spectacula rerum
Magnanimosque duces, totiusque ex ordine gentis
Mores. & studia. & populos. & prelia dicam
In tenui labor. at tenuis non gloria si quem
Numina leua sinunt. auditque uocatus apollo
Principio sedes apibus statioque petenda.
Quo neque sit uentis aditus. nam pabula uenti
Ferre domum prohibent. neque oues. edique petulci
Floribus insultent. aut errans bucula campo
Decutiat rorem. & surgentes atterat herbas.
Absint. & picti squalentia terga lacerti
Pinguibus a stabulis meropesque aliique uolucres.
Et manibus progne pectus signata cruentis
Omnia nam late uastant. ipsasque uolantes
Ore ferunt dulcem nidis immitibus escam.
At liquidi fontes. & stagna uirentia musco
Adsint. & tenuis fugiens per gramina riuus
Palmaque uestibulum aut ingens oleaster obumbret
Ut cum prima noui ducent examina reges
Vere suo ludetque fauis emissa iuuentus
Vicina inuitet decedere ripa calori.
Obuiaque hospitiis teneat frondentibus arbos

I n medium seu stabit iners . seu pfluet humor
T ransuersas salices . & grandia cōice saxa .
P ontib; . & siluis possint cōsistere . & alas
P andere ad estiuum solem . si forte morantes
S parserit aut pceps neptuno īmsit eurus .
H ec circu; uirides casie . & olentia late
S erpilla . & grauiter spirantis copia tymbre
F loreat . inriguu; q; bibant uiolaria fontem .
I psa aūt seu corticib; t' suta cauatis
S eu lento fuiīt Aluearia uimine texta
A ngustos habeant aditus . na; frigoē mella
C ogit hyems . eademq; calor liqfactā remittit .
V traq; uis apib; pariter metuenda / neq; ille
N eqq̄; in tectis certatim tenuia cera
S piramēta linunt . fucoq; & florib; oras
E xplent . collectumq; hec ipsa ad munera gluten
E t uisco . & Phrigie seruant pice lentī ide .
S epe & effosis . si uera est fama latebris
S ub terra fouere larem . penit'q; repte
P umicib;q; cauis / exesęq; arboris antro .
T u tñ . & leui rimosa cubilia limo
V nge fouens circum . et raras sup inice frondes
N eu ꝓpius tectis taxū sine . ne ue rubentes
V re foco cancros . alte neu crede paludi .
A ut ubi odor ceni gūis aut ū concaua pulsu
S axa sonant . uocisq; offensa resultat imago
Q uod superest ubi pulsam hyemē sol aureus egit
S ub terras celumq; estiua luce reclusit
I lle continuo saltus siluasq; pagrant .
P urpureosq; metunt flores . & flumina libant
S umma leues . hinc nescio . qua dulcedine lete
P rogeniē nidosq; fouent . hinc arte recentes
E xcudunt ceras . & mella tenacia fingunt
H inc ubi iam emissum caueis ad sydera celi
N are p estatem liquidam suspexeris agmen

O bscuramq; trahi vento mirabere nubem
C ōtemplator aquas dulces. & frondea semp
T ecta petunt hinc tu iussos asp̄ge sapores.
T rita melisphilla & cerinthe ignobile gramen.
T innitusq; cie. m̄ris qua te cimbala circum.
I pse cōsident medicatis sedib; ipse
I ntima more suo sese in cunabula condent.
A tter erit maculis auro squalentib; ardens.
S in aūt ad pugnam exierint na; sepe duob;
R egib; incessit magno discordia motu
C ontinuoq; aīos vulgi & trepitantia bello
C orda. licz longe p̄sciscere nāq; morantes
M artius ille eris rauci canor increpat. & vox
A udit' fractos sonit' imitata tubarz
T um trepide inter se coeūt. pennisq; coruscant.
S picl'aq; exacuunt rostris. aptantq; lacertos:
E t circa regem. atq; ipā ad p̄toria dense
M iscent'. magnisq; vocant clamorib; hostem.
E rgo ubi ver nacte sudum. campoq; patentes
E rūpunt portis. cōcurrit'. ethere in alto
F it sonitus. magnum mixte glomerant' in orbem.
P recipitesq; cadunt non densior aere grando.
N on decussa tm̄ pluit ilice glandis.
I psi p medias acies insignib; alis
I ngentes aīos angusto in pectore u'sant
V sq; adeo obnixi non cede' dum g'uis aut hos
A ut hos v'sa fuga. victor dare terga subegit.
H i motus aīorz atq; hec c'tamina tanta.
P ulueris exigui iactu cōpressa quiescent;
V erz v' ductores acie reuocaueris ambos
D eterior. q' uisus eu; ne p̄digus obsit
D ede neci. melior vacua sine regnet i aula.;
N am duo sunt gn̄a. hic melior insignis & ore
E t rutil' clarus squamis. ille horridus alter
D esidia. latamq; trahens i glori' aluum.

Ut hinc regum facies, ita corpora plebis.
Namq; aliae turpes horrent. ceu puluere ab alto
Cum uenit. & sicco terram spuit ore uiator.
Aridus elucent aliae. & fulgore coruscant
Ardentes auro. & paribus lita corpora guttis.
Hec potior soboles. hinc celi tempore certo
Dulcia mella premes. nec tantum dulcia quantum
Et liquida. & durum bachi domitura saporem.
At cum incerta uolant celoq; examina ludunt
Contemnuntq; fauos & frigida tecta relinquunt
Instabiles animos, ludo prohibebis inani
Nec magnus prohibere labor. tu regibus alas
Eripe. non illis quisquam cunctantibus altum
Ire iter aut castris audebit uellere signa.
Inuitent croceis halantes floribus orti
Et custos furum atq; auium cum falce saligna
Helespontiaci seruet tutella priapi.
Ipse thimum pinosq; ferens de montibus altis
Tecta serat late circum cui talia curae.
Ipse labore manum duro terat ipse feraces
Figat humo plantas. & amicos inriget ymbres
Atq; equidem extremo ni iam sub fine laborum
Vela traham & terris festinem aduertere proram,
Forsitan. & pingues ortos quae cura colendi
Ornaret canerem. biferiq; rosaria pesti.
Quoq; modo potis gauderent intiba riuis.
Et uirides apio ripe. tortusq; per herbam
Cresceret in uentrem cucumis. nec sero comantem
Narcissum aut flexi tacuissem uimen acanthi.
Pallentesq; hederas. & amantes littora myrtos.
Namq; sub ebaliae memini me turribus altis
Qua niger humectat flauentia culta galesus
Coritium uidisse senem. cui pauca relicti
Iugera ruris erant. nec fertilis illa iuuencis
Nec pecori opportuna seges nec comoda bacho

Hic rarum tamen in dumis olus albaq; circum
Lilia uerbenasq; premens uescumq; papauer
Regum equabat opes animis . seraq; reuertens
Nocte domum dapib; mensas onerabat ineptis .
Primus uere rosam . atq; autumno carpere poma ;
Et cum tristis hyemis . & iam nunc frigore saxa
Rumperet . et glacie frenaret cursus aquarum
Ille comam mollis iam tum tondebat achanti
Estatem increpitans seram . zephyrosq; morantes
Ergo apib; foetis idem . atq; examine multo
Primus habundare . & spumantia cogere pressis
Mella fauis . illi tilie atq; uberrima pinus
Quotq; in flore nouo pomis se fertilis arbos
Induerat . totidem autumno matura tenebat .
Ille & seras in uersum distulit ulmos .
Eduramq; pirum . & spinos iam pruna ferentes
Iamq; ministrantem platanum potantib; umbras
Verum hec ipse equidem spaciis exclusus iniquis
Pretereo . atq; aliis post me memoranda relinquo
Nunc age naturas apib; quas iuppiter ipse
Addidit . expediam . pro qua mercede canoros
Curetum sonitus crepitantiaq; era secute
Dicteo celi regem pauere sub antro .
Sole communes natos . consortia tecta
Vrbis habent . magnisq; agitant sub legib; euum
Et patriam sole . & certos nouere penates .
Venturęq; hyemis memores ęstate laborem
Experiuntur . & in medium quesita reponunt .
Namq; alie uictu inuigilant . & foedere pacto
Exercentur agris . pars intra septa domorum
Narcissi lacrimam . & lentum de cortice gluten
Prima fauis ponunt fundamina . deinde tenaces
Suspendunt ceras . alie spem gentis adultos
Educunt foetus . alie purissima mella
Stipant . & liquido distendunt nectare cellas .

Sunt quib; ad portas cecidit cuſtodia ſorti.
Inq; uicem ſpeculant᷑ aquas. & nubila celi.
Aut onera accipiunt uenientum. aut agmine f̄co
Ignauu; fucos pecuſ a p̄ſepib; arcent.
Feruet opuſ. redolentq; thimo fragantia mella.
Ac ueluti lentiſ cyclopeſ fulmina maſſis.
Cum properant. alii taurinis follib; auras
Accipiunt. redduntq;. alii ſtridentia tingunt
Era laci. gemit impoſitiſ incudib; ethna
Illi inter ſeſe magna ui brachia tollunt
In nūm. u̇ſantq; tenaci forcipe ferr̄
Non aliter. ſi parua licet cōponē magnis
Cicropiaſ inatuſ apes amō urget hn̄di
Munere quāq; ſuo. grandeuis oppida cure.
Et munire fauos. & dedala fingē tecta
At feſſe mlt̄a referunt ſe nocte minoreſ
Crura thimo plene. paſcunt᷑. & arbuta paſſim
Et glaucas ſalices. caſſiamq;. crocūq; rubētem.
Et pinguem tiliam. & ferrugineoſ iacyntoſ
Omnib; una quieſ opum. labor oīb; unuſ.
Mane ruunt portiſ. nuſq̄. mora. rurſ⁹ eaſdem
Veſper ubi e paſtu tandem decedere campiſ
Admonuit. tū tecta petunt. tū cōpora curant.
Fit ſonit⁹. muſſantq; oras. & limina circum
Poſt ú iam thalamis ſe ɔpoſuere ſiletur.
In noctem. feſſosq; ſopor ſuuſ occupat artuſ
Nc ūo a ſtabuliſ pluuia impendente recedunt
Longiuſ. aut credunt celo aduētantib; euriſ
S; circum tute ſub moenib; urbis aquant᷑.
Excurſuſq; breueſ tentant. & ſepe lapilloſ
Ut cumbe inſtabileſ. fluctu iactante ſaburram
Tollunt. his ſeſe p inania nubila librant.
Illum adeo placuiſſe apib; mirabere morem
Qd nc ɔcubitu indulgent. nc corpora ſegneſ
In uenerē ſoluunt. aut foetuſ nixib; edunt

Verũ ipse e folijs natos. & suauib; herbis
Ore legunt ipse regem paruosq; quirites
Sufficiunt. aulasq; & cerea regna refigunt
Sepe & duris errando in cotib; alas
Attriuere. ultroq; animam sub fasce dedere.
Tantus amor florũ. & generandi gl̃a mellis,
Ergo ipsas q̃uis angusti t̃minꝰ eui
Excipiat. neq; enim plus septima ducit̃ estas,
At genus inmortale manet. multosq; p annos
Stat fortuna domus. & aui numerant̃ auorũ
Preterea regem non sic egiptus & ingens
Lidia nec populi parthorũ aut medus hydaspes
Obseruant. rege incolumi mens omnib; una est.
Amisso rupere fidem. cõstructaq; mella
Diripuere ipse. & crates soluere fauorũ
Ille operum custos. illum admirant̃. & om̃s
Circũstant fremitu denso. stipantq; frequentes.
Et sepe attollunt humeris. & corpora bello
Obiectant. pulcramq; petunt p uulnera mortem.
His quidam signis atq; hec exempla secuti
Esse apib; partem diuine mentis. & haustus
Ethereos dixere. deum namq; ire p om̃s
Terrasq; tractusq; maris celumq; p̃fundum
Hinc pecudes armenta. uiros genus om̃e ferarũ.
Quemq; sibi tenues nascentem accersere uitas.
Scilicet huc reddi deinde ac resoluta referri
Omnia. nec morti esse locum. s; uiua uolare
Syderis in numerũ. atq; alto succedere celo;
Si qñ sedem angustam. s̃uataq; mella
Thesauris relines. p̃us haustꝰ sparsꝰ aquarũ
Ore foue. fumosq; manu p̃tende sequaces
Bis grauidos cogunt fetꝰ. duo t̃pra messis,
Taygete simul os terris ostendit honestum
Pleias. & occeani spretos pede repulit amnes.
Aut eadem. sydus fugiens ubi piscis aquosi

T ristior hybernas celo descendit in undas
I llis ira modum supra est. lesęq; venenum
M orsibus inspirant. & spicula ceca relinquunt
A ffixe venis. animasq; in vulnere ponunt.
S i duram metues hyemem, parcesq; futuro
C ontusosq; animos. & res miserabere fractas,
A t suffire thimo. cerasq; recidere inanes
Q uis dubitet? nam sępe favos ignotus adedit
S telio. & lucifugis congesta cubilia blattis
I mmunisq; sedens aliena ad pabula fucus
A ut asper crabro imparib; se inmiscuit armis.
A ut dirum tinee genus. aut invisa minerve
L axos in forib; suspendit aranea casses.
Q uo magis exhauste fuerint hoc acrius omnes
I ncumbent generis lapsi sarcire ruinas
C omplebuntq; foros. & florib; orrea texent
S i vero quoniam casus apib; quoq; nostros
V ita tulit, tristi languebunt corpora morbo
Q uod iam non dubijs poteris cognoscere signis
C ontinuo est egris alius color. horrida vultus
D eformat macies. tum corpora luce carentum
E xportant tectis. & tristia funera ducunt
A ut ille pedib; conexe ad limina pendent.
A ut intus clausis cunctantur in edib; omnes
I gnaveq; fame. & contracto frigore pigre.
T um sonus auditur gravior. tractimq; susurrant.
F rigidus ut quondam silvis inmurmurat auster.
V t mare sollicitum stridet refluentib; undis.
E stuat ut clausis rapidus fornacib; ignis;
H ic iam galbaneos suadebo incendere odores
M ellaq; arundineis inferre canalib; ultro
H ortantem. & fessas ad pabula nota vocantem;
P roderit. & tunsum galle admiscere saporem.
A rentesq; rosas. aut igni pinguia multo
D efruta. vel psithia passos de vite racemos

C ecropiumq; thimum. & g͞ue olentia centaurea
E st & flos in pratis cui nomen amello
F ecere agricole facilis quę͞rentib; herba.
N amq; uno ingentem tollit de cespite silvam
A ureus ipse. s; in foliis que plurima circum
F unduntur violę sublucet purpura nigrę.
S epe deum nexis ornate torqb; are
A sper in ore sapor. tonsis in vallib; illū
P astores & curva legunt prope flumina mellę.
H ui͞ odorato radices incoque bacho.
P abulaq; in forib; plenis appone canistris.
S; si quem ples subito defecerit omnis
N ec genus unde novę stirpis revocet͞ h͞ebit
T empus. & archadii memoranda inventa magistri
P andere. Q uoq; mō cesis iā sepe iuvēcis
I nsincerus apes tulerit cruor. altius omēm
E xpediam. pma repetens ab origine famam.
N am qua pelei gens fortunata canopi
A ccolit effuso stagnantem flumine nilum
E t circum pictis vehit͞ sua rura phaselis
Q uaq; pharetratę vicinia psidis urget
E t diversa ruens septem discurrit in oras
E t viridem egiptū nigra fecundat arena.
V sq; coloratis amnis devex͞ ab indis
O is in hac c͞tam regio iacit arte salutem
E xiguus pmū; atq; ipsos ct͞ct͞ in usus
E ligit͞ locus. huc angustiq; imbrice tecti
P arietib; q; premunt arctis. & quatuor addunt
Q uatuor a ventis obliqua luce fenestrś
T um vitulus bima curvans iā cornua fronte.
Q uerit͞. huic geminę nares. & sp͞s oris
M ulta reluctanti obstruit͞ plagisq; perempto
T unsa p integram solvu͞t͞ viscera pellem
S ic positū inclauso linquunt. & ramea costis
S ubiciunt fragmēta. thimū; casiasq; recētes

H ac geritur zephyris primu; impellentib; undas
A nte novis rubeant q; prata colorib; . ante
G arula q; tignis nidum ſuſpendat hirundo ;
I nterea teneris tepefactus in oſſib; humor
E ſtuat . & viſenda modiſ an̄alia miriſ
T runca pedum p̄mo mox . & ſtridentia pennis
M iſcentur tenuem magiſ : ac magiſ aera carpunt
D onec . ut eſtivis effuſuſ nubib; imber .
E rupere . aut ut nervo pulſante ſagitte
P rima leves ineunt ſi qn̄ prelia parthi .
Q uis deus hanc muſe . quiſ nob̄ extudit artem
V nde nova ingreſſuſ ho͞iu͞m exp̄ientia cepit .
P aſtor Ariſteuſ fugienſ peneia tempe
A miſſis : ut fama apib; morboq; fameq;
T riſtis ad extremi ſacrum caput aſtitit amniſ
M ulta querens . atq; hac affatus voce parentem
M ater cirene mater que gurgitis hui͛
I ma tenes : quid me p̄clara ſtirpe deor͛
S i mo͞ quem p̄hibes p̄r eſt tymbreuſ apollo
I nviſum fatis genuiſti : aut quo t̄ n̄r̄i
P ulſuſ amor : quid me celum ſp̄are iubebas .
E n etiam hunc ip̄m vite mortaliſ honorem
Q ue͞ mihi vix frugum . & pecudu͞ cuſtodia ſolers
O m̄ia temptanti extuderat . te m̄re relinquo .
Q uin age . & ipſa manu felices erue ſilvas .
F er ſtabulis inimicum ignem . atq; int̄fice messes .
V re ſata . & validam invites molire bipe͞nem .
T anta mee . ſi te ceperunt tedia laudis .
A t m̄r ſonitum thalamo ſub fluminis alti
S enſit . eam circum mileſia vellera nimphe
C arpebant hyali ſaturo fucata colore
D rimoq; xantoq; legeaq; phillidoceq;
C eſariem effuſe nitidam p candida colla
N yſeq; iſpyoq; thalia . cymodoceq;
C ydippeq; & flava licoris . & alt̄a virgo

Altera tum primos lucine experta labores.
Clioque et beroe soror oceanitides ambe
Ambe auro pictis incincte pellibus ambe.
Atque ephyre atque opis et asia deiopea
Et tandem positis velox arethusa sagittis.
Inter quas curam clymene narrabat inanem
Vulcani martisque dolos et dulcia furta.
Atque chao densos divum numerabat amores
Carmine quo capte dum fusis mollia pensa
Devolvunt iterum maternas impulit aures
Luctus aristei. vitreisque in sedibus omnes
Obstipuere. sed ante alias arethusa sorores
Prospiciens summa placidum caput extulit unda
Et procul o gemitu non frustra exterrita tanto
Cyrene soror ipse tibi tua maxima cura
Tristis Aristeus penei genitoris ad undam
Stat lacrimans et te crudelem nomine dicit
Huic percussa nova mentem formidine mater
Duc age duc ad nos fas illi limina divum
Tangere ait. simul alta iubet discedere late
Flumina qua iuvenis gressus inferret. at illum
Curvata in montis faciem circumstetit unda.
Accepitque sinu vasto. misitque sub amnem.
Iamque domum mirans genitricis et humida regna
Speluncisque lacus clausos lucosque sonantes
Ibat et ingenti motu stupefactus aquarum
Omnia sub magna labentia flumina terra
Spectabat diversa locis phasimque lycumque
Et caput unde altus primum se rumpit enipheus.
Unde pater tiberinus et unde aniena fluenta.
Saxosumque sonans hipanius. misusque caicus
Et gemina auratus taurino cornua vultu
Eridanus. Quo non alius per pinguia culta
In mare purpureum violentior influit amnis.
Postquam est in thalami pendentia pumice tecta

Perventum . et nati fletus cognovit inanes
Cyrene manibus liquidos dant ordine fontes
Germane . tonsisque ferunt mantilia villis
Pars epulis onerant mensas . et plena reponunt
Pocula . pantheis adolescunt ignibus are .
Et mater cape meonii carchesia bachi
Occeano libemus ait . simul ipsa precatur
Occeanumque patrem rerum . nimphasque sorores .
Centum que silvas centumque flumina servant .
Ter liquido ardentem perfudit nectare vestam .
Ter flamma ad summum tectis subiecta reluxit .
Omine quo firmans animum sic incipit ipsa ;
Est in carpathio neptuni gurgite vates
Ceruleus protheus . magnum qui piscibus equor
Et iuncto bipedum curru metitur equorum .
Hic nunc emathie portus patriamque revisit
Pallenen . hic et nimphe veneramur . et ipse
Grandevus nereus . novit namque omnia vates
Que sint . que fuerint . que mox ventura trahantur .
Quippe ita neptuno visum est . inmania cuius
Armenta . et turpes pascit sub gurgite phocas
Hic tibi nate prius vinclis capiendus ut omnem
Expediat morbi causam . eventusque secundet .
Nam sine vi non ulla dabit precepta . neque illum
Orando flectes . vim duram . et vincla capto
Tende . doli circum hec demum frangentur inanes
Ipsa ego te medios cum sol accenderit estus
Cum sitiunt herbe et pecori iam gratior umbra est .
In secreta senis ducam . quo fessus ab undis
Se recipit . facile ut somno aggrediare iacentem ;
Verum ubi correptum manibus vinclisque tenebis
Tum varie illudent species . atque ora ferarum
Fiet enim subito sus horridus . atraque tigris .
Squamosusque draco . et fulva cervice leena .
Aut acrem flamme sonitum dabit . atque ita vinclis

Excidet. aut in aquas tenues dilapsus abibit.
S; quanto ille magis formas se uertet in omīs
Tanto nate magis cōtende tenacia uincla.
Donec talis erit mutato corpore, qualem
Videris incepto tegeret cū; lumina somno;
Hec ait. & liquidum ambrosie diffudit odorem.
Quo totum nati corpus perduxit. at illi
Dulcis cōpositis spirauit crinib; aura.
Atq; habilis membris uenit uigor. Ē specus ingens
Exesi latere in montis. quo plurima uento
Cogitur. inq; sinus scindit sese unda reductos
Deprensis olim statio tutissima nautis;
Intus se uasti protheus tegit obice saxi
Hic iuuenē in latebris auersum lumine nimpha
Collocat. ipsa procul nebulis obscura resistit;
Iam rapidus torrens sitientes sirius indos
Ardebat celo. & medium sol igneus orbem
Hauserat. arebant herbe. & caua flumina siccis
Faucib; ad limum radii tepefacta coquebant.
Cum protheus cōsueta petens e fluctib; antra
Ibat. eum uasti circum gens humida ponti
Exultans rorem late dispergit amarum.
Sternunt se somno diuerse in littore phoce;
Ipse uelut stabuli custos in montib; olim
Vesper ubi e pastu uitulos ad tecta reducit
Auditisq; lupos acuunt balatib; agni
Cōsedit scopulo medius. numerumq; recenset.
Cui aristeo quoniam est oblata facultas
Vix defessa senem passus cōponere membra
Cum clamore ruit magno. manicisq; iacentem;
Occupat. ille ꝯtra nō inmemor artis
Omnia transformat sese in miracula rerum.
Ignemq; horribilemq; feram. fluuiumq; liquentem;
Verum ubi nulla fugam reperit fallacia, uictus
In sese redit. atq; hominis tandem ore locutus

N am quiſ te iuuenu; ↄfidentiſſime nr̄as
I uſſit adire domos / quid ue hinc petiſ iqt . at ille
S cis ꝓtheu . ſcis ipe . neq; eſt te fallē cuiq; .
S; tu deſine uelle . d'u; p̄cepta ſequti
V enim'. hinc laſſis queſitum oracl'a reb; ;
T antu; effatus . ad hec vates ui deniq; mlta
A rdenteſ oculos intorſit lumine glauco .
E t grauit̄ frendenſ / ſic fatiſ ora reſoluit .
N on te nullius exercent numinis ire
M agna luiſ cōmiſſa . t' has miſabil orpheus
H aud q̄; q̄; ob meritum penaſ ni fata reſiſtant
S uſcitat . & rapta ḡuiter ꝓ ↄiuge ſeuit ;
I lla ꝗ dum te fugeret ꝑ flumina p̄ceps
I mmanem an̄ pedes hydrum moȓitura puella
S eruantem ripas / alta nō uidit in herba .
A t choruſ equaliſ driadum clamoē ſupmos
I mpleruit monteſ . flerunt rodopeie arces
A ltaq; & rheſi mauortia tellus
A tq; gete . atq; ebruſ . & accias orithiaſ
I pſa caua ſolans egrum teſtudine amorē
T e dulcis ↄiux / te ſolo in littore ſecum
T e ueniente die / te decedente canebat .
T enareas & fauces / alta hoſtia ditiſ
E t caligantem nigra formidine lucum
I ngreſſus manesq; adyt . regemq; tremēdu; .
N eſciaq; humanis precib; manſueſcē corda .
A t cantu cōmote / herebi de ſedib; imis
V mbre ibant tenues . ſimulacraq; luce carētum .
Q̄; mlta in folijs auiu; ſe milia cōdunt
V eſper ủ . aut hybn̄ſ agit de mōtib; imber
M atres / atq; uiri defunctaq; cōpora uita
M agnanimum heroum / pueri innupteq; puelle
I mpoſitiq; rogis iuuenes / an̄ ora parentum
Q uos circu; limuſ niger . & deformis harūdo
C occyti tardaq; palus inamabiliſ unda

Alligat . & nouies styx interfusa coercet .
Quin ipse stupuere domus . atq; intima leti
Tartara . ceruleosq; amplexe crinib; angues
Eumenides . tenuitq; inhyans tria cerberus ora
Atq; ixionii uento rota constitit orbis
Iamq; pedem referens casus euaserat om̄s .
Redditaq; euridice superas ueniebat ad auras
Pone sequens , nam̄q; hanc dederat proserpina legem ,
Cu; subito incautum dementia coepit amantem
Ignoscenda q̄ . sciuent si ignoscere manes .
Restitit , euridicenq; suam iam luce sub ipsa
Immemor heu , uictusq; anim̄ respexit ibi om̄s
Effusus labor . atq; immitis rupta tyranni
Foedera . terq; fragor stagnis auditus auernis .
Illa quis . & me inquit miseram . & te perdidit orpheu
Quis tantus furor ? en iterum crudelia retro
Fata uocant . conditq; natantia lumina somn̄ .
Iamq; uale . feror ingenti circumdata nocte
Inualidasq; tibi tendens , heu non tua palmas .
Dixit . & ex oculis subito ceu fumus in auras
Commixtus tenues , fugit diuersa . neq; illum
Prensantem nequicq̄; umbras . & multa uolentem
Dicere , praeterea uidit nec portitor orci
Amplius obiectam passus transire paludem ;
Quid faceret ? quo se rapta bis coniuge ferret ?
Quo fletu manes . q̄ numina uoce moueret ?
Illa quidem stigia nabat iam frigida cimba
Septem illum totos perhibent ex ordine menses
Rupe sub aeria , deserti ad strimonis undam
Fleuisse . & gelidis haec euoluisse sub astris
Mulcentem tigres . agentem carmine quercus
Qualis populea merens philomena sub umbra
Amissos queritur foetus . quos durus arator
Obseruans , nido deplumes detraxit . At illa
Flet noctem ramoq; sedens miserabile carmen .

I ntegrat . & mestis late loca questib; implet .
N ulla venus . nulli animum flexere hymenei .
S olus hyperboreas glacies . tanaimq; nivalem
A rvaq; ripheis nuq; viduata pruinis
L ustrabat . raptam euridicen . atq; irrita ditis
D ona querens . sprete ciconum : quo munere matres
I nter sacra deum . nocturniq; orgia bachi
D iscerptum . latos iuvenem sparsere pagros .
T um quoq; marmorea caput a cervice revulsum
G urgite cu; medio portans oeagrius hebrus
V oluēt euridicen vox ipsa . & frigida lingua
A h miseram euridicen . aīa fugiente vocabat
E uridicen toto referebant flumine ripe
H ec protheus . & se iactu dedit equor in altum
Q uaq; dedit . spumantē undā; sb' vtice torsit .
A t non cyrene . naq; ultro affata timentem
N ate licet tristes aīo deponē curas
H ec ois morbi cā . hinc miserabile nimphe
C u; quib; illa choros lucis agitabat in altis
E xitium misē apib; . tu munera supplex
T ende petens pacem . & faciles venerare napeas .
N amq; dabunt dabunt venia; votis . irasq; remittet .
S; modus orandi qui sit pius ordine dicam .
Q uattuor eximios prestanti corpore tauros
Q ui t' nūc viridis depascunt sūma lycei
D elige . & intacta totidem cervice iuvencas
Q uattuor his aras alta ad delubra dearu
C ōstitue . & sacru iugulis dimitte cruorem
C orporaq; ipa boum frondoso desere luco .
P ostq; ubi nona suos aurora ondeūt ortus
I nferias orphei lethea papavera mittes .
E t nigram mactab oue; . lucūq; reuises .
P lacatam euridicen vitula venerabere cesa
H aud mora : continuo mat's pcepta capessit .
A d delubra venit . mōstratas excitat aras .

Q uatuor eximios p̄ſtanti corpora tauros
D ucit . & intacta totidē ceruice iuuēcas .
P oſt ubi nona ſuos aurora induxerat ortus
I nferias orphei mittit . lucũq; reuiſit .
H ic ũo ſubitum; : ac dc̄u mirabile mōſtrum
A ſpiciunt liq̄facta boum; p uiſcera toto
S tridere apes utero . & ruptis efferuē coſtis .
I mmēſasq; trahi nubes . iamq; arbore ſumma
C ōfluere . & lentis uuam dimittē ramis
H ec ſup aruorum cultu pecorumq; canebam ,
E t ſuper arborib; . ceſar dum magnus ad altũ
F ulminat Eufraten bello . uictorq; uolentes
P p̄los dat iura . uiamq; affectat olimpo .
I llo ũgiliũ me tp̄r dulcis alebat
P artenope ſtudiis florētem ignobil oti ,
C armina qui luſi paſtorum . audaxq; iuuēta
T ytire te patule cecini ſub tegmine fagi :~

E ne supmis potuit vox inpba ūbis
Tam dirū mandare nefas ∴ ergo ibit ī ignes
Magnaq; doctiloqui morietur musa maronis ∴
Ah scelus hoc dignum soluetur uitā diues .
Et potuerunt spectare oculi . n̄ parcere honori
Flāma suo . ductiq; opi suabit amorem .
Pulher apollo ueta . muse phibete latine
Liber & alma ceres succurrite . vir in armis
Miles erat . uir ruralis p rura colonus .
Nam docuit quid ver ageret . quid cogeret estas .
Quid pater autūnus quid bruma nouissima ferret .
Arbusta formauit sociauit vitib; vlmos .
Curauit pecudes . apib; sua castra dicauit .
Hec dedit ut pereant ∴ ipsum si dicere fas est
Frangatur potius legum ueneranda ptas
Q; post cōgestos noctesq; diesq; labores
Hauserit una dies supmaq; uba parentis
Amittat vigilasse suum . si forte supbum
Errauit in morte piger si lingua loquta est
Nescio quid titubante aīo nō sponte s; altis
Expugnata malis odio langoris iniq
Si mens ceca fuit . iterum sentire ruinas
Troia suas iterum cogetur reddere voces
Ardebit misere post uulnera uulnus elisse
Tam sacrum soluetur opus ∴ post bella tot enses
In cineres dabit hora nocens . & pfidus error .
Huc huc pyerides date flumina cūcta sorores
Et spirent ignes . uiuat maro doctus ubiq;
Ingratusq; sui . felicior q; minoris orbi
Et factus post fata nocens quod iussat ille
Si voluisse meum satis ē post tpra vite
Ymo sit etnus tota resonante camena
Carmen & ī pplo dum sub numine nomen .
Laudetur vigeat placeat relegatur ametur .

Virgilius magno q̃tum ceſſit homero
Tantu; ego v̉gilio naſo poeta meo.
Nec me p̉latum cupio t' ferre poeta
Ingenio tū ſi ſequor hoc ſatis eſt
Argumta q̄ librorℓ p̉ma nōui
Errorem ignarus ne quiſ h̃r̃e queat.
Bis quinos legere: ut feci quos carmīē v̉ſus
Nectos totum corpus ut esse putent
Affirmo grauitate mea me carmine nullum
Liuoris titulu; p̉poſuisse tibi.

Donna menzia est inculpa non est culpa cognoscere
Satis est non peusse quod iuxta periculum perire posse.

Paritas in abundancia
Largitas in penuria
Pacientia in adversis
Compassio in tribulatione
Parcere in suiectantibus
Castitas in iuventute

Tu regere imperio populos Romane memento
Hee tibi artes erunt pacique imponere morem
parcere

Virgilius

I

GG1.
43
19